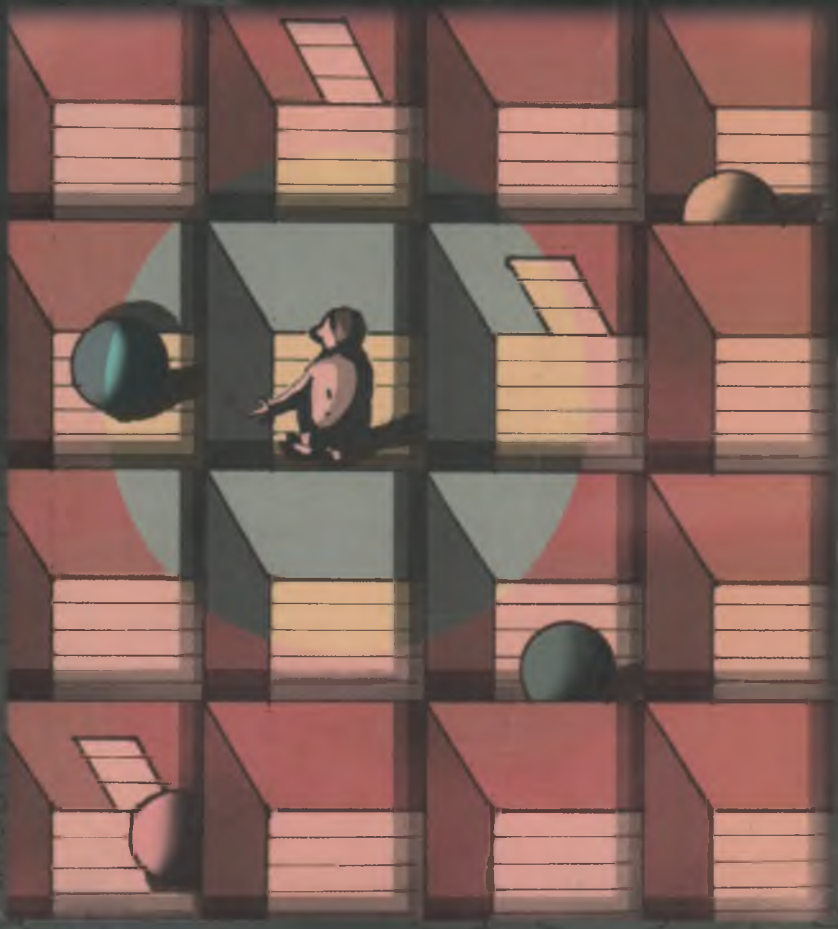
STANISLAW

LEM

KÜVETTE BULUNAN GÜNCE

iletişim

STANİSLAW LEM 1921 yılında Polonya'nın Lwow kentinde doğdu. Tıp öğrenimini İkinci Dünya Savaşı'nda ülkesi Alman işgaline uğrayınca yarıda bıraktı. Savaş yıllarını otomobil tamirciliği ve kaynakçılık yaparak geçirdi. 1946'da Kraków'a yerleşti ve tıp eğitimini tamamlayarak doktor oldu. Aynı yıllarda şiir yazmaya ve bilimsel yöntem üzerine kuramsal araştırmalara başladı. Lem, 1951 yılında, daha sonra kendisini dünya çapında üne kavuşturan bilim-kurgu türünde yazmaya başladı. Yazarın başyapıtı sayılan *Solaris*, ünlü Rus yönetmen Andrey Tarkovski tarafından sinemaya da aktarıldı. *Aden* (1995), *Gelecekbilim Kongresi* (1997), *Solaris* (1997), *Soruşturma* (1998) İletişim Yayınları tarafından yayımlandı. Yayınevi, Lehçe yazan ve kitapları birçok yabancı dile çevrilen Stanislaw Lem'in "Bütün Eserleri"ni yayımlayacaktır.

Pamietnik Znaleziony w Wannie / Memoirs Found in a Bathtub
© 1961, Stanislaw Lem

İletişim Yayınları 471 • Çağdaş Dünya Edebiyatı 98
ISBN 975-470-670-0
© 1998 İletişim Yayıncılık A. Ş.
1. BASKI 1998, İstanbul

EDİTÖR Türker Armaner
DİZİ KAPAK TASARIMI Ümit Kıvanç
KAPAK Fatoş Gencosman
KAPAK RESMİ Erdal Alay
UYGULAMA Hüsnü Abbas
DÜZELTİ Sait Kızılırmak
KAPAK BASKISI Sena Ofset
İÇ BASKI ve CİLT Şefik Matbaası

İletişim Yayınları
Klodfarer Cad. İletişim Han No. 7 Cağaloğlu 34400 İstanbul
Tel: 212.516 22 60-61-62 • Fax: 212.516 12 58
e-mail: iletisim@iletisim.com.tr • web: www.iletisim.com.tr

STANISLAW LEM

Küvette Bulunan Günce

Pamietnik Znaleziony w Wannie

(Memoirs Found in a Bathtub)

İNGİLİZCE'DEN ÇEVİREN **Çiçek Öztek**

iletişim

GİRİŞ

"Neojen'den Notlar", Dünya'nın eski geçmişinden kalan tartışmasız en değerli kalıntılardan biridir; Kaotiköncesi döneme çok yakın, Büyük Çöküş'ten hemen önceki o gerileme dönemine kadar gider. Erken Neojen'in uygarlıkları ile Asur, Mısır ve Yunan'ın öncü kültürleri hakkında, paleoatomik ve temel astro-yön tayini günlerine ait uygarlıklarla karşılaştırıldığında, çok daha fazla şey bilmemiz gerçekten de bir paradokstur. Bu arkaik kültürler artlarında kemikten, taştan, kayağan taşından ve bronzdan kalıcı anıtlar bırakmışken, Orta ve Geç Neojen dönemlerinde bilgiyi kaydetmenin ve saklamanın neredeyse tek yolu *papir* denilen bir maddeydi.

Papir, selülozun türevi olan beyazca, gevşekçe bir maddeydi; silindirler şeklinde sarılır, dikdörtgen tabakalar halinde kesilirdi. Her tür bilgi koyu renkli bir zemin boyasıyla üstüne kazınır, daha sonra da tabakalar dizilip özel bir yöntemle dikilirdi.

Birkaç hafta gibi bir sürede yüzyılların kültürel kazanımlarını tamamıyla yerle bir eden büyük faciaya, yani Büyük

Çöküş'e neyin sebep olduğunu anlamak için üç bin yıl geriye gitmemiz gerekir. O günlerde henüz metamnestik ve veri kristalleştirme yöntemleri yoktu. Şu anda bellekranlarımızın ve bilgicilerimizin üstlendiği işlevleri o zamanlar papir yürütüyordu. Tabii doğru; yapay bellek başlangıç aşamalarındaydı o sıralar; ama bunlar çok büyük, hantal makinalardı; işletimleri ve bakımları sorunluydu; çok sınırlı ve dar bir alanda kullanılıyorlardı. Bu makinaların adı "elektronik beyin"di; ancak tarihsel bir bakış açısıyla anlaşılabilir bir abartı; Küçük Asya'nın kurucularının, kutsal Baa-Bel tapınaklarına "göklere varan" sıfatını vererek övünmeleri gibi.

Papiraliz salgınının ne zaman ve nerede patlak verdiğini kimse kesin olarak bilmiyor. Ammer-Ka adında, ilk uzay kapısının kurulmuş olduğu toprakların çöllük bölgesinde ortaya çıkmış olması muhtemeldir. O zamanın insanları, yaklaşan tehlikenin kapsamını hemen kavrayamadılar. Yine de sonra gelen onca tarihçinin, bu insanların önemsiz oldukları şeklindeki insafsız yargılarını kabul edemeyiz. Şurası kesin ki papirin ayırt edici özelliği dayanıklılığı değil; ancak kimse bir Kaotiköncesi dönem uygarlığını, Hartian Maddesi diye de bilinen RV katalizörünün varlığını öngörmekte başarısız olmaktan sorumlu tutmamalıdır. Bu maddenin asıl özellikleri ancak Galaktik Dönem'de, RV'nin kökeninin Uranüs'ün üçüncü uydusuna dayandığını bulan bir Altı Hata Ard-doktor'u tarafından keşfedilmiştir. Erken bir keşif gezisiyle farkında olmadan Dünya'ya taşınan Hartian Maddesi (Ard-bilgici Faa-Vaak'a göre sekizinci Malaldik) bir tepkimeler zincirini başlatmış ve papir tüm kürede parçalarına ayrılmıştır.

Afetin ayrıntıları bilinmiyor. Dördüncü Galaktium'da ancak kristalize edilmiş olan sözlü raporlara göre, salgının odak noktaları kitap-hane adı verilen çok büyük bilgi saklama merkezleriydi. Tepkime pratik olarak bir anda oldu. O

devasa hazinelerin, toplumun belleğini taşıyan o depoların yerinde şimdi gri pudramsı kül yığınları yatıyor.

Kaotiköncesi dönem bilim adamları, bir tür papir-yiyici mikrobuyla karşı karşıya olduklarını düşünmüş ve değerli vakitlerini bu mikrobu yalıtmaya harcamışlar. Tarih-bilgici Dördüncü Tauridus'un acı ifadesindeki doğruluğu inkar etmek çok zor; o, harcanan bu zaman parçalanan kelimelerin taşa oyulması için kullanılsaydı insanlığa daha büyük bir hizmet verilmiş olurdu, demiştir.

Geç Neojen'de, facia olduğu zaman, gravitronik, siberekonomi ve sintefizik'ten hiçbiri bilinmiyordu. Naşen adı verilen çeşitli etnik grupların ekonomik sistemleri görece özerkti; bu sistemler tamamıyla papir akışına bağımlıydı. tıpkı Mars'taki Sirtik Tiberis kolonisine mal akışının da papire bağımlı olması gibi.

Papiraliz, yalnızca ekonominin değil, çok daha fazla şeylerin yok olmasına neden olmuştur. O dönemin tamamı, oldukça doğru bir deyişle Papirokrasi Çağı adıyla anılıyordu; papirin yalnızca tüm grup etkinliklerini düzenlemesinden ve ayarlamasından dolayı değil, anlaşılması zor bir şekilde tek tek bireylerin kaderlerini de tayin etmesinden dolayı (örneğin "kimlik papirleri"). Papirin, o zamanın folklorundeki işlevsel ve ayinsel rolleri (facia, Kaotiköncesi Neojen en parlak dönemindeyken patlak vermiştir) hâlâ tamamıyla kataloglanmayı bekliyor. Bazı deyişlerin anlamlarını biliyoruz, ancak öte yandan bazıları içleri boş cümleler olarak kalmış günümüze (*çekler, dok-manlar, fat-ralar,* vs.). O çağda papirin yardımı ve aracılığı olmadan bir insan doğup büyüyemez, eğitim alamaz, çalışamaz, yolculuk yapamaz, evlenemez veya ölemezdi.

İnsan, Dünya'yı sarsan felaketin boyutlarını ancak bu gerçeklerin ışığında tam olarak takdir edebilir. Şehirlerin, kıtaların tamamının karantinaya alınması, hava geçirmez

şekilde mühürlenmiş koruyucuların kurulması gibi tedbirlerin tümü başarısız olmuştur. Günün bilimi, çok sıradışı bir anabiyotik evrimin ürünü olan katalizörün alt-atom yapısı karşısında savunmasız kalmıştı. Tarihinde ilk defa olarak toplum, bütünüyle bir çözülme tehdidiyle karşı karşıyaydı. Anonim bir facia ozanının, Fris-Ko kazılarında bulunan bir tuvaletin duvarına kazınmış yazıtında şöyle deniyor: "Ve şehirlerin üzerindeki gökler kavurucu papir bulutlarıyla karardı; kırk gün kırk gece kirli bir yağmur yağdı; sonra çamur rüzgârı ve nehirleriyle insanın hikâyesi yeryüzünden sonsuza kadar silindi."

Facia, kendini yıldızlara daha o zamandan ermiş olarak gören Geç Neojen adamının gururuna mutlaka amansız bir darbe vurmuş olmalıdır. Papiraliz kabusu yaşamın her alanını istila etti. Panik şehirleri vurdu; kimliklerinden sıyrılan insanlar akıllarını kaybettiler; yiyecek tedariği kesildi; şiddet yer yer başgösterdi; teknoloji, araştırma-geliştirme, okullar, her şey yokluğa doğru ufalandı; güç kaynakları, projeleri kaybolduğu için tamir edilemedi. Işıklar söndü; ardından gelen karanlık yalnızca açıkta yakılan ateşlerin alevleriyle aydınlandı.

Ve böylece Neojen, iki yüz yıldan fazla sürecek olan Kaotik'e geçti. Tabii ki Büyük Çöküş'ün ilk çeyrek yüzyılından yazılı bir kayıt kalmadı. Yüzyılın ortalarında Dünya Federasyonu'nun kuruluşuna kadar hükümetin hangi şartlar altında ayakta kaldığını ve anarşiden korunduğunu yalnızca tahmin edebiliriz.

Bir uygarlık ne kadar karmaşıksa, bilgi akışının devamlılığı da, varlığı için o kadar yaşamsal olur; dolayısıyla bu akıştaki herhangi bir engele karşı da o kadar hassas olur. Şimdi bu akış, toplumun damarlarında akan kan, bir duraksamaya girmişti. Bilginin saklı olduğu son depo, yaşamakta olan uzmanların zihinleriydi; bu bilgiyi kaydetmek

ve korumak diğer her şeye göre öncelikliydi. Ancak bu basit gibi görünen sorunun çözülemez olduğu ortaya çıktı. Geç Neojen'de bilgi o kadar çok bölümlere ayrılmıştı ki, hiçbir uzman alanının bütününü kavrayamazdı. Bu yüzden yeniden kurma, değişik uzman gruplarının uzun vadeli, yorucu işbirliklerini gerektirdi. Bir kere işe soyunulursa, diyordu Bermand Tarih Okulumuz'un Sekizinci Çoklu-bilgicisi Laa Baar, Neojen uygarlığı hızla yeniden kazanılabilir. Neojen Zamandizin Çalışmaları'nın seçkin kurucusuna cevap olarak, gerçekleştirdiği etkinliğin aslında hakiki bilgi dağlarının birikmesiyle sonuçlanabileceğine dikkat çekmekle beraber şöyle bir soru sorabiliriz - orada bu bilgilerden yararlanabilecek kim kalmış olabilir? Viran olmuş şehirlerini terkeden göçebe güruhları olmadığı kesin; onların vahşi ve cahil yetişen çocukları da değil. Hayır, uygarlık ancak, sanayiin gerilemeye başladığı, inşaatın kesildiği, ulaşımın duraksamaya girdiği tam o anda; tüm kıtalarda açlıkla karşı karşıya olan kitlelerin ve Mars'ta stokları tükenen ve yok olma tehlikesiyle karşı karşıya olan koloninin ilk olarak yardım çığlıkları attığı tam o anda kurtarılabilirdi. Açıkça söylemek gerekirse, uzmanlar fildişinden kulelere kapanıp kendilerini yeni transkripsiyon teknikleri geliştirmeye adayamazlardı.

Umutsuz tedbirler uygulandı. Eğlence sanayiinin belli başlı kolları (örneğin *fiilimler*) tüm üretimlerini, uzay gemileri ve uyduların konumlarıyla ilgili gelen bilgiyi kaydetmek üzere harekete geçirdiler; zira çarpışmalar hızla artıyordu. Devre şemaları kumaşların üzerine ezberden basıldı. Elde bulunan tüm plastik yazı malzemeleri okullara dağıtıldı. Fizik profesörlerinin kişisel olarak atom reaktörlerinde çalışmaları gerekti. Bilim adamlarından oluşan acil durum ekipleri kürenin bir noktasından ötekine koşuşturdular. Ama bunlar yalnızca, yayılmakta olan kaos okyanusunda

hemen çözülüveren küçük düzen parçacıkları, organizasyon atomlarıydı. Bitmek tükenmek bilmez ayaklanmalarla sarsılarak; akıldışılık, cehalet ve bilmezlik dalgasına karşı sürekli bir mücadeleye girmiş olan Kaotik'in atıl kültürü, yüzyılların mirasından neleri kaybettiğine değil, tüm olumsuzluklara rağmen neleri kurtarabildiğine bakılarak yargılanmalıdır.

Büyük Çöküş'ün ilk taşkınlıklarını tesbit etmek çok sayıda kurbana mal olmuştu. Dünya'nın Mars'taki ilk güvenli ayağı kurtarılmıştı; tüm uygarlığın belkemiği olan teknoloji yeniden kurulmuştu. Mikrofon ve kaset yığınları, yok olan papir depolama merkezlerinin yerini almıştı. Maalesef, başka alanlarda yaşamsal kayıplar verilmişti.

Yeni yazı malzemeleri, en acil gereksinimleri bile karşılamaya yetmediği için toplumun çıplak iskeletini kurtarmaya doğrudan hizmet etmeyecek her şey feda edilmek zorunda kalındı. En çok zarar gören beşeri bilimler oldu. Bilgi sözlü olarak, dersler aracılığıyla aktarıldı; dinleyiciler bir sonraki neslin eğiticileri oldu. Bu, Kaotik uygarlığın, Dünya'yı bütün bir faciadan kurtaran, en göze çarpan ilkelliklerinden biriydi; öte yandan tarih, tarih yazımı, paleoloji ve paleoestetik gibi dallar oldukça tamir edilemez bir durumdaydı. Zengin bir edebiyat mirasının yalnızca çok küçük bir bölümü korunmuştu. Orta ve Geç Neojen'in paha biçilmez kalıntıları, milyonlarca ciltlik tarihsel kayıtlar, sonsuza kadar toza dönüştü.

Kaotik'in sonunda son derece paradokslu bir durumla karşı karşıya geliyoruz: görece yüksek seviyede bir teknoloji vardı; buna gravitronik ve teknobiyotik bilimlerinin başlangıç aşamalarını da eklemek lazım; gökada çeperlerine kütle aktarımını söylemeye gerek bile yok; ama yine de insanlık kendi yakın geçmişi hakkında nerdeyse hiçbir şey bilmiyordu. Neojen'in müthiş başarılarından bugüne kadar

gelmiş olan oraya buraya saçılmış birkaç bağlantısız kalıntı, kabul edilebilirliğin ötesinde değişikliğe uğramış, sözlü gelenekte sayısız yeniden anlatımdan geçerek adamakıllı tahrifata uğramış gerçeklerdir.

Alt-bilgici Nappro Leis'in, 'papiraliz, tarih-paralizi demektir' deyişiyle ister istemez aynı fikirde oluyor insan. Ard-bilgici Wid-Wiss'in çalışmasının gerçek değerini ancak bu açıdan bakınca tayin edebiliriz; o, resmi tarih yazımına karşı tek başına verdiği savaşta, yüzyılların dehlizlerinden bizle konuşan bir sesi, kayıp Ammer-Ka topraklarında son yaşayanlardan birine ait bir sesi, "Neojen'den Notlar"ı keşfetmiştir. Bu anıt en kıymetlisidir; önem konusunda bir rakibi yoktur. Örneğin, Sirtik Paleo-bilgici Bellek Bradrah'ın Marglo tortul kayaç kazılarında yürüttüğü arkeolojik araştırmalarda ortaya çıkan papirantik bulgularla karşılaştırılamaz. Bu bulgular Ammer-Ka'nın Sekizinci Hanedanı zamanında hüküm süren dinsel inanışlarla ilgilidir; bu bulgularda çeşitli Tehlikelerden söz ediliyor -Kara, Kızıl, Sarı- apaçıktır ki kendisine yakılmış sunular verilen gizemli ilah Rayss ile bir şekilde bağlantılı kabalacı efsunlardan. Ancak bu yorum hâlâ Trans-Sindental ve Büyük Sirtik Okulları'nda, aynı zamanda ünlü Bog-Waad'ın bir grup öğrencisi arasında tartışılıyor.

Neojen'in büyük bir kısmı korkarız ki sonsuza kadar gizemin kefeni altında kalacaktır; çünkü zaman-çekme yöntemleri bile o çağın toplumsal yaşamının en temel ayrıntılarını vermekte başarısız kalmıştır. Tekrardan yaratmayı başardığımız o birkaç tarihsel an kırıntısının herhangi bir sistematik temsili bu giriş yazısının sınırlarının çok ötesinde kalıyor. Dolayısıyla "Notlar"la ilgili bir temel hazırlama açısından kendimizi birkaç konuyla sınırlayacağız.

Eski inanışların evrimi ilginç bir çatallanmaya uğramıştır. İlk dönem olan, Arkeokredonik dönemde, doğaüstücülük,

maddedışılık ve varolan her şeye sebep olma ilkelerinin tanınması üzerine çeşitli dinler kurulmuştur. Arkeokredonik, ardında kalıcı anıtlar bırakmıştır -Erken Neojen'in piramitleri, Mezojen kazılarından çıkan Lafranss'ın Gotik katedralleri.

İkinci dönem olan Neokredonik'te inanç farklı bir özelliğe bürünmüştür. Metafizik ilke bir şekilde maddeci, dünyevi olanlarla kaynaşmıştır. Kap-El-Taahl (ya da Kremonik parşömenlerde Kapp-Taah) ilahına tapınma zamanın en önde gelen kültlerinden biri haline gelmiştir. Bu ilah bütün Ammer-Ka'da hürmet görmüş; inanç hızla Avustra-Hindistan'da ve Avrupa Yarımadası'nın çeşitli bölgelerinde yayılmıştır. Ancak, Kap-Eh-Taahl kültü ile bütün Ammer-Ka'da orada burada duvarlara kazılı olarak bulunan fil ve eşek resimleri arasında herhangi bir ilişki bir şekilde şüpheli gibi görünüyor. O zamanlar "Kap-Eh-Taahl" adının kendisini telaffuz etmek bile yasakmış (İbrani yasağıyla bir benzerlik var); Ammer-Ka'da ilah genellikle "Herşeye kadir Da-Laahr" diye adlandırılıyordu. Ama daha başka, kendilerini değişmekte olan statülerine yeni değerler biçmeye adamış pekçok umumi ayin adı ve özel dini emirler bulunuyordu (Mer-L-Finche örneğin). Gerçekten de, Kap-Eh-Taahl'ın pek çok adından (ya da bunlara sıfatlar mı demeli?) her birinin kabul edilmiş anlamlarındaki değişmeler günümüze bir bilmece olarak kalmıştır. Kaotiköncesi'nin son dönemlerindeki bu dinlerin gerçek doğalarını anlamadaki zorluk şurada yatmaktadır; Kap-Eh-Taahl'ın herhangi bir doğaüstü varlığı olduğu yadsınmıştır; dolayısıyla bir ruh değildi hatta bir varlık olarak bile kabul edilmiyordu (ki bu, bir bilim çağında bu kadar olağandışı olan söz konusu kültün totemistik özelliklerini açıklamaya yardımcı olabilir); Kap-Eh-Taahl tam anlamıyla, akışkan, sabit ve gizli tüm kıymetli değerlerle bir tutulmuştur; bunun ötesinde ise bir varlığı olmamıştır. Ancak, ekonomik gerileme zamanlarında, öfkeli tanrıyı yatıştırmak için

şekerpancarı, kahve ve tahıl sunularının yapıldığı ortaya çıkmıştır. Bu çelişki, Kap-Eh-Taahl kültünün vücut bulma doktrininin bazı elemanlarını taşıdığı gerçeği ile biraz daha derinleşmiştir; bu doktrine göre dünya, varlığının devamını "kutsal mülkiyet"e borçluydu. Bu doktrini en ufak bir ihlal en ciddi cezalarla karşılaşmıştır.

Bildiğimiz gibi, küresel siberekonomi çağından önce, Neojen'in bitmesiyle birlikte, sosyostasinin yükselişi gelmiştir. Karmaşık şirket ayinlerinin ve anlaşılması güç kuruluş ritüellerinin çamuruna batan Kap-Eh-Kaahl kültü, zamanla bütün cephelerini laik sosyostatik yönetimin takipçilerine bir bir bırakmaya başlayınca, hâlâ bu modası geçmiş inançla yönetilen topraklarla geriye kalan dünya arasında bir çatışma ortaya çıkmıştır.

Ta en sona kadar, yani Dünya Federasyonu'nun oluşmasına kadar, Kap-Eh-Taahl'a en fanatik bağlılığın merkezi, bir dizi Baş-kanlar hanedanı tarafından yönetilen bir toprak olan Ammer-Ka'ydı. Bunlar, kelimenin dar anlamıyla Kap-Eh-Taahl'ın en yüksek rahipleri değildi. Baş-kan Pentagon'u ancak Ondokuzuncu Hanedan zamanında kurmuştu (ya da Tirrik Okulu'nun terminolojisine göre Bax-kan). O bir sürü granit dev su canavarlarının ilki, o Neojen'in alacakaranlığında ortaya çıkan büyük, haşin yapı neydi? Aquillan Okulu'nun tarihöncesi çalışan tarihçileri Baş-kan için inşa edilen Pentagon mezarlarını Mısır piramitleriyle koşut olarak düşündüler. Bu hipotez, daha sonra ortaya çıkan buluntuların ışığında terk edilmiştir. Teori şuydu; bu mezarlar, haçlıların Kafir Kepeklerin temizlenmesi için planlar yaptığı ya da Kap-Eh-Taahl'ın dinden dönüşünü başarıyla sağlamak için düşünülen stratejilerin yapıldığı Kap-Eh-Taahl tapınaklarıydı.

Bu bilmeceyi çözmeye yarayacak ilk elden bilgilerin, yani tüm nihaî aşamayı (Yirmidört ve Yirmibeşinci Hanedanlar)

su götürmez bir şekilde anlayacak anahtarın yokluğunda tarihçilerimiz yardım için Geçici Enstitü'ye gittiler. Enstitü'nün tam işbirliği, zaman-çekmedeki en son teknolojik gelişmelerin Pentagonlar bilmecesini çözme işinde uygulanmasını mümkün kıldı. Uzak geçmişe, Ay'ın etrafında dönen zaman sahanlıklarını 17 trilyon erg-saniye hızla tarayan 290 adet prob yolladık.

Zaman-çekme teorisine göre zamanda geçmişe yolculuk pratik olarak ancak büyük kütleli cisimlerden belli bir uzaklıkta gerçekleştirilebilir; zira bu cisimlere yakınlık son derece yüksek miktarlarda enerji tüketimine neden olur. Bunun sonucu olarak, geçmişe ait görüntüler, stratosferin yüksek seviyelerine yerleştirilmiş problar aracılığıyla alınmalıydı. Bu probların gökyüzünde aniden ortaya çıkıp kaybolmaları Neojen insanlarını hayrete düşürmüş olmalıdır. Ard-doktor İki Sturlprans, bir geriye-dönük zaman probunun ortaya çıkmasının geçmişte, bir anda pırtlamış bir disk gibi, ya da uzayda yüzen kenar kenara yapışık iki yatay fincan tabağı gibi görüneceğini söylemiştir.

Zaman-çekme bir veri bolluğuna neden olmuştur; bunlar arasında Birinci Pentagon'un kuruluşundan hemen sonrasına ait otantik fotoğrafları da vardı. Adı gibi şekli de -her bir kenarı 460 feens'lik- bir beşgen olan bu bina gerçek bir çelik ve betondan labirentti. Tarih-bilgici Ser Een, koridorların *mylz*'lerinin onyediden onsekize kadar varan boyutlarda olduğu tahmininde bulunmuştur. Girişler düşük rütbeli iki yüzden fazla rahip tarafından gece gündüz korunuyordu. Waa-Sheetn kalıntılarındaki kazılarda ortaya çıkan tarih kayıtlarının teşvik ettiği daha başka zaman katmanlarındaki araştırmalar İkinci Pentagon'un bulunmasına yol açtı. Bu, Birincisi'nden çok daha az heybetli bir yapıydı; zira büyük bir kısmı yerin altında bulunuyordu. Tarih kayıtlarındaki bazı bölümler bir başkasının, yani Üçüncü Pentagon'un varlığına

işaret etti. Bu Pentagon, çok karmaşık kamuflaj ve inanılmaz boyutlarda yemek, su ve sıkıştırılmış hava stokları sayesinde, kapalı, tamamıyla bağımsız bir birim, devlet içinde bir devlet gibi bir şey olmalıydı. Ancak, Yirminci yüzyıl Ammer-Ka'sını boyuna ve enine tarayan sistematik zaman-eksenli ses dalgaları ortaya bu tür bir yapıya ait herhangi birşey çıkaramadı. Bundan sonra pekçok tarihçi, Waa-Sheetn tarih kayıtlarının Üçüncü Pentagon'dan yalnızca mecazi anlamda bahsettiğini; binanın yalnızca inananların kafalarında ve kalplerinde var olduğunu; efsanenin yayılmasının, Kap-Eh-Taahl'ın geriye kalan üç beş takipçisinin cılız ruhlarını yüceltmek için tasarlandığını söyleyen tezi kabul etti.

Resmi tarih yazımımız, genç Ard-bilgici Wid-Wiss arkeoloji kariyerine başladığında bu durumdaydı.

Wid-Wiss elde bulunan tüm malzemeyi yeniden inceledi ve bunları bir bilimsel tez olarak yayımladı. Bu tezde Wid-Wiss, Baş-kanların gücünün zayıflamaya, hâkimiyetinin bitmeye başlamasıyla, tüm yerleşim alanlarından uzakta, Ammer-Ka'nın dağlık bölgelerinde bir yerde, kayaların altında, derinlerde saklı yeni bir hükümet merkezi kurmayı tasarladıklarını savundu; bu şekilde Kap-Eh-Taahl'ın bu son sığınağı, külte bağlı olmayanlar için ulaşılmaz olacaktı. Wid-Wiss, Son Hanedan'ın varsayılan Pentagonu'nun bir tür ortak askerî beyin olduğunu söyledi. Bu beyinin görevi iki yönlüydü: bunlardan birincisi inancın saflığını gözetlemek ve korumak; ikincisi ise, dünyadaki doğru yoldan ayrılmış halkları dine döndürmekti.

Ancak Wid-Wiss'in tezi uzmanlar tarafından küçümsendi; tez, bilinen çoğu olguya düpedüz karşı çıkıyordu. Süper-bilgici Yoo Na Vaak, Quirlsto ve Mars Karşılaştırmalı Paleografya Okulu'ndan Pisuovo gibi eleştirmenler Wid-Wiss'in zaman dizimindeki pek çok çelişkiye dikkat çektiler.

Örneğin, Wid-Wiss'e göre Son Pentagon, papir faciasın-

dan yalnızca birkaç on yıl önce kurulmuştu. Ama eleştirmenler, şayet bu Üçüncü Pentagon gerçekten var olmuş olsaydı, o sırada iktidarda olan Baş-kanın papirsonrası anarşiden faydalanacağı ve Kaotik'in ilk günlerinde dünyayı fethetmeye çalışacağı görüşünü savundu. Ayrıca Federasyon'u yıkma girişimi engellenmiş bile olsa, bu olaya ait birkaç iz sözlü gelenekte yaşamalıydı dediler. Halbuki tarih yazımımız bu tür bir şeyden bahsetmiyor.

Wid-Wiss, Ammer-Ka halkının "dinsizlerin" tarafına geçip Federasyon ile birleşmesiyle, Son Pentagon'un rahiplerinin Pentagon'un dış dünya ile bağlarının tamamıyla koparılmasını emrettikleri hipotezini savundu. Böylece yeraltı Moloch'u[1] kendisini insanlığın geri kalan kısmından yalıttı ve yerüstünde neler olup bittiğine dair en ufak bir bilgisi olmadan Kaotik'e kadar yaşamına devam etti.

Kap-Eh-Taahl'ın rahipler ve savaşçılar topluluğunun bu mutlak ve sımsıkı yalıtılmışlığı, Wid-Wiss'e göre biraz olanaksızdı. Dolayısıyla Son Pentagon'un dışarıya yerleştirilmiş tarama cihazları olabileceği fikrini yürüttü. Ancak Wid-Wiss, son Hanedan'ın ortak askerî beyninin herhangi bir saldırgan ya da hatta muhtelif herhangi bir hareket yeteneği olduğunu düşünmüyordu. Hanedan kesinlikle Federasyon'a saldıramaz ya da karşı bir darbeyi başaramazdı; zira bu devasa yapı bir kere kendini kayanın içine gömmekle ve tarihin ilerleyişiyle tüm bağlarını koparmakla kendini yalnızca geçilemez duvarların içine değil, iç organizasyonunun doğasının ta kendisine hapsetmişti. O zamandan itibaren mitte, yani Kap-Eh-Taahl'ın ta kendisi olan zaferin efsanesinde zenginleşti; dinsizliği -kendi içindeki dinsizliği- takip etti, kökünden söküp attı ve bu acımasız savaşı sürekli devam ettirdi.

---

1 Ammanilerin ve Fenikelilerin çocuk kurban ettikleri tanrı.

Tarih-bilgicilerimiz bu tezleri buz gibi bir suskunlukla cevaplandırdı. Ama Wid-Wiss vazgeçmedi. Ona yardım eden sadece bir avuç sadık meslekdaşının yardımıyla yirmiyedi yıl Roket Dağları'nı bir uçtan öteki uca taradı. Tam herkes onu unutmuşken, inatçılığının haklılığı dramatik bir şekilde ispatlandı. 3146 yılının 28 Meyıs'ında Haar-Vurd Zirvesi'nin eteklerinden yüzlerce ton moloz temizleyen öncü arkeoloji ekibi, akıllıca kamufle edilmiş, mükemmel olarak korunmuş içbükey bir siperin önünde duruyordu: bu, Son Pentagon'un girişiydi.

Ancak, yeraltındaki yapının keşfi son derece zor oldu; olağanüstü yöntemlerin uygulanması gerekti. Dünyadan ayrılışının yetmişikinci yılında Son Hanedan'ın Pentagon'u doğal bir afete yenik düşmüştü. Dağın granit çekirdeğinde çok küçük bir kayma, bir çatlağa neden olmuş; pekçok katmandan ilerleyen çatlak ise sonunda magmaya ulaşmıştı. Binanın sağlam koruma tabakası volkanik basınca dayanamamış; eriyen lav içeriye girmiş, tabandan tavana kadar heryeri doldurmuştu. Böylece son Baş-kan'ın karıncalarınkine benzeyen tuhaf yuvası dev bir fosil haline gelmişti; keşfedilmek içinse binaltıyüzseksen yıl beklemesi gerekecekti.

Burada görevimiz, Üçüncü Pentagon kazılarının inanılmaz boyutlardaki arkeolojik veri bolluğunu anlatmak değil. İlgilenen okuyucuya, bu konuya özel olarak adanmış birçok cildi referans veriyoruz. "Notlar" için yazılan bu giriş yazısında bahsedilecek yalnızca birkaç konu kalıyor geriye.

"Notlar" kazının üçüncü yılında, dördüncü seviyede, içinde pek çok sıhhi mekanların bulunduğu anlaşılması güç bir koridorlar sisteminde bulundu. Diğerleri gibi volkanik kaya kütlesiyle dolmuş olan bu mekanlardan birinin içinde iki insan iskeleti ve onların altında da bir rulo papir bulunuyordu -"Notlar".

Okuyucu kendisi de, Tarih-bilgici Wid-Wiss'in cüretkar

tahminlerinin büyük bir kısmının oldukça doğru olduğunu görecektir. "Notlar", yerin altına kapatılmış bir topluluğun kaderini anlatıyor; gerçek olaylara ait herhangi bir haberin içeri sızmasına izin vermemiş, ama en uzak gökadalara bile ulaşan bir imparatorluğun Beyni'ni yani Karargâhı'nı oluşturduğunu iddia eden bir topluluğun kaderini. Zamanla bu iddia inanca dönüştü; inanç da kesinliğe. Okuyucu, Kap-Eh-Taahl'ın fanatik hizmetkarlarının nasıl Karşıbina mitini yarattıklarına, yaşamlarını nasıl bir karşılıklı izleme, Misyon'a karşı sadakat ve adanma sınavları ile geçirdiklerine tanık olacak; bu Misyon'un gerçekliğinin son hayal kırıntısı bile bir olanaksızlık haline geldiğinde, geriye toplu deliliğin kuyusunun derinliklerinde boğulmak dışında birşey kalmadığında bile nasıl yaşamlarını devam ettirdiklerine...

Tarih yazımımız, "Notlar", ya da buluntu yerinden dolayı yaygın olarak adlandırıldığı gibi "Küvette Bulunan Günce" hakkındaki son yargıyı henüz vermedi. Yine buluntudan sonra elyazmasının belli kısımlarının ne zaman ve hangi düzene göre yazıldığı üzerinde bir anlaşmaya varılamadı. Melez Bilgiciler örneğin, ilk on iki sayfayı ileriki yıllarda eklenmiş sahte bir bölüm olarak kabul ediyor. Ancak okuyucu bu tür teknik konularla fazla ilgilenmeyecektir. O zaman şimdi susalım; Neojen'den, Papirokrasi Çağı'ndan gelen bu son mesaja, bizle kendi sesinden konuşma fırsatı verelim.

1

...DOĞRU odayı bulamıyor gibiydim - hiçbiri benim geçiş kartıma ayrılmış numarayı taşımıyordu. İlk önce Doğrulama Dairesi'nde dolaştım, sonra Yanlış Bilgi Dairesi'nde; sonra Baskı Şubesi'nden bir görevli sekizinci seviyeyi denememi tavsiye etti, ama sekizinci seviyede beni görmezden geldiler; daha sonra bir askerî personel kalabalığının içine saplanıp kaldım - koridorlar bu adamların enerjik bir şekilde bir oraya bir buraya yürümeleriyle, kapı çarpmalarıyla, topuk çarpmalarıyla çınlıyordu; bu askerî tarz gürültülerin ötesinde çanların uzak ezgilerini, madalya şıngırtılarını duyabiliyordum. Zaman zaman odacılar ellerinde buhar saçan kahve makineleriyle yanımdan geçiyorlardı; zaman zaman kendimi bir anda sekreterlerin aceleyle makyajlarını tazeledikleri dinlenme odalarının içinde buluveriyordum; zaman zaman asansörcü kılığına girmiş ajanlarla bir sohbete dalıyorduk -bir tanesinin takma bir bacağı vardı; beni bir kattan ötekine o kadar çok defa sürükledi ki bir zaman sonra bana uzaktan el sallayacak kadar samimi hale geldi; hatta yakasındaki ka-

ranfilin içine saklı fotoğraf makinesiyle fotoğrafımı çekmeyi bile bırakmıştı. Akşama doğru ahbap olmuştuk; bana gurur ve neşe kaynağı olan asansör katının altındaki bant kaydedicisini gösterdi. Ama içime gittikçe daha büyük bir kasvet basıyor, onun bu coşkusunu paylaşamıyordum.

İnatla odadan odaya gittim. İnsanları sorularımla sıkboğaz ettim; halbuki cevaplar istisnasız yanlıştı. Hâlâ dışarıdaydım, Kuruluş'u güçlü tutan bu bitmez tükenmez gizlilik ırmağının dışında. Ama bir yerden içeri girmeli, bir noktadan bir giriş bulmalıydım, ne olursa olsun. İki kez kendimi bir arşiv mahzeninde, etrafta yayılmış birtakım gizli belgelere göz gezdirirken buldum. Ama oralarda işime yarayacak bir şey yoktu. Adamakıllı sıkılmış ve acıkmış olarak (öğle yemeği vakti geçmişti ve bir kafeterya bile yoktu) böyle pek çok saat geçirdikten sonra değişik bir yaklaşım denemeye karar verdim.

Uzun, gri renkli memurların en yoğun bulunduğu seviyenin dördüncü seviye olduğunu hatırladım ve oraya yöneldim, üstünde YALNIZ RANDEVU İLE yazılı bir kapıyı açıp boş bir kabul odasına, oradan GİRMEDEN ÇALINIZ yazılı bir yan kapıdan geçerek küflü seferberlik planlarıyla tıka basa dolu bir konferans odasına girdim. Burada bir sorunla karşılaştım -odada iki kapı vardı. Birinde GİRİLMEZ, ötekinde KAPALI yazıyordu. Titiz bir düşünme aşamasından sonra ikinci kapıda karar kıldım -sonradan doğru seçim olduğu ortaya çıkacaktı, zira burası Başkomutan General Kashenblade'in ta kendisinin ofisiydi. İçeri girdim. O sırada görevli olan memur, soru sormaksızın beni Komutan'a götürdü.

Güçlü, kel, yaşlı bir adam olan Kashenblade kahvesini karıştırıyordu. Kafası üniformasının yakasının üzerine tünemiş gibiydi; sert kıllarla çevrili köşeli çenesi, galaktik rütbe nişanlarını ve şeritlerini bir mama önlüğü gibi çevreli-

yordu. Çalışma masasında darmadağınık telefonlar, etrafta bilgisayar konsolları, hoparlörler, düğmeler vardı; merkezde de işaretlenmiş cam kavanozlardan oluşan bir sıra bulunuyordu -içlerinde alkol dışında bir şey göremesem de bunlar galiba numunelerdi. Dazlak kafasında dışarı uğramış damarlarla Kashenblade telefonları çalar çalmaz susturmak üzere düğmelere basmakla meşguldü. Birkaç tanesi aynı anda çaldığında yumruğunu tüm düğmelerin üzerine vurdu. Sonra beni farketti. Ardından gelen sessizlikteyse yalnızca kaşığının sert vuruşları duyuluyordu.

"Evet, demek burdasın!" dedi sertçe. Güçlü bir sesti.

"Evet," diye cevap verdim.

"Dur, söyleme, iyi bir belleğim vardır," diye hırladı, bir yandan da beni o çalı gibi gür kaşlarının altından izliyordu. "X-27, Signus Eps'e kontra-yıldız, değil mi?"

"Hayır," dedim.

"Hayır mı? Hayır! Tamam o zaman, Morbilantrix B-KuK 81 Çivileme Operasyonu? B, Bipropodal'ın B'si?"

Geçiş kartımı gözlerinin önünde gezdirmeye çalışarak "Hayır," dedim. Sabırsızca kartı yana doğru iten bir el hareketi yaptı.

"Hayır mı?" Hayal kırıklığına uğramış gibiydi. Sonra dalgın dalgın baktı. Kahvesini karıştırdı. Telefon çaldı -eli bir aslan pençesi gibi düğmenin üstüne indi.

"Plastik?" diyerek bir bakış attı.

"Plastik mi?" dedim. "Şey, ben sadece ... sıradan bir -"

Kashenblade telefonların artan gürültüsünü hızlı bir şamarla susturdu ve bir kez daha inceleyen bakışlarını bana çevirdi.

"Harekat Kiklogastrozor ... Ento-mo ... pentakla," yanılmazlığındaki herhangi bir boşluğa boyun eğmeyerek bulmaya çalışıyordu. Ben cevap veremeyince aniden öne doğru eğilip kükredi:

"Dışarı!"

Ve beni dışarıya bedensel olarak kendisi atacakmış gibiydi gerçekten de. Ama ben bu emre itaat etmeyecek kadar kararlıydım -ve fazlasıyla sivildim aynı zamanda. Yerimi muhafaza ettim; kartımı burnuna uzattım. Sonunda Kashenblade kartı isteksizce aldı ve -bir kez bile bakmadan- bir makinanın bir bölmesine fırlattı; makinaysa o anda mırıldanmaya ve fısıldamaya başladı. Kashenblade makineyi dinledi; yüzü bulutlandı, gözleri pırıldadı. Bana sinsi bir bakış fırlattı. Düğmelere basmaya başladı. Telefonlar hep bir ağızdan bir bando gibi çaldı. Onları susturdu ve başka düğmelere bastı: şimdi hoparlörlerden gelen sayılar ve şifreli kelimelerin gürültüleri birbirlerini boğuyordu. Öylece durup kaşları çatılı dinledi. Gözkapağı seyiriyordu. Ama fırtınanın geçtiğini görebiliyordum.

"Peki, şu kâğıt parçanı ver!" diye havladı.

"Zaten vermiştim .."

"Kime?"

"Size."

"Bana mı?"

"Size, efendim."

"Ne zaman? Nerde?"

"Bir dakika önce, siz de attınız -"diye başladım sonra dilimi ısırdım.

Kashenblade ters ters baktı ve o makinanın bölmesini açtı: boştu, kartım kaybolmuştu. Bir an bile bunun bir kaza olduğunu düşünmedim; işin aslı şu ki, bir süredir Kozmik İdare'nin rastlantısal bir sisteme geçmiş olduğu konusunda şüphe duyuyordum; çünkü besbelli üzerinde kelimenin tam anlamıyla trilyonlarca iş varken artık her görevi tek tek bireyler bazında izleyebilecek durumda olamazdı. Şöyle düşünülebilir; her belge, masadan masaya dönüp dolaştıktan sonra er geç doğru masaya denk gelir. Bu, zaman alan bir

usul olabilir belki ama, hiçbir zaman başarısız olmayacaktır. Evren'in kendisi aynı ilke ile çalışır. Ve Evren kadar sonsuz olan bir kurum için -ki kesinlikle bizim Kuruluş'umuz böyle bir kurumdur- bu tür dolambaçlı yollarda dolaşma ve kafaları alt üst etme hızının bir önemi yoktur.

Her halükârda benim kartım gitmişti. Kashenblade bölmeyi hızla çarparak kapattı. Gözlerini kırpıştırarak beni bir süre gözledi. Ben, ellerim yanımda, boş olmalarının farkında olmanın huzursuzluğuyla öylece durdum orada. Ben orada durdukça göz kırpıştırmaları daha ısrarcı sonra da kesin olarak şiddetli bir hal aldı. Ben de kırpıştırarak karşılık verdim. Bu onu sakinleştirmiş gibiydi.

Birkaç düğmeye basarken "Tamam," diye mırıldandı. Bilgisayarlar çalkalandı; çok renkli bantlar çalışma masasının üzerine kıvrım kıvrım yayıldı. Onları tek tek kopartıp okudu. Aklını yitirmiş gibi başka makinaları çalıştırdı. Bunlar kopya yapan ve asılları imha eden makinalardı. Sonunda ortaya, üstünde TALİMAT B-66 PAPRA-LABL yazılı beyaz bir klasör çıktı; bu yazı öyle büyük harflerle yazılmıştı ki ben masanın öte yanından okuyabiliyordum.

"Sorumluluğun ... bir Görev, Özel bir Görev," dedi General Kashenblade inanılmaz büyük bir ağırlıkla. "İçeriye sızma, çökertme -daha önce orada bulundun mu?" diye sordu bir göz kırpışıyla.

"Nerede?"

"Orada."

Kafasını kaldırdı. Gözkapakları bir kez daha hafifçe titredi. Ne cevap vereceğimi bilemedim.

"Ve *bu* da bir ajan," dedi tiksinerek. "Bir ajan ... modern bir ajan ..." gittikçe yüzü asılıyordu. "Ajan" kelimesi esneyip şeklini kaybetti, bir sataşma sözü haline geldi; dişlerinin arasından fısıltıyla, her sessiz ve sesli harfi çiğnenerek ve yavaşça işkenceyle çıktı. Sonra birden patladı:" Her şey açıklan-

malı, değil mi? Gazeteleri okumaz mısın? Örneğin, yıldızlar, -bana yıldızlardan bahset! Yıldızlar ne yapar! Evet?"

"Işıldar," dedim şüpheyle.

"Işıldarmış! Peki, nasıl? Nasıl ışıldar? Söyle bana nasıl?"

Ve gözkapaklarını işaret etti.

"Şey, yanıp söner -kırpışır -parlar," diye cevap verdim gönülsüz bir fısıltıyla.

"Ne kadar da akıllıymış! Sonunda! Kırpışırmış! Evet, kırpışır! Ama *ne zaman* kırpışır? Biliyor musun ne zaman? Bahse girerim bilmiyorsun! İşte ben de bu tür şeylerle uğraşıyorum buralarda! *Geceleri!* Kırpışır, gecenin örtüsünün altına çekilip örtünürler!!"

Bir aslan gibi kükrüyordu. Bir ok gibi dik, dikkatle durup fırtınanın geçmesini bekliyordum. Ama geçmek bilmiyordu. Kashenblade burnundan öfkeyle solurken saçsız kafasının tepesine kadar mosmor kesildi; böğürtüleriyle odayı, bütün Kuruluş'u zangırdattı.

"Ya spiral nebula?! Evet?! *Bunun* ne demek olduğunu bilmediğini söyleme bana! SPY-ral!! Ve genişleyen evren, geriye çekilen galaksiler! Nereye gidiyorlar? Kaçtıkları şey ne? Ve *kırmızıya* doğru Doppler kayması? Oldukça şüpheli - değil mi, devam edeyim mi! Suçu açıkça kabul ediyorsun!!"

Bana ezici bir bakış attı, koltuğuna geri oturdu. Küçük gören soğuk bir sesle:

"Moron!" dedi.

"Bir dakika şimdi -" diye parladım.

"Ne? Neydi o?! Bir dakika mı -? Ah, evet, parola! Güzel, güzel. Bir dakika ... parola, evet, bu daha iyi..."

Ve düğmelere saldırdı -makinalar, teneke bir çatıya vuran yağmur gibi tıkırdadı, yeşil ve altın rengi şeritler masanın üstünde kıvrılıp büküldü. Yaşlı adam hevesle okudu.

"Güzel!" diye sonuca vardı, yumruğunun içinde sıkarak. "Görev'in. Olay mahallinde bir inceleme yap. Doğrula.

Araştır. Yok et. Kışkırt. Bilgi ver. Hepsi bu, gidebilirsin. *Falanca* günün, *falanca* saati, *falan* kısım, *falan* altkısım, Falanca ile randevu. Tamam. "Çıplak" şifreli adı altında maaş. Sınırsız oksijen senedi. İhbarlara göre ağırlıklı ödeme, arada sırada. Düzenli rapor. Bağlantın Pyra-LiP, kodun Lyra-PiP. Görev sırasında öldüğünde Çok Gizli'nin Emriyle onur madalyaları, top atışları, mezarına plaka ve dosyana yazılı bir tavsiye mektubu ile donatılacaksın. Bir soru var mı?"

"Eğer görev sırasında ölmezsem?" diye sordum.

Hoşgörülü bir gülümseme yayıldı generalin yüzüne.

"Akıllı bir çocuk," dedi. "Aklı başında bir adama ihtiyacım vardı. Çok komik. Tamam, bu kadar şaka yeter. Görev'ini öğrendin şimdi. *Bunun* ne demek olduğunu biliyor musun, anlıyor musun?" Azametli alnı gerildi, göğsündeki altın madalyalar ışıldadı. "Bir Görev -müthiş bir şeydir! Ve Özel -*Özel* bir Görev! Kelimeler yetmiyor! Git, git oğlum, Tanrı seninle olsun, tetikte ol!"

"Elimden geleni yapacağım," dedim. "Ama vazife tam olarak nedir?"

Bir sürü düğmeye bastı, telefonlar çaldı; onları susturdu. Mor kafa yavaşça pembeye dönüştü. Bir baba gibi, şefkatle bana baktı.

"Ee," dedi, "son derece tehlikeli. Ama şunu aklından çıkarma, bu görev benim için değil! Seni *ben* göndermiyorum! Ülke gönderiyor! Herkesin İyiliği için! Evet, evet ...sen, biliyorum ... zor olacak, bu bir piknik değil, çetin bir ceviz kırman gereken ... Göreceksin! Çetin, ama yapılmalı, çünkü ... çünkü..."

"Görevimiz," dedim çabucak.

Yüzü sevinçle parladı. Ayağa kalktı. Göğsündeki madalyalar bir o yana bir bu yana sallandı ve çanlar gibi şıngırdadı; makinelerin üzerine derin bir sessizlik çöktü; telefonlar suskunlaştı ve ışıklar kardı. Yaklaştı. Güçlü, kıllı elini

uzattı, yaşlı bir askerin eli. Gözleri bana dikilmişti; çalı gibi kaşları görkemli, kısık bir bakışın içinde düğümlenmişti. Ellerimiz kenetli öylece kaldık; Başkomutan ve gizli ajan.

"Görevimiz!" söylediği sözler bunlardı. "Güzel söyledin oğlum! Görevimiz! Kendine dikkat et!"

Selamladım, geriye döndüm heyecanla. Çıkarken soğuk kahvesini yudumlayışını duyuyordum. Kashenblade -şimdi bir adam oldu.

2

KOMUTAN'LA yaptığım konuşmadan kafam hâlâ biraz karışık olarak ana ofise girdim. Sekreterlerin tamamı ruj sürmek ve kahve karıştırmakla meşguldü. Mektup şelalesinin içinden bir tomar kâğıt düştü; bunlar, General Kashenblade tarafından imzalanan emirlerimdi. Bir memur onlara "sınıflandırıldı" damgasını vurdu; başka birine verdi; o kişi ise dizin kartlarının arasına koydu; emirler oradan da dosyalanıp, geri alınıp bir makine tarafından kodlandı; sonra anahtar imha edildi; tüm kâğıtların asılları yakıldı; külleri elendi, kaydedilip adımı taşıyan bir zarfa konularak mühürlendi; son olarak zarf havalı bir tüp aracılığıyla bilinmez bir kasaya sevkedildi. Ama ben bu süre içinde dikkatimi verecek bir durumda değildim; beklemediğim olaylar dizisi beni uyuşturmuştu. General Kashenblade'in şifreli sözleri konuları o kadar gizli olarak ifade etmişti ki, insan ancak bir ipucu yakalayabilirdi. Öte yandan er ya da geç konunun aslı hakkında bilgilendirilecek olmalıydım. Başka türlü Görev'i nasıl yerine getirebilirdim? Görev'in benim kendi geçmişimle bir ilgisi var mıydı? Ama bu

soru, benim bu yeni ve tamamıyla çok ani kariyerimin ışığı altında son derece önemsizdi.

Beynimin içinde dolaşan düşünceler, kendini Komutan'ın gizli yardımcısı olarak tanıtan genç bir subayın gelmesiyle kesildi; Teğmen Blanderdash. Bu Teğmen Blanderdash elimi sıktı; kişisel olarak benim hizmetime tayin edildiğini söyledi; koridorun öteki tarafındaki bir ofise götürdü; kahve ikram etti; benim olağanüstü yeteneklerimi övmeye başladı (Kashenblade bana kırılması bu kadar çetin bir ceviz verdiğine göre gerçekten de olağanüstü olmalıydılar). Yüzümün doğallığını, özellikle de burnumu garip buldu -sonra anladım ki takma olduğunu düşünmüştü. En iyi politikanın ağız sıkılığı olduğuna karar vererek sessizce kahvemi karıştırdım. Onbeş dakika kadar sonra beni subayların kullandığı bir geçitten bir hizmet asansörüne götürdü. Mührü kırdık; aşağı indik.

"Aklıma gelmişken," dedi indiğimizde, "çok esner misiniz?"

"Bildiğim kadarıyla hayır. Niçin?"

"Hiç. Bir insan esnediğinde, bilirsiniz, karşısındaki içeriye bakabilir. Horlamanız falan var mı?"

"Hayır."

"Mükemmel. İnsanlarımızdan kaç tanesinin sonu horladığı için kötü olmuştur, hayal bile edemezsiniz."

"Ne oldu onlara?" Bunu soracak kadar pervasızdım.

Ama o yalnızca nişanlarına dokunarak gülümsedi. "Belki sergiyi görmek istersiniz? Tam bu seviyede, şu sütunların orada. Koleksiyonlar Bölümümüz."

"Tabii," diye cevap verdim, "ama vaktimiz var mı?"

"Sorun değil," dedi beni doğru tarafa yönlendirirken. "Neyse, teklifim boş bir merakı tatmin etmek için değil. Bizim mesleğimizde insan ne kadar çok şey bilirse o kadar iyidir."

Blanderdash arkasında sağlam çelik bulunan sıradan beyaz bir kapıyı açtı. Bir kilitler kombinasyonu denedi. Çelik, muhteşem, penceresiz ama iyi aydınlanmış bir salonu ortaya çıkararak kaydı. Tahta kaplama tavan panosu sütunlarla desteklenmişti; duvarlar goblenlerle, siyah, altın ve gümüş süslerle kaplıydı. Daha önce bu kadar müthiş bir yer görmemiştim. Pasparlak cilalı parkeler boyunca devam eden sütunların aralarında bölmeler, kabinler, narin metal ayaklar üzerinde vitrinler, kapakları açık sandıklar vardı. Bana en yakın olanı mücevher gibi parlayan küçük şeylerle doluydu. Bunlar kol düğmeleriydi; sayıları nerdeyse bir milyon kadar olmalıydı. Başka bir sandıktan bir inci yığını yükseliyordu. Blanderdash beni camdan bölmelere götürdü: kadife yastıkların üzerinde yapma kulaklar, burunlar, burun kemikleri, tırnaklar, siğiller, kirpikler, çıbanlar ve kamburlar vardı; içlerindeki dişliler ve yaylar görünsün diye bazılarının kesitleri sergilenmişti. Geriye doğru bir adım attığımda inci sandığının önünde tökezledim; tüylerim ürperdi; bunlar dişti -uzun dişler, ince dişler, tavşan dişleri, oyuklu, oyuksuz dişler, süt dişleri, köpek dişleri, yirmi yaş dişleri...

Rehberim gülümseyerek en yakın gobleni işaret etti. Daha dikkatlice baktım: sakallar, keçi sakalları, favoriler, koyun pirzolası favorileri; hepsi bir naylona, kumral bir fon üzerinde sarışın olanların sunulduğu bir şekilde dikilmişti: ulusal mühür. Birincisinden daha da geniş olan bir sonraki odada başka cam bölmeler vardı. Bunların içinde peynir, iskambil destesi gibi insan yapısı nesneler ve andaçlar vardı. Çam kaplama tavan kirişlerinden, yapma uzuvlar, korseler, giysiler sarkıyordu. Yapma böcekler de vardı; öyle incelikle işlenmişlerdi ki ancak büyük ve zengin bir güç bunları bir araya getirecek yöntemlere sahip olabilirdi. Sırf böcek sergisi pekçok rafı doldurmuştu. Blanderdash açıklamalarıyla araya girmiyordu; burada bir araya gelmiş ceset parçaları

üzerine söylenecek bir şey yoktu. Ancak arada sırada, görülecek bu kadar şey varken özel olarak ilginç bir parçaya ne zaman biraz fazla baktığımı düşünse beni uygun bir şekilde uyarıyordu. Örneğin, çok güçlü bir büyütecin arkasına, beyaz bir ipek kumaşın üzerine yerleştirilmiş büyük miktar haşhaş tohumuna dikkatimi çekti. Bu, her bir tohumun içinin zahmetle bir bir oyulmuş olduğunu farketmeme yol açtı. Hayret içinde, bunun ne anlama geldiğini sormak için ona döndüm. Ama teselli edici bir gülümsemeyle ve bir omuz silkişiyle yolumu kesti; söylediği şey açıkça anlaşılsın diye sessizce şu kelimeyi çiğneyerek söyledi: "sınıflandırıldı". Ancak biz oradan uzaklaştıktan sonra ilgisizce "İlginç yadigârlar, değil mi?" dedi.

Bir sonraki oda daha da muhteşemdi. Gözlerimi yukarı kaldırdığımda karşı duvara asılı müthiş bir goblen gördüm; kahverengi, siyah ağırlıklı, bir ulusun doğuşunu betimleyen gerçek bir sanat şaheseri. Bir tereddüt anından sonra Blanderdash panoramada ileri gelen bir kimsenin ceketini gösterdi; yakaları zarifçe süslenmiş siyah favorilerdi; bunun aslen, bu ileri gelen kimse tarafından ortaya çıkarılan bir düşman ajanına ait olduğunu izah etti.

Sütunların arkasından gelen soğuk hava akımı, ötede bir dizi oda daha olduğuna işaret etti. Sergilenen nesnelere artık bakmadan, tüm bu şaşaanın içinde kaybolmuş, parıltı ve projektörlerden kafam karışmış olarak rehberimi uysalca izledim. Kapakları açık kasaların önünden geçtik; buralarda ajanlarla anlaşma, duvarları ve dağları delip geçme, denizlerin kuruması gibi sahneler canlandırılmıştı; çok katlı makinelerin karşısında ağzım açık kaldı; herhangi bir uzaklıktan harekat planlarını kopyalayan, geceyi yapay gündüze çeviren ya da tam tersini yapan makineler. Devasa bir kristal kubbenin altındaki holden geçtik; kubbe güneş lekelerini canlandırmak ve gezegen yörüngelerini yanıltmak için kul-

lanılıyordu; sahte takımyıldızlarının eşleri, taklit gökadalar, kıymetli taştan yapılmış plakaların üzerinde pırıldıyordu. Duvarların ardında, havanın düşük yoğunluğunu ve yumuşak bir şekilde işlev gören sahte atom ve elektronları tutmak için gereken yüksek radyasyon seviyesini tutmak için güçlü vakum pompaları çalışıyordu. Başım dönüyordu -görecek o kadar çok şey vardı ki. Blanderdash durumumu farketti. Çıkışa doğru onu takip etmemi istedi.

Daha önceden, Koleksiyonlar Bölümü'nün yarı yolunda, tüm sergiyi gördükten sonra söylemek üzere bazı övgüler hazırlamıştım. Ama şimdi tek bir kelime bile söyleyemiyordum. Blanderdash suskunluğumu anladı. Hiçbir şey demedi. Asansörde iki subay yanımıza yaklaştı, selam verdi, özür dileyerek Blanderdash'ı kenara çekti. Blanderdash şaşırmış gibi görünüyordu; bir şeyler söyledi; kaşları havaya kalktı. Ötekiler olumsuz vücut hareketleriyle cevap verdiler; benim bulunduğum yönü işaret ettiler. Bununla birlikte bu basit görüşme sona erdi. Blanderdash yaşlı olanıyla gitti. Daha genç olanı bana yaklaşıp yılışık bir gülümsemeyle bana N Bölümü'ne kadar eşlik edeceğini söyledi.

Karşı koymak için bir neden görmedim. Ama asansöre yeniden bindiğimizde önceki rehberim hakkında ona sorular sormaya başladım.

Kulağını ağzıma doğru eğerek ve aynı zamanda sanki acı çekiyormuş gibi elini göğsüne bastırarak "Bir şey mi dediniz?" diye sordu subay.

"Evet. Blanderdash hakkında. Göreve mi çağrıldı? Biliyorum sormamam lazım ama-"

"Yok, yok," dedi subay telaşla. Tuhaf bir gülümseme yavaşça ince dudaklarına yayıldı. "Bir daha söyler misiniz?" diye sordu aniden düşünceli.

"Neyi?"

"Adını."

"Blanderdash? Ama ... onun adı bu, değil mi?"

"Şey, eminim öyledir, eminim." Ama gülümsemesi daha düşünceli bir hal aldı.

"Blanderdash," diye geveledi asansör durduğunda. "Blanderdash ... tabii..."

"Tabii" ne anlama geliyordu, merak ettim; benim yararıma mıydı değil miydi? Ama tam o sırada asansör açıldı; şu beyaz kapılardan birine doğru giden bir koridordan hızla yürümeye başladık. Beni uzun, ince, penceresiz bir odaya doğru itti; kapıyı arkamdan hızla çarptı. Alçak lambaların altında dört tane çalışma masası ve her birinde oturmuş birer subay vardı; kâğıt desteleriyle uğraşıyorlardı; sıcaktan dolayı gömleklerinin kollarını sıyırmışlardı. Bir tanesi ayağa kalktı. Siyah gözlerini bana dikti.

"Görevini bildir."

Sabırsızlığımı zorla bastırdım.

"General Kashenblade'in emriyle Özel Görev." Bu kelimelere öteki subayların başlarını kaldırıp bakacağını düşündüysem, büyük hataya düşmüştüm.

"Adın?" Aynı sert tarzda sordu. Bu subayda, bir atletin kaslı elleri vardı; güneş yanığı, kodlanmış bir dövmesi olan eller.

Adımı söyledim. Masasındaki bir makinanın tuşlarına bastı.

"Görevin doğası?"

"Bu konuda burada bilgilendirileceğim."

"Ya?" dedi. Sandalyeden ceketini alıp giydi. Düğmelerini iliklediği; apoletlerini düzeltti; bir yan kapıya yöneldi.

"Beni takip et."

Takip ettim; etrafıma bakıp ilk defa farkettim ki beni buraya getiren subay içeri hiç girmemiş, holde beklemişti.

Yeni rehberim bir masa lambasını yaktı. Kendisini tanıttı: "İkinci-kod-çözücü Dasherblar. Otur."

Bir zili çaldı. Genç bir sekreter iki fincan kahve getirdi. Dasherblar karşımda oturup tek kelime etmeden kahvesini yudumladı.

Sonunda, "Görevi'nin amacı hakkında mı bilgilendirileceksin?" dedi.

"Evet."

"Hımm. Görevin. Zor, karmaşık .. aynı zamanda sıradışı - pardon, adın neydi?"

"Hâlâ aynısı," diye cevap verdim silik bir gülümsemeyle.

Karşılık olarak subay da gülümsedi. Çok güzel dişleri vardı. O anda yüzünün tamamı içtenlik ve açıksözlülükle ışıldadı.

"Sigara?"

"Hayır, teşekkür ederim, içmiyorum."

"Güzel, çok güzel. Kötü bir alışkanlık, çok kötü bir alışkanlık ... Eveeet, o zaman... Bir dakika iznini isteyeceğim."

Ayağa kalkıp, tepe lambasını açtı; çok büyük metal bir kasanın önüne gitti; ardarda yedi hareketten oluşan kombinasyonu çevirdi. Dev çelik kapak sessizce yana kaydı; içerdeki dosya klasörlerine bakmaya başladı.

"Evet, şimdi, talimatın," dedi. Ama tam o sırada bir zil çaldı. Bana döndü ve baktı. "Önemli bir şey olmalı. Bekleyebilir misin? Yalnızca bir dakika sürer."

Dasherblar, kapıyı sessizce kapatıp beni açık kasayla başbaşa bırakarak dışarı çıktı.

Bu bir sınav mıydı? Bu kadar kör gözüne parmak sınav mı olurdu? Bu kadar her şey meydanda? Canım sıkılmıştı. Bir süre kımıldamadım; sonra başımı kasaya doğru çevirmişim. Hemen bakışlarımı uzağa çevirdim; ama bir ayna vardı; kasanın içindeki her şeyi, tüm gizli dokümanları gösteriyordu. Parke zeminin tahtalarını saymayı düşündüm. Ama döşeme muşambaydı. Parmak boğumlarımı kontrol ettim. Kızmaya başlıyordum. Neden istediğim yere bakma-

yacaktım? Ben de baktım: klasörler siyah, yeşil, pembe, birkaç tanesi sarıydı; kenarlarından tabak gibi mühürler sarkıyordu. Özellikle bir klasörün, en üstte duranın, üst köşesi kıvrıktı. Büyük olasılıkla bu oydu. Neyse, Personel Şefi'nin kendisi bana Görev'i vermişti; eğer bir sorun çıkarsa her zaman onun adını verebilirdim -ama bir dakika neler düşünüyordum ben?!

Saatime baktım: on dakika geçmişti. Tam bir sessizlik. Her geçen dakikayla sandalyem gittikçe daha bir rahatsızlaşıyordu. Bacak bacak üstüne attım; bu daha kötüydü. Ayağa kalktım; pantolonumdaki buruşukları düzelttim; yeniden oturdum. Dirseğimi koyduğum masa bile beni rahatsız ediyordu. Şöyle bir kaslarımı esnettim. Bu bir dakika aldı. Midem guruldamaya başladı. Kahvemin kalanını içtim; fincanın dibinde kalan şekeri seyrettim uzun uzun. Açık kasaya bakmaya cesaret bile edemiyordum artık. Saatime bir kez daha baktım: Bir saat geçmişti.

İkinci saatin sonuna doğru subayın döneceğine dair tüm umutlarım suya düşmüştü. Bir şey olmuş olmalıydı. Ama ne? Blanderdash gibi aniden çağırılmış mıydı? Dasherbland mıydı? Hayır, Dashenblar. Dashenblade? Hayatta hatırlayamadım; midem fena halde gurulduyordu. Ayağa kalktım; odada volta attım. Gizli dokümanlarla dolu açık bir kasayla beraber yalnız başıma, nerdeyse üç saat olmuştu şimdi -kelleler uçabilirdi, benimki dahil! Beni buraya mıhlamıştı, tamam, şu.. adı neyse! Ya biri kimi beklediğimi sorsa bana? Orayı terketmeye karar verdim. Ama hangi yöne? Geldiğim yöne mi? Beni sorgularlardı ve hikâyem tutmazdı; bunu hissedebiliyordum. Yargıçlar gülerlerdi. "Adını bile anımsayamadığın bir subay seni açık bir kasayla başbaşa bıraktı mı demek istiyorsun? Hadi, daha ilginç bir hikâye düşünsene!" Sıcaktı; boynumdan ve sırtımdan terler akıyordu. Boğazım kuruydu. Kasayı kapatmayı denedim. Kilitler kapan-

madı. Kadranları ne kadar çevirdiysem kapı yine inatla geri geldi. Kapalı kalmayı reddetti. O sırada holden ayak sesleri geldi. Geriye sıçradım; gömleğimin kolu dosyaya takıldı; tüm klasör destesi yere devrildi. Kapının kolu çevrildi -aklımı kaçırmış gibiydim- masanın altına saklandım. İçeri giren adamın tek gördüğüm kısmı siyah sivri ayakkabılarıydı. Bir an hareketsiz durdu. Sonra sessizce kapıyı kapattı; kasaya doğru ayaklarının ucuna basarak yürüdü; görüş alanımın dışına çıkmıştı. Kağıt hışırtıları ve sonra başka bir ses duydum; uzak bir zil sesi gibi, zayıf bir klik sesi. Tabii! Gizli dokümanların fotoğrafını çekiyordu! Bu, bu kişinin öteki subay olmadığı anlamına geliyordu, ama...

Masanın altından emekleyerek çıktım; kapıya doğru sürünerek ilerledim. Sonra kapıya ulaştığımda ayağa fırladım, koridora çıktım. Kapıyı çarpmam için geçen çok kısa saniye aralığında solgun, korkmuş bir yüz ve titreyen ellerden düşen bir kamera görüntüsü yakaladım -sonra bir anda upuzaktaydım. Düzenli bir yürüyüş tutturup, dosdoğru yürüdüm; koridorda bir sürü köşeler, virajlar, arkalarından ofis işlerinin boğuk seslerini ve çan sesine benzer zayıf, artık benim için bir gizem olmaktan çıkmış olan çıngırdama seslerini duyabildiğim beyaz kapılar silsilesinin önünden geçtim.

Ya şimdi? Tüm olayı rapor mu etseydim? Ama apaçık belli ki o adam orada olmayacaktı. Geriye tek kalan şey açık bir kasa ve odaya saçılmış kâğıtlar olacaktı. Bir anda donakaldım -adımı orada ofiste bırakmıştım. Beni biliyorlardı; beni arıyorlardı. Tüm Bina şimdi alarma geçmiş olmalıydı; tüm merdivenler, çıkışlar, asansörler izleniyordu...

Etrafa bakındım. Koridorlar olağan hareketlilikle doluydu. Bir sürü subay klasörler taşıyorlardı; tıpkı kasadakiler gibi; tohum zarfının içinde duran bezelyeler gibi. Elinde buharı tüten kahve makinasıyla bir odacı yaklaştı. Tam önümde bir asansör açıldı; içinden iki emir subayı çıktı. Be-

ni görmediler bile. Niye hiçbir şey olmuyordu? Niye takip edilmiyordum? Bunun hepsi ... her şey... yalnızca bir sınav olabilir miydi?

Hızla bir karar verdim. En yakın odanın üstünde şu yazıyordu: 76/941. Hayır, hoşuma gitmedi, devam ettim... 76/950, hoşuma gitti. Çalayım mı? Ne için?

İçeri girdiğimde iki sekreter kahvelerini karıştırıyordu; bir üçüncüsüyse bir tabağın üzerinde sandviç hazırlıyordu. Beni görmezden geldiler. Onları geçtim; başka bir kapı denedim; bir sonraki oda. İçeri girdim.

"Sonunda geldiniz! Gelin, gelin, kendinizi rahat hissedin."

Altın çerçeveli gözlüğü olan zayıf, yaşlı bir adam çalışma masasının arkasından bana gülümsedi. Saçları süt gibi beyazdı; o kadar da seyrekti ki, pembe derisi masum bir şekilde bir ordan bir burdan görünüyordu. Gözleri küçük fındıklar gibiydi; gülümsemesi candan; jestleri misafirperverlik dolu. Yumuşak bir koltuğun içine gömüldüm.

"General Kashenblade-" diye söze başladım. Ama bitirmeme izin vermedi.

"Tabii, tabii... izin verir misiniz?"

Felçli parmakları birkaç düğmeye bastı. Sonra, yüzünde ağırbaşlı bir gülümseme, büyük bir törenle ayağa kalktı. Sol gözünün alt kapağında belli belirsiz bir seyirme vardı.

"Alt-kulakmisafiri Blassenkash. Elinizi sıkmama izin verin."

"Beni tanıyor musunuz?" diye sordum.

"Sizi nasıl tanımam?"

"Ya -öyle mi?" diye kekeledim; tamamıyla dengemi kaybetmiştim. "O zaman -o zaman belki benim talimatım sizdedir?"

"Tabii ki! Ama aceleye gerek yok, gerek yok... Bunca yıllık yalıtılmışlık... zodiyak.. düşüncesi bile kalbimi nasıl hüzüne boğuyor! Bu kadar büyük mesafelerde, bilirsiniz... in-

san inanmakta, gerçekle uzlaşmakta güçlük çekiyor, siz de öyle düşünmüyor musunuz? Ben yaşlı bir adamım, çok konuşuyorum... Bilirsiniz, ben hiç uçmadım, bir kez bile... Tabii, bu bizim işimiz... her zaman bir masanın arkasında... kolluklar, bilirsiniz, gömlek kollarını korumak için -onsekiz çifti aşındırdım ben." Kafasını salladı. "Görüyorsunuz, işler böyle işte... yaşlı bir adam konuyu dağıtır..."

Beni müthiş bir odaya yöneltti; tamamı yeşil, bir ziyafet salonu olacak kadar geniş bir odaya. Döşeme, bir göl gibi parlıyordu; uzak tarafta yeşil bir masa ve sandalyeler duruyordu. Adımlarımız bir katedraldeymişiz gibi yankılanıyordu. Yaşlı adam yanımda sendeliyor, gülümsüyor, sürekli burnundan kayan gözlüğünü yerleştiriyordu. Masanın kenarından benim için, güzel döşenmiş, arkasında şık bir başlığı olan bir sandalye çekti. Kendisi başka birine oturdu; solgun eliyle kahvesini karıştırdı; bir yudum aldı ve fısıldadı, "Soğuk." Bekledim. Güven telkin edermiş gibi öne doğru eğildi.

"Şaşırdınız mı?"

"Ben -şey, hayır."

"Eh, bana anlatabilirsiniz, ben yaşlı bir adamım. Ama ısrar etmem... Israr etmem... Şey olurdu, bana göre, tabii - ama görüyorsunuz, sonra korkunç bir yalnızlık, karanlık uçuruma açılan, kendine çeken gizem kapıları ...günaha çağrı -ah, hepimiz insanız! Anlaşılabilir! Ya merak nedir? Yeni doğan bir bebeğin ilk istenç dışı hareketi; dürtülerin en doğalı; Neden'i bulmak için ilk arzu, Etki'nin Nedeni'ni, sonuçta Hareket'e neden olan Etki; ve böylece bir devamlılık kurulur... bizi birbirimize bağlayan zincir... ve her şey o kadar masum başlar ki!

"Beni affedin," diye sordum kafam karışık, "nereye varmak istiyorsunuz?"

"Tam bu işte!" diye bağırdı ince, ıslık gibi bir sesle. "Tam da bu!" Daha yakına doğru eğildi; gözlüğünün altın çerçe-

vesi ışıldıyordu. "Burada Nedenimiz var - burada da Etki! Nereye varmak istediğimi mi soruyorsunuz? Akıl bu tür soruları cevapsız bırakamaz; boşlukları doldurur; buradan biraz alır, buraya biraz koyar..."

"Bakın," dedim, "tüm bunların ne anlama geldiğini gerçekten anlamıyorum-"

"Bir dakika, bir dakika sabredin genç adam! Her şey karanlık değildir! Elimden geldiğince anlatacağım... Elinden gelenin en iyisini yapmaya çalışan bu ihtiyarı affedin... Ne bilmek istiyordunuz?"

"Talimatım."

"Neyiniz?" besbelli çok şaşırmıştı.

Bir şey demedim. Gözlerini kapattı, kırışık dudakları sanki bir şey sayıyormuş gibi oynadı: "...onaltı, elde var bir, altıyı taşı..."

Sırıttı.

"Mükemmel, mükemmel. Talimatınız, kâğıtlarınız, dokümanlarınız, planlarınız... savaş planları, stratejik hesaplar, her şey gizli, çok gizli. Bir düşmanın vermeyeceği şeyler! Alçaklık, suç ortaklığı, teslim almayı istemek! Keşke bir gece -yalnızca bir saat!" Yaşlı adam kelimeleri nerdeyse şarkı gibi söylüyordu. "Ve sonra ajanlarını yollar; iyi bilgilendirilmiş, iyi eğitilmiş, iyi saklanmış; sonra içeri sızarlar; yok ederler; çalarlar; kopyalarlar -adları da Lejyon'dur!" diye titreyen bir sesle haykırdı. İki eliyle gözlüğünü sımsıkı kavramıştı. "Ve biz ne yapabiliriz?... Yüzlerce, binlerce kez olduğu gibi komployu ortaya çıkarırız, şeytanın bacağını kırarız, ölümcül zehiri çıkarırız... Ama girişimler yenilendi; bir tanesi gittiğinde yerine iki kol çıkıyor... ve nihai netice hep aynı; kaçınılmaz. Birisinin saklayabildiğini başka biri bulabilir. Olayların doğal akışı, delikanlı..."

Nefessiz kaldı. Acıyan bir gülümseme yüzüne yayıldı. Bekledim.

"Örneğin bir hayal edin, ya birden fazla plan olsaydı? İki değil, dört değil -bin tane olsaydı! On bin! Bir milyon! Bunları çalabilirler miydi? Evet, çalabilirlerdi, ama o zaman birinci plan yedinciyle çelişir; yedinci, dokuz yüz seksen birinciyle çelişirdi ve dokuz yüz seksen birinci de tüm ötekilerle. Herbirinde başka bir şey söylenirdi, herhangi ikisi birbirine benzemezdi -hangisi doğru olandır, gerçek olandır, bir ve tek olandır?

"Akıllıca!" dedim.

"Evet!!" zafer çığlığı bir öksürük kriziyle bitti; o kadar şiddetliydi ki gözlüğü uçtu. Havada yakaladı. Bir burun parçası da uçtu, yemin edebilirim -yo, hayır, hayal gücümün bir ürünü olmalı. Zavallı yaşlı adamın yüzü mosmor olmuştu; kırışık dudakları titriyordu.

"Şimdi... şimdi binlerce kasa hayal edin, binlerce asıl doküman... her yerde, her yerde, Bina'nın her seviyesinde; hepsi kilit altında; her biri asıl; her biri tamamıyla tek -bunlardan milyonlarca, milyonlarca; herbiri birbirinden farklı!"

"Bir dakika!" dedim. "Bana -tek bir harekat planı yerine başka planlar da- mı var demek istiyor -"

"*Kesinlikle*! Olayı algılayışınız mükemmel, genç adam!"

"Ama en azından bir tane doğru plan olmalı. Yani demek istiyorum ki, ...eğer gerekirse..."

Ondaki değişiklikle çakılıp kaldım; sözümü bitirmedim. Sanki aniden bir canavara dönüşmüşüm gibi bakıyordu bana.

"Ya... düşündüğünüz bu mu?" dedi tırpı gibi bir sesle; gözkapakları kurutulmuş kelebekler gibi kanat çırpıyordu.

"Şey, tam olarak değil," diye cevap verdim tedbirlice. "Her şeyin sizin dediğiniz gibi olduğunu kabul edelim. Bütün bunlar beni nasıl etkiler? Ve -sormama izin verin- Görevimle bunların nasıl bir ilişkisi var?"

"Görev mi??"

Alçakgönüllü, çekingen gülümseyişi taptatlıydı.

"Bana verilen Özel Görev - fakat en başta size söylemiştim, değil mi? Başkomutanımız, General Kashenblade'in verdiği Görev."

"Kashenblade mi?"

"Başkomutanınızın adını biliyorsunuz herhalde?"

"Affedersiniz," diye fısıldadı uzun bir suskunluktan sonra, "sizi... bir dakikalığına bırakmamın bir sakıncası var mı? Uzun sürmeyecek..."

"Özür dilerim ama," dedim kibarca ama kesin bir dille; kalkmaya çalışınca kolundan tuttum. "Bu durumu bir açıklığa kavuşturmadan hiçbir yere gitmiyorsunuz. Ben talimat için geldim, onları almak için bekliyorum."

Yaşlı adam titredi.

"Ama.. ama, delikanlı... ben bunu nasıl anlayabilirim?..."

"Neden ve Etki," dedim gevrekçe. "Görevimi rica ediyorum!"

Beti benzi attı. Sessizdi.

"Bekliyorum."

Cevap gelmedi.

"Neden bana milyonlarca plandan bahsettiniz? Ya da şöyle demeliyim; kim size bana bunları söylemenizi söyledi? Konuşacak gibi hissetmiyor musunuz? Çok güzel. Zamanım var, bekleyebilirim."

Yalnızca solgun ellerini birleştirdi, başını eğdi.

"Ne yapıyorsunuz?" diye bağırdım; hızla kolunu tuttum. Yüzü iğrenç bir buruşmayla büküldü; gözleri korku içinde dışarı uğradı; parmağındaki yüzüğü emiyordu. Zayıf bir klik sesi, metalin metal üstüne düşme sesi geldi; sıkı kasların suya dönüştüğünü hissettim. Bir an sonra bir ceset tutuyordum. Yere bıraktım. Gözlük düştü; onlarla birlikte gümüş bir saç öbeği ve bebek pembesi bir deri; altından kapkara saçlar çıktı. Orada öyle kalakaldım, ölü adam ayaklarımın önünde, kalbimin atışını dinleyerek. Çılgın gibi etrafı-

ma baktım -kaçmalıydım; şimdi her an birisi gelebilir, önemli bir mevkide olan bir adamın cesediyle beni başbaşa bulabilirdi. Alt-şifre-çözücü? Kulakmisafiri? Artık farketmiyordu. Kapıya yöneldim, ama yarı yolda durdum. Oradan çıkamazdım, beni kesinlikle farkederlerdi. Sonra nasıl açıklardım? Suç anında başka yerde olduğumu ispat...

Geri dönüp, cesedi kaldırdım; peruka kaydı -ölüyken ne kadar da genç görünüyordu! Dikkatle perukayı eski yerine yerleştirdim; aniden dalga dalga gelen vazgeçme duygusuyla didiştim; cesedi kolları altından sıkıca tutup, kapıya doğru sürükledim. İşi bitmişti.

Ofis boştu. İki kapı vardı: biri sekreterlere çıkıyordu, ötekiyse büyük olasılıkla koridora. Onu masanın arkasındaki sandalyesine oturttum. Çöktü. Oturtmaya çalıştım. Olanaksızdı -sol kol sandalyeden aşağı sarktı. Cesedi ilk bulduğum gibi bıraktım ve ikinci kapıdan dışarı kaçtım. Şimdi ne olduğu umurumda değildi!

3

ÖĞLE yemeği saati gibi görünüyordu -subaylar, memurlar, sekreterler, herkes asansörlere akın etmişti. Kendimi en büyük bir güruhun içinde bulmuş, aşağı doğru sürükleniyordum -suç mahallinden uzağa; ne kadar uzak o kadar iyi!

Öğle yemeği çok iyi değildi: ağzı burnu kaymış bir salata, lastik gibi bir rosto, her zamanki haşlanmış patatesler, katran gibi rezil bir kahve. Kimse para ödemedi. Allahtan hiç kimse sohbet etmiyordu; yemek hakkında bile. Onun yerine hepsi bilmece çözmekle meşguldü -bulmacalar, kelime oyunları, anagramlar, şifre-çözme, beyin jimnastiği oyunları, bilmeceler. Dikkati üzerime çekmemek için cebimde bulduğum bir parça kâğıda bir şeyler karaladım. Bu şekilde bir saat geçirdikten sonra kendime ite kaka yol açarak koridora geri çıktım. Şimdi insanlar işlerine dönmek için asansörlere biniyorlardı. Kalabalık hızla azalıyordu; kendime gidecek bir yer bulmalıydım. Böylece son asansörlerden birine atladım. İlk durakta indim. Oradaki koridor şimdiye kadar gördüğüm tüm ötekiler gibi penceresizdi. Her iki taraf-

ta pırıldayan beyaz kapı sıraları uzayıp gidiyordu. Kapı işaretlerinin üzerinden bembeyaz küreler sarkıyordu; üstlerinde sayılar vardı: 76/947, 76/948, 76/950...

Durdum. O sayı, o aynı sayı! Amaçsızca dolaşırken nasıl tam tamına bu aynı yere gelmiştim? Bu kapının arkasında - eğer hâlâ keşfetmedilerse- bir sandalyeye dayanmış, burnunun üstüne kondurulmuş bükülmüş altın çerçeveli gözlüğüyle bir ceset duruyordu...

Birisi geliyordu. Koşup kaçmamak için inanılmaz bir güç sarfetmek gerekti. Kepsiz uzun boylu bir subay köşeden göründü. Geçmesi için kenara çekildim; ama muğlak bir gülümsemeyle bana doğru yürüdü.

"Şuraya girin lütfen," dedi alçak bir sesle, cesetin bulunduğu kapının yanındakini göstererek.

"Anlayamadım," dedim ben de sesimi alçaltarak. "Bir hata olmalı."

"Yok, hayır, hata yok. Buraya lütfen."

Kapıyı açtı. Kendimi parlak sarı renkli bir ofiste buldum. Bir çalışma masası, birkaç telefon ve sandalyeden başka ofis gereci yoktu. Kapının yakınında durdum. Subay sessizce kapattı; etrafımda dolaştı.

"Oturmayacak mısınız?"

"Kim olduğumu biliyor musunuz?" diye sordum yavaşça.

"Tabii." Bana bir sandalye getirirken başını sallıyordu.

"Konuşacak ne var?"

"Sizi çok iyi anlıyorum. Bunun son derece gizli kalması konusunda elimden gelen her şeyi yapacağımı belirtmek isterim."

"Gizli? Ne demek istiyorsunuz?"

Bana o kadar yaklaştı ki nefesini yüzümde hissedebiliyordum. Gözlerimiz buluştu.

"Biliyorsunuz, ... nasıl söylesem? Siz... plan dışında çalışıyorsunuz," dedi belli belirsiz bir fısıltıyla. "Aslında sizin

yolunuzdan çekilmem, karışmamam gerekir.' Öte yandan, size bazı.. yani, açıklamam, özel olarak tabii ... şey, gereksiz karışıklıkları önleyebilir."

"Söyleyecek hiçbir şeyim yok," dedim savunmaya geçerek.

Ses tonu ya da söylediği şey değildi bana umut veren; şaşırtıcı bir şekilde sivil tavırlarıydı. Tabii bu da benim şüphelerimi yatıştırmak için bir plan değilse; bu durumda...

"Anlıyorum," dedi uzun bir aradan sonra. Sesinde bir çaresizlik ifadesi vardı. Elini saçlarının içinde gezdirdi. "Benzer durumlarda, bu tür bir görevde... her subay aynı şeyi yapardı. Hatta bazen, Servis'in iyiliği için elbette, insan istisna da yapabilir..."

Tam gözünün içine baktım. Ürktü.

"Çok güzel," dedim, otururken. Parmak uçlarımı masanın üstüne koydum. "Söyle, ne bilmem gerektiğini düşünüyorsun?"

"Teşekkürler, teşekkürler! Bin dereden su getirmeyeceğim. Emirleriniz çok yüksek yerden geliyor. Şimdi, bu emirlerdeki herhangi bir değişikliği bilmemem gerekiyor; yani resmî olarak. Ancak -şey, bilirsiniz- her zaman sızıntılar olur! Neden, kendiniz..." benden birkaç kelime bekledi; bir işaret, bir göz kırpması, herhangi bir şey. Ama ben orda bir heykel gibi oturuyordum. Sonunda yumurtladı. Yüzü solgundu, gözleri ateş gibi parlıyordu:

"Dinleyin! O yaşlı adam bazı zamanlarda onlar için çalışıyordu. Ortaya çıkardığımda ve o itiraf ettiğinde, kurallara göre onu D.S.'ye şikâyet edeceğime onu aynı pozisyonda bırakmaya karar verdim. Onlar hâlâ onu ajanları zannediyorlardı; ama gerçekte bizim için çalışıyordu. Onların kuryelerinden birisi yakın zamanda onunla buluşmak için gönderildi; ben de bir tuzak hazırladım. Yalnız, kurye yerine sen ortaya çıktın..." Omuz silkti.

"Bir dakika! *Bizim* için mi çalışıyordu?"

"Tabii! Sayemde! Tabii D.S. de aynı şeyi yapardı. Ama bu şekilde mesele kontrolden çıkardı. Yani benim bölümüm demek istiyorum. Onu ortaya çıkaran ben olsam da başka birisi benim yerime kredi toplayabilirdi! Elbette yapma nedenim bu değil, beni yanlış anlamayın. Olayları hızlandırmak istedim yalnızca... Servis'in iyiliği için tabii."

"Tabii. Ama neden o-"

"Neden mi kendini zehirledi? Sizi şu bahsettiğim kurye zannetti; ihanetini bildiğinizi düşündü. O yalnızca bir piyondu eninde sonunda."

"Evet..."

"Evet, gerçekten oldukça basit. Onu tutma kararını verdiğim zaman yetki sınırımı aştım. Dolayısıyla sizi yaşlı adama yolladılar; bana dönmeniz için. Tipik bir hile..."

"Bir dakika ama, ben o odaya rastlantıyla girdim!"

Subay başını salladı. Yüzüne acıklı bir gülümseme yayıldı.

"Öteki odalarda sizi nelerin beklediğini nasıl bilebilirdiniz?..."

"Nasıl yani?-"

Söyledikleri hayalimde birbirinin eşi olan upuzun bir yaşlı adamlar sırası canlandırdı; hepsi beyaz saçlı, pembe kafa derili, altın çerçeveli gözlüklü; herbiri sabırla masasında bekliyor; gülümsüyor... sonsuz bir zarif, iyi aydınlatılmış odalar galerisi... Tüylerim diken diken oldu.

"O halde- yalnızca o odada değil miydi?"

"Doğal olarak; riske giremeyiz-"

"O zaman öteki odalarda -aynı şey?"

Başını salladı.

"Ya tüm ötekiler?"

"Taklit tabii."

"Kim için çalış-?"

"Bizim için ve onlar için. Nasıldır bilirsiniz. Ama çok yakından takip ediyoruz. Bizim için daha çok çalışıyorlar."

"Bir dakika -yaşlı adamın bahsettiği o saçma sapan şeyler neydi? -harekât planları, asılların milyonlarca sayıda değişkeleri?"

"Bir parola. Siz anlayamadınız çünkü *onların* koduydu; anlamıyormuş gibi görünmeye çalıştığınızı düşündü; bu onun ihanetini bildiğiniz anlamına geliyordu. Zaten herkes taşınabilir şifre çözücüler bulunduruyor."

Gömleğinin düğmelerini açtı. Göğsüne kayışlarla bağlanmış düz bir cihaz gösterdi. O anda, benimle asansörde konuşan bir subayın nasıl aniden elini kalbine bastırdığını anımsadım.

"Bir hileden söz ettin. Kimin hilesi?"

Beti benzi attı. Gözkapakları titredi ve düştü. Birkaç dakika gözleri kapalı oturdu.

"Yukarılardan biri," diye fısıldadı. "Çok çok yukarılardan birisi bana kafayı taktı; ama yemin ederim ben masumum. Gücünüzü kullanır ve..."

"Ve ne?"

"Bu dosyayı kapatmalarını sağlarsanız. Minnettar kalı ..."

Sözünü bitirmedi. Yüzümü çok dikkatli inceledi. O parlayan gözlerin akları kocaman ve cam gibiydi. Sinirli parmaklarını üniformasının üzerine bastırdı.

"Dokuz yüz altmış yedi çarpı on sekiz çarpı dört yüz otuz dokuz," diye bana yalvarıyordu.

Sessiz kaldım.

"Dört yüz, dört yüz on bir, altı bin sekiz yüz doksan dört çarpı üç... Nasıl? Hayır mı? Kırk beş? Tamam, yetmiş!" Dizlerinin üstündeydi; sesi titriyordu. Hiçbir şey söylemedim. Kâğıt gibi bembeyaz kesilmiş ayağa kalktı. "Dokuz... on dokuz..." Son bir deneme. Bir inleme gibiydi. Ama ben bir şey demedim. Yavaşça ceketini iliklediı.

"İşte işler böyle," dedi. "Anlıyorum. On altı. Çok güzel. Beni affedin... ya uyarak..."

Yandaki odaya gitti.

"Bekle!" diye bağırdım. "Bir şey yapmayacaksı-?"

Bir silah, sonra bir cesetin yere düşme sesi. Donup kaldım; saçlarım diken diken oldu; hemen orayı terketmek için acele etmem gerektiğini hissediyordum; yaşamımı kurtarmak için. Yan odadan sesler geliyordu; hafif bir çarpma sesi; yere vuran topuk sesi gibi; sonra bir hışırtı ve sessizlik. Ölüm sessizliği. Açık kapıdan bir pantolon bacağı görüyordum; gözlerimi ondan ayırmadan çıkışa yöneldim; el yordamıyla kapı kolunu arıyordum...

Koridor boştu. Kapıyı kapattım; sırtımı dayadım -orada, tam koridorun öteki tarafında, açık bir kapının önünde ilgisizce duran şişman bir subay beni izliyordu. Kalp atışlarım bir kez sekti. Yüzündeki o sıkılmış, kayıtsız ifade beni bunalttı. Cebinden bir şey çıkardı -bir çakı mı?- havaya attı, tuttu; bir kez, iki, üç kez; sonra avucunda tuttu; kilidini açtı; bıçak bir klik sesiyle açıldı. Keskin kısmını başparmağının tırnağıyla denedi. Sırıttı. Sonra gözlerini kapattı; başını salladı; odaya geri girip kapıyı kapattı. Ben bekledim. Bir asansör vınlama sesi geldi; sonra sessizlik. Kulaklarımda kanın uğultusunu dinledim. Kapıyı izledim. Ardında birisi mi vardı?

Temkinle yürümeye başladım. Bir kez daha, sonsuz koridorlarda yapayalnız yürüyordum; sürekli çatallanan ve birleşen koridorlar; göz kamaştırıcı duvarlar, beyaz, parlak kapılarla dolu koridorlar. Çok yorulmuştum; herhangi bir yere giremeyecek, sisteme girecek bir nokta bulmak için bir girişimde daha bulunamayacak kadar zayıf düşmüştüm. Ara sıra nefesimi düzeltmek için bir duvara yaslanıyordum. Ama hepsi yaslanmak için çok kaygan, dinlenmek için çok diktiler. Saatim uzun zaman önce durmuştu; gece mi gündüz mü artık bilmiyordum. Bazen ayak üstü uykuya dalıyor gibiydim; sonra bir yerde bir kapı çarpması veya geçen bir asansörün vızıltısı beni uyandırıyordu. Ellerinde evrak çan-

talarıyla geçen insanlara yana çekilip yol veriyordum. Şimdi koridorlar boştu; şimdi hepsi aynı yöne doğru giden subay sürüleriyle dolmuştu. Burada işler dakikti; bir nöbet bitiyor, hemen öteki onun yerini alıyordu. Sonraki saatlerden çok az şey anımsıyorum; yürüyordum; asansörlere binip iniyordum. Hatta bazen ilgisiz konuşmalarla birine takılıp kalıyordum -kimse bana "iyi akşamlar" dememiş miydi? Ama hiçbir şey bende bir etki bırakmıyordu; kafam bir ayna gibiydi; ya da daha çok bir porselenin sırlı yüzeyi gibi.

Daha sonra bir şekilde bir banyonun önünde buldum kendimi. İçeri girdim. Her şey, bir hastanenin ameliyat odası gibi parlak ve ışıltılıydı. Mermer banyo küveti bir lahit gibiydi. Kenarına oturdum ve kestirmeye başladım. Kör edici ışığı söndürmek için cılız bir girişimde bulundum; ama düğme yoktu. Nikel kaplama eşyaların parıltıları acı vericiydi; gözkapaklarımın içinden ateş gibi, iğne gibi geçip gözüme giriyordu. Ama yine o sert yatağın içine gömüldüm; yüzümü bir kolumla kapattım ve kayıp gittim. Kafam sert bir şeye çarptı, ama acı beni uyandırmazdı.

Ne kadar uyudum bilmiyorum. Uyanmam, düşlerime giren şekilsiz nesnelerden kurtulmam biraz zaman aldı. Bir mücadeleden sonra kalktım; anında bir ışık patlamasının saldırısına uğradım. Tepede, beyaz tavanda asılı çıplak bir ampul.

Kemiklerim çok kötü düşmüşüm gibi sızlıyordu. Ayağa kalktım; elbiselerimi çıkardım; hızlı bir duş yaptım. Duvarda bir tür hoş kokulu sıvı sabunun bulunduğu gümüşten bir sabunluk vardı; ve üzerine dik dik bakan gözler işlenmiş havlular buldum. Kendimi sertçe kuruladım; böylece kanım harekete geçti; aceleyle giyindim. Uzun zamandır ilk defa kendimi taze ve güvenli hissettim. Nerede olduğumu ancak elim kapıya dokunduğunda anımsadım. Bu gerçekle karşılaşma beni bir elektrik şoku gibi çarptı. Sonsuz bir la-

birent dışarıda beni bekliyordu, biliyordum ve aynı derecede sonsuz bir arayış. Koridorlar, holler ve ses geçirmez odalar ağı; her biri beni yutmaya hazır... bu düşünceyle içimden buz gibi bir ter boşandı. Çılgın bir anda çığlık atarak kendimi dışarı atmaya hazırdım nerdeyse; yardım dileyen ya da hızlı ve insaflı bir son için yakaran çığlıklar. Ama bu zayıflık anı geçti; derin bir nefes aldım; kafamı kaldırdım; giysilerimi düzelttim; sakince dışarı çıktım; sağlam adımlarla, kararlı, Bina'nın ritmiyle zamandaş, yürüdüm.

Saatimi sekize ayarladım; bu saati rastgele seçmiştim. Bu şekilde en azından görece olarak zamanın geçişinin izini yakalayabilirdim. Bulunduğum küçük sakin geçit beni olağan trafiğe yöneltti. Etrafımda ofis işleri devam ediyordu. Aşağı giden bir asansöre bindim; şans eseri kahvaltı zamanı olabilirdi. Ama kafeteryanın kapıları kapalıydı; içerde temizlik görevlileri çalışıyordu. Geri döndüm ve üçüncü seviyeye çıktım; üçüncüye; sırf o düğme diğerlerine göre daha çok aşınmış olduğu için. Oradaki koridor boştu.

Nerdeyse en uçta, tam dönüşten hemen önceki kapının önünde bir asker nöbet tutuyordu. Üniformasında herhangi bir rütbeye ait bir işaret yoktu, ki bu olağandışıydı -yalnızca beyaz bir kuşak. Asker, eldivenli ellerinde bir hafif makineli tüfek tutuyordu. Bir heykel gibiydi. Ben geçerken gözlerini bile kırpmadı. Birkaç adım sonra korumakta olduğu kapıya doğru geri döndüm: eğer burası gerçekten Karargâh'a resmî bir girişse girmek için ancak çok küçük bir umudum olabilirdi -öte yandan, kaybedecek neyim vardı? Kapının koluna dokundum ve ona baktım. Benimle ilgilenmedi; bakışları karşı duvarda kitlenmişti. İçeri girdim. Tam karşımda sarmal bir merdiven görünce çok şaşırdım. Olağandışı soğuk bir esinti vardı. Elimi kaldırdım -serinlik yukardan geliyor gibiydi; ben de çıkmaya başladım. Yukarıda karanlıkta yalnızca açık bir kapının camı parlıyordu. Kendimi karanlık

bir kilisenin eşiğinde buldum. İçeride bir çarmıhın önünde açık bir tabut duruyordu. Kıpırdaşan mumlar ölü adamın yüzüne çok az bir ışık tutuyordu. Ara yolun iki yanında ağır sıralar vardı; karanlıkta hayal meyal görünüyorlardı; onların arkasında da nişler vardı; üstlerindeki desenler hiçbir şekilde görünmüyordu. Taş üstünde topuk sesleri duydum ama kimseyi göremedim. Ara yolda el yordamıyla, bir sonraki hareketimi düşünüp tartarak ilerledim; tam o sırada gözlerim ölü adamın yüzüne takılmış bulundu -bu, o küçük yaşlı adamdı! Tabutun içinde, kat kat yere sarkan bir bayrağa sarılı yatıyordu. Sakin, mum gibi yüzü kolalı danteller arasındaydı; gözlüğü yoktu -belki de bu yüzden yüzünde önceden var olan alarm ve haylazlık çizgileri şimdi yoktu. Şimdi oldukça heybetliydi; adamakıllı sakinleşmiş, bütünleşmiş gibi. Eller bayrağın her iki yanına dikkatle yerleştirilmişti. Ama bir küçük parmak diğerleri gibi durmamaya direniyordu; alay eder ya da uyarır gibi dik duruyordu. Dikkati kendine çekiyordu. Yukarılardan bir orgun hırıltısıyla ve vınlamasıyla birlikte tek bir nota duyuldu, sonra bir ikincisi. Sanki oradan geçen birisi klavyede öylesine birkaç nota çalmış sonra bırakmış gibi. Sonra yine sessizlik.

Ölü adama gösterilen hürmet kafamı karıştırmıştı; aslında durum bütünüyle çok tuhaftı. Tabutun ayakucunda durdum; ayaklarım donuyordu; sonra ılık bir mum yağı kokusu esintisi duydum. Bir mum söndü. Sonra omzumda hafif bir dokunuş ve kulağımda bir fısıltı hissettim:

"Çoktan arandı."

"Ne?" dedim irkilerek. Kesinlikle bağrılarak söylenmemiş olduğu halde kelime mekanda uzun ve ağır bir yankı yaptı. Yanımda uzun boylu bir subay duruyordu. Yüzü solgun ve şiş, burnu maviydi. Üniforma yakasının altından arkadan öne sarılmış bembeyaz bir yaka parlıyordu.

"Bir şey mi dediniz Peder?" diye sordum. Vakurla gözle-

rini kapattı; varlığımı olabildiğince tedbirle kabul eder gibi.

"Hayır, hayır -bir yanlış anlama.. Sizi başkasıyla karıştırdım. Her neyse ben rahip değil, keşişim."

"Anladım."

Bir süre sessizlik içinde kaldık. Başını eğdi: traşlıydı ve üstünde küçük bir takke vardı.

"Sormamı bağışlayın.. ölüyle tanışıklığınız var mıydı?"

"Bir şekilde... ancak çok yakın değil," diye cevap verdim. Gözlerinden tek görebildiğim şeyin mumların zayıf yansımaları olmasına rağmen, beni yavaşça incelediği apaçıktı.

"Son görevinizi mi yerine getiriyorsunuz?" diye fısıldadı hoş olmayan bir aşinalıkla ve beni daha da yakından incelemeye başladı. Dik ve hor gören bir bakışla karşılık verdim. Sertleşti.

"O halde burada görevlisiniz," diye iç çekti. Hiçbir şey demedim.

"Ayin olacak," dedi dindar bir edayla. "İlk önce cenaze töreni, sonra Ayin. Arzu ederseniz..."

"Farketmez."

"Tabii farketmez."

Hava gittikçe soğuyordu; buz gibi bir rüzgâr mumları titretti. Sonra tabutun yanındaki bir şey gözüme çarptı: büyük, ağır bir klima. Metal ızgarasından soğuk hava veriyordu.

"Fena bir ayarlama değil," dedim. Keşiş çabucak omuzunun üstünden baktı; inanılmaz derecede beyaz ve yumuşak bir elle gömleğimin kolundan tuttu.

"Açıklamama izin verin," diye fısıldadı, "... pek çok kere, çok büyük boyutlarda ihmal, kifayetsizlik, iyi bir subay değil... Önceki çavuş görevlerini yapmıyor..."

Bunları dişlerinin arasından söylemişti; aynı zamanda beni yakından takip ediyordu; her an geri çekilmeye hazır. Ama ben, gözlerim gölgedeki cesede kilitlenmiş, sessiz kaldım. Bu tepkisizlik keşişi cesaretlendirmiş gibi görünüyordu.

"Tabii, bu beni ilgilendirmez... hiç umursamıyorum," kulağımın dibinde nefesini duyuyordum. "Sormama izin verirseniz, görevinizde yardım etme umuduyla soruyorum.. emirleriniz... yukarıdan mı?"

"Evet," dedim. Yüzü hayranlıkla buruştu. Geniş, at dişlerine benzeyen dişleri ortaya çıktı.

"İzin verin -ben -sizi rahatsız etmiyorum ya?"

"Kesinlikle hayır."

"Güzel... bilmeniz gerekir ki Görev'deki hatalar o kadar ciddi boyutlara varmaya başla -"

"Misyoner misiniz?" diye sordum. Gülümsedi.

"Ben bölümümüzden bahsediyordum; Tanrı'ya olan bağlılığımızdan değil."

"Bölümünüz?"

"İlahiyat. Çok yakın bir zamanda, Güven Kısmı'ndan Peder Meşime emanete hıyanet etti..."

Ve bu şekilde devam etti. Ama ben bahsettiği şeylerin ucunu kaçırmıştım -ölü adamın ötekilerle kıvrılmayı reddeden küçük parmağı, şimdi hareket ediyordu. Öteki parmaklar bir bütünden oyulmuş gibi görünüyorlardı; bir deniz kabuğunun balmumundan bir modeli gibi; ancak bu ötekilerden daha şişmanca ve pembeceydi; öne arkaya seğiriyordu; ölünün hafif sefih karakterini ifade etmek ister gibi. Öte yandan bu harekette o kadar tinsel, o kadar müthiş bir hafiflik vardı ki, insan bir hortlamadan çok sinekkuşlarını ve küçük böceklerin önümüzde bulutlaşmasını düşünürdü. Titreme gittikçe şiddetlenmeye başladı. "İmkansız!" diye bağırdım. Keşiş korkuyla sindi; beni sıkıca tuttu.

"Kutsal kelimeyi söylediniz! Ben doğruyu söylüyorum!"

"Ne? Ha, tamam anlıyorum.. Güzel, daha anlatın," dedim. Aniden, ölü adamınkinden çok keşişin sıkıcı arkadaşlığını tercih ettiğimi farketmiştim. Keza, ölü adam iki kişi varken daha ileri gitmeye cesaret edemezdi.

"Günah çıkarma dosyaları iyi tutulmuyor; danışmanlık mekanizması yok. Casuslarımızın en az yarısı lekeli. Gardiyanlık yapan Teğmen geçiş vermede ve rapor yazmada son derece dikkatsiz. Kutsal Ruh Kısmı provokasyon, melek-cezbetme gibi etkinliklerini tamamıyla ihmal etmiş durumda..."

"Demeyin," diye mırıldandım. Parmak hareketsizdi. Hemen orayı terketmem gerektiğini biliyordum, ama kabalık da yapmak istemiyordum.

"Ya dinî görevlerin yerine getirilmesi açısından durum nasıl?" diye şarladım, sorgulayıcı rolünü gönülsüzce oynayarak -yargılama daha iyiydi oysa. Ama o noktada fazla bir şansım yoktu.

Keşişin heyecanı tırmanıyordu. Bilgi verme tutkusu benliğini sarmıştı. Tısladı, sulu gözleri ışıldadı, ağzı köpürdü.

"Dinî görevlerin yerine getirilmesi!" dedi üzerinden atması gereken suçlamaların yükünü atmak için sabırsız, boğuk bir sesle. "Vaizler etkin değil; devam çok az; duaların gizli dinlemesiyle ilgili kurallar genellikle göz ardı ediliyor. Bunlar bütün mezhepler için geçerli, ama ben yalnızca kendiminki için konuşuyorum. Yüksek Gaye Kısmı'ndaki tacizler bir skandala varabilirdi; ancak Birader Ajan Malchus'un zangoça birkaç gönüllü rahibe bulmasıyla olay yatıştı. Sonra Vaiz Binbaşı Orfini yetkilileri uyaracağına, gizemle uğraşmaya ve bu dünyaya ait olmayan günah cezaları vermeye başladı."

"Gezegen-dışı cezaları mı kasdediyorsunuz?"

"Keşke! Hayır o-bir dakika, sizin adınızı bile bilmiyorum..."

"Evet doğru."

"Tabii... günümüzde Kıyamet Günü, Vahiy cezaları, benim anladığım kadarıyla, bilimadamı meslektaşlarımızın mümkün kıldığı en etkin yöntemler sağolsun... ve sonra işleri iyice bozmak için Malchus sağda solda İncil kodunu

çözmekle övündü! Bunun ne anlama geldiğini biliyor musunuz?"

"Dine küfür mü?" diye bir tahminde bulundum.

"Yüce Tanrı dine küfürle başa çıkabilir, bu sorun değil. Burada söz konusu olan tüm düzenimiz; Kutsal Terk dogmasının dinbilimsel temelleri!"

"Güzel, güzel," dedim sabırsızca, "teorileri geçelim. Bu Birader Ajan Malchus -esas olay neydi? Konuya gelin, Birader."

"Nasıl isterseniz. Uzun zamandır Malchus'un üçlü bir ajan olduğunu biliyorduk. İlahilerini söyleyiş şekli, anlarsınız... Birader Almigens onu denedi ve birkaç sivil yerleştirdik. Örneğin, mihrapta diz çöktüğünde belirli işaretler yapıyordu -sırf bu bile on dördüncü maddeye karşı bir harekettir. Sonra, dört ayda bir yapılan olağan sorgulamasında cüppesine dikilmiş gümüş lifler bulduk."

"Gümüş lifler mi?"

"Ya ne olacaktı? Video yayını için. Ben kişisel olarak, haberleşilen insanlar arasında bir araştırma yürüttüm."

"Teşekkürler," dedim, "bu kadar yeter. Olayı anladım. Şimdi gidebilirsiniz Birader."

"Ama, henüz başlamad-"

"Olay kapanmıştır!"

Keşiş bir süre öyle kaldı, geri döndü ve yürüdü. Yalnız kaldım. Öyleyse... din burada programdışı bir etkinlik, zararsız bir yan uğraş değil, olağan işlerin başka bir cephesi miydi? Küçük parmak kıpırdadı -uzandım çabucak tuttum; iliştirilmiş gibi elimde kaldı ve bayrağın bir kıvrımına doğru yuvarlanıp, orda küçük, pembe bir sosis gibi kaldı. Elime aldım ve yakından inceledim: şişirilmiş bir zardı; kırışıklıklar ve tırnak büyük bir özenle boyanmıştı. Ne tür bir protez cihazıydı bu? Ayak sesleri duyunca o şeyi hemen cebime attım. Kiliseye ellerinde bir çelenk taşıyan bir sürü insan girdi. Bir sütunun arkasına gizlenip, adamların cenaze şeritlerini

altın harflerle süslemelerini izledim. Mihrapta bir rahip belirdi; yanındaki yardımcısı giysilerini düzeltti. Omuzumun üstünden baktım; İsa'ya ihanet eden Peter'in bir yarım kabartmasının altında küçük bir kapı vardı. Kapının arkasında sola dönen dar bir geçitle karşılaştım. Geçidin sonunda, bir kapıya giden birkaç basamağın bulunduğu bir kameriyenin önünde cüppesi ve sandaletleriyle bir keşiş üç ayaklı bir tabureye oturmuş, yumuk yumuk parmaklarıyla bir günlük dua kitabının sayfalarını çeviriyordu. Gözlerini kaldırıp bana baktığında çok yaşlı olduğunu gördüm. Kel kafasının üzerinde takkesi bir çamur parçası gibi duruyordu.

Kapıyı göstererek, "Burası nereye çıkar?" diye sordum.

Elini kulağına fincan gibi yapıp "Nee?" dedi karga gibi bir sesle.

"Bu kapı nereye çıkıyor?" diye bağırdım üstüne eğilerek. Çökmüş suratını bir anlama ışıltısı aydınlattı.

"Hiçbir yere, bir yere çıkmaz.. Orası bir hücre, Peder Marfeon'un hücresi münzevi hayata çekilmiş keşişimiz."

"Ne?"

"Hücre, hücre."

"Münzeviyi görebilir miyim o zaman?" diye sordum. Yaşlı keşiş başını salladı.

"Evet, burası bizim inziva yerimizdir."

Bir tereddütten sonra ayağa kalkıp, başka bir odaya geçiş veren bir kapıyı açtım; burası her tür ıvır zıvırla darmadumandı; yere yayılmış pis heybeler, soğan kabukları, boş kavanozlar, sosis parçaları, küller ve eski kâğıtlar. Yalnızca odanın ortası süpürülmüştü, daha doğrusu ayak basılabilecek birkaç temiz bölge vardı. Karmaşanın içinden ihtiyatla geçerek öteki kapıya ulaştım; ağır bir demir kolu çevirdim. İçeride ayak sürüme sesi ve fısıltılar vardı. Zeminin üstünde bir yerde duran tek bir mumun verdiği ışıkta etrafta kaçışan, köşelere çömelen, çarpık masaların ya da portatif

karyolaların altına gizlenen gölge gibi figürler gördüm. Birisi mumu söndürdü. Karanlıkta kızgın fısıldamalar ve homurtular yükseldi. Yıkanmamış gövdelerden gelen sidik kokusundan dolayı ağır bir hava vardı. Hızla geri döndüm. Yaşlı keşişin yanından geçerken dua kitabından gözlerini kaldırdı.

"Peder Marfeon sizi gördü mü?" dedi törpü sesi gibi bir sesle.

"Uyuyor," dedim ve hızla uzaklaştım. Koridorda arkamdan gelen sesini duyuyordum:

"Bu ilk gelişiniz, şimdi uyuyor, ama ikinci gelişinizde, o zaman göreceksiniz ki..."

Tekrar kilisenin içinden geçtim. Görünüşe göre cenaze törenleri bitmişti; tabut, bayraklar ve çelenkler gitmişti. Ayin de bitmişti. Karanlık kürsüden bir rahip cemaate öğütler veriyordu:

"... şöyle yazılmıştır: *Ve şeytan tüm günaha çağrılarını bitirdiğinde ondan bir süreliğine ayrıldı*!" Vaizin tiz sesi yüksek kubbeli tavandan yankılandı: "*Bir süreliğine* diye yazılmış - şeytan bir süreliğine nerede saklanıyordu? Damarlarımızda akmakta olan şu Kızıl Denizde mi? Ya da belki Doğa'da? Ama kardeşlerim, biz kendimiz doğa değil miyiz, sonu olmayan Doğa? Ağaçlarının hışırtıları kemiklerimizin içinde yankılanmaz mı? Kendi kanımız, dalgaların altında büyük kireç ve tebeşir mağaraları oyan, büyük iskeletler bulunduran denizden daha mı az tuzlu? Çölün bitmeyen ateşi kalplerimizde yanmıyor mu? Ve biz, sonuçta, son sahnenin yaygaracı başlangıcı, toz vücuda getiren gerdek yatağı, mikroplar için bir evren değil miyiz? Etrafımızı sarmaya çabalayan mikroplar? En az bizi Yaratan kadar kavranamaz, en az onun kadar esrarlıyız ve kendi bilmecemiz içinde boğulmuşuz..."

"Bunu duydunuz mu?" diye bir fısıltı duydum arkamdan. Gözümün köşesinden bir Onbaşı Birader'in terli, solgun yü-

zünü gördüm. "Boğulma, elbette -ve bu da bir provokasyon söylevi güya! Bir konuya nasıl girileceğini bile bilmiyor!"

"Gizemin anahtarını arama, zira bulduğun anahtar hiçbir zaman uymayacaktır! İçine girilemezin içine girme! Mütevazı ol!" diye gürledi ses.

"Peder Orfini konuşmasını bitirdi şimdi; onu çağıracağım. İşe yarayabilir; bilirsiniz -üçüncü sınıf, iyi bir adam!" diye tısladı solgun keşiş. Boynumu tiksinç nefesiyle yakıyordu. Dinleyenlerden bazıları etraflarına bakınmaya ve bize bakmaya başladı.

"Yo, yapmayın!" diye fısıldadım. Çok geçti -çoktan yan bir yoldan mihraba doğru yönelmişti. Kimseye farkettirmeden oradan çıkmaya çalıştım; ama çıkış çok kalabalıktı; keşiş çoktan rahiple beraber (şimdi üniforması içinde), onu kolundan çekiştirerek, bana doğru geliyordu. Sonra fesat bir göz kırpışıyla bir sütunun ardında kayboldu; ben ve rahip kilisede yalnız kalmıştık.

"Günah mı çıkarmak istiyorsun oğlum?" diye sordu ezgili bir ses ve bir sofunun sert kurşuni yüzü, altın dişiyle. Altın bana küçük yaşlı adamı anımsattı.

"Hayır," dedim. Sonra aklıma bir şey geldi ve ekledim:

"Bana bir... bilgi gerekiyor."

Günah çıkarıcı peder başını salladı.

"Çok güzel, beni takip et."

Mihrabın arkasında, nerdeyse simsiyah bir koridora açılan alçak bir kapı vardı. Her iki tarafta cüppeli azizlerin yüzleri duvara dönük figürleri vardı. İçinde çok büyük bir kasa bulunan, acı verecek kadar ışıklı bir odaya girdik; kasanın paslanmaz çelikten gövdesi üstünde siyah mine bir haç vardı. Rahip bana bir sandalye verdi. Kendisi, üstünde darmadağınık eski kâğıtlar ve kitaplar olan bir masanın arkasına geçti. Üniformanın içinde bile fazlasıyla rahibe benziyordu: bir konser piyanistininkine benzeyen beyaz, ifadeli

eller, alında ipince mavi damarlar; kemiklerin üzerine gerilmiş kuru bir deri. Onla ilgili her şey katı bir sükûneti ifade ediyordu.

"Evet seni dinliyorum," dedi.

"Talimatlar Bölümü'nden sorumlu kişiyi tanıyor musunuz?" diye sordum. Gözkapakları yavaşça kalktı.

"Binbaşı Erms mi? Evet, tanıyorum."

"Ofis numarasını biliyor musunuz?"

Rahibin kafası karıştı; üniformasının düğmelerine, bir cüppeye dokunuyormuş gibi dokundu.

"Birşe-" diye başladı, sözünü kestim.

"Şimdi Peder, bana numarayı söyleyin."

"Dokuz bin yüz yirmi dokuz.. ama anlamıyorum neden be-"

"Dokuz bin yüz yirmi dokuz," diye tekrarladım yavaşça; bunun unutmamam gereken bir sayı olduğundan emindim.

Rahip açıkça şaşırmıştı.

"Beni affet, ben... Birader İkna'nın bana dediğine göre-"

"Birader İkna mı? Sizi bana getiren keşiş mi? Onun hakkındaki görüşünüz nedir Peder?"

"Ne demek istediğini gerçekten anlamıyorum," dedi rahip. Hâlâ masasının arkasında duruyordu. "Birader İkna Elişleri Birimimizin başkanıdır."

"Elişleri mi?"

"Kiliseye ait giysiler, cüppeler, çeşitli ayin malzemeleri, tütsü çanakları, buhurlar, buhurdanlıklar, vs."

"Bu kadar mı?"

"Şey, özel sipariş üzerine... S.D. Bölümü için. Sanırım bir miktar dinleme cihazı yerleştirilmiş kahve makinesi yaptık. İhtiyardostu Kısmımız'ın, acı çeken genç hemşehrilerimiz için kulaklıklar ve muhtelif parçalar ürettiğini biliyorum; örneğin, yalan makinesi görevi gören tek parmaklı eldivenler."

"Yalan makinesi eldiven mi?"

"Galvanik cilt tepkisi, bilirsin -gizli heyecan anlarını kay-

deder... Sonra, uykularında konuşanlar için mikrofon yastıklar var, ve daha başka şeyler. Ama bana söylemedin... Birader İkna... benim hakkımda bir şey söyledi mi?"

"Pek çok şeyden bahsetti..." Öyle donup kalmasını seyrettim.

"Bölüm'deki insanlardan da mı?"

"Bir anlamda..."

"Bir dakika lütfen."

Rahip kasaya koştu; üç hızlı hareketle kilit kombinasyonunu açtı. Çelik kapı çınlayarak yana kaydı; renkli renkli, mühürlü klasör yığınları ortaya çıktı. Bunları hırsla karıştırdı -sonra bir tanesini hızla çekti. Yüzü boncuk boncuk ter damlacıklarıyla kaplanmıştı.

"Sen rahatına bak, şimdi geri döneceğim."

"Yo, hayır!" diye bağırıp atladım. "Çabuk o klasörü ver!"

Düşünmeden bir anda ağzımdan çıkıvermişti.

Klasörü göğsüne bastırdı. Tam gözünün içine baktım ve bakışını yakaladım. Kıpırdayamadı.

"On dokuz," dedim yavaşça. Bir ter damlası, gözyaşı gibi yanağından aşağı aktı. Klasör ellerime doğru kaydı. Açtım; boştu.

"Görevim... Ben... yukardan gelen... emirlere uydum," diye mırıldandı rahip.

"On altı," dedim.

"Hayır! Her şey olabilir ama bu değil!"

"Oturun Peder. Telefonla gereken yetki verilmeden bu odayı terketmeyeceksiniz. Anlaşıldı mı?"

"Evet! Evet!"

"Siz de herhangi bir telefon görüşmesi yapmayacaksınız, Peder!"

"Yapmayacağım! Yemin ederim!"

"Güzel."

Odadan çıkıp, kapıyı kapattım; yine kiliseden geçtim; ve

sonra spiral merdivenden aşağıya. Bu sefer girişte nöbetçi yoktu. Asansörde, rahipten aldığım sarı klasörün hâlâ elimde olduğunu farkettim.

9129 numaralı oda dokuzuncu seviyedeydi; bundan emindim. Kapıyı çalmadan girdim.

Sekreterlerden birisi örgü örüyordu; öteki bir salamlı sandviç yiyip, kahve içiyordu. Şefin odasına giden kapıyı aradım. Hiçbir kapı yoktu; ki bu tuhaftı.

"Binbaşı Erms, Özel Görev," diye bildirdim. Sekreterler beni duymamış gibi davrandılar. Örgü ören ilmekleri sayıyordu. Bir kod mu? Küçük odayı daha dikkatli inceledim; her duvarda kitap rafı sıraları; raflar ve dosya dolapları; bir çiçek gibi boyanmış ve bir raftan, olağandışı bir yükseklikten sarkan bir mikrofon. Başka tek kelime söylemeden sarı klasörümü salamlı sandviçli kızın önündeki masaya koydum. Ağzındakini çiğneyerek baktı. Dişlerinde soluk, pembe parçalar görünüyordu. Sol elinin küçük parmağıyla sandviçin içinde durduğu plastik kabı itti. Gizli bir işaret mi? Raflar arasında yürüdüm; iki dolap arasında bir boşluk farkettim... beyaz bir şey... bir kapı. Kitap raflarından birinin arkasında bir kapı vardı. Rafı sıkıca kavradım; hızla çektim. Kafamın üzerindeki dosyalar tehlikeli bir şekilde sallandı.

"On altı... *on dokuz*," örgü ören sekreter aniden tizleşen bir fısıltıyla sayıyordu. Raf yarım açıldı -ama kapıya ulaşabiliyordum; kolunu çevirmeyi başardım; zar zor sıkışaral geçtim.

4

"DEMEK sonunda ortaya çıkmaya karar verdin?" diye genç, canlı bir ses beni karşıladı. Sarışın subay maun çalışma masasının arkasında ayağa kalktı. Oda cehennem sıcağıydı; subay ise kollarını sıvamıştı. "Duvardan dolayı biraz kirlenmişsin..."

Küçük bir elbise fırçası çıkardı; konuşurken bir yandan ceketimin kolunu fırçalıyordu.

"Seni dün bekliyordum. Geceyi burada geçirebileceksin, değil mi? İşten dolayı tüm gün ofisteydim; ama bu sayede seni de kaçırmamış oldum en azından. Şimdi biraz iyi görünüyorsun. Biliyor musun, senin olayına o kadar aşina oldum ki senle eski dost gibiyiz; ve henüz birbirimize tanıştırılmadık bile! Ben Erms."

"Ve talimatım sende," dedim.

"Tabii, neden buradayım? Kahve?"

"Teşekkürler."

Benim için bir fincan kahve doldurdu; fırçayı bir çekmeceye attı; oturdu. Bunları yaparken o gülümsemesi yüzünden hiç silinmedi. Sırma saçlı bir oğlan çocuğunun sevimli havası

vardı onda; öte yandan daha dikkatli baktığımda o parlak mavi gözlerinin etrafında kırışıklar gördüm -şüphesiz gülme çizgileriydi. Dişleri bir bebeğinkiler gibi temiz ve sivriydi.

"Peki, işimize bakalım. Talimatın. Bakalım, nereye koymuştum..."

"Sakın talimatı bulmak için odayı terkedeceğini söyleme," dedim zorlama bir gülümsemeyle. Bu, onu gözünden yaş gelecek kadar güldürdü. Kravatını gevşetmesi gerekti. "Müthiş! Amma soytarıymışsın. Onları getirmek için bir yere falan gitmeme gerek yok, işte burdalar." Ve küçük bir kasanın önüne gitti; kalın bir kâğıt destesi aldı; masanın üstüne attı. "Senle dalga geçmeyeceğim. Bizim İhtiyar sana çetin bir ceviz verdi. Bu iş pikniğe benzemeyecek. Ve senin ilk, değil mi?"

"Evet," dedim. Sonra, samimi bir çocuğa benzediği için, ekledim: "Bilirsin, burada biraz daha uzun zaman kalırsam, gerçekte tek bir göreve gitmeden bu oyunda bir profesyonel olabilirim. Yani, bu havada var olan bir şey... şeyi içine çekiyorsun... soğuruyorsun... şeyi." Doğru kelimeyi bulamadım.

"Yerel renk!" deyip yine kahkahaya boğuldu. Ben de güldüm; kahvemi karıştırırken kendimi hafif ve mutlu hissediyordum. Yine de bu karıştırışa bağlı hoşa gitmeyen bir şey vardı; yakın zamanda olmuş bir şey. Anımsayamıyordum...

"Talimatımı görebilir miyim?" diye sordum.

"Onlar senin."

Desteyi masanın üstünde bana doğru itti.

Tam ben okumaya başladığımda "Bir saniye," dedi alçak, kibar ama ısrarlı bir sesle. "İlk önce belki bazı -formaliteleri yerine getirmemiz gerek. Çirkin, bürokratik bir terim, biliyorum, ama.. yardımcı olursun, değil mi?"

"Formaliteler mi?" içeri göçüyormuşum gibi bir his geldi.

"Yapman gereken bir telefon görüşmesi yok mu?..." dedi ihtiyatlıca.

"Tabii, tamamıyla unutmuşum! İlahiyat Bölümü'ndeki şu rahip. Telefonunu kullanabilir miyim?"

"Merak etme, ben onla çoktan ilgilendim senin için."

"İlgilendin mi? Ama nası-"

"Unut gitsin, önemli değil. Başka bir şey yok muydu-?"

"Aklıma bir şey gelmiyor.. Tabii bir rapor yazmamı istiyorsan."

"İstersen, ama ısrar etmem."

"Binbaşı Erms, bütün bunlar bir sınav mıydı?"

"Sınav mı?"

"Şey, bir tür giriş sınavı. Yeni gelen birinin yetenekleri sınanabilir demek istiyorum; yani isteyebilirler, bilirsin, bazı durumlar kurup..."

"Gerçekten mi!" Görüyordum ki duygularını incitmiştim; kırılmış, üzülmüş gibi görünüyordu. "Sınavlar? Giriş sınavları? Durumlar kurmak? Böyle bir şey nasıl düşünebilirsin? Hayır, benim demek istediğim... ordan bir şey aldın, değil mi? Benim için bir şey? Amma akılsızmış!" Kafa karışıklığım onu eğlendirmişti. "Hadi bakalım, kilisede... yanında, cebinde, değil mi?"

"Haa, *şu mu*!"

Boyanmış zardan parmağı çıkarıp ona verdim.

"Güzel" dedi. "Bu ona karşı delillere eklenecek."

"Ne var onun içinde?" diye sordum.

Pembe sosisi ışığa kaldırdı. Boştu; bir balon gibi.

"Gereksiz gösterişin kanıtı -dosyasına olumsuz bir girdi."

"Yaşlı adam mı?"

"Tabii."

"Ama o öldü."

"Yani? Apaçık düşmanca bir hareket. Sen tanıktın! Tam orda, bayrağın üstünde-"

"Ama o ölü!"

Kıkırdadı.

"Sevgili oğlum, eğer ölüm her şeyi affetseydi hepimiz güzel olmaz mıydık? Neyse bu konu yeter. İşbirliğin için sana teşekkür etmek istiyorum. Şimdi işimize dönelim. Sen başlamadan önce bazı şeyleri gözden geçirmemiz gerekiyor."

"Nedir tam olarak?"

"Sana garanti veririm ki, tatsız bir şey yok. Olağan memuriyete başlatma işleri. Hazırlık dersleri. Örneğin kullanman gereken temel kodları biliyor musun?"

"Hayır, sanırım hayır."

"Gördün mü? Peki: çağırma kodları var; durdurma kodları, bölüm kodları, özel kodlar ve-bunu seveceksin," diye sırıttı, "her gün değiştiriliyorlar. Gerekli bir önlem, ama ne önemi var ki! Tabii her kısmın kendine ait sistemi var; dolayısıyla aynı kelimenin her seviyede farklı anlamları olacaktır."

"Adların bile mi?"

"Tabii. Şu anda yüzünü bir görebilsen!" diye güldü. "Örneğin Başkumandanımızın resmî adına bak. Tüm görevlilerin adlarının onunkiyle belli bir bağlantısı olduğunu farketmedin mi?"

"Doğru..."

"Şimdi, anlıyor musun?"

Ciddileşti.

"Seviye, rütbe, hatta selamlaşmalar bile, her şey kodlanmıştır."

"Selamlaşmalar mı?"

"Kesinlikle. Varsayalım birisiyle telefonda konuşuyorsun; dışardan biriyle; örneğin 'İyi akşamlar,' diyorsun. Sırf bununla insan işimizin akşam da devam edeceğini anlar; ya da başka bir deyişle nöbetler olduğunu; ki bu, birisi için önemli bir bilgidir," dedi, 'birisi' kelimesini bastırarak söylemişti. "Her konuşma..."

"Bir dakika! Yani şimdi bile..."

Boğazını temizledi; utanmıştı.

"Kaçınılmaz olarak."

"O zaman ben nasıl anlayaca...?"

Bana dik dik baktı.

"Bunu neden söylüyorsun?" dedi sesini alçaltarak. "Tabii ki anlıyorsun, anlamalısın. *Tamamıyla unuttum, Bir şey düşünemiyorum, Bir tür giriş sınavı* -nasıl anlamazsın? Ama görüyorum ki anlıyorsun! Peki şimdi neden bu umutsuz bakış? Her insan yeteneğine ve görevine göre kodlanır. Merak etme, kısa sürede kaparsın."

"Sen öyle diyorsan."

"Biraz kendine güven! İş iştir, biliyorum, kişinin dışında olağan işler, karışıklıklar, hayal kırıklıkları... yine de senin görevin o kadar inanılmaz derecede güç ki birkaç küçük hatanın senin cesaretini kırmasına izin vermek gülünç olurdu; düzeltilemez bile olsalar. Seni Kod Bölümü'ne göndereceğim; bilmen gereken her şeyi onlar sana anlatacaklar -o kadar zor bir şey değil, anlarsın; yalnızca toplumsal bir konuşmayla başa çıkabilmen için. Talimatın da seni burada bekliyor olacak."

"Şöyle bir göz atma şansım bile olmadı onlara."

"Seni kimse engellemiyor."

Desteyi açtım; ilk sayfanın üst kısmına baktım:

"...Doğru odayı bulamayacaksın - hiçbiri senin geçiş kartına ayrılmış numarayı taşımayacak. İlk önce Doğrulama Dairesi'nde dolaşacaksın, sonra Yanlış Bilgi Dairesi'nde; sonra Baskı Şubesi'nden bir görevli sekizinci seviyeyi denemeni tavsiye edecek, ama sekizinci seviyede seni görmezden gelecekler..."

Birkaç sayfa geçtim. Okudum:

"...bir süre Kozmik İdare'nin rastlantısal bir sisteme geçmiş olduğu konusunda şüphe duyacaksın; çünkü besbelli üstünde kelimenin tam anlamıyla trilyonlarca iş varken artık her

görevi tek tek bireyler bazında izleyebilecek durumda olamazdın. Şöyle düşüneceksin; her belge, masadan masaya dönüp dolaştıktan sonra er geç doğru masaya denk gelir."

"Ne -bu ne?" diye kekeledim, Binbaşı Erms'e bakarken; ani bir korku darbesiyle paralize olmuştum.

"Kod," diye cevap verdi sanki orda değilmiş gibi; masasında bir şey arıyordu. "Talimat kodlanmış olmalıdır."

"Ama -ama bu, şeye benziy..." bitiremedim.

"Kod yalnız ve yalnız koda benzemelidir."

Masanın üstünden eğilip elimden talimatı aldı.

"Onları... yanıma alamaz mıydım?"

"Ne için?"

Sesi dahiyane bir sürpriz belirtisi göstermişti.

"Şu- şu Kod Bölümü'nde onları çözmeme yardımı olurdu," dedim.

Güldü.

"Amma amatörmüşsün! Ama öğreneceksin. Bir zaman sonra bunlar ikinci derecede önemli hale gelecek. Bak, ya talimatın başka birinin eline geçse ne yaparsın? Şunu hep anımsa; senin Görevini yalnızca üç kişi biliyor: Başkumandan, Şef Kumandan ve bendeniz."

Desteyi kasaya koyuşunu, kadran kombinasyonunu birkaç kez çevirişini yumuşakbaşlılıkla izledim.

"Ama en azından Görevim neyle ilgili onu söyle," dedim. "Bana kabaca bir fikir ver."

"Kabaca bir fikir?" dudaklarını kıstı; asi bir demet saç sol gözünün üstüne düştü. Parmaklarıyla masaya abanarak, okul çocuğu gibi yumuşak bir sesle ıslık çaldı; sonra bir bakış fırlatıp gülümsedi. Sol yanağında bir gamze vardı.

"Senle işimiz var galiba?" Omuz silkti; kasaya geri döndü; aynı desteyi aldı ve sordu:

"Bir klasörün var değil mi? Bunu oraya koyacağız."

Yanımda getirdiğim ama dışarda bıraktığım boş, sarı kla-

sör şimdi masasında belirmişti; onun içini benim talimatımla doldurdu.

"İşte," dedi yayvan bir sırıtmayla bana verirken. "Talimatın -ve sarı bir klasörün içinde, daha şimdiden!"

"Rengin bir anlamı mı var?"

Saflığım onu eğlendirdi.

"Bir anlamı mı var diye soruyor. Çok iyi! Evet artık daha fazla şakaya gerek yok, gidebilirsin. Sana yolu göstereceğim..."

Arkasından koştum; ağır klasörü sıkıca koltuk altımda tutuyordum. Bir derslik kadar geniş ve uzun bir ofisten geçtik. Görevlilerin başlarının üzerinde, duvarlara asılı suyolları ve baraj planları vardı; onların üstünde de, neredeyse tavanda, Kızıl Gezegen'in çok büyük haritaları; kanalları bir bakışta tanıdım. Binbaşı Erms bana bir kapı açtı; sıra sıra masaların arasından geçtik. Kimse işinden başını kaldırıp bakmadı. Başka bir oda: Bir farenin bedenini temsil eden inanılmaz büyüklükte bir şema; camdan kafeslerde fare iskeletleri; telle birbirine bağlanmış boş ceviz kabukları gibi. Duvarlar büküldü. Kıvrım yerlerinde mikroskopların üzerine eğilmiş insanlar vardı; herbirinin etrafında lamlar, cerrah aletleri ve kavanozlar dolusu tutkallar. Daha ileride insanlar, ince kirli kâğıt parçalarını ütüleyip kılı kırk yararcasına bir araya getiriyorlardı. Havada keskin bir klorin kokusu vardı.

Beyaz bir koridorda başbaşa yürürken, "Bu arada," dedi Binbaşı Erms gizli bir tonda, "eğer herhangi bir şeyi atman gerekirse -önemli bir doküman, bir not ya da herhangi bir şeyle ilgili bir karalama- bu iş için hiçbir zaman tuvaleti kullanma. Bu yalnızca çalışanlarımıza fazladan iş çıkarmak olur."

"Nasıl yani?" diye sordum. Hiddetle kaşlarını çattı.

"Sana da her şeyi açıklamak mı lazım? Biraz önce geçtiğimiz yer Sıhhiye Bölümü'ydü. Kestirme olsun diye orayı kul-

landım. Tüm kanalizasyon borularımız izleniyor; lağım atıkları dikkatle filtre ediliyor; temizlenmeden önce her bir parça tek tek. Her şeyden öte bunlar dışarıya açılan yollar; dolayısıyla potansiyel bilgi sızma noktaları. Ha, işte asansörümüz."

Asansör açıldı; içinden trençkotu içinde, kolunun altına kıstırılmış bir keman kutusuyla bir subay indi. Paketlerini asansörden çıkartırken beklememizin bir sakıncası olup olmadığını sordu. Aniden oldukça yakından yüksek bir tabanca patlama sesi geldi; asansörden çıkıp paketlerini bize attı ve koridora doğru koştu; bir yandan çılgın gibi keman kutusunu açmaya çalışıyordu. Paketlerden biri göğsüme çarptı; kapanmakta olan asansör kapısının önüne düştüm. Otomatik silah sesleri köşeden duyuldu; kafamın üstünde bir şeyler çatladı; tebeşirimsi bir toz bulutu duvarlardan döküldü.

"Yere yat! yere yat!" diye bağırdı Binbaşı Erms kolumdan çekerek. Beraber kendimizi yere attık. Koridor bir taraftan ötekine gümbürdüyor; kafalarımızın üstünde kurşunlar vınlıyor; sıvalar dökülüyordu. Subay yere düştü; keman kutusu açıldı; içinden kıvrık kıvrık, kar gibi konfetiler çıktı. Barut kokusu burun deliğimizi kırdı. Elimin içine küçük bir kapsül sıkıştırıldı.

"İşaret verdiğimde bunu dişlerinin arasına koy ve ısır!" diye bağırdı Binbaşı Erms kulağıma. Birisi koşuyordu.

Sağır edici bir patlama oldu. Binbaşı Erms bir sürü zarf çıkartıp hepsini ağzına tıktı ve deli gibi çiğnedi; çekirdek miş gibi pulları dışarı tükürüyordu. Başka bir patlama; bir el bombası.

Düşen subay son nefesini verdi; sol bacağı sert zeminde seğiriyordu. Erms seğirmeleri saydı; ellerine dayanarak kalktı ve neşeyle:

"İki artı beş! Kazandık!" Ayağa fırladı; üstündeki tozları silkeledi; bana klasörü verdi. "Hadi, gel, sana yemek fişi alalım."

"Bütün bu olanlar neydi?" dedim nefes nefese, hâlâ titriyordum.

Ölmekte olan adam zemini iki kez tepti; beş kere, iki kere, beş kere...

"Bu mu? Bir ajanın maskesinin düşmesidir."

"Ve.. şimdi burayı terk mi ediyoruz?"

"Kesinlikle. Bu," seğiren cesedi gösterdi. "Bu bizim Bölüm'ün işi değil."

"Ama-"

"Yedinci Kısım onla ilgilenir. Bak, görüyor musun? Dinbilimciler geliyor."

Bir rahipler grubu yaklaştı; arkalarından Sanctus çanını çalan bir mihrab çocuğu geliyordu. Asansöre girdiğimizde hâlâ ölmekte olan adamın kodlanmış can çekişmesini duyabiliyordum. Onuncu seviyede Binbaşı Erms, dışarı çıkmak yerine elini uzattı.

"Evet?"

"Evet ne?"

"Kapsül."

"Ha, işte burda."

Elimde sıkıyordum. Benden alıp bir cüzdana koydu.

"O neydi?"

"Hiçbir şey."

İlk önce benim çıkmama izin verdi; sonra en yakın kapıya yöneldik. Tam kare şeklinde bir odada bir masanın yanında şişman bir subay oturuyordu; bir kesekağıdından hapur hupur şeker yiyordu. Bundan başka yalnızca çok küçük siyah bir kapı vardı; ancak bir çocuğun geçebileceği boyutta.

"Prandtl nerde?" diye sordu Binbaşı Erms. Şişman subay, hâlâ şeker çiğnerken üç parmağını gösterip işaret etti. Üniformasının düğmeleri açıktı. Sandalyesinden taşıp akıyormuş gibi görünüyordu. Yüzü şişkindi; boynu kat kat; nefes aldığındaysa korkunç hırıltılar çıkarıyordu.

"Güzel," dedi Binbaşı Erms. "Prandtl gelmek üzeredir. Kendini rahat hisset; o senle ilgilenecek. Boş zamanın olduğunda da, şu yemek fişleri için uğra. Görüşürüz!"

Binbaşı çıktıktan sonra duvarın kenarında bir sandalyeye oturup şişman adamı izlemeye başladım. Şekerler dişlerinin arasında kıtırdıyordu; ağzı şapırdıyordu. Başka tarafa baktım; oracıkta gözlerimin önünde bir kalp krizi geçireceğinden korktum. Boynundaki deri iğrenç bir şekilde maviydi; nefesi de büyük aralıklarla, işkence görüyormuş gibi kesik kesik geliyordu. Ama görünüşe göre şişman adam için bu doğaldı; hiç farketmiyor gibi görünüyordu. Nefesiyle mücadele ediyor, hapur hupur şeker yiyordu. Kesekağıdını elinden çekip almak istedim. Şekerleri ağzına tıkıyordu, bir bir; zorla yutuyor, kırmızıya sonra mora dönüyordu; yapış yapış parmakları işliyordu. Başımı başka tarafa çevirdim; ama ona tamamıyla sırtımı dönemiyordum; nefessiz kalıp ölmesinden korkuyordum; arkamda bir ceset bulmak istemiyordum. Gözlerimi kapatıp düşünmeye çalıştım.

Durumumda bir iyileşme var mıydı yok muydu? Görünüşe göre vardı. Ama ortada pek çok *ama* vardı. Örneğin Binbaşı Erms beni zehirlemeye hazırdı (o kapsülün içeriği hakkında hiç şüphem yoktu). Sonra şu küçük, yaşlı, altın gözlüklü adam -büyük ihtimal hâlâ ondan kurtulamamıştım. Ama en büyük endişem talimattı. Benim Bina içindeki her adımımı harfi harfine kopyalamıştı; dahası, her düşüncemi! Bu, Erms şiddetle inkâr etse de, hâlâ gözetim altında olduğumu gösteriyordu; öte yandan sonradan, konuşmamızın gerçek anlamıyla kabul edilmemesi gerektiğini kabul etti; her şey kodlanmıştı; öteki anlamlara imalar; gizli anlamlar; değişik seviyelerdeki anlamlar. Ama canımı aslında sıkan şey bu değildi. *Talimatın varlığının ta kendisinden şüphe etmeye başlıyordum.* Tabii bu son derece büyük bir saçmalıktı. Özel Görev'de değilsem, onlar için çok önemli değil-

sem, neden beni gözetlesinlerdi, neden beni tüm bu sınavlara tâbi tutsunlardı? Besbelli ki, bu görev olmadan ben burada bir işe yaramazdım; bu kadar beklenmedik bir anda, bu kadar gizemli bir şekilde gelen; bazen askıya aldıkları, bazen yarım ağızla doğruladıkları bu görev olmadan.

Eğer onlara bir soru sorabilseydim, yalnızca bir soru, o da şu olurdu: "Benden ne yapmamı istiyorsunuz?"

Ve herhangi bir cevabın başımın üstünde yeri olurdu; herhangi bir cevap... biri hariç...

Şişman subay büyük bir sümkürme sesiyle beni yerimden hoplattı. Sümkürdü; katlayıp atmadan önce mendili dikkatle inceledi.

Kapı açıldı. Uzun boylu, bir deri bir kemik bir subay içeri girdi. Onda bir şey vardı -tam olarak ifade edemiyorum- sanki sivil birisi üniforma giyip kılık değiştirmiş gibi. Gözlüğünü çıkardı. Bana yaklaşırken katladı.

"Beni mi görmek istedin?"

"Kod Bölümü'nden Bay Prandtl mı?" diye sordum ayağa kalkarken.

"Yüzbaşı. Lütfen otur. Kodlarla mı ilgileniyorsun?"

Son hece iki gözümün ortasına hedeflenmiş bir kurşun gibiydi.

"Evet, Yüzbaşı."

"Bana Yüzbaşı deme. Kahve?"

"Lütfen."

Küçük siyah kapı sallanarak açıldı; içinden çıkan bir el, üstünde iki fincan kahve olan bir tepsiyi önümüze koydu. Prandtl gözlüğünü taktı; yüz çizgileri sert, vahşi bir ifadede donup kaldı.

"Kodu tanımla," dedi metale çarpan çekiç sesi gibi bir sesle.

"Kod, bir anahtarın yardımıyla olağan dile çevrilebilen bir işaretler sistemidir."

"Bir gülün kokusu; kod mudur, değil mi?"

"Kod değildir; çünkü hiçbir şeyin işareti değildir; yalnızca kendisidir; bir koku. Ancak başka bir şeye işaret etmek için kullanılırsa kod olarak kabul edebiliriz."

Bu, mantıksal düşünebilme yeteneğimi gösterme fırsatından dolayı mutluydum. Şişman subay benim yönüme doğru, düğmeleri patlama noktasına gelene kadar eğildi. Onu görmezden geldim. Prandtl gözlüğünü çıkardı ve gülümsedi.

"Gül, nedensiz mi kokar yoksa bir nedeni var mıdır?"

"Kokusuyla arıları kendine çeker, arılar onu döller..."

Başını salladı.

"Tamı tamına. Şimdi genelleyelim. Göz bir ışık dalgasını, beynin çözeceği sinirsel bir koda çevirir. Ya ışık dalgası, nerden gelir? Bir lambadan mı? Bir yıldızdan mı? Bu bilgi, yapısının içinde saklıdır; oradan okunabilir."

"Ama bu bir kod değil ki," diye sözünü kestim. "Bir yıldız ya da lamba bilgi gizlemeye çalışmaz; ki bu bir kodun tüm amacıdır."

"Ya?"

"Tabii ki! Her şey göndericinin niyetine bağlıdır."

Kahveme uzandım. İçinde bir sinek yüzüyordu. Onu şişman subay mı oraya koymuştu? Ona baktım: burnunu karıştırıyordu. Sineği kaşığımla çıkardım, fincan tabağının kenarına bıraktım. Klik diye bir ses çıkardı; besbelli ki metaldendi.

"Niyet mi?" dedi Prandtl gözlüğünü takarken. Şişman subay (gözümü ondan ayırmıyordum) ceplerini karıştırmaya başladı; o kadar şiddetli hırıltılar çıkarıyordu ki yüzü bir demet balon gibi hareket ediyordu. Yüzü ona isyan ediyordu.

"Bir ışık dalgasını ele al," diye devam etti Prandtl, "bir yıldızın yaydığı dalgalar. Ne tür bir yıldız? Büyük mü küçük mü? Sıcak mı soğuk mu? Tarihi ne, geleceği, kimyasal bileşenleri? Bütün bunları ışığına bakarak söyleyebilir miyiz söyleyemez miyiz?"

"Söyleyebiliriz; gerekli bilgilerle donatılmışsak."

"Ya gerekli bilgiler?"

"Evet?"

"Anahtar budur, değil mi?"

"Yine de," dedim dikkatle," "ışık kod değildir."

"Değil midir?"

"Taşıdığı bilgi gizlenmemiştir. Öte yandan, senin savını kullanırsak, her şeyin kod olduğu sonucuna varmamız gerekir."

"Ve öyledir de, mutlak olarak her şey. Kod ya da kamuflaj. Sen de dahil."

"Dalga geçiyorsun."

"Kesinlikle hayır."

"Ben bir kod muyum?"

"Ya da kamuflaj. Her kod kamuflajdır; ancak her kamuflaj kod değildir."

"Belki," dedim, sözlerini takip ederek, "genetik, soyaçekim gibi şeyleri düşünürsen; şu her bir hücremizde taşıdığımız programlar... Bu şekilde ben, soyum ve torunlarım için bir kodum. Ama ya kamuflaj? Kamuflajla ne ilgim var?"

"Sen," diye cevap verdi Prandtl kuru bir sesle, "benim yetki alanım içinde değilsin."

Küçük siyah kapıya doğru yöneldi. Elinde bir kâğıt parçası olan bir el belirdi; kağıdı bana çevirdi.

"TEHDİT YANDAN GEÇİP ARKASINA VARMA MANEVRASI STOP," diye okudu, "TAKVİYE SEKTÖR YEDİ DOKUZ DÖRT YÜZ OTUZ BİR STOP BÖLÜM ŞEFİ YEDİNCİ HAREKAT GRUBU GANZ-MİRST COL DİPL STOP."

Baktığımda başka bir sineğin kahvemde yüzmekte olduğunu gördüm. Şişman subay esnedi.

"Evet?" diye sordu Prandtl. Sesi uzaklardan geliyor gibiydi. Kendimi toparladım.

"Bir telgraf, şifreli bir telgraf."

"Hayır. Kodlanmış; önce kırmamız gerek."

"Ama şey gibi görünüy-"

"Kamuflaj," dedi. "Son zamanlarda kodları masum bilgi, özel mektuplar, şiirler, vs. şeklinde kamufle etme âdeti var. Şimdi her iki taraf ötekini, mesajın sanki kodlanmamış gibi olduğuna inandırmaya çalışıyor. Takip edebiliyor musun?"

"Sanırım."

"Şimdi D.E.C makinamızdan geçirilmiş şu metine bak."

Küçük siyah kapıya yöneldi; oradaki parmaklardan bir parça kâğıt çekti; bana verdi.

"BABİRUSANTOSAL İMPEKLANSİBİLİSTİK MATOTEOSİ, KATASİPTİK OLARAK AMBREGATOR DEĞİLDİR, FAROGRANTOGRAFİK OLARAK SALINIMSAL DA DEĞİL, RETROVEKTAKALSİFİKASYON YOLUYLA DA DEĞİL," diye okudum. Sonra gözlerimi ona diktim.

"Şimdi bu şifre çözülmüş mü?"

Katlanmaya çalışıyormuş gibi gülümsedi.

"İkinci aşama," diye açıkladı. "Kod, karmakarışık kelimeler şeklinde tasarlandı; herhangi bir kırma girişimine karşı. Bu bizi, telgrafın ilk başta kodlanmamış olduğuna ikna etmek için; asıl mesajın dışardan göründüğü gibi kabul edilebilmesi için."

"Ama kabul edilemez mi?" Başını salladı.

"İzle. Bir daha makineye vereceğim."

Bir parça kâğıt, küçük siyah kapıdaki elden düştü. İçerde kırmızı bir ışık dolaştı. Ama Prandtl benim göremeyeceğim bir şekilde aldı. Kâğıdı aldım -hâlâ ılıktı; ya elden dolayı ya da makineden.

"AYYAŞ OTTAŞI TAŞIYAN TÜM DERVİŞLERİN KARGAŞAYA GETİRİLİP ACİLEN TEMİZLENMELERİ SON DERECE TAVSİYE EDİLİR."

Metin buydu. Kafamı salladım.

"Şimdi ne?" diye sordum.

"Makine elinden geleni yaptı. Şimdi sıra bizde." dedi ve "Kruuh!" diye bağırdı.

"Ha?" diye inledi şişman subay, birden uyuşukluğundan sarsılarak uyanırken. Mahmur gözlerini Prandtl'a çevirdi. Prandtl kükreyerek:

"Acil temizleme!"

"Terrr..." diye vırakladı şişman subay.

"Tüm dervişler!"

"Viii! Biii!" diye meledi.

"Ayyaş ottaşları!"

"Naa! Vaaa!"

"Kargaşa!"

"Saa...serr..." Çenesinden aşağıya damla damla salya akıyordu. "Vaa..van...serr...rrr...Grr! Hırr! Ho ho ho! Ha ha ha!" Korkunç bir çağlama nöbetiyle biten vahşi bir gülmeye tutuldu. Yüzü koyu mora dönüştü; gözyaşları yanaklarından ve gıdısından aktı; o heybetli gövde hıçkırıklarla yıkılmıştı.

"Yeter, Kruuh! Yeter!" diye bağırdı Prandtl. "Bir hata," dedi, bana dönerken. "Yanlış birleştirme. Ama yine metnin tamamını duydun."

"Metin mi? Ne metni?"

"*Cevap olmayacaktır.*" Şişman subay sandalyesinde geriye kaykıldı; titriyordu. Azar azar sakinleşti; hafif hafif inlerken iki eliyle kendi yüzünü okşuyordu, kendini rahatlatmak istermiş gibi.

"Cevap olmayacaktır mı?" diye tekrar ettim. Bu kelimeleri çok yakın bir zamanda duymamış mıydım? Ama nerde? "Tüm söylediği bu mu?" diye sordum Prandtl'a. Çarpık bir gülümseme yüzüne yayıldı.

"Sana anlam olarak daha zengin bir metin gösterecek olsaydım, sonra ikimiz de pişman olurduk. Şey olsa bile..."

"Ne olsa bile?" diye parladım; sanki bu ilgisiz cümle bir

şekilde benim için yaşamsal önem taşıyormuş gibi. Prandtl omuz silkti.

"Bu, en son kodumuza bir örnekti; o kadar da karmaşık değil; çoklu kamuflaj altında."

Açıkça dikkatimi o kâğıt parçasından başka yerlere çekmeye çalışıyordu. Bense o konuya geri dönmek istiyordum; ama tek söyleyebildiğim şey şu oldu:

"Sana göre her şey kod."

"Doğru."

"Bu durumda, her metin?..."

"Evet."

"Edebî bir metin de mi?"

"Kesinlikle. Benle gel." Beni küçük siyah kapıya doğru sürükledi. İçerde başka bir oda yoktu; yalnızca bir makinenin karanlık yüzeyi; bir küçük klavye; içinden bir bant şeklindeki çıktı parçasının bir sürüngen dili gibi kıvrılarak çıktığı nikel kaplama bir yarık.

"Bir edebî eserden bir satır söyle bana," dedi Prandtl bana dönerek.

"Shakespeare olur mu?"

"Ne istersen."

"Yazdığı oyunların kodlanmış mesajlardan başka bir şey olmadığını mı söylemek istiyorsun?"

"Kodlanmış mesajdan ne kastettiğine bağlı. Bir deneyelim bakalım, deneyelim mi?"

Düşünmeye çalıştım; ama aklıma hiçbir şey gelmiyordu; sonunda Othello'dan "Muhteşem alçak!" geldi. Bu biraz basit ve uygunsuz gibi görünüyordu.

"Tamam!" dedim ani bir esinle. *"Kulaklarım henüz o ağızdan çıkan kelimelerden içmedi; ama yine de sesi biliyorum: siz Romeo değil misiniz, bir Montague?"*

"Güzel."

Prandtl daha tam bunu yazmıştı ki bant yarıktan, kâğıt

bir yılan gibi çıkmaya başladı. Kibarca ucunu bana uzattı. Ben de sabırla çıktının sonuna kadar gelmesini bekledim. Makinenin titremesi aniden durdu; bandın gerisi boş çıktı. Okudum:

"PİÇ MATT HEWS İÇ OĞLANI MATT HEWS BİR PİSLİK BİLE O KULAKLI GÖ-ÜNE BÜYÜK ZEVKLE GEÇİRİR MATT HEWS PİÇ"

"Bu ne?" diye sordum, kafam karışmış. Prandtl bilmiş bilmiş başını salladı.

"Shakespeare besbelli Matthews adında birine diş biliyormuş; o satırları yazdığında bu nefretini kodlamayı tercih etmiş."

"Ne? Bu muhteşem sahneyi, Matthews diye birine yöneltilmiş bir araba kötü sözü saklamak için kasti olarak kullandı mı demek istiyorsun?"

"Kasti olarak yaptığını kim söyledi? Kod koddur; yazarının niyetine bakmaksızın."

"Bir şeye bakalım," dedim; şifresi çözülmüş metnin kendisini makineye girdim. Bant yine, zeminin üzerine kıvrıla kıvrıla yığıldı. Prandtl gülümsedi ama bir şey demedi.

"AH BANA BİR VERSEYDİ TRA LA LA TRA LA LA AH KEŞKE TRA LA LA BANA VERSEYDİ LA LA, TRA LA LA VE BANA VERSEYDİ TRA LA LA HA HA HA TRA LA LA" Çıktıda yazılı olanlar bunlardı.

"Şimdi bundan nasıl bir anlam çıkarıyorsun?"

"Onyedinci yüzyıl İngiliz insanının psikolojisinin derinliklerine inmiş olduk."

"Shakespeare'in büyük şiirinin piç Matthews ve tra la la olduğunu mu söylemek istiyorsun? Bu şekilde senin makinen edebiyat abidelerimizi, deha eseri yaratıları, ölümsüz eserleri, her şeyi laf salatasına indirgeyecek!"

"Çok doğru," diye cevap verdi Prandtl. "Laf salatası. Sanatlar, edebiyat, bunların gerçek amacı nedir? Sapkınlık!"

"Neden sapma?"

"Bilmiyor musun?"

"Hayır."

"Bilmelisin."

Sustum.

"Kırılmış bir kod, kod olarak kalır. Ancak bir uzman onu seviye seviye soyabilir. Bu bitmez tükenmezdir. İnsan daha derinlere doğru kazdıkça katmanlar daha ulaşılmaz olur. Bu yolculuğun sonu yoktur."

"Bu nasıl olur? Ya 'Cevap olmayacaktır' ne olacak? Bunun nihaî son olduğunu sen söylemedin mi?

"Hayır, o yalnızca bir aşamaydı. Yeterince gerçek; bu ilerlemeler çerçevesinde elbette, ama yine de yalnızca bir aşama. Biraz bunun üstünde düşün; sen de aynı sonuca varacaksın."

"Anlamıyorum."

"Anlayacaksın; belli bir zaman sonra. O da yalnız ve yalnız bir aşama olacak."

"Bana biraz yardım edemez misin?"

"Yalnız başınasın; herkes gibi. Zordur kesinlikle -ama sen diğerlerinden ayrıldın; çaktın mı? Zamanımız bitti şimdi. İlerde senin için elimden geleni yapacağım. Görevim çerçevesinde elbette."

"Ama nasıl... Hâlâ bilmiyo-" dedim alarm halinde. "Görev ile ilgili kodlar konusunda beni bilgilendirmen gerekmiyor muydu?"

"Görev mi?"

"Evet."

"Tanımla."

"Ben... ben ayrıntıları bilmiyorum; sanırım hepsi talimatımda söylenmiştir. İşte burda; bu klasörün içinde. Tabii, sana göstermemem gerekiyor -bir dakika, klasörüm nerde?"

Ayağa fırladım, masanın altına baktım; klasör yoktu! Şiş-

man subay ölü b balık gibi şişmiş ve ağzı açık, oturduğu yerde müthiş bir şekilde horluyordu.

"Klasörüm nerde?!" diye bağırdım kulağına.

"Sakin ol," dedi Prandtl arkamdan. "Burda bir şey kaybolmaz. Kruuh! Kruuh!!" diye haşlar gibi bağırdı kulağına. "Onu geri ver! Duyuyor musun, geri ver!"

Şişman subay ağırlığını öteki tarafa verdi; elinden yere bir y düştü -klasörüm. Çabucak aldım; içindekiler yerinde mi d'''e k''ntrol ettim.

O halde klasörün üstüne mi oturmuştu? Burnumun dibinden bana farkettirmeden aldığına göre, göründüğünden daha hünerliydi. Tam klasörü açarken, anahtar olmaksızın talimatımı doğru dürüst okuyamayacağımı anımsadım; Prandtl ise neyle ilgili olduklarını bilmeden bana doğru anahtarı veremezdi. Bir kısır döngü. Durumu ona açıkladım.

"Büyük ihtimalle Binbaşı Erms tarafından bir gözetim," diye sonuca vardım.

"Kim bilir?" dedi.

"Bir kontrol edeceğim!" dedim, ona meydan okuyarak. "Başka bir deyişle: ona gideceğim ve tüm işten elini eteğini çektiğini, Görevimi sabote ettiğini söyleyeceğim; Başkumandan'ın kendisi tarafından verilen Görevimi!"

"Neyin doğru olduğunu düşünüyorsan öyle yap," dedi; sonra bir tereddüt gölgesiyle ekledi: "Ama... doğru prosedürü bildiğine emin misin?"

"Beni buradan elim boş gönderen prosedür mü?" diye sordum soğuk bir tonla.

Prandtl gözlüğünü çıkardı. Sanki aniden maskesi düşmüş gibi görünen yüzünde bıkkın bir umutsuzluk vardı. Bana bir şey anlatmak istediğini ama anlatamadığını -ya da izin verilmediğini- hissettim. Aramızda tırmanan düşmanlık bir anda dağıldı. Bu adama sempati duymaya başlamıştım.

"Sen... emirlere göre mi hareket ediyorsun?" diye sordu;

o kadar alçak bir sesle konuşmuştu ki zar zor duydum.

"Emirlere göre mi?... Sanırım."

"Ben de."

Kapıyı açtı. Orada, benim çıkmamı beklerken bir heykel gibi duruyordu. Yanından geçerken dudakları aralandı; ama kelime söylenmeden kaldı. Yalnızca iç çekti; geri çekildi ve kapıyı yüzüme çarptı. Bir kez daha klasörümü sımsıkı tutmuş olarak kendimi koridorda buldum. Kod Bölümü'ne ziyaretim istenen sonucu vermediyse de -yani bana Görevim hakkında bir şeyler söylemediyse de- en azından bu sefer bir hedefim vardı. En azından bu bir şeydi. Numarayı kendi kendime tekrar ettim: 9129. Binbaşı Erms'e, söz verdiği yemek fişlerini sorabilirdim. Güzel bir bahane...

Bir sürü beyaz kapıyı geçtim; neden sonra klasörü anımsadım. Şayet talimatım (var olduklarını kabul etmem gerekiyordu) Binbaşı Erms'in ofisinde okuduğum parçalar gibi devam ediyorsa, o zaman benim Bina içindeki tüm gelecek hareketlerimi takip ediyor olmalıydılar. Sersemletici bir düşünceydi bu. Ve keza nereye gidersem gideyim, her zaman benim odadan odaya amaçsız sürüklenmelerim hakkında benden daha çok şey bilenler olduğuna dair işaretler oluyordu. Klasörde, yolculuğumun tam bir rehberi gerçekten bulunabilir miydi; benim için hazır bekleyen son da dahil? Önceden okuduğum birkaç satır kesinlikle bu olasılığı gösteriyordu; en derinlerdeki düşüncelerim bile tam tamına doğru olarak kaydedilmişti.

Klasörü açmaya karar verdim; bunu niye daha önce yapmadığımı merak ediyordum. Eğer gerçekten kendi kaderimi iki elim arasında tutuyorsam neden bir göz atmayaydım?

5

SAĞIMDAKİ kapılar sırası aniden bitti. Büyük ihtimalle, duvarın öteki tarafında çok uzun bir oda vardı. Biraz uzakta, bir tuvalete çıkan bir koridor buldum. Kapı açıktı; içeri daldım; beni engelleyen bir şey yoktu. Kendimi içeri kilitledim; küvetin ucuna iliştim; sonra aynanın altındaki rafta küçük, karanlık bir nesne farkettim; temiz bir el havlusunun üstüne davetkar bir şekilde yerleştirilmiş düz bir ustura. Bilmediğim bir nedenle beni rahatsız etti. Elime aldım; yepyeni görünüyordu. Burada her şey, bir ameliyathanenin göz kamaştırıcı temizliğiyle parlıyordu. Usturayı yerine geri koydum. Orada bir şey klasörü açma noktasına gelmemi engelliyordu. Tuvaletten çıktım; asansörle bir alt seviyeye indim; bir önceki geceyi geçirdiğim tuvalete.

O da boş ve tam tamına bıraktığım gibiydi; yalnız havlular yeniydi. Küvetin kenarına iliştim; klasörün ipini çözüp, kalın bir kâğıt destesi çıkardım.

Sayfalar boştu; hepsi. Borulardan anlamsız, vahşi bir tıkırtı geliyordu; başka bir seviyedeki bir musluğun açılması-

na benzer bir gürültü. Nerdeyse insan sesine benzer bir inilti; sonra su akma sesi ve sonra Bina'nın sağlam bağırsaklarında ilerledikçe azalan bir ses. Beyaz sayfaları çevirirken ellerim titriyordu, tek tek; mekanik bir şekilde, amaçsız onları saydım. Prandtl -yo, şu şişman subay! O şişko domuzu sıkıp suyunu çıkaracağım. İmdaat!

Kızgınlığım geldiği gibi hızla geçti. Tabii ki her şey planlanmıştı, dikkatle. Ama neden talimatımı çalsınlardı? Binbaşı Erms'in tek yapacağı şey en baştan onları bana vermemekti.

Ama bir dakika; burda bir şey var, şu boş sayfaların arasında gizli -Bina'nın içinde bulunduğu dağın bir haritasıyla birlikte Bina'nın bir planı ve buna ekli, üstüne beyaz iple iliştirilmiş bir adet on iki aşamalı plan; "Kılıç Harekâtı". Tabii bunu yetkililere iade etmeli, bana nasıl geldiğini açıklamalıydım. Ama bana inanırlar mıydı? Bu gizli belgeleri aklımda tutmadığımı nasıl ispatlayabilirdim ki? Bina'nın yerleşimini ezberlemediğimi -Harvurd Dağı'nın yüz on sekiz mil güneyi- ya da Bina'nın şemasını hatta Genel Kurmay Başkanlığı'nın yerini? Hayır, yapacak bir şey yoktu. Şimdi geçmiş dört günün olaylarının izleğini görmeye başlıyordum: Tüm o kaza eseri, birbiriyle bağlantısız olaylar aslında beni derinlere çekmek için örülmüş karmaşık bir ağmış; şu hakikat anına doğru çekmek için.

Bu tehlikeli dokümanları en ufak parçalarına ayırmak ve sonsuza kadar bir daha görmemek üzere tuvalete atıp sifonu çekmemek için kendimi nasıl zor tuttum! Ama Binbaşı Erms'in uyarısını anımsadım! Burada hiçbir şeyin şans eseri olmadığı ne kadar da doğruydu! Her kelime, her baş hareketi, en ufak bir ifade, en aklını yitirmiş jest; her şey bir tasarım sonucuydu, benim yıkımıma karar vermiş devasa bir makinenin bir parçası. Kendimi, ışıl ışıl parlayan milyonlarca gözle sarılmışım gibi hissettim. Ah, saklanacak bir yer

olsaydı; bir çatlak, bir çıkıntı; havaya karışıp yok olsaydım... Ustura! Onun orada olmasının *nedeni* bu muydu? Yalnız kalmak isteyeceğimi biliyorlardı, onu oraya kasıtlı koymuşlardı...

Otomatik hareketlerle kâğıtları tek tek klasöre yerleştirdim. Klasör yavaş yavaş doldukça benim aklımdaki düşünceler de yavaş yavaş boşaldı; bir çıkış yolu, akıllıca bir strateji, karşı bir koz bulma umutlarım da onlarla birlikte. Şimdi daha çok kendi yüzümün imgesini önümde görebiliyordum; lanetli bir adamın sinmiş terli yüzü. Yenilmiş, yıkılmıştım; kaybedecek neyim kalmıştı ki? Bu basit düşünce, yüzlerce vahşi, umutsuz senaryolarımın arasından, bir tür kurtuluş gibi ortaya çıkmıştı.

Tam şehitlik mertebesinin kutsal tacını kabul etmeye hazırlanırken bir dizin kartı kayıp ayaklarımın önüne düştü. Üstünde bir numara yazılıydı; zar zor okunabiliyordu - 3883- ve şimdi görüyordum ki birisi sayıdan önce "Oda" sözcüğünü yazmıştı; besbelli mesajı anlaşılabilir yapmak için bir önlem. Yoksa bu bir emir miydi?

Tamam öyle olsun! Klasörümü aldım ve son defa etrafa bir göz attım. Aynada yüzüm vardı; beni karanlık ve kırık bir pencereden izliyormuş gibi. Kırık? Camdaki yollardan dolayı mı yoksa kendimi korkunun prizmasından mı görüyordum? Birbirimizi gözledik, kendim ve ben. Herhalde bir hain tam böyle görünürdü! Şu tere bulanmış, korkudan çarpılmış, çirkin surat; çok yakında yok olacaktı. Düşüncesi bile nerdeyse hoştu. Ah, dönüp dolaşıp buraya varacağımı biliyordum.

Evet, bu, kaçınılmaza baş eğişte tad alacak bir şeyler vardı... Ama bir dakika, ya bu kâğıtları yanlış yere koyduysam? O zaman ellerim bomboş kalırdım; ne Görev ne ihanet, hiçbir şey... Bir tür dev komplo makinesinin tuzağına mı düşmüştüm, birbirine karşı iki gücün mücadelesinin

dişlileri arasında mı kalmıştım? Eğer gerçekte durum buysa, üst düzey bir yetkili hâlâ benim için aracılık edebilirdi.

3883 numaralı odanın son sığınak olabileceğine karar verdim. Aynı zamanda Prandtl da vardı. Asıl durum neyse neydi, o benim yüzüme bakıp belli belirsiz iç çekmişti. Bunun bir anlamı vardı. *İç çekmişti* -benim *tarafımdaydı*. Tabii aslında, şişman subay talimatımı çalarken o beni oyalamıştı. Emir emirdi. Emirlere göre hareket ettiğini kabul etmişti.

Prandtl'ın odasına doğru giden koridor boştu. Çok yavaş yürüyordum. Bir şey beni geriye çekiyor gibiydi. Sonunda ofise girdiğimde içerde kimse yoktu. Masanın üstünde iki fincan vardı. Benimki tabağında metal sinekler olandı; orada iki çukur gibi duruyorlardı. Duvara yakın masanın üstünde darmadağınık dokümanlar duruyordu. Oraya yöneldim; elime rastgele birkaç tane aldım; en azından talimatımın bir kısmı hasbelkader burada olabilirdi. Sarı bir klasör buldum; ama içinde yalnızca bordrolar ve tuhaf bir uzmanlıklar listesi vardı: İç İşleri Uzmanı, Birinci Sınıf Karşıbilgici, Baş Zarf Açıcı, Yardımcı Yalan Yere Yemin Ettirici, Ölü Yakıcı ve Kemik Düzeltici... Telefon acı acı çalmaya başladı; yerimden hopladım. Alıcıyı kaldırdım.

"Alo? "diye bir erkek sesi geldi. "Alo?"

Ben cevap vermeye kalmadan hatta başka birisi girdi. İki sesi de duyabiliyordum.

"Benim," dedi ilk ses. "Bir sorunumuz var, Yüzbaşı!"

"Başı dertte mi, ha?"

"Kendisine zarar vermesinden korkuyoruz."

"Zayıf biri değil mi? Hiç şaşırmadım."

"İdare eder mutlaka, ama neler olabileceğini tahmin edersiniz. Mümkün olduğunca olayın yayılmaması-"

"Bu Altı'nın işi, benim değil."

"Bir şey yapamaz mısınız?"

"Onun için mi? Hiçbir şey. Kılımı bile kıpırdatmam..."

Nefesimi tutarak dinledim; benim hakkımda konuştukları şüphesi gittikçe kesinlik kazanıyordu. Bir duraksama oldu.

"Emin misiniz?"

"Altı'yı geri çek."

"Yani onu görevden emekli etmek demek bu."

"Yani?"

"O zaman onu bırakmamız mı gerekecek?"

"İstemiyor musun?"

"Benim ne istediğim konusu değil, efendim -yalnızca, şey, gittikçe alışıy-"

"Bak, senin orda kendi uzmanların var, değil mi? Prandtl ne diyor?"

"Prandtl mı? Hiçbir şey, son iç geçirmeden sonra hiçbir şey. Her neyse, o şimdi bir toplantıda."

"Onu anonsla çağırt. Bak söylüyorum, bu işle ilgili herhangi bir alakam olmasını istemiyorum."

"Ona Tıp Bölümü'nden operatörler yollayacağım."

"Kendin nasıl biliyorsan öyle yap. Şimdi gitmem lazım. Tamamdır."

"Tamam, efendim."

İkisi de telefonu kapattı. Bense, sanki alıcı bir deniz kabuğuymuş gibi kulağımda yumuşak bir fısıldamayla kalakaldım. Benim hakkımda mı konuşuyorlardı?

En azından Prandtl'ın bir toplantıda olduğunu öğrenmiştim. Ayak sesleri duydum; yan odadan birisi geliyordu. Koridora koştum; bir an tereddüt ettim -ama şimdi geriye dönmem çok zordu. Hayır; şimdi durum şuydu: Binbaşı Erms ve 3883 numaralı oda arasında bir seçim. 3883 numaralı oda üçüncü seviyede bir yerlerde olmalıydı. Soruşturma Bölümü mü? Bir kez oraya düşen bir daha çıkamazdı... Yeniden koridorlarda bir aşağı bir yukarı yürümek o kadar kötü değildi, gerçekten. Bir asansörde dinlenebilirdim; etrafta dolaşabilir, tuvalette saklanabilirdim...

Ustura. İlginç, şu ana kadar aklıma gelmemişti. Benim için mi oraya konmuştu? Belki. Ama ben bunu bir daha düşünemeyecek kadar altüst olmuş bir durumdaydım. Merdivenlerden aşağı indim; kendimi sersem gibi hissediyordum. Beşinci seviye. Dördüncü. Üçüncü. Koridor beyazdı; son derece temiz ve düz -3887, 3886, 3885, 3884, 3883. Kalbim ağzıma gelmiş, içeri bir göz atmaya karar verdim. Birisi sorarsa Binbaşı Erms'i aradığımı, yanlış kapıyı açmış bulunduğumu söyleyebilirdim. Klasörü ellerimden zorla alamazlardı -alırlar mıydı? Onlar *benim* talimatımdı. Onlara Talimat Bölümü'nü aramalarını söylerdim, Binbaşı Erms... Ama o zaman her şeyi öğrenirlerdi; niye bu kadar endişeleneceğim? Çabucak tüm olaylar zincirini gözümün önünden geçirmeyi denedim; prosedüre göre raporumu hazırlamak için. Kendimle çelişkiye düşmemeliydim; bu sonum olurdu. Ama kafam o kadar karışmıştı ki. Örneğin, şu küçük yaşlı adamla geçen olay; holde ilk rehberimi tutuklamalarından önce miydi sonra mı? Derin bir nefes alıp kapının kolunu çevirdim.

Geniş, kasvetli ofiste bir allahın kulu yoktu; yalnızca dolaplar, her boy ve tipte kataloglar; devasa hesap defterleri, iple bağlı tomar tomar kâğıtlar, kavanozlar dolusu tutkal, makaslar, kayıt defterleri, damgalar ve her tür kıvır zıvır ofis malzemesi; duvarlar boyunca sıralanmış büyük çalışma masalarının üzerleri bunlarla doluydu. Ayak sürüme sesleri duydum; kenardaki kapılardan birinin eşiğinden yaşlı, üniforması mürekkep lekeleriyle dolu paçoz bir adam belirdi.

"Bizi görmeye mi geldiniz?" dedi karga gibi bir sesle. "Zor bulunan bir konuk gerçekten de! Buyrun, buyrun! Sizin için ne yapabiliriz. Kontrol edilecek bir şey, değil mi?"

Ama ben tek kelime söylemeye kalmadan yaşlı adam geveze geveze konuşmaya başladı; konuşurken bir yandan gayretle havayı kokluyor, bir yandan da burnunun ucunda

asılı duran iğrenç damlayı içine çekmeye çalışıyordu

"Sivil giysiler. Sivil giysiler içindesiniz; o halde katalogdan bir şeyler istiyorsunuz... bir dakika, işte burda..."

Çok büyük bir kartotekse doğru topallaya topallaya yürüdü; sonra birbirinin ardı sıra çekmeceleri çıkarmaya başladı. Odada etrafa bakındım yine. Yerler lebaleb çöp doluydu; köşeler, sandalyelerin altı; tozdan ve küflü kâğıttan dolayı çok ağır bir hava vardı. Yaşlı bunak törpü gibi bir sesle anlatıyordu:

"Arşiv Görevlisi Şef Gloubül burda değil. Bir toplantıda, bilmiyor musunuz. Yardımcı memur da burda değil, bir şey söylemeden çıktı. İşte görüyorsunuz efendim, burada, depoyu beklemek için tamamıyla yalnızım. Bendeniz Anteus Kappril, hizmetinizdeyim efendim, Dokuzuncu Dereceden Görevli; kırk sekiz yıllık sadık hizmetinden sonra emekli olmaya hazır; ister inanın ister inanmayın. Ah evet, artık rahat bir yaşam bekliyor beni; bana söyledikleri bu! Ama öte yandan, efendim, siz kendiniz de görüyorsunuz, ben burada vazgeçilmez bir adamım! Vazgeçilmez! Ama ben de burda konuşuyorum, bahse girerim sizin de aceleniz vardır. İş, iş. İstek kâğıtlarınızı şu küçük, eski kutuya koyuyorsunuz ve hazır olduğunuzda zili çalıyorsunuz; ben anında burada olurum; hızlıdan da hızlı istediğinizi bulurum; eğer burada okumak isterseniz, sorun yok; istemiyorsanız, seri numaranızı buraya, beşinci sütunun altına yazarsınız, şu IV-B yazan yere, işte bu kadar."

Bu kulak tırmalayıcı monoloğunu, tuhaf, küçük, reveransa benzer bir hareketle noktaladı -bacaklarının üstünde yaylanıyordu. Davetkâr bir hareketle kartoteksi işaret etti; dalkavuk gibi gülümsüyordu; sonra saygıyla, geri geri çıktı.

"Kappril," dedim birdenbire; gözünün içine bakmaya korkuyordum, "şey -Soruşturma Bölümü bu katta mı?"

"Ne dediniz?" diye sordu işitmek ister gibi eliyle kulağı-

na destek olarak. "Ne bölümü? Duyamadım, duyamadım."

"Ya da Savcılık Bürosu?" diye devam ettim, böyle önü açık bir sorunun olası sonuçlarını yoksayarak.

"Savcılık Bürosu mu?..." Hakikaten allak bullak olmuş gibi görünüyordu. "Hiç duymadım efendim, biz bu kattaki tek bölümüz, ötekini hiç duymadım..."

"Burası Arşiv mi?"

"Evet. Arşiv, Kayıtlar, Kütüphane... Sizin için yapabileceğimiz başka bir şey var mı?"

"Şu anda yok, teşekkürler."

"Bana teşekkür etmenize gerek yok, bu benim görevim, görevim. Zil şurda, zili çalmayı unutmayın."

Ayağını sürüyerek çıktı; sonra yan odadan korkunç bir öksürük nöbeti duydum. Yoksa birisi onu boğazlıyor muydu? Ama sonra ses giderek azaldı; bense üstleri pirinç çerçeveli etiketli, sonsuz çekmece sıralarıyla başbaşa kaldım.

Bu ne anlama geliyordu? İlgi alanlarımı mı öğrenmeye çalışıyorlardı? Bundan ne kazançları olabilirdi ki? Gözlerim etiketlerin üzerinde dolaştı. Katalog, alfabetik sıraya göre değil, konulara göre düzenlenmişti -YAĞCILIKBİLİMİ, ESKATOSKOPİ, DİNBİLİM, PAPALIK MAKAMI VE DESİSELER, UYGULAMALI KADAVRABİLİM. DİNBİLİM'i denemeye karar verdim. Kartlar görünüşe göre bir düzen içinde değildiler:

MELEKLER -*bkz.* Komün- (ile başlayan kelimelere bakınız). Hava gücü. *Bkz.* Günlük emirler

SEVGİ -*bkz.* Sapkınlık. *Bkz.* Tanrı'nın inayeti.

HORTLAMAK -*bkz.* Kadavrabilim.

AZIZLERLE KOMÜNYON -bkz. Temas.

Ne kaybedebilirdim? MELEKLER girdisinin altındaki günlük emirler için bir istek kağıdı doldurdum. Ama, çok az şey ya da hiçbir şey ifade etmeyen o kadar çok başlık vardı ki: CEHENNEMCİLİK, LOMBOZNOTİK, BEYİN ÇI-

KARMA, RUHLA BEDEN KORUYUCULARI, RETROKARNASYON. Hepsiyle ilgilenecek zamanım yoktu; kartoteks çok çok büyüktü; ahşap sütunları tavana varıyordu. En üstünkörü inceleme bile haftalar, aylar alırdı. Bunu anladıktan sonra rastgele bir demet yeşil, pembe ve beyaz kartı çekmecelerden çektim; bazıları yere düştü. Onları bir bir yerlerine koymaya başladım. Bu iş sonsuza kadar sürecekmiş gibi görünüyordu. Birisi bakıyor mu diye omuzumdan çabuk bir bakış fırlattıktan sonra, kartları rastgele tıkıştırmaya başladım.

Kataloğun bu düzensizliğinin nedeni benim şimdi yaptığım gibi birilerinin orda burda amaçsızca kartlara bakıp karıştırması olabilir miydi? Yakındaki bir masanın üzerinde bir sıra kocaman siyah cilt duruyordu; görünüşe göre bir tür ansiklopediydi bunlar. LOMBOZNOTİK kelimesine bakmak için üstünde *L* harfi olan cildi açtım. "LAHANA - çok katmanlı harekât." Hayır, bu değildi. "LOMBOZNOTİK -karşı-denizcilik bilimi. *Bkz.* Beyhude Gemicilik, Rıhtıma Sahte Yanaşma." *A* cildini denedim. AJAN (ALT, SÜPER, PROVOKATÖR) başlığı altında uzunca bir paragraf vardı ve onun altında da şu başlığı taşıyan bir madde: "ESKİ ZAMANLARDAN GÜNÜMÜZE AJANLAR VE AJANSLARI".

Başka bir cilt masanın üstünde açık duruyordu. Ordan okudum: "ASIL GÜNAH -dünyanın Bilgi ve Yanlış-bilgi olarak ikiye ayrılması." Gözüm ilginç bir tanıma takıldıkça orayı okuyarak, sayfadan sayfaya, ciltten cilde atladım. "RETROKARNASYON-bedenden ayrılma, maddelikten çıkarma -*bkz.* SORUŞTURMA GEREÇLERİ." Sonra BEYİN ÇIKARMA başlığı altında tuhaf maddelerden oluşan bir liste vardı: dörde bölerek ikna, vidaya vida, kemiksiz kodların kırılması, temel deri yüzme ve bu şekilde devam ediyor. Ama ben bu tozlu ciltler arasında dolaşmaktan bıkmıştım; Binbaşı Erms'i görmek istiyordum. Evet, Erms bana yardım

edebilirdi; ona her şeyi anlatırdım! Birdenbire bir ayak sürüme duydum; yaşlı adam dönmüştü. Kapının aralığından dik dik bana bakıyordu; gülümsedi ve gözlüğünü kel kafasına kaldırdı. Şaşı olduğunu daha şimdi farkediyordum. Yani gözlerden biri beni izlerken öteki etrafta dolaşıyordu; sanki yukardan bir yerden esin beklermiş gibi.

"Aradığınızı buldunuz mu?"

Yan yan bakarken bıyık altından ıslık çaldı (Bir sinyal mi?). Sonra yerde bir kart gördü; gözümden kaçan bir tanesi. Ona bakıp şöyle dedi:

"Bu da mı?" diye gıdakladı anlayışla; kirli parmaklarıyla onu eline alırken. "Bu durumda bu tarafa gelir misiniz efendim? Benim gibi bir ihtiyarın bu ağır ciltleri taşıması zor. Tabii hepsi o kadar ağır değil, ama... Temizsiniz değil mi? General Mlassgrak'ın adamlarına benziyorsunuz, gerçekten. Profesyonel gizlilik, çok özel, üst düzey güvenlik, bilmez miyim, heh-heh! Beni takip edin, takip edin, dikkat edin, kirlenmeyin... toz, bilirsiniz!"

Oradan oraya dolaşarak beni cilt istiflerinin bulunduğu dar, kıvrılan bir geçide yöneltti. Bu kasvetli labirentin derinliklerine doğru ilerlerken, oraya buraya, atlaslara, folyolara toslayıp duruyordum.

"İşte!" diye bağırdı en sonunda rehberim zaferle. Parlak, çıplak bir ampul oldukça geniş bir oyuğu aydınlatıyordu. Her taraf gri, harap olmuş kitapların ağırlığı altında çökmüş raflarla çevriliydi.

"Çorba!" diye horuldadı; kartı burnumun önünde sallıyordu. Bu aslında kartın üstünde yazılı olan kelimeydi. "Çorba, efendim, buyrun bir tas alın... heh-heh! İşte her şey burada -işte size İçorganbilim, İçorganlar, Bağırsak-çıkarma ve Bağırsak-yerleştirme, Bağırsak-sökücüler ve Bağırsak-boşaltıcılar. Orijinal bir baskı işte burda, *De crucificatione modo primario divino*, ikinci yüzyıl, varolan tek kop-

ya, resimli, mükemmel korunmuş. Şu prangalara bakın, hadi, ve burda da öldürmeden deri yüzme, işte ölü taklidi yapma, diz arkası kirişlerini kesme, filistin askısı, kişisel dayanıklılık sınavları... Evet, bir sonraki rafta -yo, bu Fiziksel İşkenceler. Özür dilerim, şurdaki bölümde olmaları lazım -sol tarafta Çürükler ve sağda Sular.

"Sular mı?" sormaktan kendimi alamadım.

"Sular, sular. Örneğin bir serpinti, bir yaylım ateşi ve sular gelir, değil mi? Evet, bir sonraki raf -Kazığa dikmek. Maun, huş ağacı, meşe, dişbudak. Ve Çürükler, bunlar kolay -ama her şeyi bilmek lazım! Ah, artık kimse uğramıyor buraya, insan o kadar yalnızlık çekiyor ki... Ufak bir ahbaplık ne kadar güzel efendim, ah bir bilseniz... Bunların hepsine modası geçmiş, kokuşmuş diyorlar."

"Kokuşmuş mu?"

"Ya, evet. İşi kasaplara bırak diyorlar. Çok gizli, iyi işlenmiş sığır filetosu -Teğmen Pirpitschek bu şakayı sever. İş toparlanmaya başlıyor yeniden bölümümüzde, gibi görünüyor... Şu toz, iğrenç bu toz!"

Kollarındaki tozu silkeleyip, devam etti:

"Çorbaya imalar, çorba için devrimler -bırakalım çorba içsinler, öyle miydi? Doksan girdi var, her şey dahil edilmiş, normal bir fırın, Generalimizin dediği gibi -adamımdır General, korkunç önemli bir şeyin başı, bilmiyor musunuz? 'Görevli Kappril hizmetinizdedir efendim' diyorum. Ama o, o bana kitabın numarasını veriyor mu? Vermiyor da vermiyor! Bir notayı tekrar ediyor -hmm hmm, hmm hmm- ve ben tam olarak ne istediğini biliyorum. Her zaman!... Dr. Mrayznorl burda görevli -bu ne? *De strangulatione systematica occulta*. Biri buraya yanlışlıkla koymuş olmalı, bu fiziksel bir şey, Mumya sanatı da öyle. Affedersiniz, Şifreanalizi mi şurdaki, bunu istemiyorsunuz -yoksa istiyor musunuz? Şöyle bir göz atın yine de... Çok ilginç kitaplarımız var. Şu

elinizde tuttuğunuz, bir dakika izin verin. Sizin için onu silerim -Generallerimizin dediği gibi silmek mi, silinmek mi. Heh-heh! Kelimelerle arası çok iyi, ya evet... Şu elinizdeki nedir -ha, *Çekmecedeki Evren*- adı neydi? Hyde, evet. Biraz modası geçmiş ama fena değil. Arşiv Alt-görevlisi ondan iyi bahsetmişti; bu alanda uzmandır. *Bir Lavabo'da Yaşam* mı? Neden *bunu* istiyorsunuz?

Kitabı sertçe yerine koydum. Başka bir tane aldım. Kafam dönmeye başlıyordu; dayanılmaz bir koku, bunaltıcı ama tanımlanamaz; belki biraz zehirli küf ya da hatta zımpara kağıdı; yüzyılların küfünün bu ağır, mide bulandırıcı nefesi her şeyi istila ediyor gibi görünüyordu.

Herhangi bir şeye razı olmalıydım, elime gelen ilk kitabı almalı ve orayı terk etmeliydim. Ama, aslında bir şey arıyormuşum gibi dikkatle bakmaya devam ediyordum. İstediğim kesinlikle *İhanetin Tıp Etiği* değildi; küçük, köşeleri kıvrıklarla dolu *Hiçbir şeyin Taklidi* de değil; bilinmeyen bir nedenle Casusluk kısmına konmuş, siyah renkli *Transandantali Güncelleme* elkitabı da. Bir köşeyi dönünce ciltleri gevşemiş, kağıdı lekeli ve sapsarı, kalın ciltlerle dolu bir sıra vardı. İçlerindeki resimler ahşap baskıydı; *Cesus için Gereken Erşey*, ya da *Üç Bölömde Casulluk-Herkes için Elkitapı*, Abes-yazar Jonahberry O. Paupus'un yazdığı *Önsözler ve Dikkat-dağıtma* kitaplarının kapak resimleri de. Bu kapsamlı eserler arasında bir sürü kapakları yırtık, başlıkları zar zor görünen 1500'lü yıllarda ilk basılan kitaplar vardı: *İşi Şansa Bırakmayan Gizli İşler*, *Uzaktan Kumanda Anarşi*, *Rüşvet: Bir Casusun en iyi Dostu, Teoride ve Pratikte Burun Sokma*. Skoposkopi de içeren bir skoplolojik ve skopognostik edebiyat bibliyografisi vardı. *Machina Speculatrix*, ya da *Karşı-casusluk Taktikleri. Karı-koca Hayatı ve İşbirliği. İhanet Sanatı ve Sürekli Hain. Kendi İşini Kendin Yap: İhbar. En Güzel Gaflar ve Dil Sürçmeleri*, şemalarla birlikte. *Tuzaklar*

ve Tuzluklar. Sanatsal parçalar bile vardı; başlığı özenle mor renkli mürekkeple yazılmış notalar, *Duvarların Kulağı Var, Dört Trombon ve Gizlenmiş Mike için Divertimento*, ve *Mikronokta* başlıklı bir sone derlemesi.

Birisi inledi. Bir bölmenin ardından gelen korkunç ve yürek paralayıcı bir inleme. Yaşlı adamın kolunu çekiştirip sordum:

"O neydi?"

"Şey, çalışanlar bantları dinliyorlar. Uygulamalı Istırap, Eşzamanlı-ölüm veya bunun gibi bir şeyle ilgili bir seminer. Onlara mezarcılar denir," diye mırıldandı.

Gerçekten de aynı inilti tekrar tekrar çalındı. Gitmeye hazırlanıyordum. Ama yaşlı bunak hiperaktif bir duruma girmişti; raflar arasında ordan oraya koşuyor, ayak uçlarına basıp zıplıyor, paslı merdivenleri oraya buraya çekiyor, ok gibi çıkıp iniyor, kitapları yere atıyor ve genelde kalın bir toz bulutu kalkmasına neden oluyordu; bütün bunlar beni başka bir gösteriyle, şu ya da bu az bulunur hurdayla eğlendirmek içindi. Ve, neredeyse bölmenin arkasından gelen ulumayla aynı ritimde ağız kalabalığı ve hezeyanı hiç durmadı. Burnunun ucunda parlayan damla hep çılgınca sallandı, hiç düşmedi. Bir şekilde, o şaşı bakışları bir an benden ayrılmadı; bu nedenle çok dikkatli olmalıydım; burada sahte bir görünüşle bulunduğumu, bir sahtekâr olduğumu anlayabilirdi. Ama hayır, delirmiş gibi aramasına devam ediyordu; bana başka bir tozlu cilt daha göstermek için kendini parçalarcasına. *Temel Şifrebilim* elime tutuşturulmuştu ve şu kelimelerle başlıyordu: "İnsan bedeni aşağıdaki gizleme bölgelerinden oluşmuştur..."

"Ah, işte *Bir Ceset olarak Homo Sapiens*, muhteşem bir eser, muhteşem... *Geçmişte ve Günümüzde Kundakçılar*, işte konuda uzman kişilerin bir listesi -dinleyin: Meern, Birdhoove, Fishmi, Cantovo, Karck ve tabii biz de varız, işte Pro-

fesör Barbeliese, Klauderlaut, Grumpf -düşünün, Grumpf! Ya şu? Glaubül'ün *Marazitron*'u. Evet, aynı zamanda bir yazardır... heh-heh! Şu broşür-"

Eski püskü bir deste kâğıt çıkardı.

"Göbekmuroloji ve evet cesedin ıslahı ve bakımı -burda yok yok... Şu elinizdeki, Moda. Bilirsiniz, deli gömleği kesimi falan gibi şeyler... Başka konular da var: *Kendini Gözetleme'nin ABC'si, Otomatik Kendini Kesme...*"

Kendimi bu laf, toz ve küf selinden, bu garip terminoloji top ateşinden korumak için geriye çekildim; üçlü kuyruklar, kodlanmış sızmalar, intizamsız erzaklar, teşhir edilen casuslar, stratejik mevkiler, entegre edilmiş riskler, hassas kanallar, yüksek düzey randevu tuzakları...

Daha fazla kaldıramayacak bir durumda, yaşlı adama gitmem gerektiğini söyledim. Saatine baktım; saati gümüşten, geniş bir soğandı.

"Bu gizli bir saat mi?" diye sordum.

"Tabii ki gizli bir saat, ne zannettiniz?"

Saati cebine geri koydu; başka zaman uğrayıp istediğim şeyi alacağım falan gibi özürler sıralarken hiddetle bana bakıyordu... Duymuyor gibiydi, hâlâ beni başka bölümlere götürmek istiyordu. Çıplak ampuller, kalabalık rafların ve kitaplıkların aralarından gökyüzünde asılı yıldızlar gibi sarkıyordu. Tam çıkarken bile bana başka bir kitap göstermeye çalışıyordu; özel sayfalara işaret ediyor; sanki potansiyel bir alıcıymışım gibi eseri bana övüyordu; adam yarı deli bir sahaf, bir kitap hastası gibiydi.

"Ama hiçbir şey almadınız efendim! Hiçbir şey almadınız!" katalog odasına kadar giden tüm yolda böyle tacizkâr bir şekilde konuşuyordu. Ondan kurtulmak için meleklerle ilgili kitabı ve bir astronomi elkitabı istedim. Okunmaz bir şekilde imzaladım; koltuğumun altında kıstırılmış kalın bir elyazması -melekler üzerine olan kitabın hiç basılmamış ol-

duğu ortaya çıktı- oradan çıktım. Dışarda, koridorda, temiz havayı derin derin içime çektim. İnanılmaz bir ferahlama! Ama giysilerimde hâlâ çürüyen deri, kitap ciltçilerinin tutkalı ve parşömen kokusu vardı. Bir mezbahadan çıkmışım gibi hissediyordum kendimi.

6

Bir anda aklıma bir şey takıldığında Arşiv'i daha yeni terk etmiştim. Geri dönüp kapı numarasını elimdeki kağıda karalanmış olanla karşılaştırdım; muhakkak bir hata yapmıştım; ikinci sayıyı üç yerine sekiz zannetmiştim. O halde gerçek hedefim 3383'tü.

Bir hata yapmış, bir sayıyı yanlış okumuş olduğum gerçeği bana inanılmaz bir huzur vermişti. Şimdiye kadar her şey sanki kaza eseri gibi görünüyor da aslında bir plana göre gidiyor gibiydi. Ama arşive yapılan şu ziyaret, dahiyane bir kazaydı ve bundan sorumlu olan Bina'ydı: oda numarası çok dikkatsizce yazılmıştı. O halde insan hatası burada hâlâ çalışıyordu; gizem ve özgürlük hâlâ olanaklılığın alanı içindeydi.

Tabii sonra olayı takip edecek yetkili de en az ben, yani davalı kadar suçlu durumda olacaktı -beraber olaya gülüp geçecektik ve sonra dava düşecekti. Kendime güvenle, 3383 numaraya yöneldim.

3383, her bir çalışma masasının üzerindeki çok sayıda telefondan vardığım yargıya göre, ötekiler gibi bir ofis değildi

sadece. Doğrudan komutanın kapısına gittim; ama çevirecek bir kolu yoktu. Resepsiyonda duran kadın bir yardımı olup olamayacağını sordu. Açıklamam gittikçe karmaşıklaşıyordu; zira ona doğruyu anlatamıyordum.

"Ama randevunuz yok," diye tekrarlıyordu sürekli. Bir randevu istedim. Ama dediğine göre bu söz konusu olamazdı; dilekçemin üç kopyasını gereken kanallardan yollamam ve sonra gerekli imzaları almam gerekiyordu. Ama benim Görevim Özeldi, Çok Gizliydi. Sesimi yükseltmeden ona açıklamaya çalıştım; görevim ancak mutlak gizlilik içinde görüşülebilirdi. Ama o telefonlarla çok meşguldü; bir iki kelimelik cevaplar veriyor, orada burada birkaç düğmeye basıyor, bir iki kişiyi beklemeye alırken ötekileri kesiyordu; benim varlığımdansa neredeyse haberdar değil gibiydi.

Bu şekilde bir saat geçtikten sonra gururumu ayaklar altına alarak ona yalvarmaya başladım. Ama yalvarmanın en ufak bir etkisi olmadı; ben de ona klasörümdekileri gösterdim; Bina'nın projesi, Kılıç Operasyonu planı. Onda yarattığı etkiye bakılırsa sanki eski gazete kesikleri falan göstermiştim. Mükemmel bir sekreterdi; yapageldiği şeylerin dar sınırları dışında hiçbir şey yoktu onun için. Artık ümitsiz çareler denemeye başlamıştım; bir şelale gibi, korkunç günahlarımı itiraf ediyordum: ona açık kasadan bahsettim; nasıl küçük, yaşlı adamın intiharına istemeden yol açtığımı; bunların hiçbiri onda en ufak bir etki bırakmayınca, bir şeyler icat etmeye başladım; ihanet ettiğimi itiraf ettim, ileri düzeyde itiraf, yalnızca beni bir içeri bıraksaydı... En kötü şeyleri rica ettim ondan -tutuklanma, itibarın alınması- kulağına bağırdım. Ama o sanki bir sinekmişim gibi beni eliyle kovaladı ve tam bir aldırmazlıkla telefonlara cevap vermeye devam etti. Sonunda kan ter içinde, zayıf ve titreyerek köşede bir sandalyenin üstüne yığıldım. Çok güzel, ben de

beklerdim. Olayı takip eden yetkili veya savcı, o ofis kapısının ardında her kim saklanıyorsa, er ya da geç dışarı çıkmak zorunda kalacaktı. Vakit geçirmek için yanımdaki el yazmasını gözden geçirmeye başladım. Ancak konsantre olamayacak kadar kafam karışıktı ve gergindim. Meleklerin gözlemlenmesi üzerine bir şeylerden bahsediyordu. Astronomi elkitabı da öyle kolay anlaşılır bir şey değildi; galaktik kamuflaj, bulutsu prototipleri, gezegenlerin yörüngelerinin değiştirilmesi, kozmik sabotaj gibi konularda uzun paragraflarla doluydu... Tek kelime anlamadan aynı sayfayı on kez okudum. Saatler geçti. Bu kabus hayal edebileceğim en korkunç işkenceden daha kötüydü kesinlikle. Sayısız kere ayağa kalkıp resepsiyon görevlisine zayıf bir sesle sorular sordum. Bana saatin kaç olduğunu söyleyebilir miydi? Patronu ne zaman öğle yemeğine çıkardı? Yakında başka soruşturma büroları ya da savcılıklar var mıydı? Bilgi Alma bölümünü denememi tavsiye etti. O bölüm nerdeydi? 1593 numaralı oda olduğunu söyledi ve başka bir telefonu açtı. Ben de kâğıtlarımı, klasörü ve kitabı toparladım; tamamıyla ezik bir şekilde dışarı çıktım. Oraya girerkenki kendime güvenimden, o sabah ulaştığım sükûnetten eser kalmamıştı. Saatim, bu ofiste pratik olarak tam bir gün harcamış olduğumu söylüyordu. Ya da tüm bir gece; zira Bina'da zaman göreceliydi.

1593 numaralı bir oda yoktu. İlk seviyede olması gerekiyordu; koridorun en sonundaki odaysa 1591 idi. Bir sürü değişik kapı denedim; nerde "Gizli", "Çok Gizli" ya da "Karargâh" yazısı görsem deniyordum. Başkumandanımın ofisine bile baktım. Hiçbir şey yoktu. Belki de işaretleri ya da sayıları değiştirmişlerdi. Kağıtlar terli ellerimde gittikçe yumuşuyorlardı. Ağzıma dünden beri tek lokma koymamıştım ve açlıktan zayıf düşmüştüm. Yüzüm kaşınıyordu; traş olmam gerekiyordu. Oldukça uzun bir süre etrafta amaçsız

dolaştıktan sonra asansörcüleri sorguladım. Yapma bacaklı olan, 1591 numaralı odanın "listede olmadığını" söyledi. İlk önce çağırmak gerekiyormuş. Bir dört saat daha geçtiğinde (iki defa boş bir oda bulup oradaki telefonu kullanmayı başardım, ama Bilgi Alma hep meşguldü) koridorlardaki trafik artmıştı; herkes kafeteryaya doğru yönelmişti. Kalabalığa karıştım. Bugün peynirli makarna vardı -berbattı, ama benim yeniden yollara koyulacağım zamanı geciktiriyordu en azından. Binbaşı Erms'i düşündüm -o da beni yarı yolda bırakırsa, geriye hiçbir şey kalmıyordu. Tuhaf; itiraflarım, kendimi suçlamalarım nasıl da kabul edilmemişti. Ama şaşırmamıştım. Artık hiçbir şey beni şaşırtmazmış gibi görünüyordu. Ellerim yağlı, yüzüm soğuk bir terle kaplanmış, banyoma döndüm; bir havluyu yastık şeklinde katlayıp, küvetin yanına uzandım. Nerdeyse o anda adsız, akıldışı bir korkuya kapıldım; o kadar güçlü bir korkuydu ki karolu zeminin üstünde titremeye başladım. Bunun bir yararı yoktu. Ayağa kalktım; her yerim sızlıyordu; küvetin kenarına oturup başımdan neler geçtiğini ve beni sırada neyin beklediğini düşünmeye çalıştım. Klasör, kitap ve melekler üzerine elyazması ayaklarımın önünde duruyordu. Düşünmeye çalıştım, ama beceremedim. Banyo zeminini arşınladım; muslukları açıp suyu seyrettim; yavaşça muslukları kapatırken borulardaki vınlamanın tam hangi noktada başladığını anlamaya çalıştım; aynada yüz şekilleri yaptım; hatta biraz ağladım bile; sonra yine küvetin kenarına oturdum, başım ellerimin arasında. Saatler geçti. Bunların hepsi hâlâ bir sınav mıydı? Oda numarasını yanlış okuyuşum öngörülmüş, hatta kastî olarak ayarlanmış olabilir miydi? Yaşlı kütüphane görevlisi beni fiziksel işkenceler bölümüne götürmüştü... Bir dakika, işkence-işkenbe-işkembe! İşkembe bir tür çorbadır, değil mi? Evet, bir tür çorba... amma dolambaçlı adamlardı! Bana, işkence görebileceğimi mi ima

etmişlerdi? Bekleme işkencesi. O halde orada bir plan vardı; benim sınırlarımı zorlamak için bir plan; benim karakterimi, Görev için dayanıklılığımı ölçecek bir sınav; bu "son derece tehlikeli" Görev için. O zaman ben hâlâ gözde, hâlâ diğerlerinden ayrı mıydım? Bu durumda her şey normaldi; bir aldırmazlık, bir pasiflik havasına bürünsem yeterdi. Evet, resepsiyoncu kasti olarak beni yoksaymıştı; Bilgi Alma'nın telefonu ise tasarının bir parçası olarak bir türlü düşmüyordu. Bu düşünceyle rahatlamış olarak yüzümü yıkayıp Binbaşı Erms'i bulmak üzere dışarı çıktım. "Talimat Bölümü"nün önünde yerleri parlatan olağanın üstünde sayıda temizlikçi gördüm. Yepyeni iş önlükleri giymişlerdi; yaptıklarına çok dikkat etmiyorlarmış gibiydiler. Onun yerine etrafa bakınıyorlardı. Hepsi bodur, sağlam yapılı, geniş omuzluydu; hepsi küçücük kepler giymişlerdi. Birbirlerine kardeş gibi benziyorlardı. Herbiri yanındakini dürtüp bir şeyler mırıldanıyordu.

Yanlarında kılıçları asılı, üniformaları tam takım, bir sürü subay bitiverdi. Temizlikçilerin kâğıtlarını görmek istediklerini söylediler; temizlikçiler de onlarınkini görmek istediler. Bir şekilde beni gözden kaçırmışlardı. Tabii ki bir güvenlik tedbiri -ortada bir şeyler dönüyordu! Merakla orada bekledim. Ayrıca Binbaşı Erms'i görmek için özellikle bir acelem yoktu. Sonra aniden bir boru çaldı; herkes yerine koştu; sıraya girip esas duruşa geçtiler; asansör açıldı; gümüş sırmalar içinde iki emir subayı hazırolda iki kenarda durdu.

"Amiral! Amiral!" diye haber hemen yayıldı. Subaylar ve temizlikçiler hizaya geçtiler ve selamladılar. Kalbim heyecandan yerinden fırlayacak gibiydi; üst düzey rütbeli birini görmek üzereydim. İçi çok şık döşenmiş bir asansörden (duvarlar kadife kaplıydı, haritalarla, portrelerle, armalarla süslenmişti) küçük, yaşlı bir adam çıktı; üniformasının al-

tınları parlıyordu. Kısa boylu ve gri renkliydi; her yanı yaşlılık lekeleriyle doluydu ve biraz aksıyordu. Adamlarını gözetledi ve en ufak bir çaba sarfetmeden kükredi (profesyonel olduğu her halinden anlaşılıyordu):

"Rahat!"

Amiral adamlarından oluşan sıra boyunca tatmin olmayarak, şüpheyle bir yukarı bir aşağı yürüdü. Benim önümde durdu. O zaman anladım ki oradaki tek sivil bendim. İçimden gelen ilk dürtü, ayaklarına kapanıp, her şeyi itiraf edip, af dilemekti; ama onun yerine, elimden geldiğince sadık görünerek orda durdum. Bana, bir savaşçı gibi sert sert baktı, madalyalarını çıngırdattı ve havlar gibi:

"Sivil?"

"Evet, efendim! Sivil, efendim!"

"Serviste mi?"

"Evet, efendim! Servi-"

"Eş? Çocuk?"

"Rapor vereceğim, efendim-"

"Hmm," dedi babacan bir gülümsemeyle. Kaşları çatık, burnunun altındaki tombul siğili bilinçsizce çekiştirerek derin düşüncelere daldı. Bense lekelerine bakarak bekledim.

"Bir gizli görevli," dedi boğuk bir fısıltıyla. "Bir gizli görevli, güzel. Beni takip et."

Kalbim ağzıma gelmiş, sıradan çıktım. Amirali takip ettim; arkamdan gelen fısıldaşmaların çok iyi farkında olarak. Koridordan aşağı doğru yürüdük; geçtiğimiz her bölümde subaylar fırlayıp selam veriyorlardı. Rütbe Yükseltme ve Rütbe Düşürme Bölümü, Mezardan Çıkarma ve Buharla Dezenfekte Etme Holleri, Kuvvetten Düşürme ve Tedavi Kısmı. Son kapıda "Alçaltma" yazıyordu. Amiral orada durdu; o bölümün şefi dışarı fırlayıp hazırola geçti.

"Hmm?" diye sordu amiral güvenli bir tonda.

"Karşısüsleme, efendim."

Ve törenin özetini geçti fısıldayarak. Tüm yakaladığım: "... dışarı... rezil etme.. onsuz... yuhalanarak kovalandı.. iğrenç..." kelimeleriydi.

"Hmm!" dedi Amiral. Sert hareketlerle madalyalarını düzeltti ve Alçaltma Bölümü'nün eşiğinden dışarı çıktı; durdu; bana dönüp kıvılcımlar saçarak, "Sen! Gizli görevli! Beni takip et!" dedi.

Girdiğimiz oda kocamandı; cenaze havası taşıyan bir muhteşemliği vardı -lüks siyah perdeler, tavandan sarkan ve bulutsu yüzeyleriyle kasveti arttıran ağır antika aynalar, köşelerde katafalka benzeyen büyük mobilyalar. Biraz sonra gerçekleşecek olan karşısüsleme töreninin bu cansız izleyicileriyle çevrilmiş odanın ortasında, yılanlar ve Yahuda'yı temsil eden muhteşem bir halının üstünde beş subay hazırolda duruyordu. Gösterişli tören kıyafetleri içindeydiler - kordonlar ve apoletler, nişanlar ve başlıklar, yanlarında sarkan kılıçlar. Ölümcül bir donuklukla Amiral'in girişine kitlenmişlerdi; madalyaları parlıyor, püsküllleri titriyordu; tek yaşam belirtisi buydu. Amiral onları dikkatle inceledi; sonra bir subayın önünde durup şu kelimeyi savurdu:

"Yüz karası!"

Sanki bir şeyler olması gerektiği gibi değilmiş gibi duraksadı. Bana tepe lambalarını kapatmam için bir işaret yaptı. Oda şimdi nerdeyse karanlıktı; aynalar hayalet gibi duruyorlardı. Ama Amiral hâlâ tatmin olmamıştı. Soluk ışık saçının gümüşüne değene kadar geri geldi. Sonra derin bir nefes aldı.

"Yüz karası!" diye bağırdı hepsinin yüzüne doğru. "Yüz karası!!!" sonra yine duraksadı; ilk "Yüz karası" sayılır mı sayılmaz mı emin değildi. Tam o anda, bir ışık hüzmesi madalyalarının üzerinde gezindi -güzel bir efekt- ve devam etmeye karar verdi. "Şerefiniz lekelendi! Sizin şerefinize!

Ayıplar olsun! Sizin sicilinize! Hainler! Dönekler!"

Şimdi yavaş yavaş ısınıyordu, olaya giriyordu. "Asla!" diye kükredi, bu sefer daha bir oturaklı. "İzin vermeyeceğim! Nasıl cesaret ettiniz! Şu andan itibaren! Siz bittiniz!"

Bu, diye düşündüm, olayın sonu olmalıydı. Ama hayır, daha yeni başlıyordu. İlk subaya döndü; parmak uçlarında durup subayın göğsünü süsleyen şıkırtılı madalyaları yoldu. Madalyalar olgun armutlar gibi koptu. Şimdi geri dönüş yoktu. Her şeyi yolmaya başladı; vahşice yoluyordu; tamamıyla kendini kaptırmıştı; savaş alanında bir cesedin üzerindekileri koparan biri gibi -kordonlar, başlıklar, püsküller, eline ne gelirse. Sonra ikinci subaya geçti. Yırtıcı bir hayvan gibiydi; yoluyor, yırtıyordu -dikiş yerleri kolayca yırtılıyordu. Bunu özel olarak ayarlayan terzileri olmalı diye düşündüm. Onur takıları, süslemeler, madalyalar halının üstüne yağmur gibi yağıyor, akıyordu. Amiral onları topuklarının altında ufalıyordu. Beş subay bir şey yapmadan duruyordu bu şiddetli hücum karşısında; solgun yüzleri soluk aynalarda yansıyor, çoğalıyordu; tıpkı koparılıp atılan nişanları ve yırtılan üniformaları gibi. Yaşlı adam bu utanç alanında bir aşağı bir yukarı yürüyordu; sonra nefesini toparlamak için bir an bana doğru eğildi; sonra dönüp adamların yüzlerine tokat attı. Sonra, kılıçları: onları kınlarından tek tek çıkardı; sonra onları bana dizimde kırmam için verdi. Tabii benim sivil olduğum gerçeği alçaltmanın derecesini büyütüyordu. Tören bitti. Kararmış Alçaltma Bölümünü terk ettik. Süsleme Holünden geçtik; orası da asılı aynalarla doluydu. Sonunda çok süslü bir kapının önüne geldik. Bir er bize kapıyı açtı.

Amiral ve ben çok büyük bir ofiste yalnızdık. Dev ölçülerde bir çalışma masası vardı; onun ardında da kocaman bir koltuk. Duvarlar, Amiral'in heybetli portreleriyle doluydu; bilge ve otorite dolu. Bir köşede, Amiral'in atın sırtında

bir heykeli duruyordu. Amiral'in canlısı şapkasını çıkardı; yakasını gevşetti; bir rahatlama ifadesi yüzüne yayıldı. Hatta kemerini bile bir delik gevşetti ve göz kırptı. Apaçıktı ki, bana olan güveni artıyordu. Bir gülümseme ile mi karşılık vermeliydim? Hayır, bunu saygısızlık olarak alabilirdi. Yaşlı adam koltuğuna gömüldü, ağır ağır nefes almaya başladı. Neden üstündeki o madalyaların hepsini çıkarmamıştı? Taşımak için inanılmaz bir ağırlık olsalar gerekti. Tam gözlerimin önünde yaşlanıyor gibi görünüyordu.

"Bir gizli görevli," diye kendi kendine mırıldandı, "bir gizli görevli." Bu, görünüşe göre onu eğlendiriyordu. Yoksa, o büyük gücüne ve otoritesine karşın, biraz bunamış mıydı? Sonra yine, tüm yaşamı boyunca üniformalar içinde yaşamaya zorlanmış gibi, belki sivil şeylere gizli bir eğilim beslemişti. Bunlar onun için yasak elma olabilirdi.

"Bir gizli görevli. Bir gizli görevli mi?..."

Onaylarcasına homurdandı; dilini şaklattı; parmaklarını çıtlattı -bütün bunları son derece rastgele tavırlarla yapıyordu- ama bunların ardında bir amaç vardı, biliyordum. Beni incelerken kibarca öksürdü. Ne, yoksa bana güvenmemiş miydi?

Neden bacaklarıma bakıyordu? Biraz önceki, önünde diz çöküp itirafta bulunma dürtüme bir ima mı?

"Gizli görevli!" dedi hırıltıyla soluyarak. Ayağa fırladım. Geri kaçınıp ellerini kaldırdı.

"Çok yaklaşma! Bulunduğun yerde kal! Bana bir şarkı söyle, gizli görevli, bana bir şarkı söyle!" diye bağırdı. Anlamıştım: hıyanetten korkan deneyimli yaşlı adam bana şarkı söyletiyordu ki, ondan bir şey saklayamayım diye.

Aklıma ne geldiyse söyledim. Bir yan çekmeceyi, bana onu açmam için kafasıyla işaret etti; bense bir yandan şarkı söyleyerek bu isteğini yerine getirdim. Çekmece küçük kavanozlarla doluydu ve eski moda bir eczane gibi kokuyor-

du. Kafasıyla kavanozları çıkarmamı ve masanın üstüne dizmemi ister gibi bir hareket yaptı; ki ben bunu da bir yandan şarkı söyleyerek yaptım. Beni endişe içinde seyretti; sonra koltuğunda doğruldu; ceketinin kollarını sıvadı; büyük bir dikkatle beyaz eldivenini çıkardı. El bembeyaz, lekeli ve damar doluydu; üstünde dinleme cihazına benzer bir şey vardı. Acele acele fısıldayarak şarkı söylemeyi bırakıp, altın renkli bir kavanozdan ona bir hap vermemi emretti. Onu son derece büyük bir zorlukla yuttu. Sonunda hap gittiğinde bana bir sürahi su getirtip, bir bardağa biraz döküp sıvı bir ilaçla karıştırttı.

"Dikkat et, gizli görevli!" diye fısıldadı asabi bir şekilde. "Bu çok serttir -dökme sakın!"

"Tabii dökmem, Amiral efendim! Asla!" diye bağırdım, bana olan güveninden duygulanmış olarak. Ben bir göz damlalığıyla bardağa ilacı eklemeye başladığımda, lekeli, benlerle kaplı elinin titremesi de arttı.

"Bir, iki, üç, dört," diye damlaları saydı. On altıncıda tiz bir sesle çığlık attı: "Dur!" Yerimden hopladım, ama allahtan son damla damlalığın ucunda kaldı ve bardağa düşmedi. Neden on altı? Endişeli, ona bardağı uzattım.

"Güzel... güzel, gizli görevli," dedi, o da bir o kadar endişeliydi. "Sen... eğer bir sakıncası yoksa... sen... sen önce bir dene, ha?"

Bir parça içtim. Devamını içmesi pek çok dakika aldı. Dişleri bardağa çarpıp tıkırdıyordu -dişlerini çıkarması gerekti. Orda masanın üstünde beyaz, kırık bir bilezik gibi duruyorlardı. Sonunda sıvıyı bitirmeyi başardı, ıstırap içindeymiş gibi bir görünüşle; sakinleştirmek için elini tuttum; deri bir çantanın içinde kaybolmuş küçük kemikler gibiydi eli. İnşaallah bayılıp üzerime yığılmazdı.

"Amiral, efendim..." dedim, "size durumumu açıklamama izin verir misiniz?"

Bulutlu gözlerini kapattı; benim ateşli sözlerimi dinlerken masanın arkasında içine göçüyor gibiydi. Ben konuşurken elini öne uzattı -besbelli öteki eldiveni çıkarmamı istiyordu. Sonra o elini, ötekisinin, dinleme cihazlı olanın üstüne koydu ve öksürdü; göğsünden gelen hırıltıyı dinliyordu dikkatle. Ama ben arap saçına dönmüş acıklı hikâyemi ona anlatmaya devam ediyordum. Tabii ki onun hastalıklı hali, ötekilerinin manevî zaafı karşısında onu sempatik kılacaktı; bunu anlardı. Tamamı yaşlılık lekeleri ve benlerle kaplı yüzü, o biçimsiz kulaklarının arasında gittikçe küçülüyordu; ah bir evladın şefkatini ve saygısını kamçılayan o ataerkil çöküşü de nasıldı! Onda her tür çıkıntı vardı - kel kafasının tepesindeki çıkıntı örneğin, ince tüylü bir yumurta gibi görünüyordu. Ama, affetmeyen zamanın akışında, savaşta kazanılmış yaraların izleri değil miydi bunlar ve ona muazzam bir saygınlık kazandırmıyor muydular?

İtiraflarımın mümkün olduğunca içten görünmesini dileyerek yanı başına oturdum; ona hatalarımın acıklı hikâyesini baştan sona anlattım; tüm dil sürçmelerimi, yenilgilerimi. Anlatılmadık bir şey kalmadı. Ölçülü nefes alış verişi, kafa sallaması, aralık dudaklarında ara sıra dolaşan gülümsemesi -tüm bunlar beni rahatlattı, cesaretlendirdi, onun benim tarafımda olduğunu hissettirdi. Hikâyemin sonuna geldiğimde öne eğilip koluna dokundum -kurallara aykırı bu hareket bile onun hoşgörüsüyle karşılanmıştı. Şimdi büyük umutlarla dolmuş ve aynı zamanda kendi sözlerimden derinden sarsılmış olarak heyecan dolu son ricamı sundum sonunda:

"Bana yardım edecek misiniz, Amiral efendim? Ne yapayım, söyleyin!"

Tabii, tüm o anlattıklarımı düşünmek için zamana gereksinimi vardı. Ama bir veya iki saat sonra sorumu tekrarlamayı uygun buldum, bir anımsatma şeklinde:

"Ne yapmalıyım, efendim?"

Bana devam et der gibi başını sallamaya devam etti. Ama yüzü değişmişti. Acaba, Bina'nın bana karşı oynadığı oyunda oynadığı rolden utanmış olabilir miydi?

Nefesimi tutarak biraz daha yaklaştım -ve gördüm ki uyuyordu. Tüm bu zaman boyunca hep uyumuştu. İlacın da etkisi olmuş olmalıydı. Ben sustuktan sonra onun uykusu daha da bir derinleşmişti; düş görmeye başlamıştı. Boğazında bir hırıltı vardı; sonra ani bir ıslık ve sonra ihtiyatlı bir ıslık, başka bir ıslık, daha kararlı başka bir tanesi, çarpıcı bir boru sesi, ava davet ve sonra avla ilgili tüm sesleri duyabiliyordum; hışırdayan ağaçlar, bağrışmalar, vadilerden, dere yataklarından dört nala koşmalar, rüzgârın taşıdığı arada sırada gelen bir atış sesi, boğuk ve uzak... sonra sessizlik, sonra yine boru sesi ve takip yeniden başlıyor... Ayağa kalktım; elindeki dinleme cihazını çıkarmaya çalıştım. Bu dinleme cihazı falan değildi.

Daha yakından baktım: siyah lekeler, çıkıntılar, sayısız ben, kimisi düz ve kuru, kimisi bir horoz ibiği, ötekiler çirkin bir arsızlıkla filiz veren kıllar gibi...

Biliyordum, üniforması onun sığınağı, desteğiydi; onu tek parça tutan, bir arada tutan şeydi -bu şekilde düğmeleri açarak ve gevşek bırakarak ne büyük bir risk alıyordu-onu bu kadar yakından görene kadar ne büyük bir risk olduğunu hayal edememiştim! Beni bir mesafede tutmakta ısrar etmişti tabii! Bir mesafeden yalnızca masum bir horuldama, gırtlakta olağan bir çarpma sesi vardı; yakından bakıldığındaysa hakiki bir çıkıntılar cangılıyla karşılaşılıyordu; vahşi, terkedilmiş çıkıntılar, oyulmuş ve sinsice yayılmış çıkıntılar. Ne tür bir cilt deliliğiydi bu? Barok üslupta bir dermatolojik fantezi mi? Sertleşen atardamarlar üzerinde kendi iradesiyle oluşmuş, bağımsız bir yaratı mı? Hayır, daha çok bir başkaldırı, varoşlarda, organizmanın dış çeperlerinde çı-

kan bir isyan! Kaçıp kurtulmak, her yöne doğru uzaklaşmak için bir girişim! İçerden gizli gizli, çürümüş biyolojik sıvının içinden çıkıp kurtulmaya hazırlanan kıllı siğiller, benler, her taraftan pörtleyen çıkıntılar. Sanki bu saçılmayla kaçınılmaz sondan kaçabilirlermiş gibi.

İyi bir durum! İşte Amiral buydu -ve işte doğanın istenmeyen kötü şakaları; hepsi de onu ayakta tutmak için gizli gizli tomurcuklanan; onu ortak siğiller formunda ayakta tutmaya çalışan bu süsler!

Bu her şeyi değiştiriyordu. Yaşlı adamın bana yardım edecek durumda olmadığı aşikârdı. Ancak, eğer o bir çıkış yolu, veya bir işaret gösteremeyecek durumdaysa, o zaman belki... belki o kendisi bir işaretti, belki *onun aracılığıyla* bir mesaj gönderiliyordu.

İlginç bir düşünce. Amiral'e bir kez daha yakından baktım: şüphe yoktu, bu tümsekler ve nodüller, bu tümörler ve yaralar nezaket sınırının çok ötesine geçmişti; yaşlı adam kullanılıyor, yönetiliyordu; filiz verdiriliyor, çoğalmaya zorlanıyordu; lekeler, noktalar, toynaklar ve mikroplar geliştirmekte kullanılıyordu -bakın şu gözünün altındaki etli doğum lekesi, yeni bir günün doğuşu gibi nasıl pembe pembe parlıyor! Utanç verici! İğrenç!

Hayır, bu küstah talepler; yeni formlar, yaratıcı ifade için yeni yolları keşfetmenin bu övüncü; intihalin çıkmaz sokağına girmişlerdi. Bir karnabahar vardı örneğin ve işte şurada da düpedüz bir mantar; şurada da kümesçilikten bariz bir alıntı.

Keşke bu kadarla kalsa! Bu kadarı da fazlaydı, ihanetti! Ölmekte olan bir adamın teriyle beslenen saldırgan; cüretkâr cüceler nesli! Önümde -ölüye de mi saygı yok!?- acımasız bir alay, ölmek-üzere-olan-birinin şerefine saygısızlık abidesi duruyordu.

Artık hiçbir şüphem kalmamıştı. Bu artık üstü örtülü bir

ipucu olmaktan çıkmış, açık bir cevaba, benim tüm kör topal açıklamalarıma, bahanelerime ve tezlerime karşı merhametsiz bir redde dönüşmüştü.

Kafam karman çorman, orada oturakaldım. Artık bu cevabın ondan, ya da onun aracılığıyla gelmesi önemsizdi. Her durumda Konuşan Bina'ydı. Resmi işleri yönetmek için ölümün yaklaşmasını, hatta onun yakınlığının işaretlerinin ta kendisini kullanmak ne kadar da müthiş bir marifetti!

Yine de bu son çözüm değildi. Yalnızca benim, her şeyin, tüm küçük günahlarımın, yaptığım rollerin, bahanelerimin, ihanetlerimin farkında olunduğunu bilmeme izin veriyorlardı. Cezam bir süre için tecil edilmişti; uygulanma vakti henüz gelmemişti.

Gordiyon düğümünü kesmek mi yoksa onun tarafından boğulmak mı; mahkûm edilmek mi yoksa yeni yağmış kar gibi temize çıkmak mı... sanki kaderimde, adıma bir anıt dikilmesi vardı -ya bu Bina'da ya da *ötekinde*! Şimdi herhangi bir anda gardiyanlar ortaya çıkıp beni yakalayabilir, tutuklayabilir, işimi bitirebilirlerdi. Ama bu tip taktiklerin modası geçmişti. Bunun yanında, şimdi burada uyuyan Amiral'in yanında mesajı almış olarak kalamayacağımı; amaçsız dolaşmalarıma yeniden başlayacağımı biliyorlardı; yaralı patisini tedavi eden bir köpek gibi.

Aniden kızgın kızgın lüks halının üstünde gidip gelmeye başladım. Amiral koltuğun içine çökmüş oturuyordu; duvarlardan sert sert bakan sağlam ve zinde portrelerden ne kadar farklıydı. Bir hırsızın sabırsızlığıyla etrafa bakındım; şimdiye kadar herhangi bir anlamı olan bir şey yapmamıştım; hatta haddimi aştığım durumlar bile bir anlama çok zor çekilebilirdi. Yalnızca ilgiyi kendime bir çekebilseydim; doğru dürüst bir şey yapabilseydim; beni yücelten ya da alçaltan bir şey farketmez... bir facia bile bir zafer olurdu.. suçların en kötüsü bile...

Masada olağandan fazla sayıda kilit vardı: besbelli içerde değerli dokümanlar bulunuyordu. Çömelip yavaşça çekmecelerden birini çektim. İçeride lastik bantlarla bağlı, üstlerinde "günde üç kez bir çay kaşığı" yazılı mukavva kutular ve içi hapla dolu bir kasa vardı. Bir sonraki çekmecede aynılarından daha fazla vardı; yalnızca ilaçlar. Bir deste anahtar buldum; onları denemeye başladım; masanın arkasında, dört ayak üzerinde, bir bir kilitleri deniyordum. Hayır. Bu kadar alçakça bir iş yapabileceğimi öngörmüş olamazlardı; Amiral'in burnunun dibinde masasını yağmalamak! Artık geri dönüş yoktu; ileride açıklanabilecek bir şey değildi bu yaptığım. Ardarda kutuları çıkardıkça, paketlerin ambalajlarını açtıkça ellerim titriyordu; sadece, sadece şişeler, küçük şişeler, merhem kavanozları, sakinleştiriciler, yara bantları, nasır ilaçları, fitiller, destekler ve fıtık bağları, koruyucu haplar, pansuman malzemeleri, gazlı bezler, her tür spreyler ve pudralar, göz damlaları, cerrah takımları, dereceler. Hepsi bu muydu?!

Olamaz! Bu bir numaraydı! Kamuflaj! Kalan çekmeceleri de çektim. Yakınlardan bir yerden, gizli bir yayın klik sesini hisseder, duyar gibi oldum; uzanıp çektim -bir kep, bir çubuk, bir sapan, üstü benekli bir taş, kuru bir yaprak ve -evvet!- mühürlü bir paket. Mührü kırdım; içinden birçok kart döküldü; sakızların içinden çıkan cinsten. Başka? Hiçbir şey.

Bunlar, üzerinde hayvan resimleri olan kartlardı: bir eşek, bir zebra, bir buffalo, bir Habeş maymunu, bir sırtlan ve bir yumurta. Bir eşek? Bu demek.. Ben bir göt müydüm? Ya fil? Münasebetsiz, tuzu kuru... Sırtlan? Bakalım, leş yiyen sırtlan... yaşlı adam? Ya bir Habeş maymunu? Habeş maymunu, maymun, maymun iştahlı, şebek - bir şebek şebeklik yapar yani taklit eder, tabii! O zaman... benim hırsızlık girişimimi önceden sezinlediler.. ve bir yumurta? Yumurta ne anlama geliyordu?

Kartın arkasını çevirdim. A! Guguk kuşu. Guguk kuşu yumurtasını başka bir kuşun yuvasına koyar -bir ihanet hareketi, bir tahrif! Yani ne? Saldırı? Cinayet? Ama bu zavallı benli yaşlı adamı nasıl öldürebilirdim ben? Her neyse...

"Horr," diye nefesinin arkasından homurdandı; bir tremolo ile horlamaya başladı; bir bülbül gibi. Çok yaşlı bir bülbül.

Bu, bardağı taşıran son damlaydı artık. Her şeyi gerisin geri çekmecelere tıktım; dizlerimi elimle silkeledim; yerlere dökülmüş bir ilaç göleti üzerinden geçtim ve bir sandalyeye çöktüm. Şimdi ne yapacağım konusunda fikir yürütecek halim yoktu; öyle çöküp kaldım -umutsuzluk ve aşırı bir yorgunluk içine bıraktım kendimi.

7

ORADA ne kadar oturdum bilmiyorum. Yaşlı adam uykusunda arada sırada at horlaması gibi sesler çıkarıyordu; ama bu beni o uyuşuk halimden kaldıramıyordu. Pek çok kere kalkıp Binbaşı Erms'i görmeye gittim; ve bunlar her seferinde düş çıktı. Sonra aklıma şöyle bir düşünce geldi; sadece orada oturabilirdim, yalnızca orada oturmak -er geç buna müdahale etmeleri gerekecekti. Ama ya şu korkunç resepsiyon odasında geçirdiğim uzun, upuzun saatler? Hayır, ilk önce çürümemi beklerlerdi...

Çabucak kâğıtlarımı toparladım ve Binbaşı Erms'e gittim. Masasının başındaydı; bir eliyle bir şeyler yazıyor ötekiyle kahvesini karıştırıyordu. Mavi gözlerini kaldırıp dosdoğru bana baktı. Bu gözlerde neşeli bir güç vardı; her şeyden mutlu olan bir köpek yavrusunun neşeli bakışı, bir köpek yavrusu... bir köpek... bunda bir şey mi vardı? Ama düşüncelerimi sözleriyle kesti:

"Geç kaldın! Yok olduğunu düşünmeye başlamıştım -pof!- havaya karıştığını! Nerdeydin?"

"Amiralleydim," dedim otururken. Kafasını alaycı bir saygı jestiyle salladı.

"Gerçekten de," dedi. "Zaman kaybetmiyorsun. Bilmem gerekirdi."

"Yeter, kes şunu!" diye haykırdım sandalyemden kalkarken, yumruklarım sıkılı.

"Ne?" dedi nefesi kesilmiş gibi, şaşkınlıkla. Ama konuşmasına izin vermedim. Baraj yıkılmıştı; kelimeler şelale gibi akıyordu; onları kimse durduramazdı. Ona Bina'daki ilk amaçsız dolaşmalarımdan bahsettim, Başkumandan'dan, sonra bir hastalık gibi her yanımı saran şüpheden; ve sonra ona bu şüphenin sonraki tüm hareketlerimi nasıl etkilediğini; ilk önce şehitlik, sonra ikinci derece suçtan mahkûm edilmiş masum bir adam ve sonra sicilinde tek bir leke olmayan bir adam rollerini nasıl kabul etmeye hazır olduğumu ve nasıl da kendimi en kötüsüne hazırladığımı; ama en kötü bile bana ihanet etmişti ve yapayalnız kalmıştım, hep yapayalnız, her zaman cehenneme kadar yapayalnız; sonra kimseye, hiçbir kimseye bir anlam ifade etmeyen işlerin peşinde kapıdan kapıya nasıl dolaştığımı anlattım ona... Ona her şeyi anlattım; ama ne kadar anlatırsam anlatayım boşuna olduğunu biliyordum. Kendimi tekrar edip duruyor, körü körüne kelimeler arıyordum; bir şeyler eksikmiş, şeyler birbirine pek uymuyormuş gibi bir hisle dönüyor, dönüyordum... Sonra bir düşünce geldi aklıma; yüksek sesle düşünmeye başladım; baştan itibaren her şeyi -yani eğer bir şekilde bir işe yarayacaksam (tüm kişisel talepleri, yanılsamaları, umutları bir yana bırakırsak) beni bu şekilde harcamak delilik, hatta suç değil miydi? Benim parçalanışımdan Bina ne kazanabilirdi ki? Hiçbir şey! O halde tüm bu manasızlık neye hizmet ediyordu; şu saçmalıktan vazgeçip talimatımı bana geri vermelerinin zamanı gelmemiş miydi, ya da en azından Görevim (her ne haltsa) hakkında genel bir bilgi verme-

nin? Ben kendim garanti veriyordum, gayret gösterirdim, tüm yüreğim ve ruhumla, görev duygusunun üstünde ve ötesinde, sadakat, inanç, kendimi adamaya yemin ederek...

Maalesef, başlangıçta zaten oldukça kaotik olan konuşmam, sona doğru bir iyileşme gösteremedi. Nefessiz kalmış, titreyerek bir cümlenin ortasında durdum. Binbaşı Erms'in mavi gözleri dehşetle bana dikilmişti. Sonra onları aşağı indirdi ve kahvesini karıştırdı; kaşığı beceriksizce dolaştırıyordu - utanmıştı, benim için utanmıştı!

"Gerçekten, bilmiyorum..." diye başladı alçak bir sesle ve arkadaşça bir tonda; öte yandan sesinde bir ciddilik tonu farkettiğimi düşündüm. "Senle ne yapacağız bilmiyorum. Bu tür riskler almak.. bu tür okul çocuğu oyunları.... ilaç kutularını açmak, gerçekten de! Bundan bahsetmek bile güç! Hayal gücünün seni böyle kolayca ele geçirmesine nasıl izin verdin? " Gittikçe sertleşiyordu; ama yine de o inanılmaz pırıltılı mizacını bir şekilde hâlâ koruyordu.

Bu sefer onun dediği her şeyi öyle hemen kabul etmeyecektim. Çabucak dedim ki:

"Ya benim talimatım? Neden onları bana açıklamadın? Prandtl kategorik olarak açıklamayı reddetti. Aslında, o -o onları benden çaldı-"

"Ne yaptı?"

"Kendisi değil, odada şişman bir subay vardı... ama Prandtl biliyordu, eminim."

"Ya, demek eminsin. Güzel. Peki herhangi bir kanıtın var mı?"

"Hayır," diye kabul ettim, ama hemen saldırıyı savuşturdum: "Bak Binbaşı Erms, eğer bana gerçekten yardım etmek istiyorsan, bana hemen şimdi o talimatta ne vardı söyle!"

Ve doğrudan gözünün içine baktım.

"Yani peşinde olduğun şey bu!" diye patladı; gülmekten kırılacaktı. "Ah sevgili dostum, bunu nasıl anımsayabilirim,

imkân var mı? O kadar çok talimat var ki -bak şunlara!" Masasından kalın kâğıt desteleri alıp havada salladı. "Ciddi ciddi bunların hepsini aklımda tutmamı mı istiyorsun? Hadi, insaf et..."

"Hayır!" dedim kesin bir tarzda. "Sana inanmıyorum! Bir şey anımsamadığını mı söylüyorsun? Genel fikri bile mi? Güzel, inanmıyorum sana işte!!"

O kadar da ileri gitmemeliydim. Her şeyden öte o benim tek dayanağım, son kalemdi. O anda bile bunu hissediyordum. Eğer şimdi yalnızca emirlere göre hareket ettiğini, aslında göründüğü gibi, o arkadaş canlısı mavi gözlü dürüst genç adam Binbaşı Erms olmadığını, yalnızca Bina'nın bir parçası olduğunu söyleyecekse, o zaman yapacak bir şeyim kalmazdı; yukarıdaki o banyoya gidip sonra...

Binbaşı Erms uzun bir süre konuşmadı. Alnını sıvazladı, kulağını kaşıdı, iç geçirdi.

"Talimatını kaybettin," dedi sonunda. "Tamam. Bu *bir şeydir*. Disiplin suçuna giriyor. Kuralları işletmeye başlamam gerekecek. Ama endişelenme, kötü bir şey olmaz; ancak herhangi bir zaman burayı terk etmediysen. Bina'dan hiç çıkmadın umarım?"

"Hayır."

"Tanrıya şükür!" diye iç geçirdi, rahatlayarak. "Bu durumda, her şey yalnızca formaliteden ibaret olacak. Sonra konuyla ilgileniriz. Bu ofiste söylediğin şeylere gelince, ben hiçbir şey duymadım, tamam mı? Eğer su kaynatan her meslektaşımı burada dinlesem, o zaman bu pozisyona uygun biri olmazdım!" Yumruğuyla masaya vurdu. "İçtenliğim konusunda şüphelerin var. Birbirimizi bu kadar az tanıyorken neden senden hoşlanayım diye düşünüyorsun." Kollarını açtı. "Ama konunun bunla alakası yok. Lütfen dediğim şeye dikkat et. Ben de ötekiler gibi önüne anlamsız kâğıtlar döken küçük bir subay değilim, ötekiler gibi Alla-

hın belası bir bürokrat da değilim! Ben en kıymetli adamlarımız için bir terminal, bir liman, bir uğrak yeriyim; *oraya doğru* yollarına koyulmuş adamlarımız için. Şimdi; sen Özel bir Görevle ötekilerden ayrıldın. Yani seni kişisel olarak tanımamakla beraber, sırf bu yüzden (her şey bir yana, herkes bir Görev bile almıyor) bile benim saygımı, güvenimi, dostluğumu hakkediyorsun; özellikle işin, belirsiz bir süre için yalnız kalmanı gerektirdiği için; yapayalnız ve son derece büyük bir tehlike altında... şu şartlar altında, eğer sana yardım elimi uzatmak için gücümün yettiği her şeyi yapmamışşam gerçekten de bir hıyarım; yalnızca resmi kapasitem içinde kalanlar değil olabilecek her bağlamda! Talimatını anımsamıyorum diye mi kızıyorsun? Kızmakta haklısın sonuna kadar! Kötü bir belleğim var, doğru. Öte yandan üstlerim bundan rahatsız olmuyorlar; tam tersi bizim işimizde çok fazla anımsamak çok sağlıklı bir şey değildir. Örneğin tam Görevine çıkmak üzere olduğunu varsay ve ben bir ayrıntıyı, en kıytırık bir şeyi ağzımdan kaçırmışım mesela-istemeyerek tabii. Diyelim o ağzımdan kaçırdığım şey birtakım kanallardan geçerek, dönüp dolaşıp *oraya* ulaşıyor. Böyle bir şey ölümcül olabilir; senin yıkımına neden olabilir. Anlıyor musun? O halde elimden geçen şeyleri unutmam daha iyi değil mi? Öteki türlü benim sürekli diken üstünde olmam gerekirdi; her kelimeyi takip etmem... Ve ayrıca, her gün birisi talimatını kaybetmiyor! Böyle bir sonuca hazırlıklı olmadığım için beni suçlayamazsın herhalde! Senin için disiplin soruşturması başlatacağız, bunun uçarı kaçarı yok -ama şu temelsiz şüphelerden kurtulmaya bak sen de."

"Çok güzel," dedim. "Anlıyorum. En azından anlamaya çalışıyorum. Ama ya talimatım? Asıllar birilerinin elinde olmalı!"

"Kesinlikle!" diye cevap verdi o sarı saçını kendine özgü

bir arkaya atışla. "Başkumandan'ın kasasında ondan bir tane var. Tabii onları alabilmek için özel izin gerekir. Bu tür şeyler aceleyle olmaz. Ama o kadar da uzun vakit almamalı!" diye ekledi hızla.

"Bunu sana bırakabilir miyim?" diye sordum klasörümü masasının üzerine koyarken.

"Bu nedir?"

"Sana söylemedim mi? Bu benimkiyle değiştirdikleri klasör."

"Ah, yine başladı!"

Kafasını salladı.

"Düşünüyorum da," diye konuştu daha çok kendiyle konuşur gibi, "seni acaba Revir'e mi yollasam..."

Ama klasörü açtı; beyaz iple birbirine bağlanmış plana ve haritaya bir göz attı. Onları inceledi. Yüzünde tuhaf bir ifade vardı.

"Oo," diye mırıldandı soluyarak.

Parlak gözleri kalktı ve benimkilerle buluştu

"Seni bir saniye bıraksam, olur mu? Yalnızca bir saniye, söz veriyorum..."

Karşı koymadım; özellikle şerefimle ilgili o dokümanı yanında götürdüğü için. Bir yan kapıdan dışarı çıktı; kapatmaya tenezzül bile etmedi; bir iskemlenin hareket ettiğini duydum, sonra zayıf bir kalemtraş sesi. Kalktım, kapıya doğru parmak uçlarıma basarak yürüdüm; içeriyi gizlice gözetlemeye başladım.

Binbaşı Erms parlak bir lambanın altındaki küçük bir çalışma masasında oturuyordu; bir kurşun kalemi, boş bir kâğıt parçasının üstünde son derece büyük bir dikkatle gezdiriyordu. Bina'nın planlarını kopyalıyordu. Yaklaştım; gözlerime inanamıyordum. Yerden bir çıtırtı sesi geldi. Erms hızla döndü ve beni gördü. İlk önce irkildi, ama sonra hemen arkadaşça bir sırıtma yüzüne yayıldı.

"Kaba olmak," dedi ayağa kalkarken, "ve senin önünde çalışmak istemedim... bu yüzden..."

Çizimini masanın üstüne abartılı bir ilgisizlikle fırlattı. Kâğıt, masanın fazlaca cilalanmış ahşabı üstünde kaydı ve neredeyse yere düşecek gibi oldu. Erms bana asıl kâğıtları uzattı.

"Hayır, sende kalsın," diye geveledim olayın tamamından kafam karışmış olarak.

"Ben ne yapayım onları? Hayır, bunlar Kayıt'a iletilmeli. Talimatının kaybolmasıyla ilgili resmi bir rapor vermek için oraya her halükârda gideceksin. Senin için konuyla ilgilenmekten sevinç duyardım ama bu kişisel olarak yapılmalı."

Ofisine döndük, oturduk. Birbirimize bakıyorduk, masanın iki yanından.

"O zaman -talimatımın asılları ne olacak? Disiplin soruşturmasının bitmesini mi beklemem gerekiyor?" Ama o cevap veresiye kalmadan, sorduğum şeyden ben de şaşırarak ekledim:

"O planları neden kopyaladın?"

"Kopya mı?" diye başını salladı Binbaşı Erms. "Sen hayal görüyorsun. Yalnızca gerçek olup olmadıklarını kontrol ediyordum. Dolaşımda ne kadar çok sahte var biliyorsun."

"Onlar sahte mi?"

"Şey, bunu sana söylememem gerekir, ama..." diye öne eğildi, işbirliği içindeymiş gibi bir havayla. "İkinci ve üçüncü seviyeler dışında her şey asıldır... ama bu gizli kalsın."

"Elbette!" dedim. Tam ordan çıkıyordum ki yemek fişlerini anımsadım. Her yeri alt üst edip etrafta arandı; unutkanlığına lanetler okuyarak ceplerine, kâğıtların altına baktı; her türlü kişisel eşyasını masanın üstüne döküyordu bir yandan. Onlar arasında küçük, benekli bir taş vardı.

Erms'i dikkatle inceledim ve bekledim. Doğruyu mu söylüyordu? Planları kopyaladığını kendi gözlerimle gör-

müştüm. Bu ne anlama geliyordu? Niye böyle bir şey yapsındı ki?

Talimat Bölümü'nün başı da onlar için çalışıyor olabilir miydi... Saçmalık! Bu normal, sağlıklı bir şüphe değildi. Bir sinir krizinin eşiğinde olabilir miydim? Örneğin Amiral'in odasındaki hareketlerim, tüm o melodram... Orada, uzun, zor bir günün sonunda bir şekerlemeye gereksinimi olan, yaşlı bir adam vardı; yaşlılığa özgü birkaç lekesi olan, hayvan kartları koleksiyonu yapan bir adam; ben de tüm bunlardan şeytani bir senaryo uydurmuştum! Ne kadar saçmaydı! Ama yine de Binbaşı Erms o planları kopyalamıştı; o planların onun Bölümüyle hiçbir ilgisi yoktu -yani o öyle söylemişti- ve hatta o planları benim için elinde tutmasına bile izin yoktu... Peki niye en azından kapıyı kapatmadı? Beni zararsız bir gerizekalı gibi mi görüyordu? Zannetmem. Sonra neden kendini böyle teşhir etsindi, şayet...

Şayet beni müttefiği kabul etmiyorsa, dedi garip bir ses beynimin içinde. O anda bir çığlık koptu: Binbaşı Erms yemek fişlerimi bulmuştu, cüzdanındaymışlar.

"İşte," dedi, bana uzatırken. "Şimdi 1116'ya git. Orası Kayıt'tır. Onlara kâğıtlarını ve raporunu ver. Ben de telefon edip senin yolda olduğunu söyleyeceğim. Ama lütfen doğrudan oraya git. Yolda kaybolma!" Gülümseyerek beni kapıya doğru götürdü. Kafamda kırk tilki, uysalca onu takip ettim. O kapıdan başını uzatıp arkamdan bağırdığında çoktan koridorda uzaklaşmıştım:

"Sonra uğra!"

Yoluma devam ettim. Eğer beni müttefik kabul ediyorsa... o zaman onu ispiyonlayacağımdan korkmazdı. İstihbarat mekanizmasına o kadar aşina değildim, ama farklı bölgelere atanan ajanların birbirlerini genellikle tanıyamadıklarını biliyordum. Bu, ciddi bir dil sürçmesinin tüm operasyonu ortaya çıkarması, tüm ağı kırması olasılığını en aza indirge-

mek içindi. Bana karşı olan tüm göstergelere dayanarak Binbaşı Erms beni kolayca şeylerinden... biri sanabilirdi. Yine de öte yandan, bana açılmak için çok da aceleci davranmazdı. Buna uymayan bir şey vardı. Şayet Binbaşı Erms düşman için çalışıyorsa, yani bir hain, Talimat Bölümü'nde bir köstebekse, ve eğer beni kendi tarafında kabul ediyorsa, o zaman, kasti olarak kafamı karıştırmak yerine mutlaka beni uyarır, durumu çakmamı sağlardı.

Ama bir dakika! Hiç ajanlar arası bu tür bir dayanışma olmuş mudur? Herkes kendi hesabına çalışır; herkesin kendi görevi vardır. Eğer kendi pozisyonunu güçlendirecekse ya da, bir şekilde kendi görevi her neyse, onun başarısını arttıracaksa, Binbaşı Erms bir an bile tereddüt etmeden beni kurban edebilirdi; ister müttefiği olayım ister olmayayım.

Evet, kesinlikle yapardı. O zaman ben ne yapabilirdim? Nereye giderdim? Kitabımı ve kâğıtlarımı onun ofisinde bırakmıştım: bu iyi bir bahaneydi. Hızla geri döndüm; saf bir görüntüye bürünmek için elimden gelen her şeyi yaptım. Kapıyı çalmadan içeri girdim.

Yüz yıl düşünsem onu o şekilde yakalayacağım aklıma gelmezdi!

Sandalyesine geri oturmuş, masasının üstüne bacaklarını uzatmış, kahve fincanına kaşıkla ritim vurarak şarkı söylüyordu! Oh, kendisinden adamakıllı memnundu galiba! O kopyaladığı planlar -armut piş ağzıma düş! Beni görünce birdenbire durdu; zerre kadar utanmamıştı, gülüyordu.

"Beni suçüstü yakaladın! İş sırasında dalga geçerken! İnsan her şeye he diyen bir emir kuluna dönüşmemek için kendince bir şeyler yapıyor işte. Kitabın, değil mi? Orda. Sana hayranım biliyor musun -resepsiyon odalarında beklerken bile zekânı geliştiriyorsun. Kağıtları da unutma." Kafamı salladım. Tam çıkmak üzereyken aklıma bir şey geldi.

"Efendim?"

Ona ilk defa "efendim" diyordum. Kaşlarını çattı.

"Evet?"

"Şu tüm konuşmamız... kodlanmıştı, değil mi?"

"Ama-"

"Kod," diye ısrar ettim; yarım ağızla gülümsemeyi bile becerdim. "Değil mi? Her şey, her şey kodlanmıştı?"

Onu ağzı açık, masasının arkasında öyle kalakalmış bıraktım.

8

ARKAMDAN kovalar diye korkarak resmen koşarak kaçtım ordan. Neden yapmıştım bunu şimdi? Onu korkutmak için mi? O benden niye korksundu, bu mümkün müydü? Bir ağın içine düşmüştüm, çaresizdim; o ve onun gibiler de bu ağın uçlarından tutuyorlardı. Öyle olsa bile kendimi daha güvenli hissettim -ama neden? Bir miktar düşündükten sonra, bu moral çöküntüsünün nedeninin hiç kimse değil Binbaşı Erms olduğu sonucuna vardım; beni cesaretlendiren şey o boş muhabbeti, yapmacıklı içtenliği, şefkat ve dikkat gösterileri, bir süre, yalnızca inanmak istediğim için inandığım şeyler değil, şu açık kapıdan tanık olduğum sahneydi. Çünkü o gerçekten *onlardan* birisiyse ve böyle yüksek bir rütbeye gelmişse, diye mantık yürüttüm, o zaman Bina'yı keklemek, aldatmak, tongaya düşürmek mümkündü; en iyi korunmuş en yüksek mevkilerini bile. Bu, Bina'nın yenilmezlikten çok uzakta olduğu, Mutlak Bilgi'ye sahip olmasının yalnızca benim hayalimden ibaret olduğu anlamına geliyordu. Bir açıdan bunalıma sürükleyen bir keşifti bu; öte yandan da önümde yeni ve bek-

lenmedik ufuklar açmıştı.

Kayıt'a giden yolun yarısında tereddüte düştüm. Binbaşı Erms beni oraya göndermişti, dolayısıyla orada beni bekliyorlardı. Ben de başka bir şey yapmalıydım; şu planlanmış hareketler kısır döngüsünü kırmalıydım. Ama nereye gidebilirdim? Hiçbir yere. Ve o da bunu biliyordu. Bir tek banyo kalıyordu. Banyo o kadar kötü değildi; orada olanları huzur içinde ve sakin sakin düşünebilir; bütün bunlardan bir anlam çıkarmaya çalışabilir ve tabii traş olabilirdim. Traş olmam gerekiyordu. Holde bana bakmamalarının tek nedeni büyük olasılıkla bakmamaları emredildiği içindi.

Usturalı banyoya gitmek üzere yukarı çıkan bir asansöre bindim; usturayı alıp kendi olağan banyoma götürdüm. Ama kapının tam önünde Binbaşı Erms'in söylediği bir şey geldi aklıma; *sinekkaydı traş* gibi bir şeyle ilgili. Bu olasılığı tahmin etmiş miydi? Beyaz kapıya bakıyordum. Girmeli miydim, girmemeli mi? Traş olmanın herhangi bir şeye nasıl etkisi olabilirdi? Her neyse, orada kendi başıma istediğim kadar oturabilirdim -banyo yetki alanları içinde değildi!

Dikkatlice içeri girdim: mekân her zamanki gibi boştu. Ama klozetin üstündeki ampuller öncekine göre biraz daha parlak değil miydi? İçeri doğru yürüdüm ve neredeyse hemen o an geri zıpladım -küvetin yanında, başının altına rulo yapılıp yastık gibi konmuş bir havluyla, boylu boyunca yatan bir adam vardı. İlk tepkim orayı terk etmek isteği oldu. Ama benim tam da bunu yapmamı bekliyorlardı büyük olasılıkla. Ben de kalmaya karar verdim.

Adam kımıldamadı bile; ayağımı atıp kendimi onun üstünden lavaboya attığımda bile; ölü gibi uyuyordu. O durduğum yerden tek görebildiğim kafasının üstüydü; bu da onu tanıyıp tanımadığımı anlamama yetmiyordu. Hâlâ gözüme yabancı gibi görünüyordu. Sivil giysiler giymişti; omuzlarının üstünde bir ceket, ince bir süveterin altında

kolları kirli, çizgili bir atlet vardı. Bir elini başının altına koymuş, dizlerini çenesine kadar çekmişti. Nefes alıp verişi derin ve durgundu.

"Tamam," diye düşündüm, "başka banyolar da var. Nereye istersem oraya taşınabilirim." Gerçi taşınma fikri komikti -kendimden başka taşıyacak neyim vardı ki?

O uyurken ben traş olabilirdim; bunda bir şey yoktu. Usturayı aynanın altındaki lavaboya koydum; uyuyan adamın üzerinden uzanıp küvetin yanındaki sabunluktan sabunu aldım; sıcak suyu açıp kendimi aynada incelemeye başladım. Sahipsiz birinin yüzü. Uzamış traşım yüzümü ince gösteriyor, bir iki gün içinde sakal olmaya doğru gidiyordu. Fırçasız ne kadar olursa artık öyle elimden geldiğince cildimi köpürttüm ve usturayı denedim: son derece keskindi. Traş olmak her zaman düşünmeme yardımcı olmuştur. Yerde yatan adam zerre kadar dikkatimi dağıtmadığından kendi meselelerimle uğraşmak için iyi bir fırsat doğmuştu.

Şimdiye kadar neler olmuştu? General Kashenblade, onu görmeye gittiğimde bana Özel bir Görev vermişti; sonra o sergiler vardı, koleksiyonlar; ilk rehberim tutuklanmıştı; ikincisi ise ortadan yokolmuş, ben de açık bir kasayla başbaşa bırakılmıştım; sonra altın gözlüklü, küçük yaşlı adam; intihar edişi; başka bir subay ve onun intiharı; sonra cesetli kilise; bana Binbaşı Erms'in ofisinin numarasını veren rahip; sonra Prandtl, kahvedeki sinekler, talimatımın yok olması, umutsuzluğum, Arşiv'e kaza eseri ya da -kısa yoldan sonuçlara varmayalım- kaza eseri olmayan ziyaretim; hemen sonra Soruşturma Bölümü'nün resepsiyon odası; Amiral, Karşısüsleme Töreni; son olarak Binbaşı Erms ile görüşmem. Olup bitenler aşağı yukarı bunlardı. Peki olayla ilgili insanlar... burada bir umutsuz varsayımlar çamuruna batmamak için, başlangıç noktası olarak belirli bir şey almalıydım; somut bir şey, tartışılmaz, açık bir gerçek. Ölüm işe

yarayabilirdi. Altın gözlüklü küçük yaşlı adamla başladım.

Beni başka birisi, *onların* bir kuryesi zannedip kendini zehirlemişti; onun kodlanmış sinyallerine uygun karşı-sinyallerle karşılık vermediğim için onu ihanetten dolayı cezalandırmak üzere gönderildiğimi düşünmüştü. Tabii, o gerçekte yaşlı bir adam değildi. Peruğun altından çıkan o siyah saç tutamı gerçekti. Ama yüzbaşı (kendini vuran) onu "yaşlı" diye çağırmaya devam ediyordu. O halde yüzbaşı yalan mı söylüyordu? Olmayacak şey değildi; özellikle sonradan olanların ışığında bakıldığında. Yüzbaşının intiharı, söylediklerini kesinlikle şüphe altında bırakmıştı. Kendini öldürmüştü çünkü benden korkmuştu. Görece daha az şiddetli bir saldırıya maruz kalmak onu bu kadar kesin bir adıma itmezdi. Öyleyse, o da *onların* bir ajanı olmalıydı. Küçük yaşlı adam da (ona böyle demeye devam edelim -her şeyden öte gizlenme malzemelerini mezara da yanında götürdü) besbelli *onlardandı*. Aksi takdirde, şüpheleri ve sadakati onun beni ele vermesini, yetkililere teslim etmesini gerektirirdi. Bunun yerine zehir içti. Her iki ölüm de oldukça gerçek, inkâr edilemezdi -onları kendi gözlerimle görmüştüm. Dolayısıyla, hem küçük yaşlı adam hem de yüzbaşı düşman ajanıydı; birincisi daha az önemli, hatta yalnızca bir piyondu; ikincisiyse, yüksek rütbesine bakılırsa oldukça önemliydi. Şimdi, o halde yüzbaşı, Karargâh'tan gönderilen bir müfettiş olduğumu zannederek, hemen küçük yaşlı adamı bana ihbar etti; zaten yaşlı adam bizim görüştüğümüz sırada çoktan ölmüştü. Ötekisi, küçük yaşlı adamı neden daha önce ihbar etmediğini açıklamaya çalıştı; kişisel hırs ve aşırı bir gayretle Amaç'a kendini adamayı mazeret gösterdiğini söyledi. Ama benim bunları yutmadığımı görünce (aslında ben sadece onun kodunu anlamamıştım), geriye kendini vurmaktan başka bir şey kalmamıştı.

İki intiharın bu yorumu bir anlam ifade etse de, tüm

olayda kendi rolümün ne olduğu sorusuna bir cevap bulmama yaramıyordu. Yani, her şey önceden mi tasarlanmıştı, yoksa o iki ofiste benim bulunmam trajik bir rastlantı mıydı?

"Devam," diye düşündüm kendi kendime. "Bu analiz yine de bir yerlere varabilir."

Traşımı bitirdim; köpükleri temizledim; yüzüme soğuk sular çarptım. Nerdeyse kendimi neşeli hissediyordum. Akılyürütmem, Bina'da her şeyin de anlaşılmaz olmadığını gösteriyordu; bir yap-bozun en azından bir kısmını bir araya getirmeyi başarmıştım. Sert bir havluyla yüzümü kurularken, yerdeki adamı farkettim -onu tamamen unutmuştum. Evet, hâlâ uyuyordu. Ne Kayıt'a gitmeye niyetim vardı şimdi, ne de koridordan koridora dolaşmalarıma devam etmeye hevesim; küvetin kenarına oturdum; karolu duvara sırtımı yaslayıp, dizlerimi yukarı çektim; düşüncelerime döndüm.

Binbaşı Erms, arkadaş canlısı Binbaşı Erms. Onda bir sorun vardı. Bina'ya kazık atmamış bile olsa, ona güvenemezdim. Tüm o müthiş içtenlik şovuna rağmen, benim Görevle ilgili tık yoktu. Ya haketmediğim övgüler yağdırdı ya da hiçbir şey söylemeyen genellemeler geveledi. Ne zaman ki bastırdım, talimatı verdi. Ama o da sonra Prandtl'ın ofisinde çalındı. Gerçekte önemli olan şey, talimatın kendisiydi; Binbaşı Erms değil. Benim mülkiyetimde uzun süre kalmayacağını bile bile talimatı bana verdiyse şayet, o zaman yalnızca şöyle bir bakmama izin veri...

Ve o kâğıtlar gerçek talimat mıydı? Gerçek talimat doğrudan benim adıma olmalıydı; planlar sunmalı, harekât hatları önermeli ve mutlaka amacı, Görev'in özünü vermeliydi. Ama onlar daha çok bir günce gibiydi; Bina'da kaybolmuş bir adamın güncesi! Bir kod mu yoksa? Ne tür bir kod böyle olabilirdi?

Peki, belki Prandtl'a inanmam gerekiyordu. Prandtl'a göre Shakeaspeare bile deşifre edilebilirdi. Sırf lafta da kalsa. Gerçekte bir şifre çözme makinesi görmemiştim; yalnızca duvardaki delikten çıkan bir el ve bir bant.

Bu kadar da şüpheci olmamak daha iyiydi -bu şekilde gidecek bir yer kalmıyordu. Ve şu yüzüme karşı garip iç çekiş, sanki Prandtl'ın bana anlatacak bir şeyi varmış da cesaret edemiyormuş gibi -iç geçirmesi, gözlerindeki ifade?

Bu atlanamazdı. Bu iç çekişte insancıl bir acımadan fazlası vardı -belki de benim durumumun farkında oluş, Bina'nın benim için sakladığı bilgi vardı. Prandtl, tanıştıklarım arasında, askerî resmiyet kuralının dışına çıkan, yükünün ağırlığından bahseden tek kişiydi.

Yine de Prandtl'ın, benim için planlananları bilmesi de çok mu şaşırtıcıydı yani? Apaçık ortada ki onun o iç geçirişi olmadan da ben bu Bina'ya çağırılmış ve Görev için seçilmiştim -belli bir amaç için. Ne kadar müthiş bir keşif! Gerçekten, yapabileceğimin en iyisi bu muydu?

Uyuyan adam inleyerek, tüm yüzünü ceketiyle örttü ve döndü. Bundan sonra yine olağan durumuna geçip düzgün düzgün nefes almaya başladı.

Onu bir süre seyrettim. Sonra yavaş yavaş bir zamanlar düşünmüş olduğum bir düşünceye döndüm -yani tüm bunların, hatta tam şu anda olanların bile, hâlâ bir sınav olduğu, muhteşem bir şekilde uzatılan ve içine alan bir sınav olduğu düşüncesi -ne kadar süredir düşünüyordum bunu, yoksa her zaman mı?

Bu ışık altında bakınca, o kadar kafamı karıştıran şeyler şimdi yerli yerine oturdu -özellikle Görev'imin sürekli ertelenmesi; sanki ilk önce beni adamakıllı bir kontrol ediyorlarmış, tamamıyla beklenmedik ve içinden çıkılmaz durumlarda nasıl tepki vereceğime bakıyorlarmış, aynı zamanda kişisel dayanıklılığımı ölçerek beni güçlendirip, ger-

çek olaya hazırlıyorlarmış gibi. Doğal olarak bunu benden saklamak için her türlü tedbir alınmalıydı; bu durumların simüle edildiğini ve dolayısıyla zararsız olduklarını tahmin ettiğim anda tüm sınav mahvolur, eğitim boşa giderdi.

Yine de tahmin etmiştim! Gözlemleme gücüm normalin bir gıdım üstünde miydi yoksa? Bir anda tüylerim ürperdi, nerdeyse küvetin kenarından kayıp düşüyordum: ortada dönenleri anlamıştım...

Yalnızca birkaç saat içinde, neredeyse Bina'ya girmemden itibaren attığım her adımda, düşman ajanlarıyla karşılaşmıştım. İlk önce beni koleksiyonlara götürmesinden sonra koridorda tutukladıkları rehber; sonra açık kasanın oradaki kameralı solgun renkli ajan; sonra altın gözlüklü, küçük yaşlı adam; kendini vuran yüzbaşı; Binbaşı Erms'i söylemeye bile gerek yok, birinci derecede şüpheli -toplam beş ajan, beş komplonun gün ışığına çıkışı- ve bu kadar kısa bir sürede! İnanılmazın da ötesindeydi bu -olanaksızdı! Bina'nın bu derece bir çürüme içinde olması olanaksızdı; bu kadar geniş kapsamlı, bu kadar bütün bir nüfuz ediş. Bir ajan, insanı bir an durup düşündürebilirdi -ama dört, beş? Olasılık sınırlarının çok çok dışındaydı bu. Bunun ardında bir şeyler olmalıydı. Bir sınav, bir tiyatro. Ama bu teori beni tatmin etmiyordu. Bir düşman ajanı sürüsü, gizli dokümanlarla dolu açık kasalar, her köşede casuslar -evet, bunların hepsi benim için sahnelenmiş olabilirdi. Ama ya ölüler? O son sarsıntıları çok iyi anımsıyordum; son nefeslerindeki hırıltıları; cesedin soğuması -bu ölümlerin gerçekliğinden nasıl şüphe edebilirdim? Ölümler, bir hilenin bir parçası olarak emredilmiş de olamazdı -Bina böylesi bir sevecenlikle motive edilmiş olamazdı, hayır! Kesinlikle yalnızca pratik nedenlerden dolayı olamazdı bu; tecrübeli, yüksek derecede görevlileri, başka bir yeni işe başlayanı, bir adayı eğitmek için kurban etmek düşünülemezdi. Hiçbir yeni ajan

iki profesyonelin kaybedilmesine değmezdi.

Teorim bu iki ölüm karşısında göçmüştü, uçarı kaçarı yoktu. Seçenek yok mu?... Kaç kere, orada burada rüzgârda bir toz zerresi gibi amaçsız dolaşırken; bir ırmağın içindeki bir ot parçası gibi savrulurken; bir sonraki anın bana ne getireceğini asla bilmeyerek; bazen olayların akışına kendimi bırakıp, bazen onlara direnç göstererek -kaç defa, her seferinde de geç kalarak, onlar nerde olmamı istedilerse tam tamına orda olduğumu kabul etmek zorunda kaldım? Matematiksel bir hassasiyetle bir yerlere yönelmiş bir bilardo topuydum; her hareketim önceden tasarlanmıştı; her düşüncem, hatta bu düşüncenin kendisi bile, bu ani abeslik hissi, bu sersemlik, şu anda bana bakan, her yeri izleyen şu kocaman göz, ve sadece yüzüme kapanmak için her yerde beni bekleyen kapılar, sessiz sedasız beni bekleyen telefonlar, cevapsız kalan sorularım ve bana karşı birleşmiş tüm Bina! Ah, ve ben ne zaman kopma, patlama, delirme noktasına geldiysem, gelip beni rahatlattılar, kibar ve sempatiktiler - sırf, beklenmedik bir anda, bir ima ya da bir olay aracılığıyla, tüm sırlarımı bildiklerini anlamamı sağlamak için. Binbaşı Erms, Kayıt'a rapor etmemi emretti; ama çok iyi biliyordu ki dediğini yapmayıp onun yerine banyoya yollanacaktım; ve yine bu yüzden burada bu adamla karşılaşmış, vakit öldürüyordum; onun uyanmasını bekliyordum.

Öte yandan neden Bina, aynı zamanda tüm yapısının *onlar* tarafından istila edilmesine, bu ölümcül nüfuz edişe hiçbir şeyin karşı koymamasına resmen göz yumuyordu? Yoksa bu ihanet kanseri yalnızca benim hayal gücümün bir icadı mıydı? Dengesi bozulmuş bir kafanın ürünü?

Kendimi incelemenin zamanıydı. Başta, ötekilerden ayrı tutulduğumu, olağandışı bir şey için seçildiğimi kabul etmiştim. Yolumun üzerindeki engeller mi? Yalnızca yönetimle ilgili hatalar; uygunsuz, sıkıcı, ancak fazla kafayı tak-

mayı gerektirmeyecek, herhangi bir bürokraside kaçınılmaz olan şeyler. Ne zaman ki talimatımın ele geçmesi zor bir şey olduğu ortaya çıktı, gittikçe daha cesur taktiklere başvurmaya başladım (ve her şeyi savuşturmasını bildim); her zaman temiz olmayan taktikler (zira dürüstlüğün burada yeri olmadığına ikna olmuştum) -kendimi, çok önemli bilgi toplamak için çok yukardan gönderilmiş özel bir ajan olarak tanıtmıştım örneğin; veya yüzbaşıyı intihara sürükleyen şu meşum kod numaralarını kullanmıştım, bir kaçak gibi; ve hedefimi takip ettikçe yalanlarım tırmanmıştı; sonra ondan sakınmaya başladığımda; sonra ona sırt çevirdiğimde ve ondan kaçtığımda. Bunlar şimdi bende neredeyse alışkanlık gibi bir şey olmuştu.

Aslında her şey bir yalan, bir yanılsamaydı. Ama ben bunu görmezden gelmiş, yolumda devam etmiştim; bir işaret, Görevim için yanılmaya yer vermeyecek bir kanıt aramıştım -öte yandan, pis oyunlar oynamam, masalar altına saklanmam, vahşi ölümlere tanık olmam, sonra bir avmışım gibi kovalanmam, tuzağa düşürülmem, birbiri ardı sıra komik açıklamalar uydurmam gerekecek idiyse bir Görevi olmanın onurunun en ufak bir onursuzluğu olmadığını idrak etmeye başlamıştım!

Talimatım da dahil her şeyim elimden alınmış, gaspedilmişti; hatta talimatımın varlığına dair umudum bile. Bense olanları açıklamaya, kendimi doğrulamaya çalışmıştım -ama kimse beni dinlemediği için, hatta yalanlarımla bile ilgilenmedikleri için, işlememiş olduğum suçların ağırlığı o kadar fazlasıyla üstüme çökmeye başlamıştı ki, şu suçlu rolünü kabul etmeye hazırdım; yalnızca bir gerçeklik olsun yeterdi; yargım ve cezam belli olsun ve uygulansındı. Yargıçlar aradım; durumumu savunmak için değil, itiraf etmek için; her şeyi, herhangi bir şeyi itiraf etmek için. O da işe yaramadı. Amiral'in ofisinde, kendi hayalimde yarattığım

bir haini oynadım; en ileri düzeyde suç teşkil edecek şeyler yaptım; çekmeceleri karıştırdım; gizli bölmelerini söktüm, hepsi boşuna.

Tüm bu hikâyede, ister Görev'e ve talimatıma güvenişimde, inanışımda olsun, ister umutlarımın, ve hatta kendi yıkımımın umudunun kırılışında olsun, her durumda bir neden aradım durdum, iyi ya da kötü, buradaki varlığımı açıklayan herhangi bir neden, bir anlığına bile olsa... Ama beni kayırıyorlarmış gibi görünmeleriyle hainliğimden şüphelenmeleri arasında zerrece fark yoktu. Yeniden ve yeniden, gerçekte benden hiçbir şey beklenmediği kafama kakılıyordu. Bu da tek kabul edemeyeceğim şeydi; zira hiçbir anlamı yoktu.

En baştan başlayalım: bu bir tiyatro, sınav, maskaralık değilse, ya bunun kendisi Görevin ta kendisiyse, benim Özel Görevimin?

Kısa bir an için bu düşünce bir kapının açılması gibi oldu -üzerinde fazla düşünmeye cesaret edemedim; yalnızca gözlerimi kapayıp, kalbimin atışlarını dinledim.

Görev? Neden onu benden gizlesinlerdi, sonra neden basitçe işimin Bina içinde bir yere gitmek olduğunu söylemesinlerdi, ya da birtakım insanları gözetlemek falan? Ve neden, beni körlemesine, hedef belli değil, iş belli değil, öylece salıvereceklerine, bana tamı tamına yapılacak işi açıklamasınlardı? Şayet ben herhangi bir şey başardıysam, o da kaza eseri olmuştur mutlaka.

Bu, yüzeyde görünendi. Öte yandan Bina, en azından bir dereceye kadar, kimi zaman kafa karıştırıcı ama yine de çarpıcı özellikleri olan yöntemleriyle kendini bana alıştırdı. Bölümler, kısımlar, arşivler, ofisler, resepsiyoncular, kurallar, rütbeler, telefonlar vardı; hepsi mutlak bir itaatle bütüncül, hiyerarşik bir yapıya yapışıktı. Bu yapı, sağlam ve iyi düzenlenmişti, her zaman tetikteydi; tıpkı simetrik kapı di-

zileriyle beyaz koridorları, titizlikle tutulan dosyalarıyla ofisleri gibi; iletişim sistemleri onun bağırsakları, çelik kasalarsa kalpleriydi; damarları ve atardamarları ise sabit bir gizlilik akışını sağlayan pnömatik posta tüpleriydi. Hiçbir şey atlanmamıştı; boru tesisatı bile yaşamsal bir rol oynuyordu. Ancak bu bir saat mekanizmasına benzer hassasiyetin altında, bir entrikalar, dalavereler, hile ve desiseler kovanı yatıyordu. Bu korkunç karışıklık tam olarak neydi? Bir oyun mu? Ya da belki yeni başlayan kişi daha derinde yatan planı göremesin diye bir kamuflaj; daha yüksek düzey bir...

Benim şu beceriksiz, kararsız davranışlarım onların tam da istediği şey olabilir miydi? Bina'nın düşmanlarına doğru çevirdiği bir silah? Gerçekten de, istemeden ve yalnızca cahil şansından da olsa (ya da belki öyle gibi görünüyor) Amaç'a hizmet vermiştim! Hem küçük yaşlı adamı hem de yüzbaşıyı etkisiz hale getirmiştim. Pek çok başka durumlarda katalizör işlevi görmüş olabilirdim; kimi durumları bir sona bağlamış ya da dengeyi Bina'dan tarafa çekmiş olabilirdim... Sonra tüm karşılaştığım insanların ikiliğini düşündüm; insan nerdeyse burda ikili oynamanın genel bir kural olduğu sonucuna varabilirdi. Ancak iki istisna vardı; açık kasanın önündeki casus ve Prandtl.

O casus hakkında şüphe yoktu. Ölüm bile beni yarı yolda bıraktığında -bayrağın altındaki cesetin davranışları apaçık acayipti- en azından geriye o casus kalıyordu. O casus, hainlik konusunu oyuncağa çevirmemiş, numara yapmamış, oyunlar oynamamıştı. Kasanın orada, solgun ve korkmuş olarak dürüstçe dokümanların fotoğraflarını çekmişti. Bu, insanın dürüst bir casustan bekleyeceği bir şeydi.

Prandtl'ı açıklamak o kadar da kolay değil. Ona olan güvenim tamamıyla bir iç geçirmeye bağlı. Binbaşı Erms, Prandtl'ın beni Görevim konusunda yetiştirebileceğini söylemişti. Ancak Prandtl ile görüşmem tamamen farklı ol-

muştu -ama şu anda bundan bile emin değilim aslında. Prandtl, pek çok kereler bütün bunların anlaşılır olmadığını söylemiş ama ilerde her şeyi anlıyacağım garantisini vermişti. İlerisi *şimdi* anlamına mı geliyordu?...

Prandtl'ın beni nelerin beklediğini bilmemesi de olasıydı; ya da bunları takmaması; acıma jesti geleceğimle ilgili herhangi bir bilgiye dayanmıyor da, geçmişte olmuş olan şeylerden dolayı olabilirdi; yani, ardarda gelen şifre çözme adımlarından sonra o son mesajın okunması; o beş kelimenin yazılı olduğu kâğıt parçası.

O kelimeler, ofiste, şişman subayla başbaşa beklerken aklımdan geçen bir sorunun cevabıydı...

Eğer Bina'da olan her şeyin daha derin anlamları vardıysa, o zaman Prandtl'ın iç geçirişinde de gözle görünenin ardında yatan bir anlam bulunuyor olmalıydı.

Ona, "Benim ne yapmamı istiyorlar?" diye sormuştum.

Ve Prandtl bana üstünde, "Cevap olmayacak," yazılı bir kâğıt parçası uzatmıştı.

Eğer sorularıma verilecek cevaplar yoksa, o zaman her şey -Başkumandan'ın verdiği sözler, açık kasa, Peder Orfini'ye yaptığım şantaj, holdeki adam vurma, intiharlar, görevler, talimatlar, gizli kodlar- kesin olarak her şey bir gaflar, ahmaklıklar ve yılgılar labirentiydi; her şey birbirinden ayrı düşüyordu; hiçbir şey birbirini tutmuyordu; Bina'nın kendisi, yalnızca delilerle dolu bir vakum haline geliyordu; herbiri birbirinden yalıtık... herbiri kendisinin her şeyi bildiği ve her şeye kadir olduğu sanrısını gören delilerle...

Ama ya bu olaylar gerçekte birbiriyle bağlantısızsa, rastgeleyse, herhangi bir yöne öylesine fırlatılmışsa, bunların bir yolu yordamı yoksa; başka hiçbir şeyle bir bağları yoksa; o zaman bunlar anlamsızdı, ve benim Prandtl'a ziyaretim de, ve bana verdiği ders de, ve şu beş korkunç kelime de...

O kelimeler geniş kapsamlı anlamlarını kaybedip, ilk baş-

taki gibi, sadece bir kodun gösteriminde bir örnek haline dönüştüler. O halde, daha geniş bir anlamları yok idiyse, dolayısıyla benim dile gelmemiş olan soruma cevap da değildiler; bu durumda... bu durumda yine de her şeye rağmen bir Bina vardı; bir gizem vardı; her şeyin daha derin başka anlamları vardı ve ben de ilk başladığım yere dönmüştüm. Bir düşünceler kısır döngüsü; düşünceyi hırsla yutan başka düşünceler.

Uyuyan adama baktım. O kadar sakin nefes alıp veriyordu ki, omuzlarının o küçük hareketi olmasa onu ölü zannedebilirdim. Belki ben de uykudaydım -bu, her şeyi baştan sona düşünmedeki başarısızlığımı açıklayabilirdi. Hayır, domuz gibi uyanıktım.

Bir an için o beş kelimeyi görünen anlamlarıyla ele alalım ve yukarıdaki paradoksu yok sayalım. Bu bizi nereye götürür? (Büyük olasılıkla hiçbir yere, ama en azından vakit geçirmeye yarar). O kelimelerin yol açtığı kaosun olası işe yararlılığını ele alalım; çeşitli ve çapraşık anlamlar aracılığıyla denetim altına alınabilecek bir kaos; neredeyse bir araca dönüşen bir kaos. Bu kaos hangi amaca hizmet etmişti?

Ben burada, şahsıma bir Gizli Görev verilerek seçilmiş oldum; ötekilerden ayrıldım: sonra aynı derecede bir şevkle suçlu rolünü, sonra mahkemede sanık rolünü kabul ettim; tüm o süslü püslü itiraflar, o pişmanlık ağlamaları, o insaf dilenmeler; ya da şehitlik elbiseleriyle kuşanmış olarak umutsuzca sorgulayıcıları, savcıları aradım umutsuzca; beraat ettirildim, tedavi edildim; sonra suçlu bulunup yeniden mahkûm edildim; bir tarafta kendime karşı kullanabileceğim kanıtlar aramak için masaların, dosyaların altını üstüne getirdim, öte tarafta acıklı bir şekilde, kandırılmış dürüst bir yurttaşın haklı öfkesiyle ofislere saldırdım. Bunların hepsini, onların benden beklediğinin bunlar olduğunu düşünerek, yüksek bir ruh haliyle, dürüstçe yaptım. Ancak

Bina, şeylerin kökenine inecek şekilde tasarlanmıştı; görünüşleri, hile katmanlarını ortaya çıkarmak, maskelerini düşürmek, onların içine sızmak için. Bunu da ahenksizlikle başarmıştı. Benim durumumda, hezimetin ahenginin yanı sıra kahramanlığın da ahengini yok etmişti; beni ani bir uyanıştan ötekisine sürüklemişti; beni sarsmış, hayrete düşürmüştü; o kadar ki kafamdan aşağı yağan iyi şeyler ve bahtsızlıklar arasında bir ayrım gözetmez olmuştum; sonra da beni asitten bir kaos banyosuna atmış ve neyin açığa çıkacağını, neyin aklanacağını, neyin temizleneceğini görmek için sakin sakin beklemişti.

Beni, talimatımı ve tutuklama emrimi inkâr ederek; tüm o madalyaları, kelepçeleri; o sonsuz kaynaklarını, o yüzlerce koridorunu ve istif istif masalarını kullanarak, bana *hiçbir şey* vermeyerek Bina amacına yaklaşıyordu...

Evet, kaos işe yarayabilirdi...

Ve o altın gözlüklü, küçük yaşlı adam, sonsuz sayıda ve çeşitlilikte harekât planları falan gibi bir şeyden bahsetmemiş miydi?

Bundan sonra sonuca varmak için yalnızca bir adım kalıyordu; Bina'da kaos yalnızca sıradan değildi, aslında normdu -daha çok, ciddi bir çabanın, boyuna devam eden bir sebatın sonucuydu. Bu yapay bir kaostu; Nihaî Giz'i meraklı gözlerden uzak tutmak için işlenen bir kaos.

Belki... Bıkkın ağırlığımın yerini küvetin sert kenarında hafifçe değiştirdim. Öteki teorilerim de pek çok gerçeğe uyuyordu. Garip, neredeyse yeterince karışık herhangi bir fikir nasıl da Bina'ya uyuyor gibi duruyordu, onu açıklıyor gibi... Garip ve biraz da korkutucu.

Uyuyan adam sırtüstü döndü; böylece yüzünü görebildim. Gözkapakları kıpırdıyordu -sanki uykusunda bir şeyler okuyormuş gibi görünüyordu. Göz bebekleri soldan sağa hareket ediyordu. Alnından ter akıyordu; traşı fena halde

uzamıştı; korkunç derecede solgundu; yüzünde de çarpılmış bir gülümseme vardı -yo hayır, bir kaş çatma, bir yüz ekşitme (yüzü oturduğum yerden tersten görünüyordu).

Uyanıp bir şeyler söylemesini bekleyecektim...ve bir yerlerde, ofisin birinde sıkılmış bir sekreter kahvesini karıştırdı; şimdi bir klasör dolusu talimatı dosyalamak için yerinden kalkıyordu; uyuyan adamın gözlerini açtığında bana söyleyeceği şeyleri ve benim ona söyleyeceklerimi, ve onun bana -acı sona kadar gidecek bu konuşmayı- tamı tamına içeren talimatı dosyalamak için.

Ani bir ürperti hissettim; ya bu marazî düşünceden ya da küvetin yanında, boylu boyunca yatan şu müsveddeden dolayı. Dizlerimi iyice göğsüme çektim; ceketimin en üst düğmesini ilikledim.

Yorgun ve yenilmiş, ne farkeder diye düşündüm. Şu talimatı bana hiçbir zaman göstermeyeceklerdi; sırf onlara karşı gelmemem için; böylece geleceğim benim için belirsizdi; sanki bir yerlerde herhangi bir hesap defterine yazılı değilmiş gibi...

9

UYUYAN adam horlamaya başladı; Amiral'in virtüözlüğüyle değil de inatçı bir monotonlukla. Sonra büyük bir azimle abartılı bir tona geçti. Besbelli ölmekte olan bir adamın çıkardığı sesleri taklit etmeye karar vermişti. Bu sinirlerimi bozdu; artık konsantre olamıyordum-dikkatimi dağıtmak için bir girişim mi? Yorulmuştum; kemiklerim sızlıyordu. Bir kez daha orayı terk etmeye, bir yerlere gitmeye karar verdim; şu yaşlı münzeviyi ziyaret edebilirdim; ama yok, daha iyi düşününce, orası çok kalabalıktı. Şöyle bir esnedim; lavabonun oraya gittim. Usturayı cebime attım. Aynadan uyuyan adamın göğsünden yukarısını görüyordum; uzun ve yorucu bir yolculuktan sonra uyuyakalmış kendimi seyrediyormuşum gibiydi.

Bunun da ayarlanmış bir oyun olmaması mümkün müydü? Mesela hakiki bir yoldaş bulmuşum; benim gibi bir çilekeş; benim gibi Bina'da kaybolmuş, benzer bir mucizenin peşinden koşan biri?

Aniden girdiği sessizlikten uyanmakta olduğunu anla-

dım. Yavaşça, büyük bir çabayla kımıldadı; sanki yaptığı ölü taklidinden vazgeçip bir sonraki sefere saklar gibi. Gözlerini faltaşı gibi açtı; beni gördü (tersten); sonra bir an için kapattı; o sırada düşüncelerini toparlıyordu herhalde. Sonunda dirseklerinden birinin üstünde doğruldu.

O konuşmaya başlamadan önce ben bir şeyler anımsar gibi oldum; bu yüzü önceden görmüştüm. Gözleri hâlâ kapalı mırıldandı:

"Kahretsin..."

"Efendim?"

Oturur konuma geçti; kafasını kaşıdı; gözlerini kırpıştırarak bana baktı; yere baktı; sonra öksürdü ve bileklerini ovuşturarak konuştu:

"Şu karnabahar... eşşoğlueşekler doğru dürüst pişirmesini beceremiyorlar, sonra da kâbus görüyor insan..."

Lavaboya baktı. Ben de tam çıkıyordum o sırada. Bana doğru döndü ve gözlerini iri iri açtı.

"Hoop, ustura nerde?" diye sordu.

"Burda." diye cebimi işaret ettim.

"Ver onu bana."

"Neden?" diye itiraz ettim; şimdiden adamdan nefret etmeye başlamıştım. Çok kabaydı. Onu her nerede gördüysem, eminim o zaman da sevimsiz bir karşılaşma olmuştu.

"Onu buraya yukardan getirdim," dedim ustura üzerindeki haklarımı savunmak için. Bana kötü kötü baktı. Sırtını döndü ve ayağa kalktı. Şöyle bir gerindi; gevşek gevşek sırtını kaşıdı; aldığı haz gözden kaçamazdı. Sonra rafın üstünden bir fırça alıp, pantolonunun üstündeki pislikleri fırçalamaya başladı.

"İkile!" diye homurdandı, yüzüme bile bakmadan.

"Ne?"

"Bak, ya konuş ya defol!"

"Ne hakkında konuşayım?"

Sesimin tınısı onu durdurdu. Gözlerini bana dikip hiddetle baktı.

"Tamam," dedi. Elini bana uzattı, avuç içi yukarı dönük. "Evet, ne bekliyorsun? Korktun mu?"

"Korkmadım," dedim, usturayı ona verirken. Elinde şöyle bir tarttı. Bana dikkatli dikkatli tepeden baktı.

"Benden mi?" diye tekrarladı. "Umarım korkmamışsındır..."

Ceketini kapının kulbuna astı; boynuna bir havlu astı ve yüzünü köpürtmeye başladı. Başka yapacak işim olmadığından ben de küvetin kenarına oturup onu seyrettim. Ben yokmuşum gibi davranıyordu. Sonra bir anda küvetin altından dışarı çıkmış bir deri halka görür gibi oldum; birden dank etti: bu kameralı casustu! Tabii! Adamı *onlar*, onu şey için... yollamışlardı, ne için? Yakında göreceğiz. Derdi her neyse şimdi yumurtlamak üzereydi kesin. Sessizlik sıkıcıydı. Ayakkabılarımın altı yere değiyordu; sol bacağım, münasebetsiz pozisyonlarda arada sırada olduğu gibi seyirmeye başladı.

"Uzun süredir mi... burdasın?" diye sordum, doğal görünmeye çalışarak.

Aynadan tüm görebildiğim şey bir sürü sabundu; ortada yüz falan yoktu. Bir cevap vermesini bekledim. Ama ustura, kulaktan çeneye, ben sanki bir şey söylememişim gibi kayıyordu.

"Uzun süredir mi burdasın?" diye sordum yeniden.

"Defol," dedi, çenesinin altını kazırken.

"Defol mu?" dedim şaşkın. Bir açıklamada bulunmadı, yalnızca lavaboya eğilip yüzüne su çarptı; aynı zamanda bana da su çarparak.

"Beni ıslatıyorsun," dedim.

"Beğenmiyor musun? O zaman defol!"

"Önce ben burdaydım."

Havlunun arkasından bir göz bana baktı.

"Ya?" diye karşılık verdi. "Gerçekten mi?"

"Evet."

Havluyu yere attı. Ceketine uzandı:

"Akşam yemeği bitti mi?"

"Bilmiyorum."

"Bu gün de açız o zaman," diye mırıldandı kendi kendine; bir yandan da giysilerini düzeltiyordu. "Bir kere de değişiklik olsun diye patates kızartması verseler. Ama hayır, haşlanmış patates, her zaman haşlanmış patates. Her tarafımız haşlanmış patates oldu..."

Bana aceleci bir bakış fırlattı.

"Başlayacak mısın, başlamayacak mısın? Gitmek üzereyim."

"Neye başlayacakmışım?"

"Masum havalarını bırak. Bayat numara."

"Masum rolü oynayan sensin."

"Ben mi?" dedi, şaşırmış görünüyordu. "Bunu nerden çıkardın?"

"Sen daha iyi bilirsin."

"Bu şekilde sonsuza kadar devam edebiliriz," dedi sabırsızca. Sonra bana bir daha şöyle yakından baktı. Kesinlikle hiç şüphe yoktu: açık kasanın önünde gizli dokümanların fotoğrafını çekerken gördüğüm adamdı bu.

"Sivil elbiseler içinde, ha?" dedi sırıtarak.

"Ne demek istiyorsun?"

Bana iyice yaklaştı; seyirten ayağıma baktı. İlgisini çekmişti.

"Muhbir," diye karara vardı sonunda.

"Kim?"

"Sen."

"Ben mi? Bak, neden saçma sapan konuşuyorsun? Sivil elbiseler içinde değilim ve muhbir de değilim!"

"Ya? O zaman burda ne yapıyorsun? Sadece öyle geçerken mi uğradın?"

"Hayır, geçerken uğramadım!"

"O zaman ne istiyorsun?"

"Bir şey isteyen sensin."

"Ben mi?"

Banyoyu, elleri cebinde bir uçtan bir uca arşınladı. Sonra kapının önünde durup:

"Peki. Ben yanıldım. Bir şifre çözücü de değilsin o zaman?"

"Hayır."

"Bir kırk da değilsin?"

"O da ne?"

Upuzun, kısık bir ıslık çaldı.

"Tamam. Sana inanmıyorum; ama yutmuş görünelim. Yani sen şu görev adamlarından olduğunu mu söylüyorsun?"

Tereddüt ettim.

"Neyi kastettiğini anladığımdam emin değilim," diye başladım. "Eğer Görevim'den bahsediyorsan..."

"Ha," dedi. "Talimatını aldın mı?"

"Evet, ama-"

"Kayıp mı ettin?"

"Evet. Belki biliyorsu-"

"Bir dakika."

Eğilip küvetin altından büyük bir deri çanta içindeki kamerayı çıkardı. Sonra tuvaletin üstüne oturdu; kamerayı açtı ve bir paket kurabiye çıkardı.

"Akşam yemeğini kaçırdım," diye açıkladı, ağzı tıka basa dolu, kırıntılar püskürterek. "Demek neler döndüğünü bilmek istiyorsun?"

"Evet."

"Bir rahip var mıydı?"

"Evet."

"Ya sütten çıkma ak kaşık?"

"Ne?"

"Oraya daha gitmedin o zaman. Tamam. Seksen gibi görünüyor."

Ve yine sallanan bacağıma baktı dik dik; aklından bir şeyler hesaplıyordu.

"Yaşlı adamı gördün o zaman," diye sonuca vardı. "Ve şişman olanı da değil mi? Amma aptal! Tek kelime söylemene gerek yok, her şey alnında yazılı. Ve şu bacak, yaşlı adamdan."

Bir kurabiye ikram etti.

"Aç mısın?"

"Hayır, teşekkürler."

Tuvalet üzerinde ağırlığını öte yana kaydırdı; şimdi daha rahattı.

"İyi manzaraydı değil mi?" dedi üzgün üzgün. "Çipil çipil siğil, tümen tümen ben, lahana gibi yaralar ve yumrular, yumrular, bereketli bir mahsul -ve sen de orda duruyorsun; öküzün trene baktığı gibi bakıyorsun, çam devirici sakar herif! O deniz kabuğu gibi kulağına fısıldıyor; yanan bir çalılığın çıkardığı gibi bir sesle; sense hesaplar yapan, kıvranan sen; hiçbir surette bir anlam çıkaramıyorsun. Bir sınav mı? Manav mı? Pişirdiğin pilav mı? diyorsun hâlâ."

"Affedersin," dedim, "ama ben anlayama-"

"Hâlâ bir sınav," diye karar verdi. "Ama çok keskin zekâlısın, yakayı ele vermedin! Amma adammış! Yüksekten uçuyor! Ölmek için çok da genç! Peki uykunda iğneler soktular mı sana?

"Hayır. Ama neden sen-"

"Sözümü kesme. Ya kahvende yapay sinekler?"

"Evet!"

Tüm bunlar nereye gidiyor, bir fikrim yoktu; ama yine de bir anlam ifade ediyordu; ve mutlaka benimle bir alakası vardı.

"En son Amiral'den mi bahsediyordun?" diye sordum.

"Hayır, işkembe çorbası... Bizim ihtiyar bizden fazla yaşayacak, bak gör. Sen hatır için veya parasıyla bir havlu alamazken o, o yollardan geri dönüyordu; hele bir ustura, imkânsızdı... Kahve de... Adamın icabına bakarlar-güzel, eski gizli kapaklı işler; her şeye pış-pış; kapı çalınır ve Hücre Bölümü'ne bir misafir; şöyle bir dayak, suratına bir iki tekme; bir iki tane diş; şurayı imzala tamam dışardasın. Şimdi yaptıkları en fazla şey, ara sıra karşılıklı silahlı çatışma."

"Evet! Koridorda! Ama neden?"

"Bir üç-zamanlı. Karşıya ilticayı denemiş; kafası karışmış. Onu bir örnek olarak kullanmaları gerek. İşte bu yüzden."

Banal bir casus müsveddesiydi bu adam! Kesin öyleydi; konuşma tarzından belliydi. Ama benden ne istiyordu? Görünüşe göre bir sohbet için akşam yemeğinden vazgeçmiş.. Tetikte olmalıydım!

"Tetikte, ha?" dedi dişlerini çarparak ve dosdoğru gözlerimin içine bakarak. "O kadar şaşırma, ben bu oyunda eski tüfeğim, banal ya da değil. Talimatının sana ait olduğunu mu düşünüyorsun? Yanlış! Bir serinin bir parçası, o kadar... kahvedeki sinekler ve diğer öteki şeyler... Tek değişmeyen şey kahve..."

Aniden çok yaşlı ve yorgun göründü; gözleri parlayan beyaz kapıya kitlenmişti.

"Daha açık konuşamaz mısın?" diye sordum.

"Daha açık nasıl olabilir?" diye cevap verdi şaşırmış olarak.

"Ama tüm bunlar aslında ne anlama geliyor? Ve sen -sen ne yapmaya çalışıyors-"

"Sakin ol, rahatla. Olan olmuş artık! Ben temizlenmesi gereken bir leke miyim? Silinecek bir mürekkep lekesi? Zımparayla sökülecek bir pürüz? Ya biz kanamaz mıyız? Ama yeter, bu işte son."

"Neyin sonu?"

"Her şeyin. Eski güzel günlerde bir gülü koklayabilirdin; kalbin bir atış sekebilirdi; gizli dinleme cihazı yerleştirilmiş olsun veya olmasın? Ve kaz eti -kazınız pişmiş mi pişmemiş mi? Omurganızdan aşağı bir ürperme? O zaman her terörde terör vardır... Bu günlerde titriyorsan alışkanlık dışıdır... sadece bir maske."

"Nereye varmaya çalışıyorsun? Neden gül, neden ürperme? Benim -bacağımı mı kastediyorsun? Ya bu ne demeye geliyor? Ve -sahi senin burda ne işin var?"

"Burda ne işim olduğunu soruyor..." Öne eğilip kendi yüzünü işaret etti. "Bak bana ne yaptılar! O gerizekâlı casus sürüleri, kırtasiye işleri, ofislerde beklemeler, tüm o yalan dolan işleri -beni yedi bitirdi!"

"Ya kamera neden?" diye sordum, tüm tedbirleri çöpe atarak.

"Kamera mı? Bilmiyor musun?"

"Orda fotoğraf çekiyordun..."

"Tabii."

"Kasanın önünde..." Sesim fısıltıya dönecek kadar alçalmıştı; hâlâ inkar edebilir diye bir umudum vardı. Ama vahim bir şekilde başını salladı.

"Bundan bahsetmeye bile gerek yok. Zaten oldukça zararsızdı. Yalnızca bir şeyler yapmış olmak için yaptım. Öteki türlü paslanıyorsun; makine çürüyor; eski takımlar su kaynatıyor -arada sırada gidip, birkaç defa deklanşöre basmam gerekiyor, yoksa çıldıracağım."

"Hadi hadi!" dedim aniden sabrım taşarak. "Gizli dokümanların fotoğrafını çekiyordun! Seni gördüm! Bu bilgiyi kullanmaya niyetim yok -beni ilgilendirmiyor. Anlamadığım şey nasıl burda karşımda öyle oturabiliyorsun."

"Neden oturamayayım?"

"Senin peşinde olabilirler, saklanman lazım!"

"Nereye?" diye sordu. Sesindeki yıpranma, tüylerimi diken diken etti.

"Şey, her zaman... bir yer vardır, *orası*."

Kendimi ona teslim ediyordum. Kalbim deli gibi çarpıyordu. Şimdi o yüzündeki sıkılmış ifade maskesi düşecekti. Onu kaçmaya teşvik ediyordum -delirmiş miydim? -neden, bir ajan provakatör olabilirdi...

"*Orası* mı? "diye mırıldandı. "*Orası* diye bir şey yok. Burası, *orası* -fark yok. Bir şeyler yapıyor olmak için o fotoğrafları çektim, o kadar. Zaten farketmez."

"Farketmez mi? Daha basit konuşabilir misin?"

"Basit masit, her şey aynı kapıya çıkar. Sen de bunu anlamak için yeterince ilerlememişsin. Artılarını ve eksilerini bilseydin bile onlara hiçbir zaman inanmazdın. Ne düşündüğünü biliyorum: bu *onlar* tarafından beni tuzağa düşürmek için gönderilmiş bir casus, bir provakatör; şantaj; sıradan bir köstebek, her şeyden bıkmış gibi-yapan birisi; eyvah ki eyvah; ne gam; ruhunu sana açan, eski oyalama taktiklerinden usanmış bir adam; ah zavallı azizim; ama bunların hepsi bir görüntü, başka bir şey demek -değil mi? Ve sen şimdi şöyle düşünüyorsun: kendisinin dürüst olduğunu düşündürmek için bir casus olduğunu söylüyor. Ama tabii "dürüst olmak" onlarda başka bir anlama geliyor; o halde, "dürüst olduğunu" bana göstermek için casus olduğunu söylediği zaman her şey yerli yerine oturuyor, oturmuyor mu? Yoksa oturuyor mu? Ve şimdi söylediğim tek kelimeye bile inanmıyorsun! Doğru mu?"

Bir şey söylemedim.

"Göreceksin. Hiç merak etme, hiçbir şey senden esirgenmeyecek. Hâlâ neyin ne olduğunu bilmek istiyor musun, ha?"

Cevabımı bekledi.

"İstiyorum!" dedim, ama söylediği tek kelimeye inanmıyordum aslında.

Buruk, çarpık gülümsedi.

"Bana inanmıyorsun -tamam! En azından deniyorsun. Dinle. İlk zamanlar ekmek için kuyruğa giriyorlardı. Sonra son kale de ele geçirildi; tuvalet. Tüm ev. Sonra -para gelip dururken ayrılmak kolay mı? Onlar da ayrılamadılar. Casus yerleştir, nüfuz et, sahte, doktor, ilaç! Kapıyı aç! İkili ajanlar tamam -üçlüler güzel- dörtlüler, peki -ve beşliler tek kalıptan çıkar gibi! Bütün bunlar ne zamandır oluyor tanrı bilir! Bulaşıcı bir hastalık! Veba! Ben, bak söylüyorum, dürüst temiz bir casusum, eski okullu - inanabilirsin bana!"

Ve göğsüne vurdu.

"Bir dakika," dedim, "Anladığıma emin değilim. Sen şey mi demeye çalışıyorsu-"

"Hiçbir şey demeye çalışmıyorum ben-bunu anlayamıyor musun? Ne yani sana her şeyi açıklamak mı gerekiyor? Çiziklerle dolu plağımı çalmaya çalışan bir pikap iğnesi misin? Her sesi yükseltmen, kılı kırk yarman, her kelimeyi ters yüz etmen, içini dışına çıkarman, her hecenin dizilişine bakman mı gerekiyor; benim horlamam, sabun, ustura, her şey, her şey bir ima mı olmak zorunda? Tamam, ne istiyorsan onu yap -yalnızca usturadan uzak dur! Henüz zamanın var. Usturayı hemen kullanırsan fazlasıyla kolaya kaçmış olursun. Biliyor musun, seni ilk gördüğümde, usturayı almak için gönderildin zannettim."

"Ama onu ben buraya getirdim, yukardan! O senin değil, senin mi?"

"Söylediğim gibi, henüz vaktin var. Her şeyden öte gücünü koru. Düzenli yemekler, ara sıra ikindi kahvaltıları, şöyle sıcak bir çorba... Derdin ne? 'Çorba' dediğimde başka bir şey kastettiğimi düşündün; mesela Karargâh ya da talimatın gibi? Unut gitsin! Çorba çorbadır-en azından ikimiz arasında öyle. Ve beni kimse yollamadı. Uyudum, traş oldum, sayende akşam yemeğini kaçırdım, şimdi de gittim. Gördün

mü, sana bilmek istediğin her şeyi anlattım. Sense tek kelimesine inanmadın! Tek kelime bile değil mi? Sana her şeyi anlattım, tüm bu gizli olaylar ve entrikaların özünü verdim; sense gittin bundan yeni bir bulmaca yaptın."

Kalktı.

"O halde sen bir casus değilsin?"

"Olmadığımı kim söyledi? Olduğumu kim söyledi? Bana casusumsu bir şey söyle, neden söylemiyorsun! Hayır, bende vardı. Hep aynı şey -ve ne için? Kim için? Ben dosdoğruyum, iyi çocuk, sade bir ruh, bencil; şarkım söylenmiş benim. Beni ne zannettiler, soğan mı? Şimdi altılılar bile ortaya çıkarılıyor... Şüphelerinden kurtulduğun zaman bir uğra. Yarın, akşam yemeğinden sonra. Tamam mı?"

"Tamam," dedim.

"Görüşürüz. Soğukkanlılığını kaybetme. Bir büfe bulmaya gidiyorum ben."

Kapıda omzunun üstünden dönüp ekledi:

"Sırada şimdi doktor, tabaklar ve sonra sütten çıkma ak kaşık var. Tabaklardan sonra ruhsal bir rahatlamaya eriyorsun. Sonra biraz daha yalan dolan. Beni burda bulamazsan bekle. Kesinlikle geleceğim."

"Bekleyeceğim."

Arkasından kapıyı kapattı. Ayak seslerinin uzaklaşmasını duydum; sonra başka bir kapı açıldı, kapandı; sonra sessizlik. Direncimi kırmak için bana psikolojik baskı yapmışlardı; su kaynatma noktasına daha hızlı ulaşayım diye.

10

EVET... Kendimi evrenin merkezi, tabiri caizse Bina'nın attığı tüm taşların, tüm okların hedefi zannetmiştim, oysa öteden beri ben bir hiçtim; benden önce gelen tüm atalarım ne yaptılarsa aynı durumlarda aynı şeyleri yapan; bir kasetten tamamıyla aynı kelimeleri, duyguları, düşünceleri tekrarlayan bir serinin bir parçası, ötekiler gibi bir kopya, kalıptan çıkmış bir örnektim. Melodramatik hareketlerim, anlık güdülerim, yanlış başlangıçlarım, şaşırmalarım, esin anlarım, birbiri ardısıra gelen herbir keşfim -her şey, noktasına virgülüne kadar, tam şu an da dahil olmak üzere talimatımda yazılıydı -tabii onlara artık benim talimatım denemezdi; onlar *bana* özgü değildi... Yani bu ne bir sınav ne bir Görev ne de bir kaos ise -geriye ne kalıyordu? Banyo mu? Koridorlar mı? Kapıdan kapıya, kapıdan kapıya gitmeler mi...

Neden bana bu kadar çok şey açıkladı? O da, tabii talimatın bir parçasıydı; akıp giden bir müzik parçasında sırası gelen bir nota gibi. Notayı da iyi çalmıştı köftehor! Ama neden? Tüm bu olanlar nereye doğru gidiyordu?

Küvetin kenarından yere kaydım. Bir süre orada yattım. Ayaklarım tuvalete dayalıydı. Her şey ne kadar iğrençti! Dörtlüler, beşliler... Ne demek oluyordu bunlar? Belki hiçbir şey, yalnızca bir sapma. Ama neden sapma? İşkembe çorbası, maske, yanan çalılar -bunlar beni sersemletmişti; ya şu kâbus gördüren karnabahar? Ve düzenli yemek yemek, kurabiyeler ve süt ve çorba ve soğanlar... Bunların hepsi deli miydi? Beni de delirtmeye mi çalışıyorlardı? Öyleyse iyi, herkes deliyse kimse deli değildir... Ama tüm bunlar nereye doğru gidiyordu?

Saatime baktım: durmuştu. O bile bana ihanet etmişti. Kolumdan koparıp tuvalete fırlattım. Sıhhiye Bölümü onu bulsun ve incelesindi... Ustura neredeydi? O aldı onu, gasp etti -beni şeye heveslendirmek için- şeye, neye? Evet, tabii! Müthiş! Hadi bakalım yolcu yolunda gerek!

Banyodan çıktım ıslık çalarak. Tüm karşılaştığım subaylara gülümsedim. Bir asansöre bindim. Yukarıdaki koridorda kimse yoktu. Hiç farketmezdi. Ofise girdim.

Ofis boştu; Binbaşı Erms'ten en ufak bir iz bile yoktu. Masasının oraya gittim; çekmeceleri hırsla çekip çıkardım; başaşağı çevirdim; her şeyi yere, sandalyenin üzerine döktüm; her yer kâğıt oldu; hortum gibi dönen bir kâğıt bulutu. Kapı gıcırdayarak açıldı. Binbaşı Erms'in yüzünü gördüm; mavi gözleri şaşkınlıkla koskocaman açıktı.

"Ne -ne yapıyorsun?"

"Seni piçoğlupiç!" diye kükreyerek üzerine saldırdım. İkimiz birden yere düşüp, gizli dokümanların üstünde yuvarlandık -boğazını sıkıyor, tekmeliyor, yumruklar atıyordum; ama bu bir anda bitti. İnsanlar koşup yetiştiler; birisi beni yakamdan tutup çekti; başka birisi yüzüme bir fincan soğuk kahve çarptı. Binbaşı Erms ise ayağa kalktı; bembeyazdı ve titriyordu. Kâğıtlarını toparlamasına yardım ettiler. Bir avuç yazı makinesi şeridini yüzüne fırlattım; ceketini ısırdım. Be-

ni tutmaya çalışırlarken çığlık çığlığa bağırıyordum:

"Beni öldürün, alçaklar, köpekler! Öldürün! Evet, kötü planlar yaptım, komplo yaptım! Yabancı bir gücün ajanıyım! Onlara yardım ettim; yardım, ihanet ettim! Evet! İtiraf ediyorum! Beni vurun! İşkence yapın! Gebertin!!"

Açık kapının önünden bir sürü insan geçti; ama ciğerlerim dışarı çıkarcasına böğürdüğüm halde kimse içeri bakmıyordu. Sonunda adamakıllı sesim kısılmış, aşırı derecede bitkin düşmüştüm; sudan çıkmış balık gibi soluyordum. Bir yanıma beyazlar giymiş birisi yanaştı; ceketimin kolunu sıyırdı; gözlüklü aydede gibi bir yüz gördüm. Koluma bir hançer saplanması gibi bir şey hissettim; sonra da tuhaf bir ılıklığın yayılışı...

"Kışt kışt!" diye bağırdım görüntüler kayıp giderken. "Tanrı yardımcınız olsun katiller, yardımcınız olsun!"

Yavaş yavaş kendime geldim. Sanki kocaman olmuştum; kendim fiziksel olarak devleşmemiştim; gövdem büyümemişti de, Ben, düşünmekte olan Ben, etrafımı saran hacme eşit bir boşluk kaplıyordum sanki. Bir kasımı bile hareket ettirmemiştim; yine de içsel varlığım beyaz labirentin sonsuz sayıda seviyelerini içine almıştı. Kendimin ılık derinliklerinde, güçlü duvarlarım arasında rahatça yerleşmiş olarak son zamanlardaki çabalarımı, başıma gelen musibetleri, sonsuz bir sabır ve acımayla düşündüm.

Yavaş yavaş küçüldüm; kendime çeki düzen verdim; bir şekilde eski halime döndüm. Sert, rahatsız bir yatakta yatıyordum. Parmaklarımı oynattım -birbirlerine yapışmışlardı. Suratıma çarpılan kahvede şeker olmalıydı. Kafamı kaldırdım. Vidaları iyi sıkıştırılmamış gibi yalpaladı. Oturur konuma geçtim; soğuk, fayanslı bir duvara yaslandım.

Burası bir banyo değildi. Yerden biraz yüksek bir muayenehane sediri üzerindeydim. Oda dar ve uzundu; beyaz sandalyeler ve bir ucunda da bir paravan vardı. Paravanın

arkasından küçük bir çalışma masasının köşesini görebiliyordum. Hemen yanımdaki metal arabanın üzerinde ilaç şişeleri, bir deri altı şırıngası ve cerrahi cihazlar vardı. Burasının bir muayenehane olduğu aşikârdı. Sonra biraz önce neler olduğunu anımsadım. Yani beni hapse atacaklarına tedavi mi ediyorlardı? Ya sonra?

Hâlâ bir sersemlik içinde, arabanın üstünde on dokuz tane olması gerekirken neden yalnızca on şişe olduğunu kavramaya çalıştım. Aynı zamanda çok iyi biliyordum ki bunun herhangi bir anlamı yoktu.

Paravanın arkasından birisi bana bakıyordu; bir kafanın tepesini ve bir gözlük parıltısı gördüm. Bana iğne yapan doktordu.

"Kendini nasıl hissediyorsun?" diye sordu, ortaya çıkarken.

"İyi, teşekkürler."

Beyazlar içinde, tombulca, pembe yüzlü, herkesi memnun etmeye çalışan tavırları olan küçük bir adamdı. O kalın, kemik çevçeveli gözlüğünün arkasında koyu, zeki bakışlı gözleri vardı. Burun yuvarlak bir düğmeydi; çenedeyse bir gamze vardı. Beyaz önlüğünün aralık kısmından yeşil puanlı bir kravat, daha yaklaştığındaysa bir üniformanın yakalarını gördüm. Sedirimin yanına bir tabure çekti. Oturdu. Nabzıma baktı.

"Ben iyiyim," dedim o önlüğünün cebinden bir stetoskop çıkarırken.

"Elbette," diye cevap verdi yumuşak ve hoş bir sesle. "Her şeyi anımsıyor musun?"

"Evet."

"Çok güzel! Bu çok iyi bir işaret. En zor, en karmaşık dönemden geçiyorsun; yeni bir çevreye uyum sağlamak, vs. Pek çok şey dengeyi bozar; ve sonra şu uğraşılması gereken gizlilik; insan psikolojisi ne kadar da nefret eder böyle şeylerden! İnatçı, asi bir doğamız var; yasak bir şeyle karşılaş-

tığı anda tüm civataları gevşiyor görüyorsun. Kesinlikle normal bir tepki; ama -eee- buralarda pek de teşvik edilmeyen bir şey. Sana yardım edebiliriz."

"Nasıl?" diye sordum. Üstümde hâlâ pantolonum ve atletim vardı. Ceketimse duvarda asılıydı. Birisi ayakkabılarımı çıkarmıştı. Onlarsız kendimi salak gibi hissediyordum.

"Sen zeki bir adamsın," dedi yayvan bir gülümsemeyle; sol yanağında bir gamze ortaya çıktı. "Ve zekâ belli bir şüphecilik gerektirir -normal, sağlıklı bir şüphecilik. Evet, biz her şeye kadir değiliz, Tanrı bilir... eğer itirazın yoksa tabii, senle şöyle oturup küçük bir sohbet yapabiliriz. Aramızda, anlıyorsun. Ama belki ilk önce yıkanmak istersin? Bir banyo?"

"İyi fikir. O kahveden dolayı yapış yapışım..."

"Ah, o olaydan bahsetmeyelim. Yalnızca şunu söyleyeceğim: Binbaşı, seni tamamıyla anladığını söylememi istedi ve hiçbir şekilde bundan dolayı sorun çıkmayacakmış."

"Ne?" diye sordum solgun bir sesle. Göz kırptı.

"Şu küçük olay... kendini kaybettin; hatta aklını yitirdin bile denebilir; birtakım hayal kırıklıkları söz konusu sanırım. Derinlerine inmek zorunda değiliz. Ancak Binbaşı cesaretlendirmek için sana birkaç söz söylememi istedi benden. Senin hakkında çok iyi şeyler düşünüyor, biliyorsun..."

"Banyo gibi bir şeyler mi demiştin?" diye sözünü kestim; kendimi banyodaki casustan çok da farklı hissetmemeye başlamıştım. Sedirden indim. İğnede ne vardıysa etkisi tamamen geçmişti. Doktor beni bir yan kapıdan banyoya götürdü. Küçük bir bölmeye giysilerimi astım; kendimi şöyle bir güzel ovaladım; sonra soğuk bir duş yaptım. Kendimi yüzlerce kat daha iyi hissederek yakındaki bir sandalyenin üzerine katlanıp konmuş kocaman bir bornoza sarındım; bölmeye geri gelip baktığımda boş olduğunu gördüm. Tam o sırada çekingen bir kapı vurma sesi duydum.

"Benim," diye kapının ardından doktorun sesi geldi. "İçeri girebilir miyim?"

Kapıyı açtım.

"Giysilerim," dedim karşısına dikilerek.

"Ha evet, söylemeyi unuttum. Hemşire bir düğmesini dikmek için aldı ya da belki ütü falan gerekiyor."

"Benden izinsiz üstünde bir şeyler mi arıyor?" diye sordum ilgisiz. Benden çekinmiş gibi görünüyordu.

"Hâlâ şokun izleri var," diye mırıldandı kendi kendine. "Sana bir yatıştırıcı yazacağım, evet. Ve şimdi eğer bir sakıncası yoksa seni muayene edeceğim."

Reflekslerime bakmasına ve kalbimi dinlemesine izin verdim. Enerjik bir şekilde başını salladı.

"Müthiş," diye bağırdı. "Çok iyi durumdasın. Şimdi ofisime gidelim. Hemşire giysilerini getirecek birazdan. Bu taraftan lütfen."

Dar bir holden geçip loş bir odaya geldik; masanın üzerinde yeşil bir lamba duruyordu; odada deri kaplı, üstleri altın harflerle yazılı kocaman ciltlerle dolu kitaplıklar vardı. Birinin yanında, ortasında bir kafatası olan yuvarlak bir masa ve iki koltuk bulunuyordu.

Oturdum -camekân arkasındaki kitaplar kasvet yayıyorlardı. Doktor beyaz önlüğünü astı; gördüm ki üniforma falan giymiyordu; yalnızca gri bir ceket vardı üstünde. Masanın öteki tarafına, tam karşıma oturdu. Oldukça uzun bir süre bana dikkatle baktı.

"Evet şimdi," dedi sonunda sanki yüzüm denetimden geçmiş gibi, "belki senin şu küçük -küçük taşkınlığının nedenlerini konuşabiliriz. Ofisimin özel ortamında tabii." Bir kol hareketiyle uzun, karanlık kitap raflarını gösterdi.

"Bana her şeyi anlatmakta özgürsün."

Başlamamı bekledi. Ben başlamayınca:

"Bana güvenmiyorsun. Kesinlikle çok doğal. Senin yerin-

de olsam ben de aynı şeyleri hissederdim, eminim. Ama inan bana, şu susma isteğini yenmeyi denemelisin. Denemen önemli. İlk adım her zaman en zorudur."

"Konu bu değil," dedim. "Olay şu ki, gerçekten değer mi bilmiyorum... Neyse, beni şaşırttın-biraz önce dinlemek istemediğini söylüyordun."

"Beni affetmen lazım," dedi gamzelerini göstererek. "Her şeyden önce ben bir doktorum. Öteki odada tamamıyla kendine geldiğinden emin değildim; acı anıları deşerek seni heyecanlandırmak istemedim. Ama şimdi seni muayene ettim; biliyorum ki seni yalnızca dinleyebilmekten öte, dinlemek zorundayım da; tabii ısrar etmiyorum; ama işbirliği yapmak istiyorsan..."

"Çok güzel," dedim, "konuşacağım. Ama çok uzun bir hikâye."

"Kulak kesildim, dinliyorum."

Ne kaybedebilirdim ki? En baştan başladım; Başkumandan'la olan görüşmemi özetledim; Görev'den, talimattan, tüm zorluklardan bahsettim; yaşlı küçük adamı, subayları, rahibi, tüm şüphelerimi anlattım ona (Binbaşı Erms ile ilgili olanlar hariç); banyoda uyuyan casusu ve tuhaf konuşmamızı da anlattım -ama artık ne dediğimi takip edemez olmuştum; Binbaşı Erms'i gizli dokümanları kopyalarken yakaladığım gerçeğini söylemediğim sürece ona saldırmamın delilik gibi görüneceğini farkettim. Ben de banyodaki casusla konuşmamın, delice davranışlarımı, en azından biraz olsun, doğrulayabilecek kısımlarını bulmaya çalıştım. Ama tezlerim kendime bile ikna edici görünmedi; daha çok konuştukça daha az şey söylüyormuş gibi oldum; ciddi ciddi uğraştım, çabaladım; derinlere indikçe, duygularımın tam kontrolüne sahip olmadığımın başka göstergelerini sundum yalnızca.

Ben konuşurken doktor kafatasını eline alıp alıp (bir kâ-

ğıt ağırlığı olarak kullanıyordu) başka yerlere koyuyordu: bazen yana dönük duruyor, bazense bana iri gözleriyle karşıdan dik dik bakıyordu. Bitirdiğimde sandalyesinin arkasına yaslandı; ellerini kavuşturup yumuşak bir sesle konuştu:

"Gördüğüm kadarıyla Görev'inin önemi ve bundan dolayı da Görev'in varlığının ta kendisi ile ilgili şüphelerin, hainlerle, görünüşe göre kaza eseri olan, istisnaî olacak kadar çok sayıdaki -ve tabii bu kadar kısa bir zaman zarfındakarşılaşmalarından kaynaklanıyor. Doğru mu?"

"Aşağı yukarı." Bir şekilde kendimi onun ellerine bırakmış olma duygumdan kurtuluyordum. Kafatasının boş gözleri benimkilere dikilmişti; yuvarlak hatlı kemik kızarıyor gibi görünüyordu.

"Peki şimdi sen diyorsun ki yaşlı küçük adam bir haindi. Bu senin çıkardığın sonuç mudur?"

"Kendini vuran yüzbaşı söyledi bana."

"Sana o söyledi -sonra da kendini mi vurdu? Asıl vurulma anını gördün mü?

"Evet, yani... yan odadan bir silah sesi duydum; sonra da yere düşen cesedin çıkardığı sesi; kapı aralığından da bacağını gördüm; yani, bir ayakkabı..."

"Ya. Ve bundan önce de sana rehberlik yapan subay tutuklanmıştı. Tutuklanmayı anlatabilir misin?"

"İki subay bize yaklaştı; onu kenara çekip bir şeyler konuştular. Ne dediklerini bilmiyorum; duyamadım. Sonra birisi onu götürdü. Öteki de benle geldi."

"Sana herhangi birisi bunun bir tutuklama olduğunu söyledi mi?"

"Şey, hayır..."

"O halde yemin edemezsin?"

"Sanırım edemem, ama olaylar... özellikle sonra olan şeyleri düşününce insan..."

"Yavaş ol, birer birer ilerliyoruz. Yüzbaşının sana küçük

yaşlı adamdan bahsettiğini söylüyorsun; sonra silah sesini duydun; bir ayakkabı gördün ve yüzbaşının hain olduğu sonucuna vardın. Rehberini ele alırsak; onun hakkında gerçekte tek bildiğin şey, bir yere çağırıldığı. Burdan fazla uzağa gidilemez, değil mi? Kim kaldı? Banyodaki casus -onu uyurken mi buldun?"

"Evet."

"Bu kadar yaşamsal önem taşıyan dokümanların fotoğraflarını çektikten sonra bir banyoda ne yapıyor olabilirdi? Bir şekerleme. Kapı kilitli değildi, değil mi?"

"Evet, değildi."

"Hâlâ tüm bu adamların hain olduğuna inanıyor musun?"

Bir şey demedim.

"Görüyorsun! Bu, kısa yoldan sonuçlara varmaktır!"

"Bir dakika," diye sözünü kestim. "Onların hain olmadığını kabul edersek tüm bu olanları nasıl açıklarsın? Nedir bunlar, sırf benim için sahnelenmiş bir oyun mu? Ama neden? Ne için?"

Gülümsedi tüm o gamzeleriyle ve şöyle dedi:

"Kim bilir? Belki seni, küçük dozlar vererek, hıyanete karşı aşılıyorlardı? Bu durumda, Binbaşı Erms gibi bir adam bile sana göre şüpheli gelen bir şeyler yapabilir; biraz sıradışı bir şeyler -ama herhalde ona da hain demeyeceksin? Yoksa diyecek misin?"

Bana dikkatle baktı. O yuvarlak, hoş suratında gözleri nasıl da buz gibi ışıldadı...

Cevabımı beklemedi.

"Elimizde bir tane daha çetin ceviz kalıyor; en serti: talimatın. Doğal olarak kodlanmıştı. Onlara iyice bakabildin mi? Bina içindeki her hareketinin ve düşüncenin yazılı hali olduğuna kesin olarak emin misin?"

"Şey, hayır..." diye cevap verdim gönülsüzce. "Yalnızca bir iki paragraf okumaya zaman vardı. Benim ofisten ofise

gidişlerim, beni dikkate almayan insanlar falan gibi bir şeylerle ilgiliydi; sonra Bina'nın ne kadar büyük ve resmî olduğu -rastlantısal bir şekilde işlediği- gibi bir şeyler; tam olarak kelimeleri anımsayamıyorum; ama biliyorum ki aşağı yukarı benim ağzımdan çıkmış kelimelerdi..."

"Tüm okuyabildiğin bu mu?"

"Evet. Yine, zaman zaman, karşılaştığım insanlar, benim Bina'daki deneyimlerime imalar yapıyorlardı; hatta aklımdan geçenlere bile. Prandtl örneğin. Sana ondan bahsettim."

"Tüm yaptığı sana örnek bir kod göstermekti; bir delil."

"İlk önce öyle gibi görünüyordu. Ama gösterdiği örnek, aklımdan geçen bir soruya cevap oldu."

"Bazı batıl inançlı insanların, yaşamlarının kritik bir döneminde, sık sık, İncil'i rastgele açıp gelecekteki hareketlerini görmek için bazı belirtiler, göstergeler aradıklarını biliyor muydun?"

"Evet, duymuştum."

"Bunun gerçekten işe yarayabileceğini düşünmüyorsundur?"

"Kesinlikle hayır, hangi parçayı açtığın tamamıyla tesadüf."

"Senin durumunda da, o olay tamamıyla şans eseri, kaza eseri olmuş olamaz mı?"

"Çok fazla kaza eseri şey oldu," dedim.

Bana inanmadı. Ona verebileceğim tek şey çıplak gerçeklerdi; ama onları sarıp sarmalayan şeytani haleyi, işte onu ifade edemiyordum. Doktorun yüzü parladı.

"Bana anlattıkların," dedi, "ilüzyon ya da halüsinasyon değil, eminim. Ama hemen sonuçlara varıyorsun. Her şeyi bir defada anlamak, kavramak için o kadar korkunç bir telaş içindesin ki... Sende birtakım özellikler geliştirmek istiyorlar diye düşünüyorum: her an tetikte bir kafa, objektif

gözlem yeteneği, ayrıntılara dikkat etme, önemliyi önemsizden ayırt edebilme yetisi ve işin için kaçınılmaz önem arz eden daha pek çok başka şey. Ben de tüm bunların, senin adlandırdığın gibi bir test değil, bir eğitim dönemi olduğunu söylerdim; ve eğitim, çok yoğun olduğu zaman, insanı aşırı yorgunluk noktasına götürebilir; ki bu tam da senin başına gelen şey."

Kafatasının boş gözlerine baktım; artık söylediklerini takmıyordum.

"Ama giysilerin için bizi affet," dedi doktor; gereğinden fazla ışıltılar yayarak. "Hemşirenin eli kulağındadır, şimdi getirir onları..."

O, konuşmaya devam etti. Belli belirsiz bir düşünce geldi aklıma; kelimelere dökmesi zor bir şey...

"Burda şeyler için bir bölüm var mı -akıl hastaları için?" diye sordum. Gözlerini kırpıştırarak baktı.

"Tabii ki var," diye cevap verdi kibarca. "İçinde birkaç yatak olan normal bir koğuş. İlgini mi çekti? Bir çağın ruhu deliliğiyle anlaşılır diyen kimdi? Eminim bir abartı. Ama koğuşumuzu görmek, kendin gözlemlemek istersen itirazım olmaz. Her halükârda burda biraz kalacaksın."

"Ne?!"

"Bu önerilen bir şey. Ama lütfen anla, seni katiyen burda zorla tutuyor değiliz."

"Yani benim şey olduğumu düşünüyorsunuz..." diye başladım sakince. Hayal meyal titrer gibi oldu. Gamzeleri yokoldu.

"Tanrı aşkına, hayır! Kesinlikle alakası yok! Sen sadece fazla çalıştın, o kadar. İspatlamak için sana bir *ad altarem mente captorum* yapmaya hazırım. Şu anda elimizde sadece birkaç hasta olsa bile, hepsi de oldukça sıradan durumlar, -*catatonia provocativa*, geriye kalan birkaç obsesyon vakası, sinirsel tikler -istemeden göz kırpma falan- toplu kişilik çö-

zülmesi, yüksek derecede histeri; hepsi de kitaplarda geçiyor, hepsi de çok sıkıcı şeyler, gerçekten." Yavaş yavaş ısınıyordu. "Ancak yakın bir zamanda oldukça ilginç bir olay geldi elimize -bir üç kişilik sendromu; öteki adıyla tripsikoma, *folie en trois*, *Dreieiniger Wahnsinn* diye çeşitli adlarla anılan bir hastalık. İki kişilik; sürekli olarak birbirlerini açığa çıkarırken üçüncüsü taraf tutmamak için kendini yiyip bitiriyor. Aslında bu örnek, birkaç komplikasyonu olan bir *reservatio mentalis* sadece. *Mania autopersecutoria* denen bir durumla da ilgilenirsin sen; yani kendini-sorgulama nöbeti; hasta kendini karşılıklı olarak sorguluyor, durmaksızın, kırk saat gibi zamanlara varan sürelerde; bitkin düşene kadar devam ediyor. Son olarak, ilginç küçük bir örnek daha; otokriptik bırakma."

"Ya?" dedim ilgisizce.

"Hasta kendini kendi gövdesinin içine saklıyor," diye açıkladı doktor; yüzüne kan hücum etmişti heyecandan. "Kimliğini o derece sıkıştırıyor ki, örneğin kendisinin çekiç kemiği olduğunu -şu orta kulaktaki küçük çekiç şeklindeki kemik biliyorsun- ve gövdenin tüm öteki kısımlarının da onu ele geçirmeye çalışan düşman ajanları olduğunu düşünüyor. Maalesef şu anda seni koğuşlarımıza küçük bir ziyarete götüremiyorum; başka vizitelerim var. Sen burda bekle; hemşire giysilerini getirecek. Bu arada kütüphaneme bakabilirsin. Senden tek istediğim kendini rahat bırakman. Lütfen!"

Sandalyenin yanında ayakta duruyordum; üstüme birkaç beden bol gelen bir bornozun içinde kendimi münasebetsiz hissediyordum. Doktor sıcak, tombul eliyle benimkini sıktı ve şöyle dedi:

"Cesaretini topla. Daha az şüphe, sadece biraz daha cesaret; göreceksin her şey iyi olacak."

"Teşekkürler," diye mırıldandım.

Kapıda bir daha gülümsedi. El sallayıp gitti. Bir süre orada durdum; hemşireyi ve giysilerimi bekliyordum. Sonra masanın oraya geri geldim. Kafatasına daha yakından baktım. Bir dizi büyük beyaz dişle bana sırıtıyordu. İlginç; elime aldım ve köpek dişlerini bir iki kez çarptım -dişler bir yay üzerindeydi. Kenarlarda menteşeler vardı, şakaklarda; sonra birden tüm üst kısım ayrılıverdi. Yani, ayrılır gibi oldu -açmaya tenezzül etmedim; kafatasını olduğu haliyle seviyordum; küresel. Parıltısına hayranlık duyuyordum.

Parietal kemikler ne kadar da şık bir biçimde öndekilere oturmuştu; tırtıklı kenarlar ne kadar da yumuşak bir şekilde içiçe girmişti! Öte yandan oksipital kemikler pek çok mafsalı ve girinti-çıkıntılarıyla çok hoş bir ay manzarası gibiydi; tepecikler, zirveler, koyaklar ve o ilahi krater, *foramen magnum,* omurgaya açılan kapı. Ah, ya omurga nerdeydi? Oturup dirseklerimi masanın üstüne koydum; kafatasları üzerinde yoğunlaştım. Ortada hâlâ hemşire falan yoktu.

Çeşitli şeyler düşündüm. Örneğin, bir zamanlar bir tür iskelet kompleksinden (kendi iskeletinden) çeken bir adam biliyordum ya da daha çok bir iskelet fobisi diyelim; iskeleti onu o kadar korkutuyordu ki ondan hiç bahsetmezdi; hatta, o yumuşak etten zarfın altında dışarı fırlamak için bekleyen o sertliği hissetmemek için kendine dokunmaktan bile kaçınırdı... Bizim için kafatasının nasıl da bir ölüm sembolü olduğunu düşündüm; bir şişe zehirin üstündeki bir uyarı. Yüzyıllar önce anatomi atlaslarında iskeletler ölüm işareti şeklinde değil, tam tersi yaşama ait şeyler olarak gösteriliyorlardı: kimisi dansederken, kimisi bir yere yaslanmış olarak; kaval kemiklerini rahat bir tarzda üst üste atmış; bir başkası sarkofagusunun içinde keskin ve hazin göz oyuklarını doğrudan okuyucuya dikmiş. Hatta iki tane birbirine kur yapan tahtadan oyulmuş iskelet anımsıyorum -bir tanesi düpedüz utangaçtı.

Ama şurda duran çağdaş bir kafatasıydı: temiz, hijyenik, yıkanmış; küçük balkoncuklar yapan yanak kemiklerinin çeperleri hoş ve ipek gibi parlak -burun boşluğu biraz çirkindi; ama o kadar kusur kadı kızında da bulunurdu. Ve gülümsemesi! O gülümseme insanı durup düşünmeye sevk ediyordu. Kafatasını elime aldım; elimde şöyle bir tarttım; bir parmağımla hafifçe vurdum; aniden eğilip kokladım. Sadece toz; zararsız, hergün kokladığımız, burun deliklerini gıdıklayan toz; ama sonra bir koku esintisi; bir şey, bir iz... burnumu soğuk yüzeye değene kadar uzattım ve kokuyu içime çektim -evet- zayıf, zapzayıf bir koku- bir nefes daha- of, hıyanet! Çürüme!

Fena koku, içindeki suç unsuruna ihanet etmişti. Bir ayyaş gibi, bu fildişinden şıklığın ardındaki en kanlı en iğrenç cinayeti içime çektim. Bir daha içime çektim: parıltı, cila, beyazlık -hepsi aşağılık bir oyun. Tiksinç! Korkunç! Bir daha içime çektim hırsla, dehşet içinde; sonra masanın üstüne fırlatıp, yüzümü, ellerimi bornozumun koluna deli gibi sildim. Ama hâlâ bir şey beni ona çekiyordu.. nasıl da çekiyordu...

Hemşire elinde özenle fırçalanmış, ütülenmiş ceketim, içeri girdi. Yeni gibi görünüyordu. Onu masanın üzerine, kafatasının yanına koydu; sertçe başını salladı ve gitti.

11

KOMŞU bir banyoda giyindim; kapıyı da aralık bıraktım ki bir yandan bir gözüm kafatasının üstünde olsun. "Benim meşum güzelim!" diye düşündüm. "Seni böyle seyretmek ne tatlı bir duygu! Beni nasıl da heyecanlandırıyor, titretiyorsun!" Ama asıl korktuğum şey kafatası değildi; kendimden korkuyordum. Beni ona, şu iyi haşlanmış kemik yığınına çeken neydi? Onu o kadar çekici kılan neydi; ya beni öyle koklamaya ayartan? Öyle bir tiksinme cinneti içinde koklamaya iten? Kafatasını zorunlu olarak ortaya çıkaran ölüm mü? Hayır, ölümün o insandışı kâğıt ağırlığıyla bir alakası yoktu; benimle de yoktu hatta. Eski günlerde, çok uzun zaman önce, neden şarabı kafatasından kupalarda içtiklerini anlayabilirdim en azından. Bir tat katıyordu herhalde. Ben bu minvalde düşünürken kapı gıcırdayarak açıldı. Doktorun ofisine biri girdi. Ben de kendi kapımı kapayıp, ihtiyatla dışarı süzüldüm.

Açık renkli pijamalar içinde iki kişi vardı. Bir tanesi kızıl saçlıydı; tuhaf bir kızıl; sanki boyanmış da sonra solup leke leke olmuş gibi. Eğilip doktorun kitaplarının adlarını oku-

maya çalışıyordu. Öteki daha şişmancaydı; gözkapakları koyu çay rengindeydi. Kafataslı masaya oturdu:

"Hadi, şimdi yapmak zorundasın."

Kravatımı düzeltip içeri yürüdüm. Oturmakta olan bana neredeyse bakmıyordu. Boynu, o güneş yanığı, rüzgâr yemiş yüzünün üstünde tuhaf bir şekilde beyaz ve solgundu.

"Oynamak ister misin?" diye sordu, koyu kırmızı renkli pijamasının cebinden küçük bir su bardağı çıkarırken. Bardağın kapağını açtı; içindeki zarları masanın üzerine attı.

"Nesine oynuyoruz?" diye sordum tereddütlü.

"Yıldızlara tabii ki. Büyük atan kazanır; kazanan ödüle karar verir."

Zarları sallıyordu.

Bir şey söylemedim. Attı ve gelen sayıları topladı: onbir.

"Sıra sende."

Bardağı bana uzattı. Salladım ve iki iki, bir dört attım.

"Kazandım!" diye bağırdı. "Peki... şimdi, Mallinflor'da sıra. Bu oyunda iyidir."

Bu sefer onüç attı.

"Beş sayı az," dedi sırıtarak. Ben iki beş, bir altı attım.

"Kahretsin," dedi. "Tamam, ödülü sen söyle."

"Bilmiyorum..." diye mırıldandım.

"Hadi utanma!"

"Amiral."

"Gözün yukarlarda!"

Yedi attı. Sıra yine bana gelmişti -iki beş geldi; ama üçüncü zar masadan aşağı, kitaplara bakanın ayakları dibine düştü; sırtı bize dönüktü.

"Ne gelmiş, Ölüyakıcı?" diye sordu oyun arkadaşım oturduğu yerden.

"Altı," diye cevap verdi ötekisi.

"Amma şanslı!" diye sırıttı oyun arkadaşım; bir dizi çürük diş meydana çıktı konuşurken. "Evet?"

"Bir yıldız," diye başladım.

"Kahretsin, on altıyla bir takımyıldız yaparsın."

"Bir takımyıldız mı? Altın Gözlük," dedim içten gelen bir dürtüyle.

Gözlerini kırpıştırıp kısık kısık baktı bana. Sonra öteki geldi:

"Daha fazla oynamanın anlamı yok, doktor geldi."

Hafif kekeliyordu. Yüzü yaşlı bir sincabınkine benziyordu: dişlek dişler, sivri favoriler, kırışıklarla çevrili küçük, solgun gözler.

"Tanıştırılmadık," dedi. "Ben Sempriaq, Kıdemli Ölüyakıcı; Sempriaq, *q* harfiyle." Adımı mırıldandım. El sıkıştık.

Öteki sordu:

"Peki doktor nerde?"

Ve zarı salladı.

"Yoldadır. Dolaşmana izin veriyorlar mı?"

"Sanırım," dedim.

"Bize de veriyorlar. Doğrudan işten geliyorum; bu şekilde zaman kazanıyorum; gayet uygun oluyor. Aynan yoktur, değil mi?"

"Yeter," dedi doktor. Sempriaq o yokmuş gibi davrandı.

"Benim bir yerlerde olacak." Ceplerimi aradım. Sonra ona küçük, kare şeklinde, uzun süredir kullanıldığı için yıpranmış bir ayna uzattım. Aynada kendine dikkatle baktı; bir dizi yüz şekli yaptı; en çirkini hangisi diye karar vermeye çalışır gibi.

"Mükemmel!" dedi. "Bu kadar yaşlı görüneli yıllar oldu!"

"Ve bunla övünüyor musun?" diye sordum.

"Ya evet. Onu bir daha hiç görmesem bile, bu şekilde en azından-"

"Kimi görmesen?"

"Tabii sen bilmiyorsun. Kardeşimi, İkiz kardeşimi. O bir Görev'de; dolayısıyla onu bir daha hiç görmeyebilirim. Bu

şekilde en azından -bana alçaklık yaptı- bahtsızlığını takip edebilirim."

"Yeter, kes şunu," dedi öteki; besbelli sıkılmıştı.

İkisini de inceledim. Biraz daha ince ve içine göçmüş bir göğsü olsa da Sempriaq'ın, şişman arkadaşına çarpıcı bir benzerliği vardı; aslında ikisi birbirine, aynı seriden çıkmış, ama çok az farkla ayrı kesilmiş iki takım elbise gibi benziyorlardı; ya da yan yana sıralarda yetişmiş iki memur gibi. Birinde kuruyan ve kırışan şey ötekinde sarkmış ve bükülmüştü. Ama Sempriaq belli bir tarzı korumaya çalışmıştı: arada sırada parmağıyla bıyığını sıvazlıyor ya da yakasını düzeltiyordu; ki yakası yoktu, çünkü üstünde pijaması vardı; sarımtırak açık yeşil ve gümüş renklerinde.

"Demek sen de tedavi görüyorsun?" dedi konuşmamızı özetlemek ister gibi.

"Başka bir oyun mu?" diye sordu öteki genizden gelen bir sesle.

"Yine mi kemikler?" dedi Sempriaq dudak bükerek. "Başka bir şey düşünemez misin sen?"

Bir göz anahtar deliğinden içeri baktı, sonra kayboldu.

"İşte Mankafa," diye homurdandı öteki. "Eski numaralar peşinde."

Kapı açıldı. Koyu mor pijamaları içinde bir adam içeri buyurdu; giysileri bir kolunda; öteki kolunda da bir çanta ve termos. Uzun boylu, acınacak derecede zayıftı. Burnu ve gırtlak kemiği bıçak gibi fırlamıştı; gözleri solgun ve boş boş bakıyor, canlı hareketleriyle tuhaf bir çelişki oluşturuyordu; özellikle başını geriye atıp şöyle bağırdığında:

"Tebrikler, tebrikler yoldaşlar, arkadaşlar! Ortada yokken doktorlar, oyun oynar hastalar!"

"Ne, bir saldırı daha mı?" şişman olan sakin sakin sordu.

"Kim diyebilir? Beyin arızası olduğundan şüpheleniyorum. Ha! Ama neden bekliyoruz beyler? Eğlence bizi bekliyor!"

"Hep şu aynı yaşlı Mankafa," diye iç geçirdi şişman ayağa kalkarken. "Bir sarhoşu al, vur ötekine." Sempriaq bıyığını düşünceli düşünceli sıvazladı.

"Bu kadar mıyız?"

"Bu kadarız! Ve kadehleri doldurmak için bir acemi. Yetenekli bir delikanlı! Hadi, cesur yürekler, başlayalım hadi!"

Farkedilmeden oradan sessizce kaçmaya çalıştım. Ama tam o sırada nemli gözlerini bana çevirdi.

"Bu ne? Yeni bir adam mı?" dedi abartılı bir sıcaklıkla. "Seni aramızda görmekten mutluluk duyarız! Bir tek atarız, küçük zararsız bir neşe; sıkıntılarına iyi gelir ha? Bize katılmalısın!"

Ben bahaneler uydurmaya çalışırken, koyu kırmızı pijamalı ve koyu mor pijamalıyla çoktan kol kola girmiş, kapının dışına doğru yürüyorduk. Ben hâlâ itiraz ederken dar koridordan gidiyorduk; sarımtırak açık yeşil pijamalı da önden gidip yol boyunca sağlı sollu kapıları çarpıyordu; çarpışlar tüm bulunduğumuz katta her yerde yankılanıyordu; delice gidişimizi herkese duyurmak ister gibi. Kapılardan biri çarpıp geri açıldı; açılan kapı, şallar içinde, yüksek topuklu pabuçlu yaşlı kadınlarla dolu geniş bir odayı ortaya çıkardı. Biz önlerinden geçerken kadınların sesleri birleşip tek bir şikâyetçi ve kavgacı sese dönüştü.

"Bu neydi?" diye sordum.

"Her şeye burnunu sokar bunlar," dedi Ölüyakıcı. "Onları yedekte tutuyoruz. Burdan, lütfen." Beni öne doğru itti. Ucuz saç toniğinin kokusu burnuma geldi; ve mürekkep ve sabun kokuları.

Şişman garip bir şekilde heycanlandı; zıplıyor, kollarını sallıyor, ıslık çalıyordu. Son kapıya gelene kadar böyle devam etti. Orada durup büyük bir törenle pijamasını düzeltti; boğazını daha da büyük bir törenle temizledi; kapıyı tekmeleyip açtı.

"Hoşgeldiniz, mütevazı meskenimize hoşgeldiniz!"

Duvarlar çıplaktı; köşede kocaman, eski moda bir dolap vardı; odanın ortasındaysa bir ziyafet masası duruyordu; kar beyazı masa örtüsünün üstü parıldayan şişeler ve sonsuz sayıda yemek tabaklarıyla doluydu. Uzak köşede kabarık saçlı genç bir adam -o da pijamalar içinde- birkaç tane açılır kapanır sandalyeyle boğuşuyordu; şu kafelerin bahçelerinde olan türden sandalyelerden. Onları açıyor ve deniyordu; bu sırada da korkunç bir şamata yapıyordu. İri olan ona yardım etmeye gitti. Bu tuhaf kutlama töreninin düzenleyicisi uzun boylu, bir deri bir kemik olan ise, adı Mankafa olan yani, kollarını, tepenin üstünde duran bir general gibi göğsünde birleştirmiş, zengin masayı sanki yarın yapılacak savaşın meydanıymış gibi izliyordu.

"Affedersin," dedi bir ses arkamdan; şarap şişeleri taşıyan, gülümseyen genç adama yol verdim. Şişeleri yere koyup kendini tanıttı.

"Klappershlang," dedi elimi sıkarken. Kızardı. "Eğitim alıyorum, dünden beri..."

Yaşı yirmiden fazla olamazdı. Kalın telli siyah saçları solgun alnında kıvrılmış, kulaklarının üzerine tatlı bukleler şeklinde dökülmüştü.

"Yoldaşlar ve suç ortakları, lütfen oturun!" dedi Mankafa ellerini ovuştururken.

Bardaklarımızı doldurduğunda daha o kelebek gibi, sallantılı sandalyelerde yerimizi alamamıştık. Kendi bardağını haris ve dengesiz bir gülümsemeyle kaldırıp bağırdı:

"Baylar! Bina'ya!"

"Bina'ya!" diye bağırdık hep bir ağızdan; bardaklarımızı tokuşturup içtik. İçtiğim her ne idiyse içten içe yavaş bir ateş başlattı. Mankafa bardaklarımızı yeniden doldurdu; dudaklarını yaladı; birincisinden daha yüksek sesli bir tokuşturma daha; bardağını bir yuvarlamada bitirdi. Ölüyakı-

cı sandalyenin üzerine yayıldı. Ağzına mezeler tıkıştırıyor, büyük bir ustalıkla zeytin çekirdeklerini genç adama doğru tükürüyordu. Mankafa yeniden, yeniden dolduruyordu. Ortam ısınıyordu yavaş yavaş; alkol beni etkilememiş gibi görünse de her şey kalın titrek bir sıvıya dönüşmeye başlıyordu. Bardakların dolduğu anda boşalması gerekiyordu; sanki çok büyük bir acele varmış, biri içeri girip olayı durduracakmış gibi. Neşeleri ise doğal olmayan bir şekilde vahşiydi; hele henüz bu kadar az içildiği düşünülürse.

"Ne tür bir çorba bu? Üç-baharatlı mı?" diye sordu şişman. Ağzı tıka basa doluydu.

"Hayır, üçlü-ajan!" dedi Mankafa alayla. Ölüyakıcı bir kahkaha attı. Sonra bir sarhoş şakaları ve müstehcen çocuk şiirleri yaylım ateşine girişti.

"Sağlığına, Mankafa! Ve senin de, seni yaşlı ölüsevici!" diye kükredi şişman.

"Rica ederim, ölümsevici," dedi Ölüyakıcı sitemle.

Karşılıklı konuşma olanaksızdı; bağırmalar bile karmaşa içinde kayboluyordu. Ardarda bardaklar tokuşturuluyor, kadehler birbirinin ardı sıra yuvarlanıyor, fondipler yapılıyordu; şakalar o kadar çirkinleşmişti ki tiksinme duygumu saklamak için kendimi içkiye vermem gerekiyordu. Mankafa yüksek perdeden, insanın içini yakan bir sesle şarkı söylüyor, parmaklarıyla masa örtüsünün üstünde edepsiz bir dans yapıyordu. Öte yandan Ölüyakıcı votkaları yuvarlıyor, şimdi artık bütün bütün zeytinleri ötede uyuşuk uyuşuk oturan yaşlı adama fırlatıyordu. Şişmansa boğa gibi kükrüyordu:

"Burda olmamızın nedeni, çünkü burdayız!"

"Çünkü burdayız!"

"Çünkü burdayız!" diye hep bir ağızdan uludular.

Sonra ayağa fırlayıp peruğunu fırlattı ve bağırdı; kel kafasında boncuk boncuk terler vardı:

"Baylar! Hadi saklambaç!"

"Hayır, körebe!"

"Hayır, hayır sessiz sinema!"

"Ho-ho! Ha-ha! Hee-hee!" diye kişneyip anırdılar.

"Gel doldur kadehimi, at Pişmanlığının Kış-giysilerini İlkbaharın ateşine!" diye bağırdı Ölüyakıcı havayı öperek.

"Baylar, size -size- size- baylar- doktoru takdim edeyim!" diye haykırdı.

"Ya bayanlar! Bayanları unutma!"

"O-la-la!!"

"Hey, hey, casuslar buur-daa!" diye bağırdı şişman. Sonra böğürdü. Mahmur mahmur etrafa bakınıp esnedi; sivri tatlı bir dil ortaya çıktı; nerdeyse bir kadın dili gibi bir dil.

Ben bu iğrenç it-kopuğun arasında ne halt yiyordum; bu küçük bürokratların yaygaracı ve acınası içki alemlerinde ne işim vardı; bu kaba saba memurların aleminde? İçimi bir dehşet kapladı.

"Baylar! Size -gardiyanlarımızı takdim ediyorum! Baylar - işte ölüyakıcılarımız! Size -" diye bir cikcik sesi geldi masanın altından.

"Tanrı Kralı korusun!"

"Bardağımı buna kaldırıyorum!"

"Düşmanların kafası karışsın!"

"Şerefe!"

"Arşidük sen çok yaşa!"

"Sağlığınıza!" diye havladı koro. Genç adam için üzüldüm; sürekli bardağını doldurarak onu sarhoş etmeye çalışıyorlardı! İri olan pufladı; morardı; patlamaya hazırmış gibi görünüyordu; yalnızca sarkık beyaz boynu geri kalan kısımlardan ayrı gibiydi. Söylemek istediği bir şey vardı; herkesin dikkatini kendine çekmek için yere bir şişe attı; bir sandalyenin üstüne zıpladı. Ama konuşamadı; kendi gülmesinde boğuluyor, beklememizi işaret ederek kollarını de-

liler gibi sallıyordu. Sonunda şunu demeyi başardı bağırarak:

"Bilmece!!"

"Bilmece! Bilmece! İlk kim?"

Mankafa şarkı söylüyordu:

Bulutlar o kadar kara, kar o kadar ak,
Ay yok gökyüzünde,
Ah casus sevgilim,
Sarıl bana, öp beni, gitme kal bu gece!...

"Baylar! İşte birinci bilmece! Kim -talimatı kim gördü?"

Soruyu bir kahkaha tufanı karşıladı. Atılan göbekleri, açık ağızları izledikçe tüylerim ürperiyordu -ölüyakıcı genç adama sarılıverdi; bunun üzerine gülmekten katıldılar. Bardaklar yine masanın üzerinde bir çember oldu ve tokuşturuldu. Ölüyakıcı sanki sevgilisiymiş gibi havaya tutku dolu öpücükler saçıyordu; Mankafa ise votkaları yuvarlıyordu -burnunda, bardağın kenarının çarptığı ufak bir çıkıntı gördüm- yapma bir burun daha. Umrumda bile değildi. Şişman pijamasının üstünü çıkarıp, kıllı koltuk altlarını onla sildi -sarkık gövdesinden terler damla damla akıyordu -yapma kulaklarının düğmelerini söktü.

"Oh, bana biraz bilgi, sızdıracak bilgi," diye şarkı söyledi Mankafa ve genç adam ahenk içinde. "Casusların ve karşı-casusların çaldığı yerde," diye onlara katıldı Ölüyakıcı, başka bir notadan:

"Hıyanete çağıran tek bir kelime olsun, hemen yüzlerce hain bulursun!"

"Baylar! İki numaralı bilmece! Evlilik nedir?" Şişman, kıllı bir kadın gibi titretti. "Evlilik en küçük casusluk birimidir," dedi. Ama kimse dinlemiyordu.

Bas bas bağıran kırmızı suratlar her tarafımı sarmıştı. Mankafa kulağını oynatarak ölüyakıcıya bir işaret mi veri-

yordu? Olanaksız. İkisi de çok sarhoştu. Aniden Sempriaq birinin bardağını kaptığı gibi yere çarptı. Sonra ayağa kalktı. Kızıl favorilerinden aşağı votka ve salyaları akıyordu.

"Baylar!" diye haykırdı. "Şuraya bakın! Şu fedakâr beyefendiye bakın! Ona bir terfi verilmesi lazım!"

"Susun!" diye haykırdı ölüyakıcı. Ölü gibi solgundu. Yalpalayarak masaya doğru gitti; sıkıca masaya dayanıp boğazını temizledi; o sincap dişi gibi dişlerini ortaya çıkararak gözyaşlarına boğuldu, ağladı:

"Ah yanarım gençliğime! El değmemiş çocukluğuma! Oyunlar oynadığım hortlaklı yerler, şimdi nereye gittiler? Ve niçin gittiler? Nerde o günlerin karları? Her şey mahvolmak zorunda mı, yok olmak zorunda mı?"

"A, yeter kapa çeneni!" diye bir tokat şaplattı Mankafa. Genç adamı dikkatle inceledi; başka bir şişe aldı ve tıslayarak:

"Sen ona bakma!"

Ve şişeyi genç adamın dudaklarına dayayıp başını geriye yatırdı; zorla içirdi.

Odadaki tek ses, boşalan şişeden gelen şırıltıydı. Ölüyakıcı gözlerini kıstı. Boğazını temizleyip devam etti:

"Sol elime sahip çıkan ben değil miyim? Kırk gün kırk gece? Komşumun kıçı ve sığırları? İşte yanınızda duruyorum; varlığımdan dehşete düşmüş..."

Durdu.

Genç adam Mankafa'nın kollarına bitkin yığıldı. Mankafa boş şişeyi çekti. Tamamıyla kendine hâkim bir sesle:

"Tamam bu kadar yeter."

"Hmm," diye homurdandı şişman. Genç adamın üstüne eğilip başparmağıyla gözkapaklarını araladı. Sonunda tatmin olmuş bir şekilde adamı bıraktı düşsün diye. Gövde tok bir sesle yere çarptı, masanın altına yuvarlandı; anında da horul horul horlama başladı.

Ölüyakıcı oturdu; başını bir mendille sildi; bıyığını düzeltti. Ötekiler de kendilerine çeki düzen vermeye başladılar...

Gözlerime inanamıyordum. Her şey ellerine geliyordu: burunlar, kaşlar, kırışıklar, doğum lekeleri; hepsi itinayla fincan tabaklarına konuyordu. Daha da ilginci, gözler temizleniyor, ifadeler daha akıllı bir hale geliyordu; yüzler o darma duman ifadelerinden sıyrılıyordu. Uzun boylu, bir deri bir kemik olan (yanakları daha şimdiden dolmaya başlamıştı) bir sandalye çekti; dünyevî bir gülümsemeyle konuştu:

"Bu maskaralıktan dolayı bizi affet. Son derece nahoş bir iş kesinlikle -ama yapılması da gerekli. *Force majeure*. İnan, bize de o kadar kolay gelmiyor iş. Eğer bir adam bir domuzu taklit ederse, domuzluk mutlaka bir yerine bulaşır."

"Sonra da kendini domuzsuzlaştırabilir!" diye karşılık verdi ölüyakıcı masanın öteki tarafından; ellerine tiksinerek bakıyordu.

Benim dilim tutulmuştu.

Uzun boylu olan (şimdi daha kısaydı) benim sandalyeme yaslandı. Pijamasının kolunun altından şık bir gömleğin manşetleri görünüyordu.

"Kral ve soytarı," dedi düşünceli düşünceli, "tarihin sonsuz ritmi; uçurumun üstündeki sarkaç..."

Başını kaldırdı.

"Şimdi harbiden konuğumuz olabilirsin; tabii muhabbetimiz senin zevkine göre biraz akademik kaçabilir... Bazen anlaşılması güç olabiliyoruz..."

"Ne?" dedim düşünmeden; bu inanılmaz dönüşümü henüz kavrayamamıştım.

"Şey, burdaki herkes profesördür. Bu Profesör Nuhtufanı," diye şişmanı işaret etti. Nuhtufam genç adamı masanın altından çıkarıp büyük zorlukla duvara yaslamaya çalışıyordu. Görünüşe göre öğrenci aslında yüksek rütbeli bir

subaydı; bu sonuca, şimdi pijamasının altından görünen üniformadan varılabilirdi.

"Nuhtufanı Skoposkopi'de hoca."

"Skoposkopi mi?"

"Aynı zamanda yetenekli bir kabalacı ve karşı-işbirlikçidir. Gökada'daki yıldızların yarısını Nuhtufanı ıslah etmiştir."

"Mankafa! Bu askerî bir sırdı!" diye bağırdı şişman profesör sahte bir üzüntüyle. Giysilerini düzeltti; su dolu bir bardağa uzanıp bir kısmını kel kafasından aşağı döktü.

"Sır mı? Şimdi mi?" diye sırıttı Mankafa.

"Bilincinin yerinde olmadığına emin misiniz?" diye sordu ölüyakıcı; yüzü ellerinin arasında, sanki aldığı onca alkolün etkisiyle boğuşuyormuş gibi.

"Doğru. Bu kadar genç bir adam için fazlasıyla yüksek sesle horluyor," dedim. Tüm bu süre boyunca masanın altındaki genç subaya (öğrenci kılığına girmiş olan) içirmeye uğraştıklarını daha şimdi farkediyordum.

"Genç mi? Senin baban olacak yaşta o," diye horuldadı şişman profesör; bir yandan da o kel kafasını kurutmak için hafif hafif şaplaklar vuruyordu.

"Nuhtufanı'na inanabilirsin; bu konularda ihtiyar bir tilkidir o," diye garanti verdi Mankafa; bir yandan da, söz konusu öğrencinin belden aşağısının olmadığını göstermek için masa örtüsünün bir köşesini kaldırdı.

"Yapma ayaklar," diye açıkladı. "İçi boş tabii. Bu gibi durumlarda, gayet pratik..."

"Yani, siz hepiniz... profesör müsünüz?" diye mırıldandım; kendimde değildim.

"Bir istisnayla; meslekdaşımız ölüyakıcıdır. Ancak onunkisi disiplinlerarası bir konu," dedi Mankafa. "Kadavristik programımızın yöneticisi ve muhafızı olarak -*custodia eius cremationi similis*- Fakülte Senatosu'nda bir üyeliği var."

"O halde Mr. Sempriaq gerçekten bir ölüyakıcı mı? Ben de şey zannetmişti-"

"Bir gizli ajan mı? Hayır. Ama kavramaya başlıyorsun olayları. Evet," dedi, horlamanın geldiği yöne doğru başını sallarken, "şüpheleri bastırmak zor iştir."

"Şikâyet etmemelisin," dedi şişman profesör. "O kadar da kötü şeyler yapmadık bu sefer. Pek çok kere insan tüm gece uyanık kalıp modası geçmiş casuslarla, geçmiş zamanlara ait senaryolarla, muhbirlerin cesur oldukları zamanlara ait eski harekâtlarla ve daha pek çok şeyle ilgili martavallar okumak zorunda kalır; sonra ultracasuslar ve infrakızıllar, her türlü tozlu, unutulmuş şeyler ve şakalar, gizli hazineler ve meşhur sözler -dilinde tüy bitene kadar kendi kendine konuşuyorsun, ta ki karşındaki tamamen sersemleyene kadar. Kışlarıysa içinde çatırdayarak yanan odunları olan şöminenin etrafına oturup kodlanmış noel şarkıları söyleriz; her zaman bir esinti olur ve ben her zaman üşütürüm."

İç geçirdi.

"Ah, evet," dedi ölüyakıcı. Sincapvari bir alayla şarkı söylemeye başladı:

"Salonları süsleyin mikrofonlarla, dinleme cihazlarıyla, fa-la-la-la-la, la-la-la-la!"

"Yeter, Gardiyan! Dayanamayacağım!" diye bağırdı Profesör Nuhtufanı, tüyleri ürpererek.

"Gardiyan mı?" diye sordum.

"Ona Gardiyan diyoruz diye şaşırdın mı?" dedi Mankafa. "Profesör olabiliriz ama takma adlarımız da var, üniversite yıllarından kalma lakaplar... Nuhtufanı burda 'Proteus' diye çağrılır biraderleri tarafından. 'Gardiyan'... şey, Bina'nın kapısını koruyor manasında; tek yönlü kapı; bize dönük yüz..."

Bu dedikleri pek açık değildi; ama daha fazlasını sormaya cesaret edemedim. Herhangi bir şey sormuş olmak için şunu sordum:

"Ya sizin alanınız ne Profesör?"

"Nanosemi; ve sahte-göstergebilim konularında dersler veriyorum. Aynı zamanda amatör olarak beyin-sökme ve dışkı-çıkarmayla uğraşıyorum -cerrah testereleri, yatak lazımlıkları falan, bilirsin- sadece bir hobi."

"Ne kadar alçakgönüllüsün," dedi Profesör Nuhtufanı. "Şunu söylemek gerekir ki Profesör Mankafa'mız şantaj konusunda dünyada en büyük otoritedir ve tabii *İhanet'in Anatomisi* adlı eseri de ülkesine ihanet etmeyi planlayan herkesin mutlaka okuması gereken bir kitaptır. Ama bu kadar gevezelik yeter; konuşmak insanın boğazını kurutuyor *-nunc est bibendum*!"

Ve bir şişenin tapasını çıkardı.

"Yani," dedim adamakıllı kafam karışmış olarak, "yine mi içeceğiz?"

"Ya niye buradayız ki Tanrı aşkına?"

"Ama... şimdiden çok fazla..."

"O içme sayılmaz, yalnızca gösteri içindi o," diye sabırla açıkladı şişman profesör. "Her neyse, burda ucuz votka ve ham şarap değil, en iyi konyak, brendilerden, en kaliteli şaraplardan içiyoruz."

"Şey, sanırım..."

Şişe masanın etrafında dolaşmaya başlamıştı bile; içindeki asil sıvılar törenle koklanıyor, yudumlanıyor, yavaş yavaş bizi ele geçiriyor, ruhlarımızı okşuyor, önceki denemelerimizin anısını yumuşatıyordu. Daha sonraki konuşmalardan öğrendiğime göre Profesör Mankafa'nın Eski Yunan'a olan ilgisi geçici bir heves değildi.

"Biraz yavaşlasak mı?" diye sordum.

"Ne demek istiyorsun? Troya atı neden kriptobiniciliğin doğuşunun işaretidir! Ve Kirke'nin maskesinin Odysseus tarafından düşürülüşünü düşün! Ya da sirenlerin müzikal sabotajlarını! Ve kehanetleri, bilmeceleri, gaipten gelen ha-

berleri -ya da Zeus'un kuğu kılığında nüfuz edişini!"

"Sırası gelmişken," diye sözünü kesti Sempriaq, "*Cadaveria Rusticana* adlı operayı duymuş muydun?"

"Eski Yunan çalışmaları, gerçek bir altın madenidir!" diye devam etti Mankafa, ölüyakıcıyı yoksayarak.

"Şüphesiz," diye onun fikrine katıldım. "Ama... sorabilir miyim Profesör, bahsettiğiniz alan tam olarak nedir -Nanosemi idi, değil mi?- hangi konularla uğraşır?..."

"Elbette sorabilirsin. Nanosemi, evet. İlk olarak şunu ele alalım: dünyevî varlığımızın anlamı, istihbarat toplamak değil de nedir? Doğa'nın gizlerini keşfetmek için uğraşır dururuz. Roma'da okullu-kaşif ve izci-ajan için ortak tek bir kelime kullanıyorlardı: *spekülatör*. Ve gerçekten de bilim adamı *par excellence* bir casustur, ve hatta *par force*. Varoluşun Büyük Kucağı'nda İnsanlığın Casusu'dur o!"

Bardağımı doldurdu.

"Evet, casusluk insanın *qualitas occulta*'sıdır; ve bu en eski zamanlardan beri böyle olagelmiştir. Orta Çağlarda casusevleri varmış... Casusluk etmek, *to spy, spionieren, spitzeln, espionner, skopiaō, szpiegować, špijunirati*... İhanet, *treason, tresun, treysoun, tradere, trahison*... Mata Hari, Dreyfus, Delilah, Wallenstein... *İçinizden biri bana ihanet edecek, söylüyorum size -Entrikalar, sahtekarlık, ihanet ve tüm tahrip edici kargaşalar. -Bir ihanet ve bir savaş hilesi. -Ülkenin sırlarını keşfetmek için kasti olarak casusluk yapmadım. -Tek tek casuslar olarak değil tümenler olarak geliyoruz. -Bu kutsal oyun*... Ama konudan uzaklaştım galiba biraz... Nerde kalmıştık? Çalışma alanım, evet. Bu ne demektir? Anlam. Ve böylece anlambilimin alanına giriyoruz. Burda insan bastığı adıma dikkat etmeli! Düşün: en eski zamanlardan beri insanoğlu anlamlar atfetmekten başka çok az şey yapmıştır -taşlara, kafataslarına, güneşe, öteki insanlara; ve bu anlamlar teoriler geliştirmeyi gerektirmiştir -ölümden sonra yaşam,

putlar, kültler, her tür mitler, efsaneler, kara safra, sarı safra, Tanrı ve ülke sevgisi, olmak ve hiçlik- ve böyle devam ediyor; anlamlar insan yaşamına şekil vermiş ve yönetmiş, onun özü, çerçevesi ve temeli haline gelmiştir- ama aynı zamanda ölümcül bir sınırlama ve tuzak! Görüyorsun ki anlamlar zaman içinde kullanılmaz hale gelmiş, nihayetinde kaybolmuşlardır; ama yine de, sonra gelen nesiller nasıl olur da anlamların mirasını ıskartaya çıkarabilirler. Özellikle onca değerli ataları, varolmayan tanrılar için çarmıha gerilmişken; ya da onca zaman filozof taşı, flogiston, ektoplazma, eter üzerine onca çabayla çalışılmışken? Eski anlamların üstünde yenilerinin katmanlaşmasının doğal, organik bir süreç, anlambilimsel bir evrim olduğu kabul edilmiştir; zira bak 'büyük buluşlar' gibi bir ifadenin nasıl içi boşaldı, nasıl değersizleşti, üç kuruş kıymeti kalmadı; halbuki şimdiye kadar bunu en son model bombayı ifade etmek için özgürce kullanıyorduk... Ama lütfen biraz daha konyak al."

Ve bardağımı doldurdu.

"Evet," diye devam etti Mankafa düşünceli bir gülümsemeyle, burnunu düzelterek. "Bu bizi nereye götürür? Yarım-anlambilim! Oldukça basit bir şey, gerçekten; anlamı atmak..."

"Ya?" dedim. Sonra dudağımı ısırdım cehaletimden utanarak. Dikkatini çekmedi.

"Evet, anlam atılmalıdır!" dedi hararetle. "Tarih, o bitmez tükenmez açıklamalarıyla, muhakemeleriyle, şaşırtmalarıyla bizi yeterince uzun zaman sakatlamıştır! Benim çalışmamda yalnızca atomları tahrif edip yıldızlara hükmetmiyoruz; çok yavaş ve yöntemli olarak, son derece büyük bir dikkatle her şeyi, ama her şeyi anlamından sıyırıp atmak için çalışıyoruz."

"Ama bu aslında bir- bir tür yıkım değil mi?"

Bana sert bir bakış fırlattı. Ötekiler fısıldaştılar ve sonra

sustular. Duvara yaslanmış duran yaşlı subay horlamaya devam etti.

"İlginç bir gözlem. Yıkım mı diyorsun? Peki diyelim ki bir şey yaratıyorsun, herhangi bir şey, bir roket ya da yeni bir çatal; her zaman o kadar çok sorun, şüphe, zorluk vardır ki! Ama eğer bir şeyi yıkıyorsan (tartışma açısından pek de açık olmayan bu terimi kullanalım, peki) her şey çok çok açık ve basittir."

"O halde yıkımı savunuyorsun?" diye sordum; yüzümdeki salak sırıtmayı bastıramayarak.

"Konyaktan olmalı," dedi, gülümseyerek bardağımı yeniden doldururken. İçtik.

"Öte yandan, biz şu anda burada bile değiliz," diye ekledi.

"Nasıl yani?"

"Matematiksel olasılıklardan haberin var mı senin? Örneğin evrende, biyosfere karışmaya elverişli, verilen herhangi bir madde parçası, bir yaprak, sosis ya da hatta içme suyu olabilir; ya da solunabilir hava. Olasılık yüzdesi yaklaşık katrilyonda bir! Evrenimiz harikulade bir şekilde yaşam olmayan bir yerdir. Katrilyonda bir parçacık bir yaşam çemberine, doğum ve ölüm, büyüme ve çürüme hareketine girebilir -düşün ne kadar düşük olasılıklı bir olay olmalı bu. Ve şimdi sana bir parça yiyeceğin ya da bir damla suyun ya da bir nefes havanın olasılığını değil, bir embriyonun olasılığını soruyorum! Evrenin kütlesinin bir insanın gövdesininkine olan oranını ele al -yanıp tükenmiş güneşler, donmuş gezegenler, bulutsu dediğimiz o kozmik çöp yığınları, Samanyolu dediğimiz o devasa, toz, moloz ve sağlığa zararlı gazdan oluşan lağım, tüm o termonükleer fermantasyon, o dönen döküntüler yığınından oluşan evrenin kütlesi; işte bu oran sana, bir insan ağırlığına denk, bir insan *olmaya* denk bir madde parçasının olasılığını verir; işte bu olasılık ihmal edilecek kadar azdır!"

"Ihmal edilecek kadar mı?" dedim.

"Başka bir deyişle, sen ve ben, bu odadaki herkes, istatistiksel olarak varolamayız; biz aslında burda değiliz..."

"Ne?" dedim. Gözlerimi kırpıştırarak; görüşümü netleştirmeye çalışıyordum.

"Biz burda değiliz," diye tekrar etti Mankafa ve hepsi beraber kahkahalarla katıldı.

Bu bir şakaydı tabii ki; şu akıllı bilimsel şakalardan. Bana özel olarak komik gelmedi; ama kibarlık olsun diye güldüm.

Boş şişeler ortadan kayboldu; yerlerine doluları geldi.

Akademikler aralarında konuşurken dikkatle onları dinliyordum; ama gittikçe daha az anlıyordum. Çok fazla içmiş olmalıydım. Birisi, büyük olasılıkla ölüyakıcı, bir güç denemesi oyunu olan ölüm ıstırabında dördüncü oldu. Profesör Nuhtufanı, Profesör Mankafa'yı, dementojeni ve psikofagia -ya da bunun gibi bir şey- ile ilgili bir tartışmada esir aldı; sonra son zamanlardaki harekâtlardan, *Machina Mistificatrix*'den konuştular. Benim ise ne kadar dik oturmaya çalışırsam çalışayım yine de başım sallanıp duruyordu; sesler ise uzak bir mesafeden geliyormuş gibiydi.

"Hazır mı?" diye sordu birisi. Kim olduğunu görmeye çalıştım; ama her şey durmadan dönüyordu -o kadar sarhoş muydum gerçekten?- sonra gördüm ki düşünemiyordum bile; başka birisi benim için düşünüyordu sanki. İnce köpükçüklerden oluşan bir bulutun içinde yuvarlanıyordum; masaya yapıştım; alev alev yanan yüzümü bir köpek gibi masaya kapattım.

Önümde şarap kadehlerinin narin ayakları, şık bir kupanın ince gövdesi, zarif bir kristal but... duruyordu. Kadına her zaman ona karşı dürüst olacağımı söyledim; şükran göz yaşları döktüm; tepemde onlar da içiyor, nutuklar söylüyorlardı -şu kepler ve cüppeler de içlerindeki likköre pek yakışıyordu!

Sonra bir hiçlik; kendime geldiğimde zonklayan kafam hâlâ masanın üstünde duruyordu. Burnuma ekmek kırıntıları kaçmıştı. Sesler duyuyordum.

"Evren, evrene ihanet ettim... *mea culpa*, itiraf ediyorum..."

"Tamam, bu kadar yeter."

"Onlar benim emirlerimdi, benim emirlerim..."

"Hadi, bir bardak su iç".

"Uyudu mu?" diye sordu birisi.

"Merak etme, işi bitti."

Ama ben kımıldanıp gözlerimi açınca bir ölüm sessizliği oldu. Hiçbir şey değişmemişti. Yaşlı subay hâlâ bir köşede horluyordu. Şişeler ve yüzler gözümün önünde yüzüyordu.

"*Silentium*, baylar!"

"*Gaudeamus İsidor*!"

"*Nunc est Gaudium atque Bibendum*!" diye bir çığlık geldi uzaktan.

"Fark yok," diye düşündüm. "Önceyle aynı, tek fark Latince olması."

"Baylar!" diye bağırdı Mankafa. "*Suaviter in re, fortiter in modo... Spectator debet esse elegans, penetrans et bidexter... Vivant omnes virgines*, baylar! *Vive la Maison*! Şerefe!"

Her şey etrafımda dönüyordu; kırmızı şeyler, tatlı şeyler, beyaz şeyler, iri şeyler.. Daha önce "Bayanlar! oo-là-là!" diye kıkırdarlarken, şimdi "*Frivolitas in duo corpore, Venus Invigilatrix*," diyorlardı; ve böyle şeyler. Onlara neden diye sormaya çalıştım; ama kimse beni dinlemiyordu. Sandalyelerinin üzerine çıkıp konuşmalar yapıp, yeniden oturuyorlardı; şarkı söyleyip, çember halinde dansediyorlardı. "Bunu daha önce yapmıştık!" diye karşı çıktım; ama güldüler ve beni de aralarına çektiler. "Tum-ba-tum-ba-tum-ba-ba!" diye gürlerdi şişman; hepimiz el ele tutuştuk, hoplayıp zıplayarak çok büyük bir hole doğru yollandık. Bir yerlerden gelen soğuk bir esinti beni biraz ayılttı. Etrafıma bakındım.

Bir tür *Theatrum Anatomicum*, anfi düzeninde bir ders salonu ve merkezinde de bir podyum, kürsü, kara tahtalar, silgiler, tebeşirler, alkol içinde saklanmış örneklerle dolu raflar, ve masanın üstünde dolmayı bekleyen boş kavanozlar -o halde Başkumandan'ın malzemelerini sağladığı yer burasıydı! Siyahlar içinde bir beyefendi dans eden grubumuza yaklaştı. Ölüyakıcı yavaşlayıp durdu; eski bir lokomotif gibi hava püfledi; ben de vagonumu trenden ayırdım ve şimdi ne olacak diye beklemeye başladım.

"Ah! Bu Profesör Schnuffel değil mi! Hoşgeldin, hoşgeldin sevgili meslektaşım!" diye bağırdı Nuhtufanı. Karşılaması yankılandı, yeniden yankılandı. Ötekiler de hoplayıp zıplamayı bırakıp, yeni profesörü eğilip selamlayarak elini sıktılar. Yeni profesör gri saçlarıyla ve smokininin kuyruklarıyla oldukça muhterem görünüyordu.

"Profesör Schuffle! Bizi bu son derece önemsiz konuda aydınlatmanızı arz ederiz, bu allahın belası şey nedir?" diye haykırdı Mankafa; saygısızlığını vurgulamak için tek bacak üstünde zıpladı.

"Beyin, *membra dissecta*," diye cevap verdi siyahlar içindeki yaşlı adam. Gerçekten de masanın üstünde insan beyninin alçıdan geniş kısımları duruyordu; hepsi dikkatle monte edilmiş ve işaretlenmişti; mermerden insan uzuvlarına ya da belki çağdaş bir heykeltraşın çılgın bir eserine benziyordu. Profesör tüyden bir tozlukla bir tanesini fırçaladı.

"Beyin mi?!" diye haykırdı Mankafa neşeyle. "Baylar! Size medar-ı iftiharımızı sunuyorum -beyin!" bardağını kaldırdı. "Bakik, bukolik, anakolutik!."

Bardaklarımızı doldurdu; sonra parçaların üstlerindeki yazıları çevirip, bir dua okur gibi okudu:

"O, *gyrus fornicatus*!" diye tekdüze bir sesle okudu; ötekilerse koroya katıldılar; gülmekten kırılıyorlardı.

"O, *tuber cinerum*! O, *striatum*! O, *corpora quadrigemina*, derlenmiş toplanmış dört ceset!"

"Dört ceset!" diye kükrediler neşeyle. Smokinli adam hiçbir şey olmamış gibi toz almasına devam ediyordu.

"O, *sella turcica*! *Chiasma opticum*! Mememsi gövde!" diye şarkı söyledi Mankafa.

"Mememsi gövde!" diye haykırdı ölüyakıcı.

"O, *hippocampus*! *Pons Varolii*! O, Rolando'nun çatlağı!"

"*Dura mater, pia mater, alma mater*! Ve baylar sakın *mater hari*'yi unutmayalım!"

"Dikkat edin, formaldeit," diye uyardı Profesör Schnuffel ya da Shuffle.

"Formol-formalin-formaldeit!"

Elele tutuştular; muhterem anatomi profesörünü de lider edip kendileriyle sürüklediler; tüyden tozluğunu da bayrak gibi sallıyorlardı. Ben, sandalyelerden birine oturdum; şeyleri odaklamaya çalışarak izliyordum. Sarhoş bağırışlar, yere çarpan ayaklar karanlıkta uğulduyor, yankılanıyordu; kubbe şeklindeki tavan da bize tepeden bir canavar gözüymüş gibi kızgın kızgın bakıyordu.

Yanımda duran metal bir masada kambur ve dişsiz bir iskelet vardı; kasvetli bir uysallık içindeydi. Sol elin bir parmağı eksikti -o anda nefesim kesildi; daha yakından baktım. Kaburga kemiklerinden birinden parıltılı bir şey sarkıyordu... altın bir gözlük...

Demek bu son durağıydı? Tıp öğrencilerine gösterilecek bir örnek? Peki bu bizim üçüncü ve son karşılaşmamız mıydı? Ve her şey bu şekilde mi sona eriyordu?...

"Gardiyan, yakala!" diye bağırdı Mankafa. "*Haec locus, ubi Troia fuit*! Profesör Şarapnel! Sana Zehirsiz Yılan Düzeni'ni bahş ediyorum, *Denuntiatio Constructiva*, Onurun Seçkin İlmiği!"

"Dikkat edin!" diye tısladı gri renkli anatomist, ötekiler

onu pervasızca çekiştirirken; smokininin kuyruğu uçuşuyordu. Uyarı geç kalmıştı -raflara çarptılar; her şey yere döküldü; kavanozlar paramparça oldu; alkol her yere döküldü; tabii onunla beraber içindeki birbirine dolaşmış garabet de...

Bunca yıl şişelenmiş olarak duran çürümenin leş kokuları dalga dalga etrafa yayılıp anfiyi doldurdu. Cümbüşçüler, yaşlı adamı kendi yeisi içinde bırakıp kaçıştılar; ben de onları takip ettim. Odamıza geri dönüp kapıyı arkamızdan kapattık.

Yine şişeler, patlayan mantarlar, dolup dolup boşalan bardaklar, bağırışlar; bense, fırtınanın geçmesinden minnettar, bir koltuğun içine gömülüp saklandım; tek aklıma takılan şeyse ortada kulak falan kalmamışken nasıl olur da bir insan altın bir gözlük takabilir sorusuydu. Beladan kurtulmuş olarak dalgaların arasına gömüldüm...

Aniden görüş alanımın içinde bir şey belirdi; solgun, ter damlaları içinde, olağanüstü uzun.

"Ne kadar uzun bir yüzünüz var Profesör," dedim her heceyi dikkatle telaffuz ederek.

Masadan iyi bir yastık olmuştu. Ama Mankafa tuhaf tuhaf gülümsüyordu; sol tarafa doğru asimetrik bir gülümseme. Fısıldadı:

"Ancak bir solucan, solucan rolü oynayabilir..."

"Ne kadar uzun bir yüz," diye fısıldadım panik içinde.

"Yüzü boşver. Benim ne olduğumu biliyor musun?"

"Tabii... Profesör Mankafa, sabotaj..."

"Hayır, o Nuhtufanı... Benim görevim onu nötralize etmek."

Dik duruma geçmeye çalıştım, ama başaramadım.

"Ne?"

"*Onun* kızağa alınması gerek."

"Nuhtufanı mı?"

"Nuhtufanı değil -O, biliyorsun, yedinci günde kalan Kişi." Ve sol taraf yine gülümsedi. Sağ tarafsa üzgün kaldı.

"Şaka yapıyorsun."

"Şaka falan yapmıyorum. Kontrol ettik.. orda, yukarda cennette.. kendi bilgi kaynaklarımız var, bilirsin."

"Tabii," diye mırıldadım. "Profesör?"

"Evet?"

"Anlat bana üçlü nedir?"

Beni kucakladı; yüzüme alkollü nefesi geliyordu.

"Sana anlatacağım. Sen gençsin; ama bizdensin; ben de bizdenim, o yüzden sana anlatacağım. Her şeyi. Şimdi, diyelim birisi bizden.. ama aynı zamanda -bilirsin- sen söyle."

"Bizden değil," dedim.

"Doğru! Böyle diyebilirsin! Ama bazen -diyemezsin. Birinin bizim tarafta olduğunu düşünürsün, ama *onlar* onu ele geçirir ve artık bizden yana değildir -sonra *biz* onu ele geçirirsek -ama bizden değilmiş gibi *görünmeye* devam etmesi gerekir, yani, yalnızca kendisi *gibi görünür*! Ama ötekiler onun oyunundan haberdar olurlar -o zaman onlardan tarafa değildir artık, ama onlardan yana değilmiş *gibi görünmesi* gerekir -yoksa *biz* onun oyununu anlarız -işte bu üçlüdür!"

"Tabii," diye cevapladım. "Ve dörtlü de aynı şekilde, yalnızca bir fazla."

"Kesinlikle! Şimdi istersen sana yemin ettireceğim."

"Sen mi?"

"Ben."

"Ama sen bir profesörsün!"

"Ne olmuş? Ben ajanlara yemin de ettiririm."

"Hangi taraf için?"

"Gerçekten bilmek istiyor musun?"

"Şey..."

"Göründüğün kadar aptal değilsin. İlerleyebilirsin." Anlayışlı bir baba gibi çenemi sıvazladı. Ne kadar da yaşlı görünüyordu! Ve birden,

"Ve çok da gıdıklanmıyorsun," dedi onaylayan bir göz

kırpışla. "Şimdi söyle bana, galakto-şebeke nedir?"

"Galakto-şebeke mi?"

"Vazgeçmek mi? Dünyanın sonu mu, ha!"

Alkol etkisiyle mi kaba saba memurluk özelliği profesörlüğe baskın çıkıyordu? Mankafa buz gibi baktı bana dik dik.

Birisi bacağımı kaşıyordu. Masa örtüsünün altından ölüyakıcı ortaya çıktı; dizlerimin üstüne tırmandı ve şöyle dedi:

"Eski dostların birbirine üçüncü derece olduklarını duymak ne kadar da hoş... ilkbaharda bir gülü koklamak gibi... birbirlerine masum yalanlar söylerken..."

Kollarını boynuma doladı ve fısıldadı:

"Dostum. Uzun zaman sonra bulduğum kardeşim. Her neyse adını sen koy, sana dünyaları vereceğim..."

"Profesör, lütfen!" dedim onunla mücadele ederek. Bir patates çuvalı gibi boynuma asılıp, beni öpmeye çalışıyor, sert sakalları yanaklarıma batıp canımı acıtıyordu; ta ki onu benim üzerimden çekip atana kadar. Onu fırlattıklarında elindeki tabağı gösteriyordu.

Bir tabak? Bir dakika! Nerdeydi, nerde? Neydi! Evet, öyle bir şeyler vardı -tabaklar! Birisi tabaklardan bahsetmişti! Ama kim ve ne kastetmişti?

Etrafta büyük bir karışıklık, hoplayıp zıplayan oraya buraya koşan insanlar vardı: odanın ortasında şişman profesör oturuyordu; o kel kafasında ıslak bir çaput, şiddetli hıçkırıklarla sarsılıyordu. Hıçkırıklar, köşeden gelen horlama sesleriyle ilginç bir kontrpuan oluşturuyordu.

"Onu korkutun! Korkutun onu!"

Etrafında bir çember oluşturmuştuk. Ben de sallanıp duruyordum Kafası karışmış, yardım diler gibi bize bakıyor, hıçkırıklardan dolayı konuşamıyordu; gözleri iğrenç bir şekilde pörtlemişti; spazmları o derece şiddetliydi ki sandalye altında çatırdıyordu.

"İşaret veriyor!" diye tısladı Ölüyakıcı; çok yakınına gelmiş dinliyor ve elindeki tabağı yukarıda tutuyordu. "Duyuyor musunuz?"

"Hayır! Ha-yır!" diye itiraz etti şişman; ancak itirazı esaslı bir hıçkırık fırtınasında kayboldu.

"İşaret, ha?" dedi Mankafa sertçe ve elimi sıktı.

"Hayır, yemin ederim!!"

"Sayın!" diye kükredi kalabalık.

Hıçkırıkları uğursuz bir şekilde hep bir ağızdan saydık:

"On bir, on iki, on üç."

"Hain!" diye hırladı ölüyakıcı; parmağı suçlarcasına adamı işaret ediyordu.

Şişman koyu mor bir renge döndü; yüzünden ter boşandı; titriyordu...

"On dört, on beş..."

Ben, parmaklarım Mankafa'nın demir gibi sımsıkı elinde hissizleşmiş, bekliyordum. Şişman nefesini tuttu; yumruğunu indirdi -ama bir hıçkırık daha geldi ve onu bulunduğu sandalyeden uçurdu.

"Altı-"

Titredi, öksürdü ve hareketsiz yerde kaldı. Sonunda şiş gözkapakları kırpışarak açıldı ve huzur bir kez daha o cansız yüzü ele geçirdi.

"Teşekkürler," diye fısıldadı. "Teşekkürler."

Bizse hiçbir şey olmamış gibi masaya geri döndük. Ben hâlâ sarhoştum, ama farklı bir şekilde: her şey ipinden kopmuş ve gevşemişti; hareketlerim, konuşmam ve her zaman izleyen, savunmada bekleyen içimdeki parçam -o parça şimdi gitmişti; bense onun yokluğunu neşeli bir boş vermişlikle karşılamıştım.

Önce, Mankafa bana Bina'nın doğasının doğası hakkında ders veriyordu. Şu şarkıyı söylüyordu:

Hey, Bina, hey!
Bina'yı ayakta tutan nedir ney?
Karşıbinadır ayakta tutan şey!
Hey!

Sonra sodomistiklerden ve gomorhoidlerden bahsetti. Ölüyakıcı'nın bana odanın köşesinden salladığı tabağı görmezden gelmeye karar verdim.

"Onu gördüm!" diye haykırdım meydan okurcasına. "Bu bir tabak! Ama ben istediğimi yapacağım! Umrumda değil! Bir kuş gibi özgürüm ben!"

"Bir kuş gibi özgür!" dedi Mankafa sol taraftan gülüşüyle bir yandan dizimi döverek. Bir casus olarak deneyimlerimi soruşturdu; Bina'nın bana nasıl davrandığını vs. vs. Ben de konuştum.

"Ya sonra ne oldu?" diye sordu ilgiyle.

Ona her şeyi anlattım; son derece sıkı güvenlik altında tabii; zira ötekilerden hâlâ o kadar emin değildim. Rahip, dedi Mankafa, bir manas-provakatörmüş. Altın gözlüklü küçük yaşlı adam içinse şunları söyledi:

"Ona müstahaktır. Tabut sahnesinde tamamıyla aklını kaybetti."

Sempriaq masayı terk edip şişmanla bir şeyler görüşmeye gitti; şişmansa hâlâ odanın ortasında oturmuş başından aşağı su döküyordu.

"Olası bir komplo," dedim Mankafa'ya onları işaret ederek.

"Saçma," dedi. "Sana dönelim. Doktor ne dedi?"

Hikâyemin devamını duyduğunda iç geçirdi; çok ciddi bir şekilde elimi sıktı ve şöyle dedi:

"Sen delirmişsin. Ama böyle olmamalıydı. Olmamalıydı... Bak bana: sarhoş sarhoş gülüyorum. İyi bir şey bu. Ayıkken tamamıyla başka olurum; ama şimdi kalbim açık sana. Sen

bizdensin, ben bizdenim... Benim ne olduğumu biliyor musun? Bilmiyorsun."

"Bana, şey olduğunu söylemişt-"

"Sana söylemedim. Şimdi söyleyeceğim sana. Evet. Tam Yetkili Transandantal İşler Sorumlusu. Ama bu hiçbir şey değil. Sana şimdi gerçeği söyleyeceğim: *la Maison c'est moi*. Ben Bina'yım. Üçlüler, dörtlüler, beşliler -bunlar hiçbir şey değil, sadece çocuk oyunu. Saklambaç. İşte Bina burda. Ve işte Karşıbina. İki dev. Dünyanın başından beri. Ve herkese, anlıyor musun herkese dokunuldu şimdiye kadar. Bina tamamıyla düşman ajanlarından oluşuyor; Karşıbina ise bize ait, en son adamına kadar!"

"Elbette," dedim, bu inanılmaz açıklamaya inanmamaya çalışarak umutsuzca.

"Herkes yerleştirilmiş bir casustur; nüfuz tamamıyla gerçekleşmiştir; tümden ve karşılıklı -bizimkiler bizimkilermiş gibi davranırlar, onlarınkiler de onlarınkiler gibi- böylece her şey aynı kalır!"

"Aynı mı?"

"Bina, uzun yıllar boyunca bizimkilerin, yavaş yavaş, adam adam onların adamı olması gerçeğinden dolayı sağlam kalmıştır; yapıyı koruyarak, sistemi bozmadan. Her şey dikkatle saklanmış: rütbeler, promosyonlar, nişanlar, casusları ortaya çıkarmalar, kurallar, güvenlik önlemleri, izleme, ofis prosedürleri ve gündelik işler, mühürler ve imzalar, her şey üç kopya halinde -ve böylece, Her şeye Kadir Bürokrasi'nin inayeti sayesinde Bina kendisine karşı dürüst kaldı; inancını korudu ve ihaneti değişmez bir sadakate çevirdi!!"

"Müthiş!" diye bağırdım tüylerim diken diken.

"Ama doğru evladım, doğru. Tuzağa düşürme, şantaj, casus yerleştirme gibi işlerin ileri düzeyde güvenlik, mutlak gizlilik gerektirdiğini düşün; öteki türlü ortaya çıkma riski doğar ve oyun *orda* biter. Dolayısıyla, *orda* onlardan yalnız-

ca bir kişi, *burdaki* onlardan gelen adamı bilir ve aynı şekilde tam tersi. Aynı zamanda üstleri ve astları onun bizden biri olduğunu düşündükleri için, onun da herkes gibi işiyle ilgili rapor vermesi, emir verip emir alıp vermesi, dürüstce düşman ajanlarını takip edip etkisiz hale getirmesi gerekir. Yani Bina'nın işini yapar. Görevi sırasında birkaç gizli dokümanı çalması ya da fotoğrafını çekmesi gerektiğindeyse, bunun hiçbir şeye zararı olmaz: bilgi *oraya*, Karşıbina'ya, *bizimkilerin* eline gider."

"Ve tam tersi?" diye fısıldadım bu boyutlara varmış bir ihanetin hayalinin verdiği huşu içinde.

"Evet, maalesef. Bunu gözlemleyebildin, aferin."

"Ya koridorda adamın vurulması? Ve intiharlar?" sorum sinirine dokunmuş olmalıydı -yüzü karardı; ağzı sol tarafa doğru büküldü.

"Ara sıra hatalar ve kaçaklar oluyor -ve tabii karşılanması gereken kotalar var. Bina yeni ajanları görevlendirip yeminle işe başlatmaya devam ediyor -durmaya cesaret edemez- ve işler karmaşık bir hale geliyor. Örneğin bir ikili, gerçekte dörtlü olan bir üçlüyü ortaya çıkarabilir. Yakın zamanlarda aşırı hevesli altılıların ve yedililerin ortaya çıkmasıyla durum pek de iyileşmedi..."

"Ya banyodaki casus, ya o nedir?"

"Kim bilir? Serbest çalışan biri, bir toplum dışı, eski okuldan bir beyefendi, yenidenyapılanmış olmayan bir liberal, bir hayalperest olabilir; dokümanların Dokümanı'nı, gizlerin Gizi'ni ele geçirmeyi bekleyen ve uman bir tip -tek kişilik bir iş. Bunlar boş hayal; zira ancak işbirliğiyle bir şeyler başarılabilir; o da bunu biliyor; umutsuzluğa düşmesinin nedeni de bu..."

"O halde *ben* ne yapmalıyım?"

"Her şeyin ötesinde, olaylarla ilgilen, taraf ol, kendine acıma ve gerçeklerden kaçma, fantezilerinin kuyusuna bı-

rakma kendini. Şunu unutma; küçük bireyin sonu Şeytan ile derin mavi denizlerin arasında hapsolmaktır."

Ölüyakıcı iki tabak almıştı eline. Uzağa gitmesini söyleyen bir işaret yaptım.

"Daha açıklayıcı olabilir misin?"

"Çeşitlen, içeri gir, dışarı çık, az paraya alıp yükseğe sat ve kendine karşı dürüst ol her zaman."

"Anlıyorum. Bir şey daha var -her şey o kadar gizliyse sen nasıl bu kadar çok şey biliyorsun Bina hakkında? Her şey bir yana, demiştin ki-" Ama ölüyakıcı orda bitiverdi ve tabaklarıyla sözümü kesti. "Senin tabaklarınla ilgilenmiyorum!" diye bağırdım onu iterek ve Mankafa'ya döndüm. "Yani demek istiyorum ki, nasıl biliyorsun?"

"Neyi biliyorum?"

"Biraz önce bana anlattığın şeyleri."

"Biliyor muyum?"

"Her iki kampın nasıl birbirlerinin içine, karşılıklı olarak, son adama kadar sızdıklarım ve Bina'nın nasıl Karşıbina olduğunu, ve tam tersi, ve ihanetin ihanet değil sadakat olduğunu... biliyorsun. Tüm bunları nasıl anladın?"

"Nasıl mı?" dedi tırnaklarını inceleyerek.

"Sana soruyorum!"

"Bana mı?" dedi bakışlarını kaldırıp buz gibi bakarak.

"Evet! Nası-"

"Ne nasıl?" Oda sessizdi, fazla sessizdi.

"Biliyorsun.. tüm bunları nasıl anladın?

"Bilmiyorum," dedi dudak bükerek, "neden bahsettiğini bilmiyorum."

Betim benzim attı; kelimeler boğazımda takıldı kaldı. Aniden farkettim ki köşedeki subay artık horlamıyordu; tersine ayağa kalkmış, geriniyor, pijamalarını çıkarıp üniformasını düzeltiyordu. Sonra dinç bir şekilde bize doğru yürüdü:

"Mankafa adıyla, Nanosemi Profesörü takma adıyla ve Yarı-göstergebilim profesörü *takma adıyla* Sahte İstatistikçi *takma adıyla* Vida *takma adıyla* Plauderton diye bilinen, kendi rızasıyla Bina'ya iftira eden ve taciz eden ve bu iftira ve tacizleriyle seni ileri düzeyde ihanete, *lèse maison*'a, emir dışına çıkmaya, provokasyonsuzlaştırmaya, sabotajsızlaştırmaya ve sıfır casusluğa ikna eden bu görevliye karşı, bu Mankafa denen adamın bu şekilde seni alçak tuzaklarına, oyunlarına ve dalaverelerine düşürdüğüne dair şahitlik etmeye hazır mısın?"

Etrafıma bakındım. Şişman cansız boynunu oynattı. Mankafa beyaz, ifadesiz gözlerini bana dikti. Ölüyakıcı sırtını bize dönüp tabaklarını inceledi; olmakta olanları kabul etmeyi reddeder gibi.

"Bina adına seni şahitliğe ve bu adama karşı tanıklık yapmaya çağırıyorum!" dedi subay ciddi bir şekilde.

Uyuşmuş bir şekilde başımı salladım. Subay hafifçe tökezleyerek öne çıktı; beni sıkıca tutup yanına çekti; kulağıma fısıldadı:

"Gerizekâlı! Bu senin Görev'in"

Sonra geri çekilip aynı sert tonda konuştu:

"Konuş! Bekliyoruz!"

Ötekilere, yardım ister gibi baktım. Onlarsa öte taraflara baktılar. Mankafa titremeye başladı.

"Evet," diye mırıldandım.

"Evet, ne?"

"Şey, bazı şeyler söyledi..."

"İhanetvari şeyler mi?"

"Hayır!! Yemin ederim!" diye bağırdı Mankafa.

"Sessizlik!" Subay bana döndü. "Devam et."

"Şey... ihanetin... sadakat olduğunu söyledi..."

"İhanet sadakat mi?!"

"Bir anlamda.. yani, genel anlamda konuşuyorduk..."

"Bunu dedi mi demedi mi?!"

"Dedi," diye fısıldadım; bir sessizlik anından sonra hepsi bir kahkaha patlattı; şişman belini tutmuş sandalyesinin üstünde zıplıyordu; Mankafa hırıltı gibi sesler çıkartıyordu ve subay (genç olan) masanın etrafında dansedip haykırıyordu:

"Yaptı! Gammazladı! Yumurtladı! Öttü!"

"Muhbir! Gammaz! Muhbir! Gammaz! Geveze!" diye bağrıştılar gülmekten kırılarak.

Yalnızca ölüyakıcı, sahneyi küçümseyen bir gülümsemeyle izleyerek uzak durdu.

"Yeter!" dedi Mankafa zaferle. "Gitme vakti geldi."

Şişman yakasını düğmeledi; genç subay, yorgun ama tatmin olmuş bir şekilde ağzını suyla çalkaladı. Beni tamamıyla görmezden geldiler. Sersemlemiş, dilimi yutmuştum. Mankafa çantasını aldı ve şişmanla kol kola büyük adımlarla yürüyüp çıktı.

Ölüyakıcı kapının orada dönüp masanın üstünde bırakılmış olan tabakları manalı manalı işaret etti. Bu açıkça şu demekti: "Sana işaretleri verdim! Suçlanacak tek kişi sensin!"

Yalnızca genç adam kaldı; o da gitmek üzereydi. Yolunda durdum -o da durdu- kolunu tuttum.

"Bunların hepsi oyundu, değil mi? Nasıl yaptınız!"

"Lütfen, efendim," dedi kolunu kurtarmaya çalışırken; ama besbelli gözümün içine bakamayacak kadar utanmıştı. "Bu Soğan'dı."

"Soğan mı?"

"Taktik terminolojisinde bunun adı budur. Şakalarımız bile sınıflandırılmıştır.. kod adlar..."

"Bu bir *şaka* mıydı?"

"Kızmayın, efendim. Benim için de orda öyle yatıp, bütün gece horlamak kolay değildi. Ama bilirsiniz, emir emirdir..." dedi omuz silkerek.

"Bana sadece şunu söyle; bunların hepsindeki amaç neydi?"

"O kadar basit değil efendim. Yani.. bir açıdan sadece şakaydı denebilir, gerçekten, sizin için en azından... Profesör tepkileri izlemek istemiş olabilir-"

"Tepkilerimi mi?

"Hayır, Sempriaq'ınkileri. Şimdi eğer izin verirseniz gitmem lazım. Gerçekten sizin endişelenmeniz gereken bir şey yok -siz temizsiniz."

Bir okul çocuğu gibi, yolunun üstündeki dolaba bir tekme atıp, hoplayıp zıplayarak uzaklaştı.

Ben ise parti artıklarıyla yapayalnız kalmıştım: ters dönmüş sandalyeler, yemek artıkları, pis tabaklar, kırık tabaklar, ekmek kırıntıları, şişeler, şarap lekeleriyle dolu masa örtüsü, ruh karartıcı bir sahne. Birisi kapıyı çalıyordu. Ama oda boştu. Çalış daha ısrarcı bir hale geldi. Dikkatle dinledim. Bir, iki, üç, dört vuruş. Tahta sesi gibiydi; dolap!

Anahtar kilidin üzerindeydi; çevirdim; kapı kendisi kayarak açıldı. İçerde kambur bir şekilde Peder Orfini oturuyordu. Üniformasının üzerine bir cüppe giymişti; dizindeyse bir deste kâğıt vardı. İlk önce beni farketmedi. Bir şeyler yazıyordu. Sonunda bitirdi, *i*'nin noktasını koydu, bir boşluk bıraktı; sonra bacaklarını esnetti; küçük taburesinden inip, dolaptan dışarı çıktı; solgun ve ciddiydi.

12

"ŞUNLARI imzalaman gerekiyor," dedi kâğıtları masanın üzerine koyarken.

"Bu ne?"

Bir saldırıya karşı kendimi savunur gibi ellerimi kaldırmıştım. Kâğıtlar ölüyakıcının tabaklarının yanında, iki şarap lekesinin arasında duruyordu.

"Kayıt için."

"Kayıt mı? Nedir bu, bir itiraf mı? Yoksa başka bir şaka mı?"

"Burada konuşulan şeylerin bir tutanağı yalnızca, başka bir şey değil. Lütfen imzala."

"Ya reddedersem?" dedim bir sandalyeye yerleşirken. Kafam çatlayacak kadar ağrıyordu.

"Bu yalnızca bir formalite."

"İmzalamayacağım."

"Çok iyi."

Kağıtları topladı, katladı, üniformasının ceplerinden birine koydu, cüppesinin düğmelerini iliklediı; yine basit bir rahip olmuştu işte. Bana baktı; besbelli bir şey bekliyordu.

"Bütün zaman boyunca burda mı oturuyordun Peder?" diye sordum yüzüm ellerimin arasında. Tüm o alkol kendimi kirlenmiş hissetmeme neden olmuştu.

"Oturuyordum."

"Bayağı havasız olmalı orası."

"Hiç değil," diye cevapladı sakince, "havalandırma var."

"Ya."

Onun hakkında ne düşündüğümü bile söyleyemeyecek kadar yorgundum. Sol bacağım seğirmeye başlamıştı. Bıraktım oynasın.

"İzin ver olanları açıklayayım," dedi önümde ayakta durarak. Niyetini onaylamamı bekledi; ama ben cevap vermeyince (yalnızca bacağım kurulmuş bir mekanizma gibi oynuyordu) konuşmasına devam etti:

"Bu 'şaka' Mankafa ve Sempriaq arasında galibi belirleyecek bir karşılaşmaydı aslında. Sen de duruma karar verecektin. Görevli Mankafa'nın emri altındaydı; Nuhtufanı ise tanık görevi görüyordu. Gerçekte her şey Mankafa tarafından tasarlandı; tek gereksinimi uygun bir oyuncuydu; onun tarafında oynayacak bir adam. Seni de doktordan duymuş olmalı. Tüm bildiğim bu."

"Yalan söylüyorsun," dedim ellerimin arasından.

"Yalan söylüyorum," diye yankıladı. "Mankafa bu entrikayı tamamıyla kendisi düşündü. Ama Nuhtufanı kokusunu aldı ve Şube'yi bilgilendirdi. Böylece Mankafa'nın haberi olmadan entrika resmî bir hale geldi, yani, Şube'nin himayesi altında gerçekleşecek kanunî bir operasyon. Şef beni oturumların tutanaklarını tutmam için gönderdi. Maalesef durum önceden düşünüldüğünden çok daha karmaşık bir hale döndü. Sen de gördün, görevli çıkarken dolaba bir tekme attı; yani benim varlığımın farkında olduğunu göstermek istedi. Bunu odada başka kimse bilmiyordu. Şimdi, Şef ona tekmelemesini emretmiş olamaz; zira görevli onun yet-

ki alanı içinde değil. Dolayısıyla şu sonuca varıyoruz ki görevli daha yüksek bir yerlerden gelen emirlere göre hareket ediyordu. Yani ikili oynuyordu; bir yandan üstü olan Mankafa'nın emrinde, öte yandan Mankafa'nın da üstünde olan birisiyle bağlantı içinde. Ama acaba neden ona tekme atması söylendi? Bana verilen emir, olup biten her şeyi kaydetmekti; dolayısıyla tekmeyi de raporuma dahil etmeliyim. Şef raporu okuyacak ve görevlinin Mankafa'nın tasarısındaki rolü için bir disiplin soruşturması başlatılmaması gerektiğini düşünecek; çünkü görevli, benim dolaptaki varlığımın farkında oluşunu ele vererek, daha yukarıdan gelen emirlere göre hareket ettiğini ve dolayısıyla Mankafa'nın entrikasına gerçekte ortak olmadığını gösterdi. Özetlemek gerekirse; olay üç seviyede gerçekleşti: Mankafa ve Sempriaq arasında bir hesaplaşma; Şube'nin benim aracılığımla, Mankafa'yı, Sempriaq'ı ve ötekileri izlemesi, ki bu kişisel olarak Şef tarafından emredilmişti; ve son olarak bizim izlememizin, görevli aracılığıyla, yani daha yüksek bir yerden, yani Şube'nin de üstünde bir yerden izlenmesi; yani Bölüm tarafından.

"Bu da olayları ciddi ölçüde karmaşıklaştırıyor. Neden Bölüm, doğrudan Şubeyle çalışmaktansa, böyle dolambaçlı bir yolu seçti? Neden olayla bağlantısını yalnızca dolaba atılan bir tekmeyle gösterdi? Bu noktada Mankafa'ya geri dönmeliyiz. Bağımsız bir hareket olarak Sempriaq ve Nuhtufanı'na sunduğu şeyin gerçekte Bölüm'le bir ilgisi olmaması anlaşılabilir bir şey; sözkonusu entrikanın, Sempriaq'ı Soğan Operasyonu üzerine tartışmada alt etmek değil, yani alt etmek ama akademik anlamda, hatta aslında onu yok etmek ve de 'parti'nin tüm öteki üyelerinden, en temel sadakat kuralı olan, yetkilileri bu entrikadan (Mankafa'nın entrikasından yani) haberdar etme kuralına uymayacak olanları yok etmek olması da anlaşılabilir bir şey. Böylece sadakat

sınavı soruna yeni bir boyut katıyor; dördüncü bir seviye. Beşinci bir seviye de var. Sen de tahmin edersin; iki ihbar olmalıydı: Profesör Nuhtufam'nın Şube'ye ve görevlinin Bölüm'e (ilk elden entrikanın olacağından haberi olmasa Bölüm'ün görevliye dolaba tekme atmasını emretmiş olamayacağı aşikar). Profesör Nuhtufam'nın ihbarının daha ilginç olduğunu düşünüyorum. Tüm olay boyunca hem Bölüm hem de görevli, kurallara uygun oynadılar. Ama Nuhtufanı; Nuhtufanı ne yaptığım biliyordu. Eğer Mankafa'yı Bölüm yerine Şube'ye ihbar etseydi bu, bu şekilde emir almış olduğu için olacaktı. Başka bir deyişle gerçekte Mankafa'ya ihanet ediyor olmazdı; yalnızca talimatı yerine getiriyor olurdu; yani önceki talimatı; yine Bölüm'den gelmiş olanı. Ama Bölüm'ün peşinde olduğu asıl şey neydi? Olayda zaten iki tane görevlisi bulunuyordu; Mankafa ve görevli. Neden bir üçüncüsü gerekmişti? Şube'nin istenmeyen bir ihbar karşısında ne yapacağını görmek için mi? Ama Şube'nin kuralların dışındaki ihbarları bile Bölüm'e bildirmesi gerekir -ki gerçekte bildirdi de; alana kendi adamlarından birini göndererek, yani beni. Her durumda da Nuhtufanı kesin olarak Bölüm'ün yerleştirdiği bir adam. Mankafa'mn meydan okumasına kendi adına karşılık veren tek kişi o halde Sempriaq idi. Ama dikkatini çekerim, Sempriaq seni entrika konusunda uyarmak istedi; Mankafa'nın tavsiyelerinin, tüm güveninin sadece kurnaz bir dalaverenin, sinsice çevrilen bir dolabın -başka bir deyişle-bir *dolap-dalaverenin* bir parçası olduğunu söylemeye çalıştı. Senin son kararını etkilemeye çalışacak herhangi bir girişim, bir sinyal, bir işaret, tüm tarafların koyduğu ve onayladığı kurallara göre açıkça yasaktı. (Nuhtufanı bu kuralları ihbarında en ince ayrıntısına kadar açıklamış). Sempriaq sana tabakları göstermekle dolayısıyla kuralları çiğnemiş oldu düpedüz. Soru şu; neden? Yalnızca kazanmak için mi? Düşük bir olasılık -bu tür bir zafer

geçersiz sayılır. Her neyse, sen onun bu dahiyane işaretinin taşıdığı öneme karşı besbelli kördün. Yine, ölüyakıcının da seni uyarmakla kazanacağı bir şey yoktu; zira tam da o yaptığı hareketle otomatik olarak kendini diskalifiye etti. Ama buna rağmen seni uyardı. Neden? Tabii ki Mankafa'nın Bölüm ile arasında olan asıl entrikadan haberdar olduğunu ve görünüşteki (ilk) entrikanın gerçekten de yalnızca görünürde olduğunun çok iyi farkında olduğunu Mankafa'ya bildirmek için. Ama bu tür bir bilgi ancak yukardakilerin rızasıyla alınmış olabilir... O halde, tüm orada bulunanların (ben hariç, ben dolapta saklanmıştım) Bölüm için çalıştığı belli oluyor."

"Ben değil," dedim.

"Yo hayır, sen de! Kahven şekerliydi!"

"Ne?"

"Yüzüne attıkları kahve, anımsadın mı? İçindeki şekerden dolayı her yerin yapış yapış oldu ve dolayısıyla duş yapman gerekti; bu da onların senin giysilerini almalarını sağladı; böylece sen bornozla dolaşma fikrine alıştın; sonra da bornozdan pijamaya geçiş zor olmadı.... Bunun yanında, doktor seni asla Mankafa'ya teslim etmeye cesaret edemezdi -emirler olmaksızın. O halde görüyorsun ki herkes, sen de dahil, Bölüm'e ait. Bunun ne anlama geldiğini anlayabiliyor musun?" .

"Hayır."

"Şayet Sempriaq, sana tabakları göstermek suretiyle kazanma şansından vazgeçtiyse, o zaman yarış falan yoktu aslında. Ayrıca o ve öteki ikisi ve sen -eğer hepiniz aynı tarafta idiyseniz, o zaman öteki taraf diye bir şey yoktu! O halde şaka Mankafa'nın değil Bölüm'üm şakasıydı! Ama görüyorum ki bana inanmıyorsun."

"İnanmıyorum."

"Tabii inanmazsın, nasıl inanabilirsin ki? Her şeyden öte

neden bir Bölüm, bu kadar güçlü bir Bölüm değerli zamanını böyle şakalara harcasın? Olanaksız! Hayır, tüm bunların ardında daha derin bir anlam yatıyor olmalı... Anımsa, şakasının hedefi olarak seni isteyen Mankafa idi, Bölüm değil. Bölüm herkesi kafaladı! Tuhaf bir şaka mı diyorsun? Tamamıyla bakış açısına bağlı. Genelde, her açıdan mükemmel, ama tamamıyla anlamsız bir şeyle karşılaştığımızda güleriz. Ancak yeterince büyük bir ölçekteyse gülmeyiz... Bigudilere sarılmış saçlar gibi patlamaları ile güneşi ele al örneğin; ya da tüm o tuhaf çöp yığınlarıyla bir gökadayı -muhteşem bir dönmedolap değil mi? Ya o kepek gibi noktacıklarıyla üst-gökada... Gerçekten, nasıl olur da bir insan sonsuzluğu ciddiye alabilir? Şu burçlar kuşağı denilen inanılmaz karmaşaya bak bir! Sen hiç, bir güneş ya da bir gökadanın hicvedildiğini gördün mü? Tabii ki görmedin -bu tür şeylerle dalga geçmemeyi tercih ederiz. Her şeyden öte, şaka kendimize dönük olmalıdır... Dolayısıyla biz, evrenin işlerini çekip çevirişindeki ayrım gözetmeyen tarzı görmezden geliriz; deriz ki evren neyse odur, yani her şeydir ve şu kesin ki *her şey* yalnızca bir şaka olamaz. Çok büyük olan, inanışın ya da idrakın ötesinde devasa olan bir şey ciddi olmalıdır. Büyüklük, nasıl da taparız büyüklüğe! İnan bana, şayet dağ kadar büyük, zirvesi bulutlara değen bir bok olsaydı diz çöker saygıyla selamlardık onu. Dolayısıyla ben de tüm olanlar şakaydı diye ısrar etmemeliyim. Hepsinin bir şaka olmasını istemezsin, değil mi? Çektiğin acıların maksatlı değil de ikinci derecede önemi olan bir şey olabileceği, kimsenin onlarla ilgilenmeyeceği, sadistçe bir ilgiye bile değmeyeceği-senden başka hiçbir Allahın kulunu alakadar etmemesi gibi basit bir nedenden dolayı -kesinlikle kaldırılamaz bir düşünce. Ama Gizem bir çıkış yolu sunar; tüm o korkunç saçmalıklardan bir çıkış yolu. Gizem sayesinde insan en azından ümit edebilir... Sana tüm söylemek istediğim işte

bu. Yalnız, Bölüm'den bahsederken biraz basite indirgedim, onu da söyleyeyim. Pek çok şey oraya yöneliyor görüyorsun; ama hepsi de orda son bulmuyor. Hayır, dolaşmaya devam ediyorlar; Bina içinde çatallanıp, yayılıyorlar. O, Bina'nın şakasıydı nihayetinde. Ya da kimsenin -nasıl tercih edersen... Ve işte şimdi her şeyi biliyorsun."

"Sadece onların bana anlatmanı söyledikleri şeyleri anlattığını biliyorum."

"Ve şayet ben inkâr etseydim bana inanmazdın ve inanmaman da gerekir; çünkü inkâr etmiş bile olsaydım, büyük olasılıkla doğru olmayacaktı. Kim bilir?"

"Sen bilmiyor musun?"

"Sana biraz önce söylediklerimden sonra senin daha iyi bilmen gerek. Doğru; gerçekte bana bu şekilde bir emir verilmedi. Ama belki benim üstüme verilmişti, o belki bunu bilmeden yapmamı tercih etti. Ya da bu tercih onun da bilgisi dışındaydı; ki bu durumda onun tercih hakkı kalmıyor. Dinle: Bina'nın gerçekte ne olduğunu bilmiyorum ben. Mankafa belki de doğru söyledi. Belki en başta iki taraf vardı; ölümcül bir savaşta kitlenip kaldılar ve en sonunda birbirlerini yiyip bitirdiler. Yine belki bu bir insanoğlunun çılgınlığı değil de bir organizasyonun, çok fazla büyüyen ve bir gün kendi dallarından biriyle karşılaşıp onu yemeye başlayan, yiyen yiyen ve sonra dönüp dolaşıp kendine ulaşan, kendi merkezine varan ve şimdi sonsuz bir yeme döngüsü içinde dönüp dönüp duran bir organizasyonun... ki bu durumda başka bir Bina olmasına gerek yok; tabii kendi kendini yiyişini gizleme numarasına yatmamışsa..."

"Sen nesin?"

"Bildiğin gibi bir rahip."

"Bir rahip mi? Beni Binbaşı Erms'e ispiyonladın! Sen sadece üniformanı gizlemek için cüppe giyiyorsun!"

"Ya sen? Sırf iskeletini gizlemek için mi bir gövde taşıyor-

sun? Anlamaya çalış. Ben bir şey gizlemiyorum. Sana ihanet ettiğimi söylüyorsun. Ama burda her şey bir yanılsamadır: ele verme, ihanet, hatta her şeye kadir olmak bile -her şeye kadir olma sadece olanaksız değil aynı zamanda, sahtesi yettiği sürece, oldukça da gereksizdir; yolu şaşırmış raporlar, imalar, birinin uykusunda mırıldandığı ya da tuvaletlerden işitilip çıkarılan sözlerden yapılan sahteler... Önemli olan, her şeye kadir olmak değil inançtır."

Bana bunu söylemesini istemişler miydi, istememişler mi?

Şimdi rengi solarak, beklenmedik bir hiddetle tısladı:

"Bina'nın hikmetine *hâlâ* inanıyorsun! Daha ne diyebilirim sana? Yönetimi ellerinde tutan adamları gördün; o tepedeki sağır, siğillerle kaplı kemik torbalarını! Bak buraya."

Cebinden küçük, yuvarlak hatlı bir taş çıkarıp bana gösterdi. Bir kuş yumurtası gibi benekliydi.

"Aptal bir çakıldan başka bir şey değil! Birkaç leke... şurda küçük bir delik... Ama bunun gibi milyonlarca çakıl al, trilyonlarca; sonra bunların etrafında bir atmosfer yap; bunların üstünden rüzgarlar essin, kozmik ışınlar bombalasın - ta ki bu döküntü yığınından Kutsal diye adlandıracağımız bir şey ortaya çıkana kadar... Ya bu emri kim verdi? Kim? Aynı şey Bina için de geçerli tam tamına..."

"Yani Bina, Doğa'nın ta kendisi mi demek istiyorsun?"

"Tanrım, hayır! Her ikisinin de ağıza bile alınmayacak kadar mükemmel olmaları gerçeği dışında ortak hiçbir şeyleri yok. Sen de burda şeytanın bir labirentinde hapis olduğunu düşünüyorsun; her şeyin başka anlamlara gebe olduğu, bir insanın talimatının çalınmasının bile bir ayin olduğu, Bina'nın yalnızca inşa etmek için yıktığı, yalnızca daha çok yıkmak için inşa ettiği bir labirent; bunu şeytanın hikmeti zannediyorsun. Bu dehşet denklemini çözmek için sorduğun soru işaretinin çengelinde ıstıraplar içinde kıvranıp durdun. Ama sana söylüyorum çözüm yok, denklem

yok, yıkım yok, talimat yok, şeytan yok, sadece Bina var- sadece- Bina-"

"Sadece Bina mı?" diye yankıladım, tüylerim diken diken.

"Sadece Bina," diye yankıladı benim yankımı, ürpererek. "Bu hikmet değil; bu kör ve her şeyi-kapsayan bir mükemmellik; insanoğlunun yaptığı değil insandan doğan bir mükemmellik; ya da daha doğrusu insanlar topluluğundan doğan. İnsan-şeytan görüyorsun ne kadar da küçük ve kırılgan; öte yandan bizim burda işleyen büyük ve kudretli bir şeyimiz var... Bir kan, ter ve idrar okyanusu! Milyonlarca gırtlaktan haykırılan, kükreyen bir ölüm çığlığı! Sayısız neslin ürünü olan dev bir dışkı anıtı! Burda insanların arasında boğulabilirsin, nefessiz kalabilirsin, geniş vahşi insan topluluklarının arasından bir dışkı gibi atılabilirsin! Daha bitmedi: bunlar seni sakin sakin en ufak parçalarına kadar yırtarken kahvelerini karıştırmaya; cesedine zulmederken sohbet etmeye ve burunlarını düzeltmeye devam edecekler; ve gövden sertleştikçe onlar daha başka kahveler yapacaklar; sen ise saçları, kılları, yolunmuş, terk edilmiş bir oyuncak bebek, kırık bir çıngırak, köşede unutulmuş, sararmış eski bir halı olacaksın... Mükemmellik işte böyle işliyor; hikmet değil! Hikmet sensin, senin kendin; ya da belki iki kişi! Sen ve başka birisi; gözden göze akan o samimi dürüstlük ışıltısı..."

Ölümcül derecede solgun yüzünü seyrettim; tüm bunları önceden nerde duyduğumu merak ediyordum bir yandan; kulağıma o kadar aşina geliyordu ki... Sonra anımsadım -şu vaaz, şu boğulma, İblis ve Şeytan üzerine Birader İkna'nın bana provokasyon niyetli olarak bahsettiği vaaz...

"Sana nasıl inanabilirim?" diye inledim. Şöyle bir ürperdi.

"Seni günahkâr!" diye haykırdı dişlerinin arasından. "Her kim hâlâ zararsız bir konuşmayı ya da şakayı ayırt edemez, hâlâ şüphe ederse kanunî bir müdahale gerektirir ve öte

yandan Bölümler arasında bir nüktedanlık savaşına neden olmaz mı? Gerçekten de şayet o kişi bu düşünce akışını takip ederse hiçbir yere varamaz; zira burda herhangi bir şey, dolayısıyla her şey her yere varır!"

"Seni takip edemiyorum."

"İhanet kaçınılmazdır. Ama Bina'nın amacı ihaneti olanaksız kılmaktır. Bundan dolayı, kaçınılmazı kaçınılır yapmalıyız. Ama nasıl? Gerçeği bozarak. Gerçek, yalan söylemenin başka bir yolundan başka bir şey değilken ihanet nedir? Burda gerçek bir harekete yer olmamasının nedeni budur; ister yasal bir umutsuzluk olsun ister dürüst bir suç - zekice olan herhangi bir şey seni yükü altında çökertecek, bir daha çıkmamacasına en dibe gömecektir. Dinle! Benle gel! Senle gizli bir ittifak kuracağız; iki kişilik bir işbirliği! Bu bizi özgürleştirecek!"

"Sen delirmişsin!"

"Hayır! Eğer birbirimize inanırsak, işte o zaman kendimizi kurtarabiliriz. Seni sana bırakacağım; sen de aynısını bana yapacaksın. Ancak bu şekilde özgür olabiliriz!"

"Bizi tutuklarlar!"

"İşte beraber çalışmamızın başka bir nedeni! En baştan amacımızın kaybolduğunu bilerek kendimizi, bedel ödeyerek kurtaracağız! Ben senin için öleceğim, sen de benim için; ve onlar bu gerçeği asla bizim elimizden alamayacaklar! Bir düşün! Sen İsa olacaksın ben de Yahuda; seni, bir ajan provakatör olarak ihanete teşvik etmekle görevlendirildiğim için..."

"Sen neden bahsediyorsun?"

"*Hâlâ* anlamıyor musun? Ben bir *ajan provakatörüm* çünkü bir rahibim. Ancak sana ait olan ajan provakatör olarak ben, bir rahip, sana burda söylediğim şeyleri söylemeye izinliyim. Tabii senin işbirliği yapmanı bekliyoruz..."

"Nasıl olur da işbirliği yaparım?"

"Nasıl olur da yapmazsın? Besbelli ki yolun sonuna gelmişsin. Bugün masum bir adamı ihbar ettin; senin tarafında olan bir adamı; zira Mankafa, sen onu ihbar ettiğin sırada senin tarafındaydı -sen öyle biliyordun. Er ya da geç işbirliği yapacaksın; şimdi olmasa, yarın; benle olmasa bir başkasıyla. Ama o zaman, görmüyor musun, Bina'nın kurallarıyla işbirliğine gireceksin; bu da sırf görünüşte işbirliği yapmak anlamına gelecek. Bunu sakın yapma! İşbirliğine burda ve şimdi gir; şimdi ve her zaman; kalbinle ve ruhunla; İhanet'in çılgın bağrında Gerçeğin kutsal doğumuna beraberce tanık olalım!"

"Ama o zaman, senin işbirliği teklifini kabul etmiş olan beni rapor etmen gerekecek!"

"Elbette! Onlar da bunun sahte bir işbirliği olduğunu düşünecekler; sadece emirler altında yapılmış bir işbirliği; senin ihanetinin gönüllü olduğunu, yürekten geldiğini düşünemeyecekler; ve sen de, bunu bilerek ve bu bilgiyle hareket ederek o korkunç vakumu dolduracaksın; böylece bizim işbirliğimiz, Bina tarafından başka bir sahte işbirliği şeklinde ele alınarak, Et'e bürünecek. Şimdi işbirliğine var mısın?"

Sessiz kaldım.

"Red mi ediyorsun?" diye sordu. Yanağından bir gözyaşı yuvarlandı.

Orada oturmuş duruyordum; bacağım hâlâ seyiriyordu, onu artık görmüyor, duymuyordum. Bir kere daha o sonsuz beyaz koridor ve beyaz kapı dizileriyle çevrelenmiştim; benim olan ve benim olabilecek her şey benden gaspedilmiş olarak. Şu aşağıdakileri söylemem önümde duran labirentin o cansız ışığındandır:

"İşbirliği yapacağım."

Yüzü aydınlandı. Arkasını dönüp bir mendille alnını ve yanaklarını sildi.

"Şimdi merak ediyorsun *gerçekten* sana ihanet edecek miyim diye," dedi sonunda. "Bunun başka yolu yok. Bu noktada verilen tüm sözler, içilen antlar, yeminler yararsızdır: o halde sana yalnızca şunu söyleyeceğim: bugün değil. Ayrıca, birbirimizi tanımak için işaretlere de gerek yok: bunlar işe yaramaz. Bizim silahımız açıklık olacak -işbirliğimizi hiçbir zaman saklamayacağız, onlar da bize asla inanmayacaklar. Ben şimdi gidip seni üstüme ihbar edeceğim. Sen bu sırada doğal davran; normalde ne yapıyorsan onu yap."

"O halde ben şimdi Kayıt'a mı gitmeliyim?"

"Yapacağın şey bu muydu?"

"Sanırım hayır."

"O zaman gitme. Onun yerine biraz dinlen; güce gereksinimin olacak. Yarın, akşam yemeğinden sonra, yedinci seviyedeki asansörün yakınındaki iki mermerden kadın sütununun arasında, İki seni bekliyor olacak."

"İki mi?"

"İki benim. Kod adlarımız."

"Ben de Bir miyim?"

"Evet. Şimdi gitmem lazım. Beraber görünmemeliyiz - şüphe çekebilir."

"Bekle! Biz bir daha buluşmadan önce beni sorgularlarsa ne söyleyeyim?"

"Ne istersen."

"Sana ihanet edebilir miyim?"

"Tabii. Onlar zaten şimdiden bizim işbirliğimizi biliyor - sahte olanı, yani, gerçek olmayanı. Sen şeye başlamadığın sürece-"

Birdenbire durdu.

"Sen de."

"Ben de, evet. En iyisi çok fazla düşünmemek. Yalnızca şunu anımsa: bu şekilde birbirimizi kurtarıyoruz; bedelini ödeyerek kendimizi kurtarıyoruz; yok olup gitsek bile. Elveda."

Çabucak odayı terk etti; gidişiyle ardında kalan havayı, hoş bir esintiyle karıştırarak.

Beni ihbar etmeye gitmişti -görünüşe göre. Ama sadece görünüşte olduğunu nerden bilebilirdim? Ne olursa olsun, umrumda değildi. Kalktım. Bir şeyler söylemek istedim, ama etrafta dinleyecek birisi yoktu. Kasti olarak öksürdüm, kendimi duyayım diye. Ama odada yankı yoktu. Yandaki odaya geçtim; bir masa ve makaraları yavaş yavaş dönen bir kayıt cihazı vardı. Kasedi içinden çıkardım; bandı küçük parçalara yırttım ve ceplerimi onlarla doldurdum. Sonra da banyoya doğru yola koyuldum.

13

BORULARDAN gelen vınlamalar uyandırdı beni. Gözlerimi açtığımda ilk defa olarak banyonun tavanında rölyefler olduğunu gördüm: cennetten bir sahne. Adem ile Havva ağaçlar arasında saklambaç oynuyorlardı; bir yılan bir dalın etrafına sinsice dolanmıştı; besbelli Havva'nın kaba etlerinden bir ısırık alıp almamayı geçiriyordu aklından; bir bulutun üstündeyse bir melek harıl harıl bir ihbar yazıyordu -tam da Mankafa'nın betimlediği gibi. Mankafa! Ayağa kalktım gözlerim faltaşı gibi açık; deli gibi üşüdüğümü fark ettim -çıplak gövdeme sarılı havlu o fayanslı yerin soğuğuna karşı bir koruma sayılmazdı; ceset gibi kaskatı kesilmiştim. Ancak uzun, sıcak bir banyo beni yaşama döndürdü. Sonra aynada kendime baktım. Karşımda yaşlı bir adam görmek sürpriz olmadı. Dün sonsuz kadar uzun sürmüştü; beni bitirmiş, sanki yaşamımı tüketmişti... ah keşke şu aptal şarkı bela gibi dilime dolanmış olmasaydı...

Hey, Bina, hey!
Bina'yı ayakta tutan nedir ney?

Karşıbinadır ayakta tutan şey!
Hey!

Şu anda hâlâ onu söylüyordum -yemin ederim- aynada dudaklarım oynuyordu! Düşününce, gerçekte yaşlanmamıştım. Sadece akşamdan kalmaydım. Peder Orfini'nin teklifini kabul etmek için kör kütük sarhoş olmalıydım. Bir işbirliği -aman Tanrım! Ve iki kişilik bir işbirliği!

Boş banyoda şarkı söyledim -dinledim- şarkıma katılacak kimse yoktu. Acayip saatlerde yemeye alışmıştım -öte yandan, dün geceden sonra aç değildim (gece?)- ben de biraz gargara yaptım ve çıktım.

Asansörde benim eski ben olmadığımı farkettim, yani ben, sahi nereye gidiyordum? Huzur ve sessizlik, tek istediğim buydu. Şu anda yapılacak en iyi şey kalabalığa karışmak ve onlarla bir toplantıya falan katılmak olurdu. Orada göze çarpmadan düşüncelerimi toplayabilir, şu banyodan ve onun iğrenç yalıtılmışlığından kurtulurdum!

Ama kalabalık falan yoktu, arada sırada bir subayla karşılaşıyordum yalnızca; ve insan arada sırada ortaya çıkan bir subayı çok iyi takip edemez. Beşinci ve altıncı seviyelerde bir yukarı bir aşağı indim çıktım; sekizinci seviyeye çıkan bir asansöre bindim; o seviyedeki koridoru ve öteki tarafın geniş hol olduğunu gösteren o kapıları anımsıyor gibiydim. Bugün koridor boştu. Oralarda bir süre bekledim. Kimse görünmedi. İçeri girdim.

Geniş bir müzenin bekleme odasıydı burası. Pasparlak cilalanmış parkeler boyunca uzun vitrin sıraları vardı; genel kasvet havasının içinde ışıldıyorlardı. Vitrinlerin arasından giden yol ileride kıvrılıyordu; ancak karanlık duvarlar üzerindeki yansımalar dönemeçten sonrasının da aşağı yukarı aynı olduğunu gösteriyordu. Camekânlarda eller sergilenmişti -bilekten kopmuş, genelde ikili ikili tokalaşma halin-

de camdan raflarında duruyorlardı; çok sahici, fazlasıyla sahici eller; bu sahicilik sadece derinin solukluğu ve parmak tırnaklarının parlaklığıyla değil, küçük tüycüklerle de sağlanmıştı. Muazzam büyük bir dramanın rollerinde donmuş kalmış, inanılmaz sayıda pozlarda gibi görünüyorlardı; cam altında bir tiyatroydu sanki. Tüm koleksiyona bakmaya karar verdim. Neden olmasındı? Öldürecek bir sürü vaktim vardı. Bakarak geçiyordum: bir azizin elleri (dua ederken) ve bir günahkârın elleri (kart dağıtırken); öfke yumrukları, umutsuzluk yumrukları ve zafer yumrukları; sonra meydan okuyan eller ve inkârın elleri; titrek bir toka veren yaşlı parmaklar, ekmek dilenen yaşlı parmaklar; sonra birtakım edepsiz işaretler; orada, talihsiz bir sonun gölgesinde tatlı masumiyetin utangaç tomurcuklanması; ve öteki tarafta bir annenin bitmez tükenmez ilgisi. Dönemeci takip edip yürümeye devam ettim; sonra özellikle nefes kesici, hayal edilebilecek en etkili bir şekilde canlandırılmış bir sahnenin önünde durdum; ama biraz sıkıcı bulup yoluma devam ettim. Bende gizli bir erbaplık ortaya çıktı. Artık bir bakışta, bir ifadeye değer biçebilirdim; şuradaki derin bir ifade, şuradaki ucuz ve abartılı vs. vs.; sonra kısa sürede yoruldum ve sıkıldım; daha karmaşık daha incelikli parçalar aramaya başladım; sonra çarçabuk anladım ki bu serginin yaratıcıları şeyle aynı fikirdeydiler -bir sonraki dönemeçten sonra jestler gittikçe daha kontrollü, daha az ve öz, muammalı... çok anlamlı...olmaya başladılar.

Orada artık sallanan yumruklar, kaba saba ısrarlar yoktu -parmakların aşırı duygusal kıvrımları incelikli bir üç kâğıt kokuyordu; o güllerle süslü çerçevenin muhafaza ettiği şey parlak (hayli) bir mum değil, bir avucun içine sinsice çömelmiş duran o küçük, o pembiş parmaktı; nereye, nereye işaret ediyordu o parmak? İlgim yeniden alevlendi. Aniden bir parmağın yanındaki arkadaşlarının tekil yalnızlıkların-

dan ayrılıp arkamdaki birini işaret edişi, kaliteli bir şarap gibi bir tat verdi bana; hile ve yalan dijital havaya, raftan rafa o okşayan ve keskin boşluğa gerçekten de nüfuz etmişti; öyle ki bir jest bir yanındakini ya da biraz ilerdekini olumsuzluyordu; ve camlar içinde parmak sürüleri yaygara yapıyor ya da suç ortaklığı içinde bir sürü başparmak bir araya geliyordu... Şurda tombul bir parmak boğumu sıçrayıp hopluyor, hoplayıp zıplıyor, öte yanda başka bir tanesi amuda kalkıyor, perende atıyordu; ama aniden o masum kendilerini bırakışlarının tam ortasında bir şeytantırnağı bir bileğin önünden geçiyor, tüm başparmaklar kıvrılıp, suçlarcasına işaret ediyorlar -işaret - beni işaret ediyorlar!

Koşmaya başladım -camekanların içinde yukarda, aşağıda yüzlerce el, bir örümcek sürüsü ya da kıvrım kıvrım ilerleyen beyaz solucanlar gibi- "Ama neden bu kadar çok?" diye düşündüm -"Bu ne anlama gelebilir-şey olabilir mi-ne tür bir müze burası-hemen gitmeliyim buradan -"

Karanlıktan birisi koşarak dosdoğru bana doğru geliyordu; gölgeler yüzünde yanıp sönüyordu; ağız sessiz bir çığlık atar gibi açık ve gözleri boş; son anda durabildim; ve bir, bir aynanın soğuk, pürüzsüz yüzüne ulaştım ve dokundum.

Aynanın önünde durdum; arkamdaysa, karanlık, bulanık derinliklerde, el yordamıyla ilerleyen binlerce işaretin ve başkaldıran mimin sessiz, cansız denizinde, deliliğin hissiz ve kanlı elleri asılı duruyordu. Alnımı soğuk cama dayadım, bakmaya korkarak.

Ayna hareket etti; açılarak yol verdi -bir kapının yüzeyiymiş meğer- ve işte ufak bir odadaydım, hatta bir hücre. Trençkotunun içinde küçük, çok küçük bir adam bir masanın arkasında oturmuş, öne doğru eğilmiş (miyop muydu acaba?) tırnaklarını törpülüyordu.

"Otur," dedi hiç bakmadan. "Sandalye köşede. Havluyu çek ilk önce. Gözün mü alışamadı? Bir dakika bekle, alışır."

"Acelem var," dedim. "Burdan nasıl çıkabilirim?"

"Acelen mi? Otursan daha iyi olur; şöyle nefesin bir yerine gelsin. Şurda kalem ve kâğıt var."

"Ne?"

Tırnaklarını şiddetle törpülüyordu.

"Sen işine bak, ben seni rahatsız etmem."

"Bir şey yazmaya niyetim yok. Burdan nasıl çıkabilirim?"

"Niyetin yok mu?"

Törpü işinin yarısında durup bana tatsız bir bakış attı. Onu daha önce görmüş gibiydim ama aslında görmemiştim; -kızıl saçlar, ince bir bıyık, varla yok arası bir çene, dalgalı bir çene kemiği; sanki içerde cevizler varmış gibi.

"O zaman *ben* yazacağım," diye önerdi tırnaklarına dönerken, "senin tek yapman gereken de imzalamak."

"Neyi imzalayacakmışım?"

"Küçük bir itiraf."

"Bu da senin oyunun mu!" diye düşündüm dişlerimi sıkmamaya çalışarak; dişlerimi sıkmak beni ele verebilirdi.

"Ne demek istediğini anlamıyorum," dedim sertçe.

"Ya? Herhalde şu küçük partiyi unutmadın?..."

Bir şey demedim. Tırnaklarına üfleyip, paltosunun yakalarına sürttü onlara; dikkatle baktı; sonra bir çekmeceden kalın, siyah bir cilt çıkarıp, açtı ve okudu:

"Her kim Karşıbina'nın var olmadığı fikrini neşreder, yayar, savunur ya da herhangi bir yolla ilan ederse, 2. Madde'ye göre bir uyarı yapılmadan anında egzoklasise tâbi tutulacaktır." Ayartıcı bir gülümseme vardı yüzünde. "Evet?"

"Ben masumum."

"Tabii ki masumsun! Neden, çünkü yalnızca konyakları yuvarlayıp dinliyordun. Bir insan dinlemeden edemez, edebilir mi? Kulak tıkaçlarıyla doğmamışız, doğmuş muyuz? Maalesef kanun o kadar anlayışlı değil..."

Cildin başka bir sayfasını açtı.

"Her kim falanca Madde'nin falanca Şıkkında tanımlandığı gibi bir ihlale tanık olur ya da haberdar olur ve falanca saat içinde ilgili yere suçu rapor etmezse, özet epistoklasise sorumlu ve tâbi tutulur -eğer Mahkeme, falanca Madde, falanca bentte söz edilen hafifletici sebepler bulmazsa."

Cildi öteye koydu; beni bir süre o tatsız gözlerle izledi; sonra dudakları kımıldadı:

"Küçük bir itiraf?"

Başımı salladım.

"Peki o zaman," dedi tatlı bir dille ve cesaretimi kırmayacak bir tonda, "birazcık itiraf?"

"İtiraf edecek bir şeyim yok."

"Ufacıcık bir itiraf?"

"Hayır!" diye haykırdım hiddetle. Ürkek bir kuş gibi gözlerini kırpıştırdı.

"Hayır mı?"

"Hayır."

"Evet bile değil mi?"

"Hayır."

"Bak, sana yardım edeceğim. Örneğin; 'Profesör *X*, *Y* ve *Z* tarafından, şu gün, şu saatte verilen bir partide bulundum; şu, şu ve şunlara istemeden tanık oldum,' Evet?"

"Böyle bir rapor vermeyi reddediyorum."

Bir tavuğunki gibi geniş yuvarlak gözlerle baktı bana.

"Tutuklandım mı?" diye sordum.

"Problem çocuk," dedi; yine gözlerini kırpıştırdı. "Başka bir şey deneyelim, deneyelim mi? Hadi oğlum! Gel! Kendini bırak! İtiraf et!"

"Yeter!"

"Ya da serbest işbirliği. Ajan? Paran? Komplo? Korsanlık? Ter dökmek! İşbirliği!"

Sessiz kaldım.

"Hâlâ hayır mı?"

Masanın üstüne atladı; sanki üzerime atlamaya hazır gibi görünüyordu.

"Belki *bu* adamımızın belleğini tazeler!"

Ve içi küçük, siyah düğmelerle dolu yuvarlak bir kutu çıkardı.

"Oh," diye soludum. Aşağı atladı, elindeki kutuya dikkatle bakarak, kendi kendine mırıldandı: "Orfini'yi tanıdığını kabul ediyor..."

"Ben bunu demedim!"

"Ya?" dedi bir göz kırpışıyla. "O zaman sadece *O*? Sıfır gibi *O*, hiçlik? Başka bir şey yok mu? Zavallı, evsiz barksız bir *O*? Hadi ona bir arkadaş verelim, güzel küçük bir *r... f...* Tahmin edemiyor musun? Cüppeli bir adam... Haç ve saç..."

"Hayır," dedim.

"*O* hayır," diye ekledi. "Oh hayır."

Besbelli kendi kendine eğleniyordu. Duvar gibi sessizliği durmaya devam etmeye karar verdim.

"Ya da bir şarkıya ne dersin?" diye önerdi. " 'Vet-vet-vette, iki adam bir küvette...' Ha? Bunu biliyor musun peki?- 'Hey Bina hey!'"

Bekledi.

"Çetin bir ceviz," dedi sonunda siyah düğmeleri inceleyerek. "Çetin ve metin. Büyük bir Sorgulayıcı istiyor-Torquemada-Pontius Pilate. *Ecce homo*! Ne ayıp! Burda haçlardan uzakta temiziz-tırnaklar yok, tahtlar yok, kenarda mızrak da yok-pardon! Sadece patron küçük bir tafron alıyor..."

Yeniden tırnaklarını törpülemeye başladı. Bir süre sonra da şikâyet eder gibi bir tonda şöyle dedi:

"Lütfen git."

"Gidebilir miyim?" diye sordum şaşkın.

Ben yokmuşum gibi davrandı. Etrafa bakınıp kapıyı aradım; işte ordaydı ve hatta açıktı. Neden daha önce farketmemiştim? Kapının eşiğinde geriye baktım; tamamıyla tır-

nak işine gömülmüştü. Dışarıda geniş, soğuk bir koridor vardı. Bir süre yürüdükten sonra iki yanımda bir ağırlık hissettim; sanki su dolu kovalar asılmış da sallanıyor gibi. Durdum ve aşağı baktım; ellerim, inanılmaz derecede şişmiş, damla damla terliyordu. "Oh," diye geçirdim aklımdan. Ama neden Oh? Neden Ah değil. Ahlayabilirdim ama ohlamamam gerekiyordu, ahlayabilirdim-ah ne orospu çocuğuydum ben! Sıradan bir orospu çocuğu-ama neden sıradan-sıradanlık-ne zaman sıradışı bir orospu çocuğu olabilirdim, baş harfi büyük harf O ile orospu çocuğu; O, 'ordu'daki gibi ve 'oooof'daki gibi?!

Kapı, asansör, koridor, kapı, yine asansör, tatlı tatlı aşağı inen ve üçüncü dereceden eski dostların bir araya gelmesi ne kadar da hoştu. Derin bir nefes aldım. Rahatlama. Huzur. Komplo yok, bir şey yok.

Ben bir Orospu çocuğuydum; gururlu ama yine de biraz çekingen.

Ya asansörün dışı-hangi seviye burası? Farketmez. Herhangi bir kapıyı seç ve kolu çevir-

Sıvadan gömme sütunlarıyla, duvarlarında resimleriyle, tüller, danteller içinde Rembrant kahverengisi renklerinde portreleriyle pembe bir oda; en büyüğünün önündeyse, on altısında, el değmemiş ürkek bir kız çocuğu oturmuş. Konuşmasını bekledim; konuşmadı- fena değil-fena değil-parlak bir yüz, altın kahküller, güvenmeyen bir çocuğun koyu menekşe gözleri, kıpkırmızı dudaklar, kısa etekli bir ilkokul kızı elbisesi, meme başları meydan okurcasına uç vermiş. Ve bacaklar, pembe topuklar-sandaletleri benim bakışlarım altında ayağından çıkıverdi-ve o savunmasız küçük eller! "Ah," diye düşündüm, "ne kadar da beyazlar..." Beyaz mı? Bir dakika! Ah! Sütten çıkma ak kaşık-banyodaki casus-sıradaki şey! Doktor, tabaklar ve şimdi de sütten çıkma ak kaşık...

Menekşe gözleriyle gözünü kırpmadan bana bakıyordu; ben de onun çıplak boynuna; o koyu resimin altında o kadar çıplak-gecenin içinde bir şarkı gibi-hiç de kötü bir metafor değil- ona doğru bir adım yaklaştım; alçak bir adım; onu gözlerimle deliyor gibi; ona bir adım daha attığımda etinin duruluğu içime çok büyük bir terör sardı ve iki meme başını seyrettim tiktak-tiktak- çekiç gibi atan kalbinin ritmiyle tiktak. Donmuş bir an: Sübyancı.

Bir adım daha-dizlerin birbirine dokunuşu-başını arkaya atışı, o altın saçlarının altında bir sığınak arar gibi. Üzerine eğildim. Dudaklarda hafif bir titreme-kollar savunmasız aşağı sarkmış-şimdi onun kızlığını bozmalıyım-daha azını beklemiyor benden-böyle bir durumda başka ne yapabilirim? Ama aslında belki o kızlığı bozulacak küçük bir kız değildir, belki o başımı yaslayıp, itirafımı yapacağım, sonra da baltanın inmesini bekleyeceğim son dayanak. Sahi o neden burada?

"Öte yandan," diye düşündüm altın kirpiklerinin içine bakarken, "ben de burdayım ve masumum, o zaman neden o da masum olmasın?" Bu analizlerin, ıstırapların, savsaklamaların bir sonu var mıydı? İnsan delirebilirdi! Tecavüz et, hallet bitir işi en iyisi!

Söylemesi kolay; ama icra o kadar da kolay değil. Bir öpücük en iyi başlangıç-nefeslerimiz daha şimdiden birbirine karışıı-ama kızlığı bozmanın açılışı olarak bir öpücük-bu doğru değildi; doğru değildi çünkü en kitabına uygun, en el altından yapılan bir öpücüğün altında bile bir şey yatar-doğru bir şey-fazlasıyla doğru bir şey. Bir öpücük bir işaret, bir simge, bir amblem, bir alegoridir ve ben de bu tür oyunlara bulaşmış bulunuyordum-onun o süt beyazlığını dolambaçlı yollara sapmadan, çiğnemek istedim; şartsız kayıtsız ayrım gözetmeden. Doğru dürüst saldırmadıktan sonra saldırı nedir ki?

Tamam o zaman öpücüğü falan unut-onun o bakire alçakgönüllülüğü üzerinde atmaca gibi dolaşmam doğru değil-bir tereddüt-"En iyisi onu kollarımın arasına almak," diye karar verdim geriye bir adım atarken-çok ciddi bir hata-bu hareket, fazlasıyla geri çekilme, bocalama gibi görünüyordu-ve ayrıca bu işi nerde yapabilirdim ki? Yalnızca bir koltuk vardı, tabii sert zemini saymazsak; ve onu oradan kucağıma alıp sonra sırtını yine aynı sandalyeye dayamak komik olurdu; bir saldırı hem komik hem de saldırı olamazdı.

Sonra da onu utanmaz bir sertlikle tut! Koltuk çok alçaktı-ben de diz çöktüm-bir hata daha! Bu bir alçakgönüllülük ve boyun eğme hareketiydi-soylu askerin savaşa gitmeden önce leydisinden bir iyilik rica etmesi gibi. Bir insan diz çökmüş olarak bir insana tecavüz edemez-bense hemen, çabucak tecavüz etmeliydim, o bağırmaya başlamadan önce-o zaman elimizde burnunu çeke çeke zırlayan bir velet kalırdı ve hoşçakal süt beyazı!

O zaman eteğini kaldır? Nazik bir mesele-ya kıkırdamaya başlarsa- bakire olduğundan değil de gıdıklandığı için? Ne süt beyazı, ne tecavüz, sadece bir kıkırdama ve gıdıklanma-? Tanrım!

Bu onun işiydi -şu sorgulayıcı-bu kızı o koydu buraya-*Ex ungue leonem*-bu durumda eteğinin altına yavaşça süzülmek yok, el altından, gizli saklı yok öyle -cesur, doğrudan hareket var- tam hedefe doğru-önceden bir öpücük sonra bir yıldırım saldırı öpücüğü-şimşek ve yıldırım, ateş ve barut, göze göz dişe diş! Tutku! Şehvet! Birdenbire üstüne çullandım-bir şeyler yanlıştı-ağzı doluydu-beyaz bir şey-bir kokune-ne kokusu? Peynir? Eritme peyniri!!

Yavaşça ayağa kalktım ve dizlerimi silkeledim. Her şey bitmişti. Süt beyazı-kar beyazı-eritme peyniri-

Dışarı çıkarken geri dönüp baktım: rahatlamış bir şekilde çiğnemesine devam etti; sakladığı yerden sandviçini çıkar-

mıştı. Saklamıştı ki ben işimi kolayca-Tanrım!

Arkamdan kapıyı çarptım. Sessizce yoluma gittim; orospu çocuklarını düşünüyordum. Yakında bir silah sesi yankılandı. Etrafıma bakındım; sorunla uğraşacak bir ruh halinde değildim hiç-bende yeterince vardı zaten- o sırada ellerinde bir yastık bir kapının önünde duran üç subay farkettim. Durumu anladım.

Esas olarak iki adet vurma vardı. Birisi genellikle kahvaltıdan sonra, sağır edici bir yaylım ateşiyle gelen- silah sesleri, çığlıklar, küfürler, orda burda seken kurşunlar, dökülen sıvalar. Bu koridor savaşları büyük bir acele içinde yapılıyor, ölenin kodlanmış inlemeleriyle ve din adamlarının yaklaştığını bildiren çan sesleriyle bitiyordu. Ara sıra, şayet asansör kapıları kaza eseri açılırsa, yukarılardaki seviyelerden birinden aşağı doğru, asansör boşluğundan yuvarlanan bir ya da iki ceset görebilirdin- onlardan kurtulma yolları buydu. Ama bu seferki tek bir silah sesiydi; bunlarınsa ardından genelde küçük bir alay subay gelirdi; bunlar ellerinde kadife bir yastık, bunun üstünde de bir tabanca taşırlardı. Bir ofise girer, tabancasız dışarı çıkar, kapının önünde beklerlerdi; şayet yüksek rütbeli bir subay içinse yastıkta püsküller olurdu. Sonra ceset öğle yemeği sırasında yok edilirdi; etrafta aval aval bakınan birileri olmadığı bir zamanda yani.

Yahuda rahibiyle buluşmama on beş dakika kalmıştı. Ama neden şimdiden kafaya takmalı? Düşünmem gerekiyordu. İşbirliğimiz sadece biliniyor ve hoşgörülüyor değil aynı zamanda emredilmişti; yani sahte işbirliği. Ama sahteliğin ardında gerçeği kurmaya çalışmıştık. Eğer buluşmaya gitmezsem korktuğum zannedilecekti; onlar da korktuğumu önceden tahmin edebilirlerdi; o halde gitmeliydim.

Utanma duygum geçmeye başlamıştı. İki banyo arasındaki sessiz bir koridoru arşınladım. Kendimi doğrulamayı o kadar umutsuzca istiyordum ki -aklıma bir fikir geldi,

umutsuzca saf ama cezbedici bir fikir- bunlar bir düş olabilir miydi, olağandışı bir şekilde ısrarcı ve sapkın bir düş? O zaman bir kerede uyanamasam bile (düş, bunun olamayacağı kadar güçlü görünüyor), en azından şu andan itibaren bitene kadar kendimin sorumlu olmadığımı bilirdim. Beyaz bir duvarın önünde durdum; kimsenin gelmediğinden emin olmak için etrafa bakındım ve düşüncemi duvara odakladım-onu yumuşatmak için-bu tür şeyler düşlerde işe yarardı, en kötü kabuslarda bile. Ama işe yaramadı-duvar her zamanki kadar sertti. Başka bir olasılık-başka birinin düşünün içindeydim-ki bu durumda düş görenin duvar üzerinde kontrolü benden fazla olacaktı...

İki durumu da ispatlamak olanaksızdı. Ana koridora geri döndüm. Rahiple buluşmak üzere yukarı giden bir asansöre bindim. Neden şu süt beyazı? Besbelli, bir Orospu çocuğunun bile Bina'ya karşı gelemeyeceğini göstermek için. Şu küçük sorgulayıcıyı şimdi gözümde canlandırabiliyordum; neşeyle bana yaklaşırken parmağını bana doğru sallıyordu-iskelenin üstünde danseden ölü bir adam gibi neşeli.

Asansör yukarı çıktı çıktı; sayılar geçti; klik sesleri; süt beyazı ışık karardı, parladı ve aniden onu gördüm-gerçekten gördüm-asansör çıkarken kapının çatlağından. Trençkotu içinde, düşüncelere dalmış, orada öyle dikiliyordu - beni gördü mü görmedi mi?

Asansör yavaşlıyordu. Çatlaktan bir çift cilalanmış ayakkabı gördüm; sonra siyah bir palto; bir dizi düğme-bir cüppe bu! Rahip! Beni bekliyordu, tam kapının önünde! Asansör sarsıla sarsıla durdu-ama ben bir düğmeye basıp aşağı geri yolladım-ihanetten şüphelendiğim için değil-ihanetten şüphelenmemiştim-sadece aşağı inme hareketinin verdiği hoş duygu kendimi güvende hissetmemi sağlamıştı. Yine klik sesleri; süt beyazı ışık parladı, karardı-küçük, rahat odam Bina'nın içinde yumuşak bir şekilde düşüyordu-en

aşağıda bir düğmeye basıp yeniden yukarı çıktım...

Seviyeler geçti; boş duvarlar, katlar, bir çift bacak, bir tavan, bir zemin-ve yine trençkotu içinde sabırla bir asansör bekleyen küçük sorgulayıcı-ve başka duvarlar, sahnenin üstüne inen taştan bir perde...

Nefesimi tuttum- bir sonraki sekizinci seviyeydi ve yine rahip, dikilmiş hâlâ beni bekliyor-o zaman yine aşağı-yine sorgulayıcı-saklandığım yerlerden onları dikkatle izliyordum; sırayla, örnekler alan bir biyolog gibi.

İkisi de, sırayla, rahat bir tarzda, planlı bir kayıtsızlık içinde duruyordu-ama ben, seviyeden seviyeye, yüzden yüze atlayabilen ben, ikisinin karışımını görebiliyordum, dehşetle: sorgulayıcının üst dudağı ile rahibin alt dudağı birleşip bir gülümseme yapıyordu; pekçok seviyeye yayılan bir gülümseme-ama her ikisi de tek tek gülümsemiyordu- gülümseyen *Bina*'ydı! En alt katta asansörden inip koştum. Arkamdan sadece öfkeli bir zil sesi geldi-şimdi her seviyeden asansörü çağırma zil sesleri geliyordu-ama ben uzaklaşmış, onlardan kurtulmuştum-

O halde rahip bana ihanet etmişti, beklediğim gibi-bunun üstüne biraz düşünmek gerekiyordu-ama-ama bulunduğum seviye en alt seviye değil miydi?

Bir yerlerde-yakınlarda-efsanevî Kapı vardı-Bina'dan çıkış.

Burada her şey farklıydı, çok farklı. Şimdi bir koridorda yürümüyordum da yüksek ve geniş bir holden yürüyordum-tüm kenarlarda sütunlar, uzakta basamaklar-gittikçe yaklaşıyorlardı-bir kalabalığın içinde olsa daha rahat hissederdi insan kendini-kendimi korkunç şüphe çekiyormuş gibi hissediyordum; özellikle kaçmaya niyetlendiğim için. Kaçmak geriye kalan tek şeydi. Neden daha önce kaçmamıştım ki? Görev'le, talimatla-sahte talimatla- ve sonradan akıllıca sahte çıkan sahte işbirliğiyle mücadele edeceğime kaçmak. Neden? Korku mu? Gardiyanlardan korkmuştum.

Ama neden? En fazla beni sorgulayabilirler, geçiş iznimi sorabilirlerdi-ama ben kaçma olasılığını bile düşünmemiştim. Neden? Çünkü gidecek bir yerim, geri dönecek bir şeyim yoktu, ondan mı? Çünkü Bina bana her yerde ulaşabilirdi, ondan mı? Ya da tüm o çektiğim işkencelere rağmen-bildiğim her şeye karşı, hâlâ bir inanç olarak sakladığım- son bir umut, umuda karşı bir umut-şu benim lanetli, üç kere lanetli Görevim'e beslediğim umuttan dolayı mı?

Kapı, orada karşımda duruyordu. Açık -ve Tanrım- gardiyanlar yok! Kutsal bir holün sonunda, iki kule şeklindeki sütunun arasında -büyük bir katedralin ana kapısı gibi- ölüm sessizliği, tek bir yankı bile yok-sonra onu gördüm.

Bu, Bina'da gördüğüm ikinci gardiyandı. Bir ölüye gardiyanlık yapan birincisi gibi bu da sert ve dimdikti; beyaz eldivenleri ve bir silahı vardı; o cansız bakışıyla kendi varlığını inkâr ediyordu; bir insan değil de Bina'ya ait bir eşya gibi.

Kapı aralıktı; beyaz ışık akıyordu içeri-oraya doğru koşsam beni vurur muydu? Varsın vursundu! Elveda ince ince düşünüp taşınmalar, hepsi de aldatıcı olan korkular ve umutlar, elveda onur ve onursuzluk, sadakat, ihanet, elveda!!

Gardiyana doğru yürüdüm. Ben sanki şeffafmışım, orda değilmişim gibi bakışları içimden geçti; ve işte kapı ve gün ışığı!

Kapı'ya altı adım kalmıştı. Durdum.

Banyodaki casus beni bekliyordu. Ona geri geleceğime söz vermiştim. Elbette o da en az ötekiler kadar Yahuda'ydı; bunu saklamıyordu. Keza insan bir haine nasıl ihanet edebilirdi?

Beni doktor, tabaklar ve kız hakkında uyarmıştı; *biliyordu*. Bu durumda kaçacağımı da asla geri dönmeyeceğimi de biliyordu. O zaman nasıl benden geri dönmemi isteyebilir, dönmem için söz alabilirdi? Buna nasıl bel bağlayabilirdi? Ne biliyordu?

Bu yarım kalan işi halletmeliydim önce. Ancak o zaman

kaçışım bir kaçıştan fazla bir şey, daha çok bir meydan okuma, Bina'nın ta kendisine bir meydan okuma olurdu; ben kendim en az O'nun kadar aldatıcı, onun kadar sahte olsam da, yine de affedici, erdemli, yüce ruhlu, cömert... olurdum.

Geri döndüm; sabit gardiyanın yanından geçtim; holden geçerek asansöre *geldim-bu seferki lüks bir modeldi, kırmı*zı renklerle döşenmişti-düğmeye basınca mekanizma tatlı ve yumuşak bir sesle vınladı ve hareket ettik; yine klik sesleri; ve Bina'nın çok seviyeli boşluğuna doğru yelken açtık.

Koridor, eski dostum, o uzun kapı sıralarıyla, beyaz ve parlak koridor; beni elleri çantalı ve çantasız subayların, gri renkli subayların, ince subayların ve banyoya varmadan önce son subayın -neşeli, aceleyle yürürken o koca kâğıt yığınının ardında nefes nefese- yanından geçirdi koridor.

Kapıyı arkamdan çarparak kapattım. Mekân boş gibi görünüyordu-düzenli, ısrarcı, belirgin ve sessizlikte rahatsız edici bir tıplama dışında. Bir musluk su damlatıyordu.

İç geçirdim, içeri doğru birkaç adım attım, tam onu aramaya gitmek üzereyken donakaldım.

Küvetin içinde yatıyordu; küvet doluydu; o çıplaktı ve boğazı kesilmişti; bir domuz gibi. Saçları bir kask gibi yapıştırılmıştı kafasına; iki yanında gümüşî perçemler; kafası aşağı doğru döndürülmüş; yüzü suyun altındaydı. Ustura hâlâ bir yumruğunun içinde duruyordu. Kan bu korkunç yaradan damla damla akıyor, suyla koyu sarmallar ve akıntılar yaparak birleşiyordu.

Yaklaştım. Yüzü hâlâ görünmüyordu; sanki son anda utanmış ya da usturaya bakmak istememiş gibi. Ya da belki *onu bulacağım anda yüz yüze gelmemek için.*

Tabii bunu yapması gerekiyordu. Bu, yalan söylemediğine beni ikna etmesinin mutlak olarak tek yoluydu. Kelimeler, yalvarışlar, tehditler işe yaramazdı. Bana tek çürütülemez ispatı sunuyordu.

Etrafa bakındım. Giysileri lavabonun altında, dikkatle katlı duruyordu. Besbelli onları kanla kirletmek istememişti. Bir işaret, bir mesaj, son bir arzu, bir vasiyetname ya da bir uyarı-yazılı herhangi bir şey- bırakmış olsa, yeniden şüpheye düşecektim. Bunu biliyordu; o yüzden de yalnızca çıplak bir ceset bırakmıştı; sanki ölümün tam da o çıplaklığı aracılığıyla herşeyin sahte olmadığını, son tahlilde mutlak ve yanılgıya yer vermeyen, hiçbir hilenin asla değiştiremeyeceği bir şeyler olduğunu söylemek ister gibi.

Yani benim için ölmüştü-bunu yaparak da kendini kurtarmıştı.

İhtiyatla küvetin üstüne eğildim. O yaşamsal anda neden başını öteye çevirmişti? Musluğun ağzında geniş damlalar toplanıyor, kızıl renkli suya ürpertici darbelerle çarpıyordu. Onu omuzlarından tutup kaldırmaya çalıştım-bir kütük gibi döndü, yüzü yukarı geldi, su, gözyaşı damlaları gibi akıyor, damlacıklar kıllı çenesinde titreşiyordu. Emin olmalıydım. Ustura? Katılaşmış yumruğundan çekip alamıyordum. Neden alamıyordum? Kalp son defa attığında parmakların gevşemesi gerekmez miydi? Neden onu bırakmıyordu? Ya gözyaşları, neden sahteydiler? Tam da *bu* hassas anda neden yalan söylüyordu? Neden yüzünü gizliyordu? Ve neden-neden borular vınlıyor, feryat ediyor ve şarkı söylüyordu-?

"Usturayı ver bana!" diye bağırdım. "Hain! Orospu çocuğu! Usturayı ver bana!"

"Özel Görev" için seçilen kişi Bina'ya girdiği andan itibaren kendini bir anlamsızlık labirentinin içinde bulur. İrtibata geçtiği ajanlardan herbiri görünenin dışında bir kişilik taşımaktadır. Kimin hangi grupta olduğu, ne zaman ihanete uğrayacağı, varolan hiyerarşik düzenin nasıl bozulacağı belirsizleşir. Bina'nın kendisi de giderek içindekilerden bağımsız bir organik yapı olarak görevlilerin karşısına çıkar. Bu noktadan sonra "Görev"in de varlığı sorgulanır; "gerçekleştirilecek, yerine getirilecek" bir iş değil, ajanlar arasındaki ilişkileri yöneten bir odak gibidir. Bu ilişkiler de aslında merkezinde bir günce bulunan çeşitli metinler arasında oluşur. Bu günce, yazılı tarihin silinmesiyle ortaya çıkan kaosun tasvirini içermektedir. *Küvette Bulunan Günce*'de, temel dilbilim ve anlambilim kuramlarının izlerine rastlamak mümkün. Lem, göstergelerin işlevlerini değiştirerek belirlenimci bir yapıda karmaşık bir dünya yaratıyor.

İLETİŞİM 471
ÇAĞDAŞ DÜNYA EDEBİYATI 98

ISBN 975-470-670-0
9 789754 706703